

JALKAVÄEN
VUOSIKIRJA

XIII

1977—1978

**JALKAVÄEN
VUOSIKIRJA
1977—78**

**JALKAVÄEN
VUOSIKIRJA
1977—78
(XIII)**

**JUHLA-
JULKAISU**

Toimituskunta:

**Eversti
S Rusama**

**Everstiluutnantti
M Salonen**

**Majuri
S Tanskanen**

Toimituskunta huomauttaa, että se jättää kirjoittajille vastuun heidän esittämistään mielipiteistä.

**Julkaisija ja
kustantaja:**

JALKAVÄEN SÄÄTIÖ

**Et Makasiinikatu 8 c
00130 HELSINKI 13**

KIITOS

Jalkaväen Säätiön hallitus lausuu parhaimmat kiitoksensa kaikille säätiön toimintaa tukeneille yhdistyksille liikelaitoksille ja yksityisille henkilöille. Säätiön hallitus tulkitsee lahjoituksenne luottamuksenne osoitukseksi suomalaiselle jalkaväelle — suomalaiselle jalkaväkimiehelle — ja rohkenee vakuuttaa, että nykypäivän jalkaväkimies ei säästä vaivojaan pyrkiesään olemaan luottamuksenne arvoinen.

NÄKÖKOHTIA JALKAVÄKEMME VASTUUSTA JA VAATIMUKSISTA

Jalkaväkemme vastuu ja osuus taistelukentällä on siksi suuri, että se edellyttää niin joukoissa kuin esikunnissa rauhan aikana voimakasta ja rohkeaa työskentelyä aselajin jatkuvaksi kehittämiseksi. Tällöin on kuitenkin tyydyttävä niihin rajoitettuihin mahdollisuuksiin, mitkä meillä kehittämiseen ovat käytettävissä. Samoin täytynee hyväksyä sellaiset perusratkaisut, joiden muuttamiseen meillä ei ole mahdollisuuksia. Sillä tosiasioita vastaan on turha taistella ja toisaalta suomalaisella jalkaväellä on aina tekijöitä ja mahdollisuuksia, joita se voi rakentaa ja kehittää. Kehittämisessä onkin lähinnä kysymys jalkaväkijoukkojen toiminnan saamisesta sellaiseksi, että ne kykenevät käytettävissä olevan välineistön ja koulutuksen perusteella tehokkaimmalla tavalla vastaamaan taistelualueestaan ja siellä vallitsevista olosuhteista. Taistelukentän olosuhteethan muodostuvat lukuisista osatekijöistä ja sen vuoksi on luonnollista, että jalkaväen maksimisuoritus rakentuu myös monista ratkaisevista osasuorituksista, joiden kokonaisuus vasta määrää mikä vaikutus joukolla on taistelukentällä. Tärkeimpinä jalkaväkijoukkojen suorituskykyyn vaikuttavista tekijöistä pitäisin nopeutta, tulen keskittämiskykyä ja johtamiseen liittyviä kysymyksiä. Ratkaisevaa laatua oleva merkitys on myös sillä, miten jalkaväki on organisoitu, jolloin siihen sisältyy sekä henkilöstöryhmittely että sotavarustus.

Jalkaväen nopeus on meikäläisillä joukoilla erittäin monitahoinen käsite. Siihen voi sisältyä mm suunnittelua, valmistelua, johtamista ja joukkojen

liikettä. Kaikki nämä toiminnot liittyvät niin kiinteästi toisiinsa, että jonkin kohdan muuttuminen vaikuttaa paitsi kokonaisuuteen myös muihin osatekijöihin. Todennäköistä on, ettei jalkaväellämme ole nyt eikä myöhemminkään mahdollisuutta kilpailla ns operatiivisista nopeuksista ja sen vuoksi joudutaan toiminnan painopistettä suuntaamaan taktiselle alueelle. Tämän edellytyksenä on kuitenkin, että ainakin ylemmillä jalkaväkijohtajilla on taktillisten ajatusten taustana selvä käsitys niin ajallisesti kuin alueellisestikin vastustajan operatiivisesta liikkuvuudesta ja suorituskyvystä. Se, ettei jalkaväkijoukoillamme ole mahdollisuutta saavuttaa suuria operatiivisia nopeuksia ei estä, etteikö jalkaväkemme voisi ratkaisevasti vaikuttaa vastustajan operatiiviseen liikkuvuuteen. Jalkaväki muiden aselajien tukevana kykenee toimimalla riittävän tehokkaasti taktillisella alueella heikentämään vastustajan suurtenkin joukkojen liikkuvuutta ja toimintanopeutta sekä saavuttamaan voittoja, joiden suuruus on operatiivista luokkaa.

Taktillinen alue on käsitteenä määrittelemätön eikä sen yksityiskohtainen rajaaminen ehkä olekaan tarpeellista. Sellaisena voitaisiin kuitenkin pitää laajuudeltaan aluetta, missä lähinnä meikäläinen jalkaväkipataljoona ja -prikaati kykenevät käytettävissä olevilla liikuntavälineillään vastustajan kanssa samaa aikaluokkaa oleviin ryhmittysmuutoksiin. Kysymys on tällöin jalkaväkiyksiköiden liikkeiden ohella erityisesti tulen käyttöön ja keskittämiseen liittyvistä tekijöistä. Meillähän on ollut selvä pyrkimys viedä kranaatinheitin- ja panssarintorjuntatulta mahdollisimman

lähelle etulinjaa niin, että tulenkäytön nopeus ja voimakkuus saataisiin jalkaväen osalta maksimiin. Tästä pyrkimyksestä on ollut tuloksena mm se, että raskas kranaatinheitin on sisällytetty pataljoonan ja kevyt heitin komppanian kokoonpanoon. Ratkaiseva kehitys panssarintorjunnan kohdalla tapahtui kertasingon tultua jokamiehen ja samalla etulinjan aseeksi.

Jalkaväen liikkeen ja tulen keskittämisen vaatimukset ovat samansuuntaiset. Liikkeellä on vaikutusta vain silloin kun tuli saadaan seuraamaan oikea-aikaisesti mukana. Tulen tehon lisääminen nykyisen asejaon vallitessa on edelleenkin mahdollista kehittämällä menetelmiä ja koulutusta. Periaatteenahan on, että kullakin joukolla pitäisi olla tulta omasta takaa niin paljon, että se kykenee selviytymään alueellaan olipa sitten kysymys mistä taistelulajista tahansa. Aseiden siirtäminen tulitoimintaa varten voitaneen useassa tapauksessa suorittaa riittävän nopeasti, mutta varsinainen pulman muodostavat ampumatarvikkeiden kuljetukset. Ne pitäisi sisällyttää täysipainoisina kaikkeen harjoitteluun ja koulutukseen. Tämän toteuttaminen on kuitenkin käytännössä hankalaa, minkä vuoksi tyydytään usein olettamuksiin, jota kuitenkin on pidettävä suurena virheenä. Jalkaväen moottoroinnin nykyisen vaiheen pitäisi antaa mahdollisuus tarpeellisen kuljetuskapasiteetin käyttöön ainakin alueilla, missä tiepohjaa on riittävästi. Kysymys onkin lähinnä siitä, kykeneekö jalkaväkemme saamaan käytettävissään olevasta kuljetusvälineistöstä irti sen koko tehon. Ratkaisu kysymykseen on epäilemättä löydettävissä koulutuksen kautta, jolloin käytännön taidon ohella kehittyi myös suunnittelutaito. Ampumatarvikepörrastuksen luominen on suuressa määrässä ennakoivaa toimintaa ja edellyttää myös senmukaista suunnittelua.

Ryhmän ja joukkueen johtaminen on useimmiten mahdollista ja edullistakin to-

teuttaa välittömin toimenpitein ja henkilökohtaisin esimerkein. Sen sijaan jalkaväen johtamisen pulmat keskittyvät komppania- ja pataljoonatasolle. Kartta- ja maastoharjoituksissa samoin kuin taistelu- ja sotaharjoituksissakin on vaikea kuvitella taistelulentän olosuhteita niin, että ne mahdollisimman todenmukaisina vaikuttaisivat johtamistoimenpiteisiin, joukkojen liikkeisiin ja aikalaskelmiin. Todennäköistä onkin, etteivät johtamistoimenpiteet komppaniassa ja pataljoonassa onnistu taistelulentällä sillä tavalla kuin rauhanaikaisten toimintojen perusteella voisi odottaa. Jalkaväen viestivälineiden kohdalla on viime vuosina tehty monia kehitysaskelaita, mutta siitä huolimatta viestiyhteyksillä tulevat taistelulentällä olemaan sekä laadulliset että lukumääräiset rajoituksensa. Tämä asettaa niin komentajat kuin päällikötkin erittäin vaikean tilanteen eteen ja pakottaa ennakolta käskemiseen sekä toimintaohjeiden antamiseen ja varautumaan samalla suoritusten hidastumiseen. Tämä ei sinänsä ole vaarallista, mikäli siihen on rauhanaikaisessa koulutuksessa kyetty paneutumaan riittävässä määrässä. Tavoitteena on tällöin sellaisen johtamistaidon tason saavuttaminen, joka antaa toimintavarmuuden niissä vaikeissa ja yllättävissä olosuhteissa, mihin jalkaväkiyksikkö voi joutua. Huomattava apu on siitä, jos on kyetty omaksumaan yhtenäisen taisteluaajatusta ja komentajat ja päälliköt tuntevat alaistensa johtajien luonteen ja jopa ajattelutavan. Silloin kun välitön johtaminen ei ole mahdollista, on myös keskinäiselle luottamukselle pantava suuri paino.

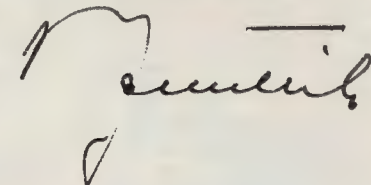
Jalkaväkemme tehtävän mukaisesti sitä on pyritty määrätietoisesti keventämään ja saamaan samalla entistä iskukykyisemmäksi ja tulivoimaisemmaksi. Tämänkaltaisen organisaation muodostaminen ei ole helppoa ja voitaisiin väittää, että vaatimuksetkin ovat jossain määrässä ristiriitaisia verrattaessa

niitä toteuttamismahdollisuuksiin. Kuten taktiikan niin myös sodanajan organisaatioiden tarkistaminen tai muuttaminen on hidas ja monivaiheinen tapahtuma. Siitä huolimatta tai juuri sen vuoksi on oikein, että ne ovat jatkuvan tutkimuksen ja kehittelyn alaisina.

Jalkaväkijoukkojen kokoonpanon eräitä perusvaatimuksia on, että niiden on oltava yksinkertaisia ja sellaisia, että johtajat hallitsevat omat kokonaisuutensa. Jalkaväkiyksiköiden pitäisi periaatteessa olla myös siten varustettuja, ettei vahvennuksia ja alistuksia tarvitsisi taistelun kestäessä suorittaa. Vahvennusten perille saapuminen saattaa taistelutilanteessa olla kyseenalaista ja vaikutus on ehkä vain osittainen muuttuneissa olosuhteissa. Organisaatioiden kolmi- ja nelijakoisuudella on omat kannattajansa ja voidaan sanoa, että kolmijakoinen on yksinkertainen, mutta nelijakoisuus antaa enemmän toimintavaihtoehtoja. Alueellinen taistelutapa ja sen edelleen kehittäminen antavat ilmeisesti mahdollisuuden käyttää erilaisia organisaatioita kunhan ne täyttävät sen perusvaatimuksen, että ovat johtajiensa hallittavissa.

Viime vuosina saadut kokemukset ja erilaiset tutkimukset osoittavat, että jalkaväkemme sopeutuu erittäin hyvin alueellisen puolustusjärjestelmän vaatimuksiin. Jalkaväki kykenee käyttämään myös hyväkseen kaikkia niitä tekijöitä ja etuisuuksia, mihin alueellinen puolustus antaa mahdollisuuden. Tämä on mielestäni erittäin tärkeä näkökohta, sillä jalkaväki on muiden aselajien tukemana taistelun ratkaisija. Sillä on myös suuri vastuu, minkä jalkaväkemme kykenee kyllä kantamaan. Se edellyttää kuitenkin, kuten jo alussa totesin, jatkuvaa kehittämistä. Jalkaväen toimintakenttä on niin laaja ja monitahoinen, että siinä riittää jokaiselle johtajalle kehittämistyötä ja juuri sillä alueella, missä kukin jalkaväkijohtaja suorittaa joka päiväistä työtään

Pääesikunnan päällikkö
kenraaliluutnantti

Tämä Jalkaväen vuosikirja ilmestyy aikana, jolloin Taistelukoulu — jalkaväen oma sotakoulu — on juuri täyttänyt 50 vuotta ja Jalkaväen Säätiö, vuosikirjan julkaisija, täyttää 20 vuotta.

Puoli vuosisataa jalkaväen johtajakoulutusta ja taktiikan kehittämiseen osallistumista, varsinkin kun siihen liittyy lahjomaton opetetun kokeileminen, sota-aika, on riittävän pitkä voidaksemme puolueetomasti arvostella sekä taktiikkaamme että sen käyttäjien saamaa koulutusta. Jo sota-aika osoitti vakuuttavasti meidän olleen oikealla tiellä kummassakin tehtävässämme. Sen jälkeen on jalkaväkijohtajien koulutusta määrätietoisesti jatkettu näin saadulta todelliselta perustalta. Sotaharjoitukset, tarkastukset, ulkomaiset asian tuntijat ja palvelu ulkomailla ovat kaikki omalta osaltaan osoittaneet suomalaisen taktiikan ja koulutus- sekä kasvatusmenetelmien olevan oikeita. Meillä on täysi syy luottaa johtajakoulutuksemme pitävyyteen.

Kokemukset vastaavalta ajalta jalkaväkijoukkojen suorituskyvystä ovat samantlaiset. Erityisesti kannattaa panna merkille se hyvä henki ja tehtäviinsä nähden myönteinen asenne, mikä on reserviläisjoukossa yleensä nähtävänä. On selvää, että lyhyen varusmiespalvelun johdosta tieto ja taito sekä käytännön menetelmät eivät heti ole parhaat mahdolliset. Tarvitaan harjoitusta mutta ennenkaikkea reserviläisen oikeata käsittelyä ja hyvin pian huomataan käsissämme olevan käyttökelpoisen jalkaväkijoukon.

Sensijaan jalkaväki on aina kokenut materiaalista ja aineellista niukkuutta. Vaikka se aselajina on suhteellisesti halvempi kuin mikään toinen, sen suuruus ja

monimuotoisuus asettavat jalkaväen aineelliselle kehittämiselle omat rajoituksensa.

Jalkaväen Säätiö on oman aselajinsa tukisäätiö, jonka tilanne on samanlainen. Säätiö on voinut lähinnä vain kunniakirjoillaan, eriasteisilla mitaleillaan ja pienehköillä stipendeillään muistaa niitä henkilöitä tai yhteisöjä, jotka ovat jalkaväen hyväksi toimineet. Erinomaisen tuen on säätiölle viime vuosina antanut sen aloiterikas naistoimikunta, joka on monilla tempauksillaan tehnyt jalkaväkeä tunnetuksi ja antanut säätiölle mahdollisuuden muistaa parhaiksi arvostettuja jalkaväkijohtajia ja -miehiä. Säätiö on kiitollinen kaikille tukijoilleen ja sen toiminnan auttajille, joiden avulla olemme pystyneet toimintaamme jatkamaan ja kehittämään.

Jalkaväki pitää itse asiassa sisällään erilaisia aselajeja. On raskasta, suoraa ja epäsuoraa tulta, on sissejä ja varsinaista kiväärijalkaväkeä, pioneeri- ja viestitoiminta kuuluvat nykyään olennaisesti jalkaväen toimintapiiriin. Sen luonne on viimeisinä vuosikymmeninä ratkaisevasti muuttunut. Jalkaväkikin on hyvää vauhtia teknistymässä. Sen takia sen johtajilta ja myös miehiltä on voitava vaatia paljon monipuolisempia tietoja ja taitoja kuin ennen. Kone, olkoon se sitten auto, ase tai viestiväline, kuuluu saumattomasti jalkaväen varustukseen. Väline on näinollen myös tunnettava ja sen käyttö hallittava. Se on nähdäkseni tämän vuosikymmenen suuri haaste jalkaväkisotilaille. Tekniikan hallinnan myötä todennäköisesti kykenemme vastaamaan myös seuraavan vuosikymmenen haasteisiin, jotka jo nyt ovat nähtävissä, jalkaväkijoukkojen johdettavuuteen ja liikkuvuuteen. Tekniikkakaan

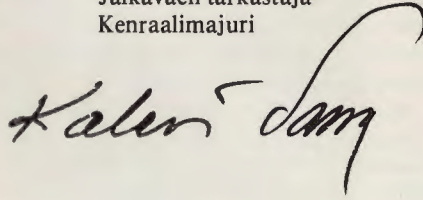
ei niitä yksin ratkaise, mutta merkittävä tekijä se varmasti on.

Näihin asioihin ratkaisua haettaessa on meidän kuitenkin muistettava, että jalkaväki ei taistele, toimi eikä menesty yksin. Tarvitaan kaikkien aselajien ja puolustushaarojen yhteistoimintaa ennen kuin jalkaväkikään aselajina voi olla kyllin vahva. Tarvitaan ennen kaikkea suuren jalkaväen reservin mukaantuloa ja aktiivista panosta, ennen kuin aselajimme pystyy näyttämään parastaan. Reservissään on Suomenkin jalkaväellä voimansa, sen näytekk-

noina ovat Puolustusvoimien vakinaiset jalkaväkijoukko-osastot. Ne ovat todella katsomisen arvoiset.

Ei yksin, mutta yhdessä voimme siirtää vaikka vuoria ja voittaa ylivoimaiseltakin näyttävät vaikeudet.

Jalkaväen tarkastaja
Kenraalimajuri

JALKAVÄEN SÄÄTIÖ

Kunniajäsen, jalkaväenkenraali S Simelius
Kunniapuheenjohtaja, kenraaliluutnantti A E Martola

Valtuuskunta:

puheenjohtaja kenrl U Matikainen
varapuheenjohtaja kenrm K Sarva

Jäsenet:

johtaja	A Ahola	teollisuusneuvos	A Niemelä
kenraalimajuri	B Backström	maanviljelysneuvos	P Perttuli
professori	J Gallén	pääjohtaja	F Pettersson
pankinjohtaja	P Hetemäki	eversti	N Riuttala
kauppaneuvos	E Hukkataival	kenraaliluutnantti	E Setälä
kenraaliluutnantti	O Kaakinen	varatuomari	A Stenvall
kenraaliluutnantti	V Koppinen	luutnantti	A Tajasvuo
kenraaliluutnantti	O Korhonen	eversti	V Tervasmäki
kenraaliluutnantti	A Maunula	kansleri	K Waris
kenraaliluutnantti	P Multanen	johtaja	A Virkkunen
vuorineuvos	M Melamies	kenraaliluutnantti	O E Ylirisku

Hallitus:

puheenjohtaja ev S Rusama
varapuheenjohtaja evl M Salonen

Jäsenet:

pääsihteeri J Autti
pankinjohtaja P Linnavirta
toimitusjohtaja L Reunala
eversti T Sutela

Sihteeri:

majuri M Hämäläinen

Säätiön kotipaikka on Helsingin kaupunki ja toiminta-alueena koko valtakunnan alue.

Säätiön osoite:
Et Makasiinikatu 8 C
00130 HELSINKI 13

Pankit:
KOP, Kasarmikaatu 19, Helsinki
SYP, Eteläranta 10, Helsinki
HOP, Keskusta, Helsinki

Postisiirtotili 6582-5

20 v. Juhlatervehdys Jalkaväen Säätiölle

**IISALMEN
KAUPUNKI**

SÄKYLÄN KUNTA

TEUVAN KUNTA

**RAUMAN
KAUPUNKI**

**MIKKELIN
KAUPUNKI**

**LAPPEENRANNAN
KAUPUNKI**

**JOENSUUN
KAUPUNKI**

**ANJALANKOSKEN
KAUPUNKI**

**KUUSAMON
KUNTA**

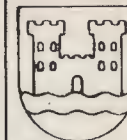

**ALAJÄRVEN
KUNTA**

20 v. Juhlatervehdys Jalkaväen Säätiölle

**OULUN
KAUPUNKI**

**KAJAANIN
KAUPUNKI**

**HAMINAN
KAUPUNKI**

**KIIMINGIN
KUNTA**

**YLISTARON
KUNTA**

**LAHDEN
KAUPUNKI**

**MÄNTYHARJUN
KUNTA**

**VIHDIN
KUNTA**

OULUNSALON KUNTA

20 v. Juhlatervehdys Jalkaväen Säätiölle

VANTAAN
KAUPUNKI

RANUAN
KUNTA

RAUTJÄRVEN
KUNTA

KURUN
KUNTA

TAMMISAAREN
KAUPUNKI

SIPOON
KUNTA

JALASJÄRVEN
KUNTA

KOUVOLAN
KAUPUNKI

VEHMERSALMEN
KUNTA

YLITORNION
KUNTA

Jalkaväenkenraali
Sakari Simelius

RYNNÄKKÖKIVÄÄRI M VALMET/58:n HISTORIIKKIA

Toisen maailmansodan aikana todettiin kaikissa sotaikäydyissä maissa, että vanha kertalaukauskivääri oli liian hidas ja kömpelö taistelun ratkaisuvaiheissa. Hitaus johtui siitä, että jokainen laukaus oli erikseen ladattava, jolloin latausliikkeen johdosta ampuja kadotti maalin tähtäimestä ja sen uudelleen ”jyvälle” saanti vei aikaa. Tähdättyjen laukausten määrä jäi noin 8 laukaukseen minuutissa. Aseen kömpelyys aiheutui sen painosta ja pituudesta, jotka olivat seurausta mm pyrkimyksestä pitkään kantamaan. Sodassa kuitenkin todettiin, että kiväärin pitkistä kantamasta yleensä voitiin maastoesteiden, tähtäysvaikeuksien, hajonnan ym syiden vuoksi käyttää hyväksi vain pientä osaa. Näistä syistä johtuen kivääri alkoi jo sodan aikana yhä enemmän väistyä nopeasti ampuvan, keveän ja kätevän konepistoolin sekä suuremman tulinopeuden omaavan, mutta edelleen vielä kömpelön, vanhaa suurta patruunaa käyttävän kerta-automaattikiväärin tieltä. Varsinkin konepistoolien luku lisääntyi nopeasti.

Sotakokemusten perusteella sodan jälkeen jalkaväen taistelija vaadittiin, että hän taistelussa pystyy liikkumaan ja toimimaan nopeasti, tehokkaasti ja nopeasti kaikissa tilanteissa. Yksilöaseen tuli olla kevyt, kätevä ja tulivalmis sekä tehokas niin tuli- kuin lähitaisteluaseenakin. Toisaalta tulivoiman kasvu taistelukentällä pakotti harventamaan jalkaväen ryhmityksiä. Harvennetustakin ryhmityksestä oli saatava irti kyllin tiheä, lähietäisyyksiä pitemmälle kantava ja tehokkaan läpäisyn

omaava tuli. Näillä perusteilla johtavissa sotilasvaltioissa oli kehitys menossa siihen suuntaan, että konepistooli oli lyhyen kantamansa ja heikon läpäisykykynsä takia siirtymässä iskuportaasta taaempien yksikköjen aseeksi. Myös kerta-automaattikivääri oli kömpelyytensä ja painavuutensa ja pienen lippaansa takia siirtymässä ”eläkkeelle”. Näiden tilalle oli eräissä maissa konstruoitu entistä kivääriä keveämpi ja konepistoolia tehokkaampi sarja-automaattikivääri, ns rynnäkkökivääri, jonka edeltäjänä oli saksalaisten sodan loppuvaiheessa konstruoima rynnäkkökivääri. Tämäntyyppiseen aseeseen minulla oli tilaisuus tutustua Neuvostoliitossa toukokuussa vuonna 1956 virkamatkalla jalkaväen tarkastajaksi tultuani. Sain tilaisuuden ampua Kalashnikov-mallisella rynnäkkökiväärillä, joka juuri otettiin siellä käyttöön. Aseen tulinopeus 30 patruunan lipasta käyttäen oli noin 40 tähdättyä laukausta minuutissa ja ominaistulinopeus sarjatulella noin 600—700 laukausta minuutissa. Pistin myös kuului aseeseen. Jo silloin iskin silmäni tulevaisuutta ajatellen tähän mainioon aseeseen.

Vaikka panssarintorjunta- ja ilmatorjunta-aseistuksen hankinta puolustusvoimille olikin etualalla, oli jalkaväen iskuportaaseen aseistuksen uusiminen myös Suomessa tullut ajankohtaiseksi. Panssarintorjunnan ja ilmatorjunnan tärkeyden johdosta oli Pääesikunnassa vaikea saada vastakaikua iskuportaaseen aseistuksen uusimiselle. Asiaa ajamaan perustettiin jalkaväen tarkastajan johdolla kevytasetoimi-

Rynnäkkökiväärin luovutus.

kunta, jossa jäseniä jalkaväkitöimiston lisäksi oli ase-osastosta ja operatiivisesta osastosta. Toimikunta ryhtyi hankkimaan agenttien välityksellä malliaseita eri maista. Lisäksi saatiin Valmet kiinnostumaan asiasta. Valmet lupautui investoimaan aluksi kerta-automaattikiväärin prototyypin aikaansaamiseen varojaan. Vähitellen mallikokoelmaan karttui saksalainen rynnäkkökivääri, amerikkalainen Armalite-kivääri, tsekkiläinen kerta-automaattikivääri ja venäläinen Kalashnikov-rynnäkkökivääri.

Ensimmäinen esittely, jossa olivat mukana em malliaseet ja Valmetin valmistama puoliatomaattikiväärin prototyyppi, suoritettiin puolustusvoimain komentajalle Santahaminassa. Siinä todettiin, että kerta-automaattikivääri, jonka Valmet oli valmistanut, ei enää vastannut vaatimuksia. Edullisimman vaikutuksen teki Kalashnikov-rynnäkkökivääri. Tämän perus-

teella lähdettiin tutkimaan tätä linjaa. Jatkoa varten saatiin hankituksi Kalashnikov-rynnäkkökiväreitä Puolasta yhtä komppaniaa varten saadaksemme kokemuksia tämäntyyppisistä aseista. Valmetille luovutettiin ko kivääri, jotta siellä voitaisiin tutkia uuden aseiden konstruoimista tältä linjalta. Lisäksi tanskalainen Madsen ja sveitsiläinen asetehdas saatiin valjastettua konstruoimaan meille malliprototyypit.

Yksi komppania Savon Prikaatissa Mikkelissä aseistettiin Puolasta hankituilla aseilla. Toista vuotta kestäneissä kokeissa tutkittiin niiden tehoa, tarkkuutta, toimintavarmuutta ja soveltuvuutta taktiikkaamme. Niistä saatiin vain myönteisiä kokemuksia niin aseteknisessä kuin taktillisessakin mielessä.

Valmetin entisen kivääritehtaan insinöörit olivat tiiviisti mukana kehitystyössä. Heidän käsissään, yhteistoiminnassa

aseosaston kanssa, valmistui Kalashnikov-tyyppinen ase m Valmet/58. Kun lisäksi saatiin sveitsiläinen ja tanskalainen prototyyppi, voitiin, entiset mallikappaleet ml, panna toimeen laajat ja perusteelliset aseptit. Ne suoritettiin Niinisalossa jalkaväen tarkastajan valvonnassa. Kaikilla aseilla ammuttiin päiväkausia. Välillä aseita pyöriteltiin savivellissä, hiekassa tms ja taas jatkettiin ammuntaa. Tulinopeus, tarkkuus, läpäisy ja toimintavarmuus olivat pääkriteeriöinä.

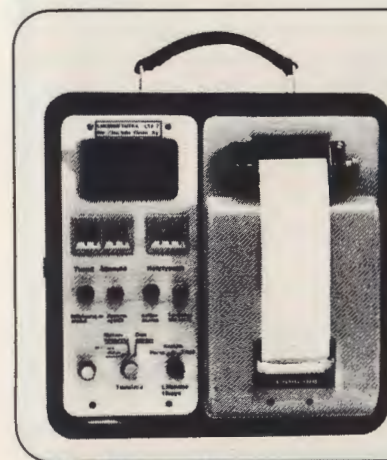
Lopputuloksena todettiin, että kaikkien edellä lueteltujen aseiden joukosta parhain oli pienennettynä urakantaista patruunaa ampuva rynnäkkökivääri m Valmet/58. Näin päädyttiin tämän aseiden valitsemiseen jalkaväen uudeksi aseeksi, joka tuli käyttöön nimellä 7.62 rynnäkkökivääri 62. Sen tulinopeus on 30 patruunan lipasta käyttäen noin 40 tähdättyä laukausta minuutissa. Lähiastelua varten siihen kuuluu pistin. Sen luoti läpäisee 300 m:n matkalta noin 43 cm kuivaa mäntypuuta (vrt Ukko-

Pekka kiv noin 45 cm ja Suomi konepistooli vain 7 cm). Tarkkuus 400 m:llä on samaa luokkaa kuin entisen kiväärin.

Uuden rynnäkkökiväärin rinnalle kehitettiin kevyt konekivääri, joka korvasi pikakiväärin ja raskaan konekiväärin.

Rynnäkkökiväärin hankinta lähti varojen puutteessa hitaasti käyntiin. Hankintavaiheessa siihen kehitettiin yötähtäimet. Vuoden 1973 helmikuun saapumiserästä lähtien se on ollut jalkaväen koulutusaseena ja kaikessa varusmieskoulutuksessa se on määrätty mieskohtaiseksi koulutusaseeksi I/78 saapumiserästä alkaen.

Oheisessa valokuvassa Valmetin pääjohtaja, ministeri Olavi J Mattila ojentaa allekirjoittaneelle juhlavassa tilaisuudessa syyskuussa vuonna 1965 rynnäkkökiväärin muistoksi yhteisestä projektista. Luovutin aseiden sotamuseoon aseosaston välityksellä. Siirrän sen tulevaan jalkaväkimuseoon edustamaan jalkaväen aseuudistusta ajalta v 1956—1965.

Kotimainen liikennetutka

- nopeusvalvontaan
- nopeuksien tilastointiin

INSINÖÖRITÖIMISTO JUHANA YLINEN
PIHLAJATIE 43, 00270 HELSINKI 27

20 v.-juhlatervehdyksemme

KUOPION PUHELINYHDISTYS Kirjastokatu 4
KUOPIO

TAMPEREEN PUHELINOSUUSKUNTA

Hallituskatu 8 — 33200 TAMPERE 20
Puh. 931-154 111

IISALMEN PUHELINYHDISTYS

Kirkkopuistonkatu 20 — 74100 IISALMI
Puh. 977-21 441

NAANTALIN PUHELINOSUUSKUNTA

Opintie 1 — 21100 NAANTALI 10
Puh. 921-751 624

IKAALISTEN — PARKANON PUHELIN OY

39500 IKAALINEN
Puh. 933-6101

Eversti Bertel I k o n e n

KÄPPÄSELÄN KOUKKAUSOPERAATIO SYKSYLLÄ 1941

Olosuhteet toiminnan alkaessa

Sotatoimet Aunuksessa lokakuun puolivälin jälkeen jatkuivat. Eteneminen Petroskoista pohjoiseen Muurmannin radan suunnassa oli vaikeaa vihollisen vastarinnan ja vesistöesteiden tähden. Mundjärveltä pohjoiseen Juustjärvelle oli meikäläisten eteneminen samanlaista, vaikka tämän etenemissuunnan maasto oli suhteellisen ehyttä.

Karhumäki oli Kontupohja—Seesjärvi alueella toimivien Neuvostoliiton joukkojen johto- ja huoltokeskus. Sieltä johtivat liikenneyhteydet kaikkiin suuntiin.

Tämän keskuksen sekä toisaalta varsinkin etelässä Kontupohjan suunnalla toimivien päävoimien 313.D:n ja 71.D:n sekä 2.ErPr:n ja muiden hajallaan olevien osastojen yhteydet ja huoltotiet oli saatava katkaistuksi.

Maastollisesti Päljärven—Lismajärven linja jakoi Karhumäkeen suuntautuvan toiminta-alueen eteläiseen järvikapeikkoalueeseen ja pohjoiseen, yhtenäiseen, mutta melkein tiettömään korpialueeseen.

Harvan tieverkon ja maaston vaikeakulkuisuuden tähden taistelutoiminta rajoitui teiden suuntiin. Vain tiedusteluelimet toimivat järvikannas- ja korpimaastoalueilla.

Lyhin tie Muurmannin radalle, joka myös oli maastollisesti suojatuin, kulki Päljärven ja Lismajärven pohjoispuolitse. Karjalan armeijan johto päätti käyttää sitä hyväkseen ja käski II AK:n (Laatikainen) suuntaamaan sinne joukkoja tehtävänä vallata Muurmannin radalla oleva Käppä-

selän aseman maasto ja siten erottaa Kontupohjassa päin olevat venäläiset joukot Karhumäestä.

Tehtävää varten alistettiin 8.D:aan kuuluva JR 45 illalla 19. 10. 4.D:lle (Viljanen) Pyhäniemessä.

Yön 19/20. 10. oli JR 45, jonka komentajana kirjoittaja tällöin oli, leiriytyneenä Päljärven länsirannalla olevan Pyhäniemen kylän maastossa tietämättä vielä mitään tulevasta tehtävästä. Rykmentin komentaja sai tehtävän puhelimitse 20. 10. klo 03.10 4.D:n esikuntapäälliköltä, joka samalla ilmoitti, että II/KTR 11 tuli toimimaan tukipatteristona ja 2./PionP 25 avustamaan etenemistä sekä että Kortassissa oleva 42.RajaK alistetaan rykmentille sen oikean sivustan suojaamiseksi Päljärven—Lismajärven kannaksella. Vahvennetun JR 45:n oli etumaisilla osillaan ylitettävä marssikynnys, Elmusjärven pohjoispäässä oleva tienhaara 20. 10. klo 07.

Sää oli sateinen ja maa lumeton, joten rykmentin saadessa tehtävänsä oli säkkipimeätä. Tihkusade yltyi myöhemmin päivällä ja muuttui ilman vähän kylmetessä rännäksi.

Etenemissuunta oli täysin tuntematon. Kartan perusteella (kuva 1) voi vain havaita erämaan taloryhmät ja parakkikylät, kuten Kortassi—Palajalampi—Jelgamka—Saidoma, joiden kautta etenemisen tuli tapahtua. Edettäessä Keltoselästä eteenpäin oli mainittujen paikkojen välillä jonkinlaiset teiden ja polkujen pohjat aina Saidoman pohjoispuolelle saakka. Tämä taival oli n 40 km.

Koska 42.RajaJK oli jo Kortassissa, oli

Kuva 1. Vahvennetun JR 45:n eteneminen Saidomaan 20.—24. 10. 1941.

todennäköistä, että etenemistiellä tarvitsi ainakin aluksi ottaa huomioon vain mahdollisia hajanaisia venäläisosastoja ja partioita, jotka todennäköisesti kuuluisivat Kumsan—Karhumäen tien suunnassa toimiviin venäläisiin joukkoihin. Vasta lähempänä tavoitetta Saidoma—Käppäselkä oli todennäköistä järjestelmällisen tiedustelun ja vastustuksen kohtaaminen. Miten tilanne tämän jälkeen kehittyisi, riippuisi paljon Muurmannin radan ja Juustjärven—Karhumäen tiesuunnan tilanteiden kehittymisestä.

Varsinaista valmisteluaikaa ei mainittavasti jäänyt, kun ensimmäinen käsky tehtävästä saapui klo 03.10 ja marssikynnys, jonne majoitusalueelta oli n 10 km, oli ylitettävä ensimmäisillä osilla jo klo 07. Joukot oli pantava viipymättä liikkeelle ja vasta niiden marssin aikana ryhtyä etenemiseen liittyvien kysymysten selvittelyyn.

Vahvennetun JR 45:n eteneminen Saidomaan

Vahvennetun JR 45:n etenemisryhmitys 20. 10. oli seuraava (kuva 1):

- Marssiosasto R (IP + yksi tkijoukk + rykmpionjoukk + kanptri + yksi joukk pionkomp:sta)
- Marssiosasto Y (III P + KrhK + TykK + pionjoukk)
- Marssiosasto L (IIP + II/KTR11:n pääosat + pionkomp).

Ensimmäisenä toimenpiteenä oli tiedustelu. Se totesi, että tie Keltoselkään oli kohtalainen hevosajoneuvotie ja käyttökelpoinen yksityisille moottoriajoneuvoille, sekä että siitä edelleen ei eteneminen olisi mahdollista ilman tienkorjaustöitä.

Keltoselkään asti rykmentin marssi sujui hyvin, vaikka jo sinne päätieltä johtava tie

oli huonossa kunnossa. Tämän jälkeen alkoivat vaikeudet, joiden voittamiseksi joukot saivat ponnistaa voimansa äärimmilleen. Joukkojen edelle lähetetty tie- ja majoitustiedusteluosasto totesi, ettei rykmentin marssi voisi jatkaa edes Kortassiin saakka ilman tienkorjauksia ja ilman telaiden rakentamista eräisiin suopaikkoihin, joiden kohdalla ei ollut minkäänlaista tietä. Suuria kiviä ja ryteikköjä tieltä raivaten, puilla liejuisia suopaikkoja vahventaen ja kapulateitä rakentaen etumaiset joukot saavuttivat pimeän tullessa klo 16 Talpusjoen, jossa yksi ryhmä 42.RajaJK:sta oli saamassa valmiiksi joen yli johtavan sillan. Samalla Osasto R saattoi ilmoittaa, että tie Päljärven pohjoispäitse Kortassiin oli niin jyrkkä ja kivikkoisen, että se todennäköisesti oli tykistölle kulkukelvoton. Koska keli oli sitäpaitsi päivän kuluessa muuttunut iljanteiseksi ja siten lisännyt joukkojen ja hevosten rasitusta, marssiosastot yöpyivät Keltoselkä—Kortassin tien varteen ja jatkoivat jo päivällä aloitettua hevosten kengityksen parantamista, siten pienentäen niiden osalle tulevaa rasitusta. Joukkojen jo leiriäytyttyä saapui 4.DE:sta puhelinsanoma, jonka mukaan vihollinen oli lähettänyt radiolla käskyn Palajalammen maaston miehittämisestä. Ennättääkseen vihollisen edelle I/JR 45 sai käskyn lähettää aamulla hämärissä 21. 10. klo 05 vahvennetun komppanian ottamaan haltuunsa Palajalammen kylän. Olosuhteiden takia oli tehtävän suorittaminen siirrettävä näin aamuun, koska tehtävän täyttämiseen ei pimeässä sellaisissa olosuhteissa olisi ollut mahdollisuuksia. Kello 10.30 komppania tavoitteessaan ja aloitti sieltä tiedustelun.

Varsinkin Päljärven pohjoispuolinen maasto, suot, joet ja Kortassin kivikkorinne, oli vaikeasti läpäistävissä. Vaatikin melkein pari vuorokautta, yön 20/21. 10. sekä päivän 21. 10. ja yön 21/22. 10. ennenkuin voitiin päävoimin ajatella etenemistä, kuin myös turvata toiminnan jatkuvuus.

Vahvennetun JR 45:n etenemisen alkuvaiheissa uhkasi rykmentin oikeata sivustaa Päljärven ja Lismajärven välisen maaston kautta mahdollisesti pohjoiseen vetäytyvä vihollinen. 42.RajaJK:n aikaisemmin saama varmistustehtävä täsmennettiin 21. 10. klo 09.50 annetulla käskyllä. Sen mukaan oli komppanian mm ylivoimaisen vihollisen hyökätessä pidettävä Päljärven—Lismajärven kannas suljettuna. Edellisenä päivänä otetun sotavangin kertoman mukaan vihollinen oli jo pari päivää sitten vetäytynyt pääosillaan Lismajärven eteläpuolitse. Iltapäivällä 21. 10. komppania sai kosketuksen joukkueen vahvuiseen vihollisosastoon, joka lyhyen tulitaistelun jälkeen vetäytyi eteläkaakkoon. Komppanian partiot tapasivat vain muutamia vihollisen jälkeensä jättämiä partioita, joista otettiin vankeja. Nämä kuuluivat Karhumäestä lähetettyyn rakennuspataljoonaan, jossa oli pääasiassa siviilihenkilöitä ja myös naisia. Saatiin tietää, että Uunitsan joella vihollinen suoritti varustelutöitä.

III/JR 45 siirtyi kärkeen 22. 10. klo 05 ja avasi kahden seuraavan päivän aikana rykmentille korpeen tieuran. Kun pataljoona täten etumaisena 23. 10. klo 17 jälkeen saavutti Saidoman järven pohjoispuolisen maaston, rykmentin marssirivistö oli venynyt Keltoselästä mitattuna yli 30 km pituiseksi. Koko ajan oli miesten autettava kuormaston etenemistä ja siirrettävä kuormia ajoneuvosta toiseen, kun upottavalla ja epätasaisella tieuralla särkyi useita kymmeniä ajoneuvoja. Väillä vesisateeksi muuttunut lumisade teki kehnon tieuran vellimäiseksi ja ajoneuvot vajosivat siihen akseleitaan myöten. Vahvennetun JR 45:n pääosat olivat 22. 10. Jelgamkan metsätyömaakylässä ja Palajalammella. II/KTR11:n kaksi patteria oli Palajalammen kylän länsipuolella, kolmas patteri Jelgamkan seudulla. Kolmannen marssipäivän aamuna 23. 10. ilmoitettiin radiolla 4.D:aan, että taisteluosasto käyttää seu-

raavan päivän järjestelyihin. Samalla pyydettiin 60—80 ajoneuvoa, jotta pystyttäisiin huoltamaan joukot sekä siirtämään tukipatteristo jalkaväen mukana. Tuloksena oli kahden kevyen kolonnan alistaminen rykmentille.

Kaikki marssiosastot pääsivät 23. 10. aamulla vähitellen jatkamaan etenemistään miesten ja hevosten ponnistaessa voimansa upottavilla suotaipaleilla äärimmilleen. Purojen yli oli rakennettava rumpuja. Kivikkoisilla tieosuuksilla rikkoutui ajoneuvoja vähän väliä. Osa kuljetettavista tavaroista oli jätettävä tien varteen, josta niitä siirrettiin eteenpäin sitä mukaa, kuin uusia ajoneuvoja saatiin.

Tiedustelua jatkettiin 23. 10. eri suuntiin. Todettiin, että Saidoman kylä oli vihollisen miehittämä ja että Jelgamkasta pohjoiseen ei ollut vihollista.

Saidomajärven luoteispuolella kohdattiin 40—50-miehinen vihollisosasto, joka saatiin karkoitetuksi, mutta Palajalammelta pohjoiseen olevalla huonolla polulla ei vihollisia kohdattu lainkaan. Jelgamkasta 7 km itään oli vihollisella varmistus, jonka kanssa jouduttiin tulitaisteluun.

Kun sää parani, siirrettiin 24. 10. kuluessa II/JR 45 Palajalammelta Jelgamkan koillisenpuoleiseen maastoon, minne myös I/JR 45 oli edellisenä iltana majoittunut. Rykmentin marssirivistö lyheni tämän johdosta noin kymmenellä kilometrillä.

Vahvennetun JR 45:n huoltamisessa oli jatkuvia vaikeuksia. Huoltotien alkuosaan Elmusjärveltä Keltoselkään ei enää kestänyt kuorma-autoakaan ja tie Keltoselästä eteenpäin oli ajoneuvoille miltei läpipääsemättömänä. Heräsi ajatus helpottaa huoltokuljetusten suorittamista vesiteitse. 4.D sai lainaksi neljä syöksyvenettä, jotka 23. 10. aamuun mennessä oli kuljetettu Pyhäniemen kylän kohdalle Päljärven rantaan. 42.RajaJK:n huoltamista varten oli jo aikaisemmin ollut käytössä muutamia ruuhia. Kun polttoaineiden saaminen syöksyveneitä varten tuotti vaikeuksia,

kuljetettiin paikalle lisää ruuhikalustoa. PionP 25:n joukkue rakensi 24. 10. ruuhilautan, jonka kantokyky oli 3.5 tonnia. Seuraavana päivänä suoritettiin ensimmäiset huoltokuljetukset pioneerien johtaessa niitä. JR 45:n huoltokeskus siirrettiin Keltoselästä Kortassiin ja välihuoltokeskus suunniteltiin Jelgamkaan. Sinne tuli myöskin eteentyönnetty kenttäsairaalaosasto, koska haavoittuneiden kuljetus huonoissa tieolosuhteissa olisi muuten muodostunut tuhoisaksi. Samaan paikkaan perustettiin myös viestinkeräyspaikka. Ponnistelujen tuloksena huoltotilanne parani tuntuvasti.

Ne olosuhteet, joissa rykmentti oli joutunut marssimaan Pyhäniemestä Saidomajärven pohjoispuolelle, olivat asettaneet sekä joukkojen että kaluston kestämissä monta kertaa erittäin suurelle koetukselle. Rykmentin tiedustelupartioiden kohtaamia vihollispartioita lukuunottamatta ei taistelutoimintaa koko matkalla oltu jouduttu, mutta sen sijaan tiet ja maasto, joita jouduttiin käyttämään etenemisen aikana, olivat vaatineet voimainponnistuksen joka päivä äärimmilleen. Vaikeudet eivät Saidomajärven saavuttamisen jälkeen suinkaan loppuneet. Joukkojen huolto Pyhäniemestä yli Päljärven ruuhilautoilla ja syöksyveneillä Kortassiin sekä siitä edelleen n 40 km pituisen taipaleen korven läpi Saidomaan oli saatava järjestetyksi mahdollisimman joustavaksi ja varmaksi, ennen kuin voitaisiin toivoa annetun tehtävän menestyksellistä suoritusta.

Toimenpiteet, joihin II AK:n ja 4.D:n pioneerikomendantit jäljempänä ryhtyivät keskittäessään pioneereja ja kalustoa Päljärvelle, havainnollistavat niitä vaikeuksia joita vahvennetulla JR 45:llä oli voitettavana edetessään maastoitse tavoitettavan kohden ja samalla ne tähdentävät annetun tehtävän tärkeyttä. II AKE siirsi LinRP 425:n kunnostamaan Keltoselän—Kortassin väliä ja voitiin tällöin työntää eteen 1. ja 2./PionP:n pioneerit. Kun 4.D sai vielä lisää työvoimaa LinRP 341:stä, määräsi

divisioona 26. 10. molemmat pioneerikomppaniat ja LinRP 425:n kunnostamaan tietä Palajalammelta eteenpäin. Näin valmistui JR 45:n jäljessä tie Käppäselkään asti. Tämän lisäksi II AK:n pioneerikomantaja luovutti 4.D:n käyttöön vielä kaksi ponttoonia perämoottoreineen vahvennetun rykmentin huoltamiseksi.

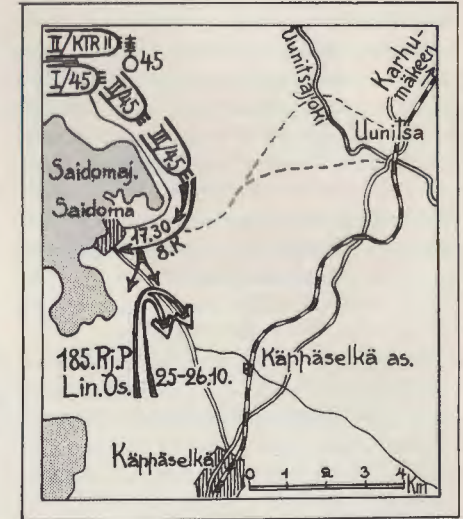
Ennenkuin 42.RajaJK ehti 22. 10. jatkaa etenemistä etelään, hyökkäsi vahvako vihollisosasto sitä vastaan, mutta lyhyen tulitaistelun jälkeen keskeytti taistelun menetettyään mm johtajanaan toimineen upseerin. Vihollisen tehtävänä oli saattanut olla tiedustella ja varmistaa Lismajärven ja Päljärven välinen kannas. Nyt se totesi suomalaisten edenneen em järvikannakselle huomattavan kauas etelään. Mikäli 42.RajaJK pystyisi nopeasti jatkamaan etenemistään, koituisi siitä vakava vaara etelämpänä taisteleville venäläisille joukoille. Todennäköisesti tämän uhan pakottamina venäläiset ryhtyivät hyökkäilemään työntäkseen suomalaiset takaisin pohjoista kohti. 42.RajaJK torjui ne menestyksellisesti, mutta seuraavana päivänä (23. 10.) aamupäivällä vihollisen onnistui päästä komppanian selustaan, jolloin se uhkasi joutua saarretuksi. 4.D:n johto ei kuitenkaan katsonut voivansa irroittaa päätoimintasuunnalta apua, vaan käski rykmentin vahventaa rajajääkärikomppaniaa. Vahvennuksesi lähetettiin II/JR 45:stä konekiväärijoukkueella vahvennettu komppania. Samalla 42.RajaJK sai käskyn, että sen on jatkettava etenemistä etelään. Vihollinen jatkoi kuitenkin hyökkäyksään ja aiheutti 26. 10. aamupäivällä taistelumaastoon saapuneelle II/JR 45:n vahvistetulle komppanialle tappioita. Seuraavana päivänä oli vihollisen käytössä jo tykistöäkin, mutta sen hyökkäykset torjuttiin.

Hyökkäys Saidomaan

Rykmentille annettua tehtävää arvioitaes-

sa osoittivat 24. 10. tiedustelutulokset, että ainoa etenemistie Käppäselkään ja Muurmannin radalle kulki Saidomajärven itäpuolitse, Saidoman kylä oli vihollisen miehittämä ja ainakaan toistaiseksi ei vihollisen toimintaa selkäyhteyksiä vastaan ollut pelättävissä.

Suorittamansa tilanteenarvostelun jälkeen päätyi komentaja seuraavaan (kuva 2):

Kuva 2. Hyökkäys Saidomaan 25.—26. 10. 1941.

- II P:n on pyrittävä jo 25. 10. kuluessa valtaamaan Käppäselän avainasemana oleva Saidoman kylä ja jatkettava sieltä välittömästi polkuteiden suunnassa Uunitsan asemakylään, jossa oli katkaistava rautatie- ja maantieyhteydet
- Saidoman kylän valtauksen jälkeen tulee II P:n hyökätä etelään ja vallata Käppäselän kylä.
- I P siirtyy rykmentin komentajan käyttöön Saidoman kylän itäpuolelle.
- Patteriston pääosat asetetaan tuke-

maan II P:n hyökkäystä, samoin kra-
naatinheitinkomppania.

- TykK seuraa II P:a ja asettaa heti rau-
tatie ja maantien saavutettuaan var-
mistuksen teitten suuntaan.
- Rykmentin komentopaikka on aamu-
yöstä 25. 10. alkaen Saidomajärven
pohjoispuolella olevassa tienhaarassa,
mistä siirtyy etenemisen aikana Saido-
man kylään.

Aamun valjetessa 25. 10. alkoi III P:n
hyökkäys tien suunnassa Saidomaan. Vi-
hollinen oli miehittänyt tien varressa useita
maastokohtia, joten eteneminen tässä
suunnassa osoittautui hitaaksi. Tästä syys-
tä 8.K sai tehtäväksi vasemmalta koukaten
edetä tavoitteena Saidoman kylä. Sen toi-
minta laukaisikin tilanteen tien suunnassa.
8.K saavutti klo 10 maissa Saidoman kylän
itälaidan, mutta sen eteneminen pysähtyi
vihollisen vastatoimenpiteiden takia. Pa-
taljoonan pääosien saavuttua taistelu jat-
kui kylän itäosassa koko päivän. Viholli-
nen sai apuvoimia ja suoritti mm klo 16
maissa etelästä vastahyökkäyksen, johon
osallistui osia 185.RajavP:sta ja Linnoi-
tusosastosta. Tämän hyökkäyksen tarkoi-
tuksena oli ilmeisesti Saidoman puolusta-
jien irrottamisen helpottaminen. Kello 17
Saidoman kylä vallattiin. Pimeän tulo kes-
keytti hyökkäyksen jatkamisen. III P ryh-
mittyi rintama etelään ja torjui vihollisen
vielä pimeän tultua pienemmin osastoin
suorittamat häiritsemisyrietykset.

Hyökkäys Saidomaan oli tullut viholli-
selle täytenä yllätyksenä. Tätä osoittaa
vankitieto, jonka mukaan Saidoman poh-
joispuoleisessa maastossa oli luultu olevan
vain vahvennettu suomalaiskomppania.
Venäläisten ilmavoimilla ei ollut tieduste-
lumahdollisuuksia kuin kerran, jolloin
koukkaavan osaston pääosat olivat jo Jel-
gamkassa, joten tiedustelutulokset jäivät
todennäköisesti hyvin rajoitetuiksi.

Lokakuun 25. päivänä tapahtuneen ti-
lanteen kehityksen seurauksena oli muu-
tettava 24. 10. tehtyä suunnitelmaa. Uu-

den suunnitelman mukaan oli III P:n val-
lattava Käppäselän kylä. II P:n (pl vahv
6.K) sekä sitä tukevien TykK:n ja KrhK:n
oli otettava Käppäselän aseman maasto. I
P oli ryhmitettävä Saidomajärven pohjois-
puolelle.

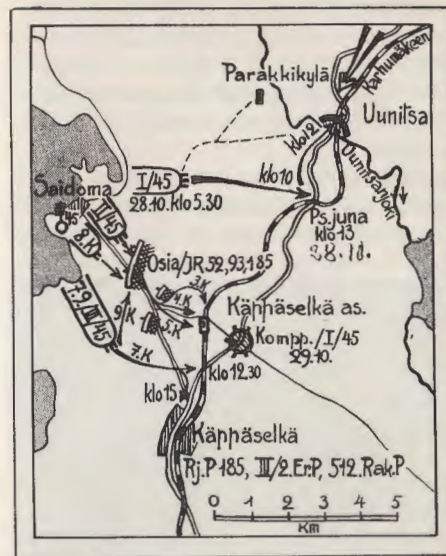
Illalla 25. 10. annettujen käskyjen mu-
kaan siirtyivät II P sekä raskaat komppa-
niat ryhmitysalueilleen. II/KTR 11 saavut-
ti rasittavan marssin jälkeen tuliasema-
alueen Saidomajärven pohjoispuolella ole-
vassa polkujen haaran maastossa I P:n
majoitusalueen vieressä.

Ennen kuin suunniteltuja liikkeitä Käp-
päselän kylän ja aseman valtaamiseksi eh-
dittiin ruveta toteuttamaan, joutuivat III
P:n Saidoman kylän eteläpuoleisessa maas-
tossa olevat kaksi komppaniaa 26. 10. aa-
mulla venäläisten etelästä suorittaman
hyökkäyksen alaisiksi. Pataljoonan kaikki
osat sekä rykmentin raskaat komppaniat-
kin tarvittiin Saidoman kylän pitämiseksi.
Puolelta päivin paine vasta heikkeni ja vi-
hollinen vetäytyi hitaasti Käppäselkään
päin. Kello 15 mennessä hyökkäys oli lo-
pullisesti torjuttu. Vihollinen jätti kentälle
n 200 kaatunutta ja runsaasti aseistusta.
Hyökänneeseen joukkoon kuului em Ra-
javP 185 ja siihen liitetyjä Käppäselässä
varustelutöitä suorittaneita työvelvollisia,
joita lienee kylässä ollut n 1 500. Hyök-
käyksen tarkoituksena oli ollut Saidoman
kylän takaisin valtaus.

Käppäselän ja Uunitsan valtaus

III P:n edullisen tilanteen johdosta voitiin
nyt (26. 10.) ryhtyä toteuttamaan II P:n
suunnitelmaa Käppäselän aseman valtaa-
miseksi (kuva 3). Pataljoonan komentaja
sai klo 12.30 käskyn ryhtyä toimimaan ja
III P sai samaan aikaan käskyn siirtyä
puolustuksesta hyökkäykseen tavoitteena
Käppäselän kylän pohjoisreuna.

Vetäytyvä vihollinen teki jatkuvasti sit-
keää vastarintaa, jonka takia III P ei pääs-
syt sanottavasti etenemään ja II P:n siirty-

Kuva 3. Hyökkäys Käppäselkään ja Uunitsaan 27.—
28. 10. 1941.

Kuva 4. Muurmännin radan ylittäminen Käppäselässä.

minen Saidoman kylään vei niin paljon ai-
kaa, että hyökkäykseen päätettiin ryhtyä
27. 10. klo 06. Rykmentin käyttöön vedet-
tiin yksi komppania I P:sta Saidoman ky-
län idänpuoleiseen maastoon.

Koko 27. 10. aamupäivän kestäneessä
taistelussa III P mursi vihollisen vastarin-
nan saarrostatamalla pääosillaan Saidomas-
ta Käppäselkään johtavan tien länsipuolite-
se. Vahvennettu 7.K hyökkäsi sen jälkeen
rautatietä kohden sekä saavutti 27. 10. klo
12.30 sen ja maantien risteuksen. Rautatie
katkaistiin Käppäselän eteläpuolelta kol-
mesta kohdasta ja maantien suunnassa jat-
kettu hyökkäys johti 27. 10. klo 15 men-
nessä Käppäselän kylän valtaukseseen. Ven-
äläiset olivat asettamalla polttopulloja
taloihin varautuneet kylän polttamiseen,
mutta suomalaisten yllättävä hyökkäys et-
ti sen.

Käppäselän aseman maastossa oli viholli-
nen 27. 10. aloittanut tällä välin etenemi-

sen Saidoman kylää kohti. Tunkeutuipa 40-miehinen osasto idästä päin Saidoman kyläaukean kaakkoislaitaan asti, jolloin syntyneessä taistelussa suomalaiset kärsivät pieniä menetyksiä haavoittuneina. III P:n pääosat ja niiden vasemmalla puolella hyökkäävän II P:n pääosat kohtasivat tienhaaran maastossa siksi lujan vastuksen, ettei jälkimmäinen iltaan mennessä päässyt etenemään, koska sen täytyi osillaan vielä taistella Käppäselän asemalle johtavan tien länsipuoleisessa maastossa olevia vihollispartioita vastaan. III P:n osien sen sijaan onnistui työntyä tienhaaran länsipuolitse kaakkoon, missä n klo 19 aikaan saivat yhteyden Käppäselän valanneeseen vahvennettuun komppaniaan. Mutta häikäilemättä taisteleva vihollinen tunkeutui tällöin vastassa olevien II P:n osien ohi ja kääntyi niiden sivustaa ja osittain selustaakin vastaan. Suomalaiset kuitenkin torjuivat iskun ja säilyttivät valtaamansa maaston. Erään partion onnistui lisäksi Käppäselän asemalta pari kilometriä pohjoiseen katkaista rautatie.

Tämän vuoksi oli luovuttava Käppäselän aseman valtaamisesta 27. 10. kuluessa. Huomioon ottaen Karhumäen läheisyyden, josta venäläiset saattoivat nopeasti siirtää voimia aukaistakseen tien Kontupohjaan, oli kuitenkin ilmeistä, että ellei myös aseman seutua pystyttäisi pian valtaamaan, tulisi saavutetun menestyksen hyväksikäyttö vaikeaksi, jopa kyseenalaiseksi. Tämä sitäkin suuremmalla syyllä, kun Kontupohjan suunnalta vetäytyvät vihollisen joukot ehkä piankin olisivat puristamassa etelästä. Oli siis välttämätöntä mahdollisimman pian laajentaa vallattua aluetta.

I P:lle annettiin 27. 10. klo 19.40 käsky hyökätä varhain seuraavana aamuna Saidoman kylästä metsämaaston läpi itään ja ottaa haltuunsa rautatien ja maantien risteys, varmistaa etelään sekä vallata sillanpääasema Uunitsan kylän pohjoispuolella. Tarkoituksena oli näin laajentaa Muur-

mannin radan katkaisualuetta Karhumäkeen päin, jotta alueen jatkuva hallussapitäminen helpottuisi. Toisaalta toimenpide eristäisi aseman maastossa taistelevan vihollisen ja estäisi sen saamasta apua pohjoisesta.

Aamuyöllä 28. 10. klo 03 aikaan Käppäselän asemalle ajanut panssarijuna osoitti, miten aiheellinen ja kiireellinen oli I P:lle annetun tehtävän suorittaminen. Tykistön tulenjohtajan kohdistettua tulen panssarijunaa vastaan se perääntyi pohjoiseen.

I P (pl yksi kompp) lähti liikkeelle 28. 10. klo 05.30. Patteristosta määrättiin yksi patteri tukemaan pataljoonaa. Pataljoonalle alistettiin rautatien räjäyttämistehtäviä varten yksi pioneeriryhmä. Edettyään kaikki tarvikkeensa kantaen poluttoman maaston läpi I P pääsi ensimmäiseen tavoitteeseensa klo 10 mennessä, jona tavoitteena oli rautatien ja maantien risteys (kuva 3). Siellä olevat venäläiset linnoitus-työläiset, joukossa useita kymmeniä naisia, eivät pystyneet vastarintaan. Pioneerit räjäyttivät radan useammasta kohdasta ja vahvennettu joukkue asetettiin varmistamaan Käppäselän suuntaan. Tuntia myöhemmin pataljoonan pääosat yllättivät Uunitsan metsätyöaseman etelälaidassa melko suuren vihollisosaston, joka taisteluun antautumatta pakeni joen yli. Kärki-komppania seurasi kiinteästi pakenevia ja pääsi tappioitta siltaa pitkin joen yli. Vasta nyt vihollinen aloitti taistelun, jonka aikana komppanian päällikkö haavoittui ja yksi joukkueen johtaja kaatui. Kärsityt päällystömenetykset vaikuttivat hyökkäyksen tyrehtymiseen. Pataljoona ryhtyi tällöin heti saarrostaamaan ja jo klo 12 oli saarrostava komppania, ylitettyään sillan länsipuolelta Uunitsan joen, ryhmittynyt kyläaukean länsilaitaan hyökkäystä varten. Kolme neljännestuntia kestäneen taistelun jälkeen oli Uunitsan kylä suomalaisten hallussa. Venäläisten panssarijuna, joka aamulla oli pyrkinyt Käppäselän ase-

malle, ilmestyi yllättäen klo 13 jälkeen kovalla vauhdilla etelästä Uunitsan sillanpääasemaan. Maantien ja rautatien risteyskohdassa se juuttui kuitenkin kiinni, koska rata oli siinä räjäyttämällä katkaistu. Panssarijunan kiivas tuli pakotti suomalaiset vetäytymään radan varressa olevan läheisen metsän suojaan. Kun panssarijunan noin sataan nouseva miehistö totesi

Kuva 5. I/JR 45 matkalla Saidomasta maastoteitse Uunitsaan.

junansa liikuntakyvyttömäksi, se pakeni rautatien itäpuolitse maaston suojassa pohjoiseen.

Kaksi tuntia myöhemmin vihollinen aloitti kiivaan kranaatinheitintulivalmistelun jälkeen hyökkäyksen pohjoisesta Uunitsan kylää vastaan, mutta sen hyökkäys tyrehtyi kylän pohjoisimpiin taloihin. Tulitaistelu jatkui lähelle keskiryöstä kiivaana, mutta vajaa I P piti sillanpääaseman.

Tappiot olivat molemmin puolin suuret. Myöskin pataljoonan päällystömenetykset olivat tuntuvat, sillä päivän kuluessa se menetti neljä upseeria kaatuneina ja neljä haavoittuneina. Sillanpäästä puolustavan vahvistetun komppanian yhtenä joukkueenjohtajana toimi lopulta pataljoonan pastori, kun kaikki vakinaiset joukkueenjohtajat olivat joutuneet taistelukyvyttömiksi. Vaikeassa taistelutilanteessa oli pataljoonan komentajan pakko käyttää muonantuojatkin taisteluvoimansa vahvennuksiksi. Kun tie Käppäselän asemalle

oli yhä vihollisen hallussa, ei pataljoonan lähes 30 haavoittuneen kuljetusta taakse voitu suorittaa. Lisäksi oli pataljoonalla hoidettavanaan useita vihollisen haavoittuneita sekä monta kymmentä sotavankia ja huollettavanaan yli 200 siviiliasukasta.

Heti aamun valjetua 29. 10. vihollinen aloitti kiivaan tulen, johon kranaatinheitimetkin osallistuivat. Sen kaikki etenemisyrietykset kuitenkin torjuttiin jalkaväen ja tykistön yhteistulella, sillä yön aikana oli tulenjohtajan katkenneet yhteydet korjattu. Vihollisen jalkaväen tuli oli erittäin tarkkaa. Vastassa olikin mm Rajavartiokoulun komppania. Kello 12 jälkeen saapui Käppäselän asemaa kohti edenneen II P:n lähettämä partio ja ilmoitti tien olevan vapaa vihollisista. Nyt voitiin sotasaaaliiksi saaduilla hevosajoneuvoilla kuljettaa pois haavoittuneet. Pataljoona oli näet saanut yli 50 hevosta, lukuisia ajoneuvoja, 8 kuorma-autoa, henkilöautoja sekä jonkin verran elintarvikkeita sotasaaaliiksi.

Suomalaisten tutkiessa samana iltapäivänä vallattua panssarijuna hyökkäsi n 50 miehen vahvuinen vihollisosasto maantielle, mutta pakeni lyhyen laukausten-vaihdon jälkeen ja menetettyään muutamia miehiä kaatuneina. Loppuosa päivää oli rauhallista.

Vähän sen jälkeen kun I P (pl kompp) oli 28. 10. aloittanut etenemisen Saidoman kylästä Muurmannin rataa kohden, sai II P (pl vahvkompp) edessään olevan tienhaaran haltuunsa ja ryhtyi klo 06.45 jatkaamaan hyökkäystä Käppäselän aseman valtaamiseksi. Pataljoona tunkeutui hitaasti tavoitettaan kohden, mutta klo 11 aikaan tyrehtyivät koukkausyrietyksetkin aseman länsipuoleisessa maastossa. Vihollinen piti näet hyökkäysmaastoa useilla konekivääreillä kiivaan tulen alaisena. Koska Käppäselän asema oli saatava vallatuksi, jotta päästäisiin yhteyteen Uunitsanjoella taistelevan I P:n kanssa, alistettiin II P:lle rykmentin johdossa oleva reservikomppania. Sillä välin kun komppania marssi taistelu-

maastoon, II P ruokaili ja valmistautui tykistön ja kranaatinheittimien tukemana jatkamaan hyökkäystä.

Kello 16 aloitti II P hyökkäyksen siten, että sen pääosat hyökkäsivät asemalle johdavan tien molemmin puolin ja reservikomppania koukkasi pohjoisesta. Viimeksi mainitun onnistui puolentoista tunnin kuluttua vallata asema, mutta tien suunnassa vihollinen torjui päättävästi suomalaisten hyökkäyksen. Vasta hiukan ennen keskiyötä pääsi toinen komppanioista tunkeutumaan tien pohjoispuolella aseman läheisyyteen, mutta vihollisen hajaantua useihin osastoihin oli tien eteläpuolella toimivan komppanian sidottava voimiaan varmistustehtäviin. Täydellinen pimeys teki toiminnan jatkamisen metsämaastossa kyseenalaiseksi, kun yhteys komppanioiden kesken oli hyökkäyksen aikana pääsyt katkeamaan ja välimaastossa oli osittain saarrettuja vihollisosastoja. Varhain aamulla 29. 10. nämä viholliset tuhottiin ja klo 09 mennessä oli tie asemalle aukais-

tu sekä saatu yhteys I P:n komppaniaan, joka oli miehittänyt asemalta kaakkoon olevan valtamaanteiden yhtymäkohdan. Käppäselän kylässä oleva III P suoritti 29. 10. loppuun kylän valtauksen, hajotti sen lähiympäristöön vetäytyneet vihollisosastot ja tiedusteli Kontupohjan suuntaan.

Käppäselän Uunitsan torjuntataistelut 30. 10.—5. 11. 41

Käppäselän ja Uunitsan valtaustaistelujen aikana oli sekä paikalla aikaisemmin olleet että taistelun kestäessä avuksi tuodut vihollisvoimat suurimmaksi osaksi tuhottu tai löytyi niin perusteellisesti hajalleen, etteivät ne enää yksinään pystyneet suorittamaan vakavampia vastahyökkäyksiä menettämiensä kylien takaisin valtaamiseksi ja tieyhteyksien aukaisemiseksi Kontupohjasta käsin Karhumäkeen. Niinpä rajoituikin huomattavin taistelutoiminta Käppäselän aseman maaston puhdistuksen jäl-

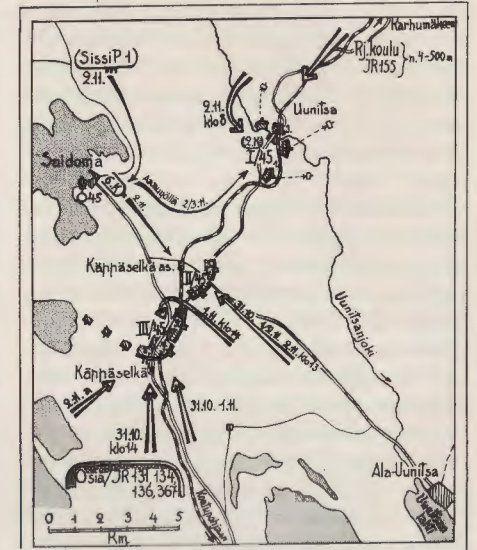

Kuva 6. Käppäselän kylän keskustaa.

leen 29.—30. 10. pääasiassa Uunitsan kylän suunnalle, missä vihollinen osoittautui jatkuvasti sangen aktiiviseksi.

Sen kranaatinheittimet tulittivat melkein yhtämittäisesti kylää ja jalkaväki hyökkäsi useaan otteeseen joukkueen ja komppanian suuruisin osastoin suomalaisten sillanpääasemaa vastaan tai lähestyi lumessa ryömien asemiemme eteen ja jatkoi siitä tappioistaan huolimatta tulitaistelua tuntikausia. Käppäselän kylän ja aseman sekä Saidoman seuduilla tuottivat erityisesti joukkojen huoltotoiminnalle kiusaa 5—40-miehiset, hajanaiset vihollispartiot, mutta oman partioinnin avulla tuhottiin niistä suurin osa. Nälkä ja kylmyys pakottivat loput antautumaan vangiksi.

Käppäselän kylästä etelään suunnattu tiedustelu osoitti kuitenkin jo 29. 10., että rykmentti joutuisi vielä käyttämään kaikki voimansa saavuttamansa menestyksen turvaamiseksi. Päivän kuluessa todettiin nimittäin vihollisen kokoavan joukkoja kylän eteläpuolelle ja lisäksi saatiin 4.DE:ltä lentotiedustelun tuloksia, joiden mukaan vihollisvoimia oli marssilla Kontupohjan taholta pohjoiseen. Hyökkäykseen ei vihollinen ryhtynyt vielä seuraavanakaan (30. 10.) päivänä, joten joukkomme saivat aikaa puolustuksensa järjestelyyn ja aseiden varustamiseen. Samalla häirittiin vihollisen voimien keskittymistä lähettämällä taistelupartioita sen sivustaan ja selustaan. Lokakuun 31. päivänä klo 08:sta lähtien oli vihollisen tykistö vilkkaassa toiminnassa erityisesti Käppäselän kylän ja aseman maastoihin. Huolimatta tykistömme vastatoiminnasta ammunta jatkui koko päivän ja huipentui klo 14 aikaan voimakkaaksi tulikeskitykseksi Käppäselän kylään, jota myöskin vihollisen suora-suuntatykit tulittivat tieltä käsin. Heti keskityksen jälkeen vihollinen aloitti hyökkäyksen kylää vastaan samanaikaisesti etelästä, kaakosta ja lounaasta sekä asemaa kohti kaakosta Ala-Uunitsan tien suunnalta (kuva 7). Vaikka vihollinen käytti jatku-

Kuva 7. Käppäselän ja Uunitsan torjuntataistelut 30. 10.—2. 11. 1941.

vasti tykistöään ja sai sytytettyksi kylässä kuusi taloa palamaan, III P torjui maantien varressa suoritetun hyökkäyksen helposti. Sen sijaan jatkuivat kiivaat taistelut kylän idänpuoleisilla kukkuloilla ja lounaassa useiden tuntien ajan, ennen kuin vihollinen löytyi takaisin. Kaakosta hyökkäyksen osaston vahvuus oli noin pataljoona ja lounaasta yritti kylään jokseenkin yhtä suuri joukko. Puolustajien tilannetta vaikeuttivat kylässä roihunneet tulipalot, joiden loimu valaisi koko puolustusmaaston. Taistelujen riehussa ei miehiä riittänyt sammuustojenpiteisiin, jotka sitä paitsi olivat melkein mahdollittomia vihollisen yhtämittaisen suorasuuntaustulen takia. Joka taholla joukot pitivät kuitenkin asemansa vihollisen uudistuneista hyökkäyksistä huolimatta ja klo 18.30 mennessä venäläiset vetäytyivät lähtöasemiinsa. Niiden tappioista ei saatu tarkkaa selvyyttä, mutta maastoon jääneet ruumiskasat osoittivat vihollisen ensimmäisen yrityksen

Käppäselän takaisin valtaamiseksi tulleen sille kalliiksi. Omat tappiomme olivat 10 kaatunutta ja 23 haavoittunutta. Päivän taisteluihin osallistuivat panssarintorjuntatykit ja tykistö tehokkaasti helpottaen hyökkäyksen torjumista jo sen alkuvaiheissa.

Ala-Uunitsan tien suunnalla vihollinen yritti saartaa tien varrella olevan varmistusosaston. Paikalle juuri vaihtoa varten saapunut osasto pelasti sentään tilanteen, mutta varmistuksen oli kiivaan laukaustenvaihdon jälkeen vetäydyttävä Käppäselän—Uunitsan—Ala-Uunitsan tienhaaran maastoon. Vihollinen seurasi perässä ja asettui aseisiin maantien itäpuolelle. II P (pl 6.K) miehitti puolustusasemat ja koetti rykmentin käskyn mukaisesti päivän kuluessa työntää varmistuksen ennalleen. Siinä se ei kuitenkaan onnistunut, sillä vihollinen pureutui sitkeästi saavuttamaansa maastoon.

Koska vihollisen toiminta eri aseitten häirintätulta lukuunottamatta oli huomattavasti laimentunut Uunitsan suunnalla ja koska jatkuva hyökkäystoiminta Käppäselkää vastaan oli odotettavissa, sai I P 31. 10. klo 17.45 käskyn varmistaa pohjoiseen ja olla pääosin tarvittaessa valmiina toimimaan etelään. Rykmentin reservinä ollut I P:n komppania oli lähetetty pataljoonansa yhteyteen ja sen tilalle oli rykmentti pidätännyt reservikseen 42. RajaJK:n.

Marraskuun 1. päivän aamuna havaittiin vihollisen saaneen Käppäselän eteläpuolelle käytettäväkseen myöskin hyökkäysvaunuja. Samaan aikaan aloittivat venäläiset lähestymisen asemiamme vastaan. Yksitellen ja parittain ryömi heitä panssarilevyjen suojassa maantien molemmin puolin kylän etelälaitaa kohti. Panssarintorjuntakiväärimme ja -tykkimme ottivat heidät heti maaleikseen ja vihollisen yritys raukesi tyhjiin.

Käydyn tulitaistelun jälkeen aloitti vihollinen hyökkäyksen klo 09.30, tällä kertaa kylän itäpuolella. Hyökkäyksen

kärkenä eteni nyt 30 ratsumiestä ja n 100 jalkamiestä. Tykistömme ja konetuliaseemme kohdistivat niitä vastaan tulensa, jonka takia kärkiosasto lähti pakosalle kärsittyään huomattavia tappioita ja koko hyökkäys tyrehtyi.

Kello 10.30 avasi vihollinen jälleen voimakkaan tykistötulen kylän eteläosaan ja pian sen jälkeen ryhtyi noin pataljoonan vahvuinen osasto etenemään hyökkäysvaunujen tukemana. Kolme hyökkäysvaunua pääsikin tunkeutumaan aseimiimme saakka, mutta panssarintorjuntatykit tuhosivat niistä kaksi kolmannen ennättäessä palata vaurioituneena takaisin omalle puolelle. Vihollisen jatkaessa hyökkäyksiään tulitti toinen aseimiimme jääneistä hyökkäysvaunuista konekiväärillään puolustuksessa olevia miehiämme, kunnes eräs heistä, vihollisen tulesta piittaamatta, kävi tuhoamassa vaunun miehistön käsikranaatilla. Voimakkaasta tykistötulesta ja ylivoimaisen vihollisen uusiutuvista hyökkäyksistä huolimatta piti kylän etelälaidassa puolustuksessa oleva komppania asemat hallussaan jatkuvasti, ja niinpä venäläisten oli klo 13.30 aikaan jälleen pakko keskeyttää hyökkäyksensä. Kiivas tulitaistelu jatkui kuitenkin edelleen sekä kylän eteläpuolella että molemmilla sivustoilla ja klo 14 aikaan sai III P vastaansa selustansa kohdistuneen, noin komppanian vahvuisen vihollisen hyökkäyksen. Tämä vihollisosasto oli päässyt tunkeutumaan taistelujen aikana II ja III P:n välille syntyneestä aukosta rautatien länsipuolelle. Viesti- ja hevostiemiehistä sekä läheteistä kokoonpanulla osastolla torjuttiin kuitenkin tämä hyökkäys ja kylän itäpuolella puolustuksessa olleesta komppaniasta saapuneiden lisävoimien avulla vihollinen lyötiin osittain takaisin radan itäpuolelle pienempien osien hajaantuessa metsiin.

Kello 09.30 lähtien oli vihollinen jatkanut hyökkäystään myös kylän lounaispuolella, mutta sielläkin torjuttiin sen yritykset tunkeutua taloryhmiin. Kello 17 men-

nessä voitiin jälleen varmistautua siitä, että kylä edelleenkin pysyi hallussamme, sillä vihollisen hyökkäystoiminta päättyi, vaikka tulitoiminta jatkui vilkkaana ilta-yöhön saakka.

II P:n puolustuslohkolla ei vihollinen päivän kuluessa suorittanut suurempia hyökkäyksiä, mutta sen sijaan se varusti asemiaan jatkuvasti maantien itäpuolella. Vilkas tulitoiminta jatkui koko päivän.

Uunitsan kylään kohdisti vihollinen aamusta alkaen yhtämittaisen kranaatinheittimien ja konetuliaseitten tulen, minkä vuoksi pataljoonan komentopaikka oli siirrettävä takaisin kylän eteläpuolelle.

Vihollinen partioi myös pitkin päivää lännestä käsin. Eräskin 40-miehininen osasto syöksyi sieltä II P:n komentopaikalle, mutta se torjuttiin ja osin tuhottiin. Toinen, noin 50-miehininen osasto katkaisi yhteydet Käppäselän aseman kohdalla, mutta tämäkin osasto osittain tuhottiin ja osittain hajotettiin.

4.DE:sta saapui 1. 11. klo 11 ajoissa tiedotus, että siepatun radiosanomana mukaan oli eräs JR 131:n pataljoonan komentaja ilmoittanut rykmentin komentajalle, että hän oli joutunut tekemisiin vihollisen tykistöjoukkojen kanssa. Hiukan aikaisemmin olikin eräs vihollispartio joutunut tulitaisteluun tulipatterimme kanssa, mutta sen miehet karkottivat partion.

4.DE:sta saapui 1. 11. aamupäivällä myös viholliselta siepattu radiosanoma, jossa oli JR 131:n komentajan II/JR 131:n komentajalle lähettämä käsky: ”Viipymättä hyökättävä Saidomaan. Esteet poistettava kannaksilta.” Tämän johdosta asetettiin kiireisesti klo 12 JR 45:n reservikomppania puolustukseen Saidoman kylästä n 2 km etelään ja lounaaseen sekä siirrettiin vahvennettu 1.K uudeksi reserviksi Käppäselän aseman tienhaaraan. Samalla lähetettiin partioita tutkimaan Saidomanjärven—Lismajärven välisiä kannaksia, mutta siellä kohdattiin vain 10—40-miehisiä partioita, kuten myös Saido-

man kylän ympäristössä.

Marraskuun 1. päivän kuluessa saatiin vangeilta mielenkiintoisia tietoja hyökkäävistä vihollisjoukoista. Kerrottiin, että Kontupohjasta oli 30. 10. irrotettu yhteensä 1 400 miestä, jotka kuuluivat pääasiassa JR 131:een, II/JR 136:een ja JR 367:ään ja lähetetty Käppäselän eteläpuolelle tehtävänä vallata Käppäselän kylä ja asema sekä avata tie Karhumäkeen.

Joukkoamme alettiin vahventaa. Kello 15.45 ilmoitti 4.DE, että SissiP 1, joka aamulla oli saapunut Jelgamkaan ja ottanut siellä vastaan varmistustehtävät, oli alistettu rykmentille ja marssii iltaan mennessä Saidomajärven koillispuoleiseen tienhaaraan.

Keskiyöllä 1/2. 11. vihollinen aloitti jälleen toimintansa hyökkäämällä noin komppanian vahvuinen Käppäselän aseman kaakkoispuoleisen tienhaaran maastoon. Hyökkäys lyötiin kuitenkin takaisin. Vangeilta saatiin tietää, että hyökkäämässä oli myöskin osia JR 134:stä.

Kello 13 aikaan 2. 11. vihollinen uudisti hyökkäyksensä Ala-Uunitsan tien suunnassa noin kahden komppanian vahvuinen, mutta kiivaan tulitaistelun jälkeen se vetäytyi takaisin. Kello 16 hyökkäsi 30-miehininen vihollisosasto lännestä käsin asemalle johtavan tien eteläpuolitse 4.K:n selustaan, mutta täälläkin tilanne selvitettiin nopeasti vihollisen tultua tuhotuksi. Uunitsan kylään vihollinen kohdisti tavallista voimakkaamman konetuliaseiden ja kranaatinheitintulen 2. 11. klo 07. Edellisenä iltana pataljoonan vasemman sivustan luoteispuolelta joen yli tullut 75-miehininen vihollisosasto iski tulivalmistelun jälkeen klo 08 maantien länsipuolitse pataljoonan esikunnan kimppuun. Ripeillä toimenpiteillä pataljoonan komentaja järjesti kuitenkin puolustuksen. Sillanpääasemassa ja kylässä joen lounaispuolella oleville pataljoonan osille oli tilanne vihollisen hyökkäyksen aikana vaikein, sillä ne joutuivat sekä edestä että takaa kiivaan tulen alai-

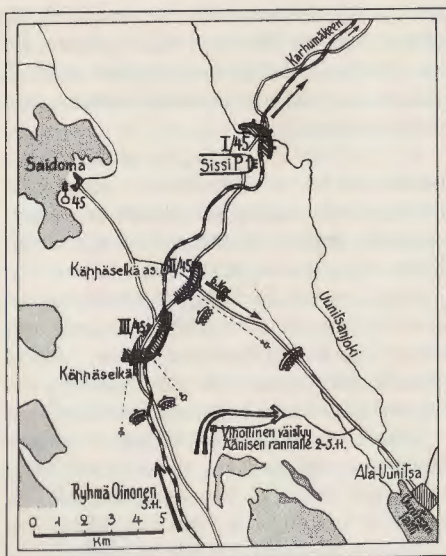
siksi. Kello 10 mennessä oli reservinä oleva komppania sentään selvittänyt tilanteen täydellisesti tuhoamalla osan vihollisista ja työntämällä loput takaisin joen koillispuolelle. Tämän jälkeen klo 11 aikaan Uunit-san kylästä luoteeseen n 10 km päässä olevaan parakkikylään lähetetty joukkue kohtasi 50-miehisen vihollisosaston leirityneenä ja löi sen yllättäen hajalleen tuhoten myös siitä osia.

Vihollinen väisty Äänisen rannalle

Käppäselän kylän etelä- ja lounaispuolella alkoi vihollisen liikehtiminen 2. 11. jo aamuvarhaisella, mutta sen hyökkäykset supistuivat vain pariin noin komppanian vahvuisin voimin tehtyyn yritykseen, jotka torjuttiin kaikkien aseiden tulella. Suurinta kiusaa päivän kuluessa tuottivat varsinkin vihollisen suorasuuntaustykit, jotka toimivat milloin mistäkin päin. Tiedustelu totesi vihollisen ryhtyneen rakentamaan asemia kylän kaakkoispuolelle. Koska tämä viittasi vihollisen pyrkimykseen vetäytyä Äänisjärven rantatielle Käppäselän eteläpuolitse, suunnattiin tiedustelupartioita kylästä kaakkoon ja Ala-Uunit-san tien suunnassa Uunit-sanlahdelle. Oli selvitettävä vihollisen mahdollinen liikenne Käppäselän itäpuolelle johtavalla tiellä.

Samana päivänä lähetettiin rykmentin johdossa ollut vahvennettu 6.K takaisin pataljoonansa yhteyteen, samoin 1.K omaansa. SissiP 1:n kaksi komppaniaa siirrettiin Saidoman kylän pohjoispuolelle, mutta kolmas jäi varmistukseen järven koillispuoleisen tienhaaran maastoon.

Ilmatiedustelun tulosten perusteella voitiin todeta, että vihollinen todellakin oli aloittanut perääntymisen Käppäselän eteläpuolitse Äänisjärven rantatielle (kuva 8). Tämän vuoksi sai 1./SissiP 1:n päällikkö klo 08.30 käskyn edetä Ala-Uunit-san tien suuntaan, lyödä tien varressa oleva vihollisvarmistus ja jatkaa etenemistä vihollisen

Kuva 8. Vihollinen väisty Äänisen Rantatielle 2.—5. 11. 1941.

perääntymistielle. Tavoitteessa oli komppanian häiritävä vihollisen liikennettä ja pyrittävä nopeilla iskuilla tuhoamaan sen kolonnia. Komppanian mukana seurasi tykistön tulenjohtue yhteysvälineenään radio.

Komppania yritti iltamyöhäiseen asti eteenpäin, hyökkäsi aluksi tien suunnassa ja koukkasi myöhemmin ensin tien itä- ja sitten länsipuolitse, mutta voimakas vihollisvarmistus esti etenemisen, vaikkakin tykistöä käytettiin hyökkäyksen tukemiseen. Uunit-sanlahden suunnalle lähetetyt taistelupartiot palasivat 2. 11. puolenpäivän jälkeen. Ne olivat havainneet vihollisen varmistuksen Ala-Uunit-saan johtavan tien varressa ja todenneet Uunit-sanlahden pohjoispuolella olevan hyvän tien. Vihollisen liikenne oli siellä käynnissä, täysinäiset autot kulkivat itään ja tyhjat länteen.

Vihollisen hyökkäystoiminta rajoittui 2. 11. noin komppanian vahvuisin voimin klo 13 aikaan II ja III P:n saumakohdassa

suoritettuun hyökkäykseen. Joukkomme torjuivat sen ja ajoivat tunnin kestäneen taistelun jälkeen vihollisen takaisin tien itäpuolisiin metsiin. Tykistö tuli sen sijaan jatkuviin päivän melko kiivaana etenkin Käppäselän kylään.

4.DE:sta 2. 11. klo 12.45 puhelimitse saapuneen käskyn mukaisesti lähetettiin kahden ryhmän vahvuinen upseeripartio ottamaan yhteyttä Lismajoki-varressa Kedrjärven (Ketrjärven) pohjoispuolella eteneviin omiin joukkoihimme. Samalla annettiin pataljoonille käsky valmistautua jatkamaan toimintaa koillisesta irrottamalla mahdollisimman suuri osa joukoista reserviksi sekä kunnostamaan ajoneuvot ja ryhmittämään kuormastot siten, ettei niiden mukaan ottaminen hidastuttaisi nopeutakaan liikkeellelähtöä Karhumäen suuntaan. Aamuyöllä sai SissiP 1 tätä varten käskyn siirtyä I P:n taakse Uunit-san kylän eteläpuolelle.

Kello 15 lähetettiin 4.DE:n käskyn mukaisesti 6.K yhden patterin ja kranatinheitinjoukkueen tukemana etenemään Käppäselän aseman kaakkoispuoleisesta tienhaarasta Uunit-sanlahdelle johtavan tien suunnassa tavoitteena vihollisen liikennöimä tie. Komppanian tehtävänä oli todeta rantatielle vetäytyvien vihollisvoimien vahvuus sekä häiritä niiden liikennettä. Kello 18 aikaan yllättikin komppania tien varressa olevan n 50-miehisen varmistusosaston leirinuotioilta ja löi sen hajalleen. Vankien tietojen mukaan oli vihollisen saanut käskyn vetäytyä yön kuluessa Ala-Uunit-saan ja edelleen Äänisjärven rantatielle. Seuraavan yön aikana teki komppania hyökkäyksiä vihollisrivistöjen sivustaan aiheuttaen niille huomattavia tappioita. Päivällä 3. 11. komppania palasi takaisin pataljoonansa yhteyteen.

Ryhmä Oinosen ensimmäiset osat saapuivat 5. 11. etelästä Käppäselän kylään vihollisen vetäydyttyä yöllä kylän eteläpuolelta.

Loppupäätelmä

Vahvennetun JR 45:n eteneminen vaikeakulkuisen maaston läpi oli johtanut Muurmannin radan katkaisemiseen Käppäselän—Uunit-san kohdalla. Tässä erillistehävässä oli rykmentin tilanne ajoittain vaikea, sillä suomalaisen VII AK:n etelästä 26. 10. aloittama hyökkäys ei vielä ehtinyt edistyä niin pohjoiseen, että sen vaikutus olisi helpottanut JR 45:n toimintaa. Saavuttaakseen tavoitteensa ja pysyäkseen siinä rykmentti hajotti ja tuhosi osaksi useita vihollisosastoja. Kontupohjan rintamalta venäläiset olivat siirtäneet Käppäselkään eri joukko-osastojen osia, joista laadullisesti parhaat olivat RajavP 185 ja 2.ErPr:n III P. Lisäksi oli voimia ainakin 512 RakP:sta ja työpataljoonista.

Tykistön tukemaa, rykmentin voimin Käppäselän seudun rautatie- ja maantieyhteyksiä vastaan suoritettua hyökkäystä ei vihollinen todennäköisesti ollut ottanut huomioon laskelmissaan. Kun vahvennetun JR 45:n kosketus marssin aikana Pyhäniemestä Saidomajärven pohjoispuolelle saakka lisäksi supistui vain partiokahakoihin, vihollisella ei vielä hyökkäyksemme alkaessakaan ollut todellista kuvaa joukkojemme vahvuudesta. Sitä osoittaa Käppäselän kylän valtauspäivänä saatujen vankien kertomus, että edellisenä päivänä oli Karhumäestä lähetetty vain 70-miehin osasto valtaamaan takaisin Saidoman kylä. Karhumäen suunnalla ei vihollisella ilmeisesti ollut koko Saidoman ja Käppäselän valtaustaistelujen aikana oikeaa kuvaa ja käsitystä taistelujen luonteesta, sillä sieltä ”syötettiin” Käppäselän suuntaan milloin minkäinlaisella takaisinvaltaustehävällä 40—120 miestä käsittäviä osastoja, jotka erillisinä toimien tulivat tuhoiksi.

Kontupohjassa oleva vihollinen sen sijaan sai varsin aikaisessa vaiheessa oikean käsityksen joukkojensa huoltoa ja perääntymistä uhkaavasta vaarasta. Jo Saidoman

kylän valtauspäivänä 25. 10. lähetettiin sieltä pataljoonan vahvuinen osasto, jonka rungon muodosti I/JR 93, tehtävään vallata takaisin tämä kylä. Illan ja yön kuluessa yhdistettiin pataljoonan edellisenä päivänä Saidomaa puolustaneen n 400-miehisen joukon jäljelle jääneet osat (RajavP 185:n ja JR 52:n osia), ja aamulla se aloitti pian tyhjiin raukeavan yrityksensä kylän valtaamiseksi. 26. 10. tuotiin Käppäselän asemalle n 400 miestä käsittävä osasto 2.KevPr:sta. Sen vahvuus kutistui vankitiedon mukaan parissa päivässä 120:en ja loput tulivat suurelta osalta tuhotuiksi seuraavien päivien taisteluissa. Muista Kontupohjan suunnalta tänä aikana toimineista joukoista mainittakoon I/JR 107:n osat sekä 4./JR 1072.

Uunitsan valtauksessa oli I P:lla vastasaan kylään majoitettu Rajavartiokoulu, jonka oppilaat jo sitkeällä vastarinnallaan osoittivat kuuluvansa vihollisen valiojoukkoihin. Kylää vastaan suorittamiensa hyökkäysten aikana sai vihollinen useaan otteeseen vahvistukseensa vain n 70 miehen suuruisia osastoja (mm jostain rajavartiorykmentistä ja JR 155:stä), jotka kuitenkin heti kärsivät niin suuria tappioita, että I P:aa vastassa olevien joukkojen vahvuus nousi korkeimmillaan ollessaan vankitietojen mukaan 400—500 mieheen.

Vallatessaan Käppäselän ja Uunitsan vahvennettu JR 45 ei ollut ainoastaan kat-

kaissut Kontupohjan suunnalla taistelevien vihollisjoukkojen parhaita selustayhteyksiä, vaan toimenpide joudutti myös yleistilanteen kehittymistä ja vaikutti ratkaisevalla tavalla mm Kontupohjan suunnan laukeamiseen eduksemme. Sitten seurasi Käppäselän raskas torjuntavaihe vihollisen etelästä vetäytyvien joukkojen selustayhteyksien katkaistuna pitämiseksi. Siinä onnistuttiin, mutta vihollisen tuhoamiseen eivät JR 45:n voimat riittäneet, vaikka sitä 1. 11. vahvennettiin SissiP 1:llä. Rykmentin eristetty asema, kun omiin joukkoihin Kontupohjan suuntaan oli 80 km sekä Kumsan suuntaan n 60 km ja sen omat selustayhteydet heikot, ei olisi sallinut nopeata ja voimakasta joukon vahvistamista ja jatkuvaa huoltamista.

Selustayhteyksiään ei vihollinen, monipäiväisistä hyökkäyksistään huolimatta, kuitenkaan saanut avatuksi, vaan sen joukkojen pääosat liukuivat asemiemme sivuitse avattua uutta tietä myöten kalustoineen Äänisen rantaan, missä ne jälleen Perälahdessa osallistuivat taisteluihin

Lopuksi mainittakoon, että tällaisella laajalla koukkausmatkalla, jolla käytännön kokemuksia tarvittiin paljon, reserviläisrykmentin miesten edustamat eri alat pääsivät oikeuksiinsa ja voitiin käyttää taistelutoiminnan hyväksi. Varttuneiden miesten kunto, kestävyys ja käytännöllisyys olivat toiminnalle suureksi eduksi.

TERVEHDYKSEMME JUHLIVALLE 20 V. JALKAVÄEN SÄÄTIÖLLE

LAPPEENRANNAN
SOTILASKOTIYHDISTYS r.y.

MIKKELIN
SOTILASKOTIYHDISTYS r.y.

HÄMEENLINNAN
SOTILASKOTIYHDISTYS r.y.

Perustettu v. 1918

KIINTEISTÖJEN
Jäteautot g

Fredrikinkatu 55, 00100 Helsinki 10, puh. 90-649 432
Polvikatu 6, 00440 Järvenpää, puh. 90-289 311
Vesivallinaukio 5, 48600 Karhula, puh. 952-63 400
Puutarhankatu 14 B, 20100 Turku 10, puh. 921-337 900

- ALANSA YKKÖNEN
- VILJELIJÖIDEN AMMATTI- JA JÄRJESTÖLEHTI
- PUH. 90 — 602 711

MAASEUDUN TULEVAISUUS

BELARUS

Tutustu uuteen Belarus-mallisarjaan

MTZ-505		72 hv SAE
MTZ-525	(4-veto)	72 hv SAE
MTZ-800		80 hv DIN
MTZ-820	(4-veto)	80 hv DIN

Maahantuoja:

KONELA-BELARUS OY

Postilokero 58, 45101 Kouvola 10, puh. 951 - 14 091

Valtakunnallinen myynti- ja huoltoverkosto

Yllänuantti Hannu Koskinen

PATALJOONAORGANISAATION KEHITYS SUOMESSA ITSENÄISYYDEN AIKANA

Johdanto

Tarkasteltaessa pataljoonan organisaation kehitystä Suomessa on tarkastelu aloitettava senaikaisista ulkomaisista organisaatioista. Ensimmäinen maailmansota oli Euroopassa todellista kehityksen aikaa sekä organisaation että aseistuksen kannalta. Kotimainen organisaatio muodostui tätä taustaa vasten, saksalainen organisaatio tuotiin jääkärien mukana. Huolimatta maaston ja muiden olosuhteiden erilaisuudesta tämä organisaatio kopioitiin hyvin tarkasti.

Ensimmäinen maailmansota toi esiin uuden tehokkaan jalkaväkiaseen, koneivääriin. Tasaisessa maastossa ja aukeilla saattoi pari tällaista asetta pysäyttää suurimman joukon hyökkäyksen. Siksi ase pyrittiin sijoittamaan organisaatioissa hyvin alas. Saksalainen pataljoona käsitti sodan alussa neljä kiväärikomppaniaa, joissa kussakin oli kolme joukkuetta ja joukkueissa kuusi ryhmää vahvuudeltaan 1 + 8. Konekiväärit olivat rykmentin koneiväärikomppanioissa. Vuoteen 1918 mennessä oli pataljoonaankin saatu koneiväärikomppania. Lisäksi jokaisessa kiväärijoukkueessa oli yksi kevyt konekivääri (pikakivääri). Sodan jälkeen jokaisessa ryhmässä oli pikakivääri ryhmän vahvuuden ollessa edelleen 1 + 8. Sama kehitys on nähtävissä myös ranskalaisessa pataljoonassa. Sodan jälkeisessä pataljoonassa oli konekiväärikomppania ja kolme kiväärikomppaniaa, jossa neljä joukkuetta. Joukkueessa oli kolme ryhmää vahvuudeltaan 1 + 12. Jokaisessa ryhmässä oli pika-

kivääri. Amerikkalaisessa komppaniassa oli vuonna 1918 neljä joukkuetta, joissa kuusi ryhmää 1 + 8 ja jokaisessa ryhmässä pikakivääri.

Edelläolevasta voidaan todeta, että yleensä pataljoona käsitti kolme—neljä kiväärikomppaniaa ja konekiväärikomppania. Joukkueita oli komppaniassa kolme tahi neljä, ja ryhmien lukumäärä vaihteli kolmesta kuuteen ryhmän vahvuuden ollessa 9—13 miestä.

1. Organisaation muodostuminen Suomessa ja kehitys vuoteen 1939

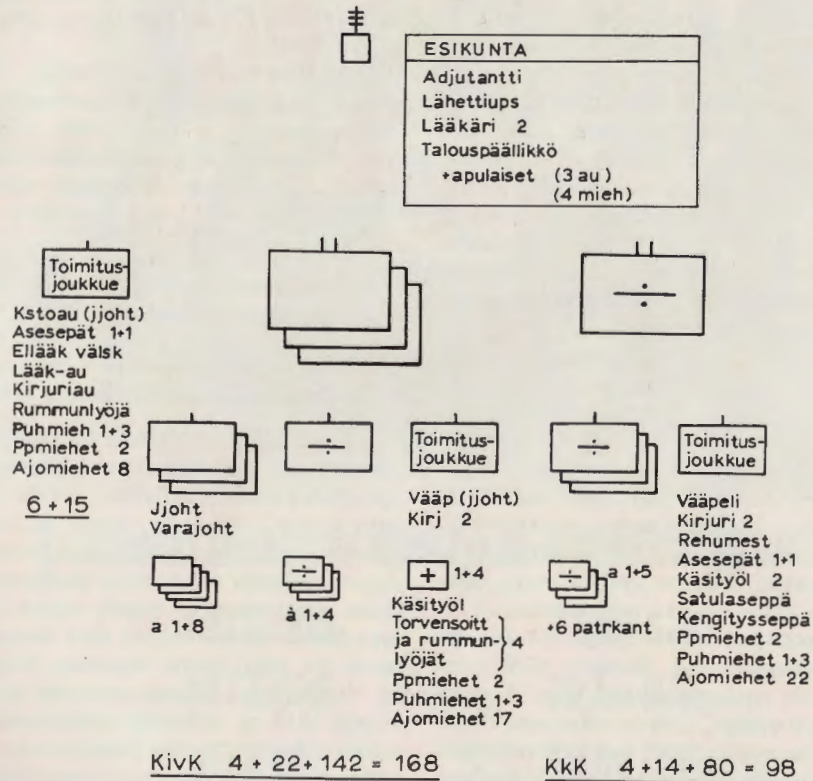
1.1. Pataljoonaorganisaation muodostuminen Suomessa ja kehitys vuoteen 1919

Sodan alussa vapaaehtoisten suojeluskuntajoukkojen suurimpana yksikkönä oli komppania käsittäen Saksan mallin mukaan kolme joukkuetta, joissa oli kuusi ryhmää 1 + 8. Vuoden 1918 alussa esiintyi jo puutteellisesti varustettuja pataljoonia, joiden organisaatio oli varsin sekava. Konekiväärejä saattoi kuulua sekä komppaniaan että pataljooniin tilanteesta riippuen. Viipurin operaatioon mennessä huhtikuussa 1918 oli kehitetty kolmipataljoonainen rykmentti, jonka pataljoonassa oli kolme kiväärikomppaniaa ja konekiväärikomppania.

Vasta sodan jälkeen saatiin virallinen organisaatio, joka ilmenee kuvasta 1. Pataljoonaan tuli kuulumaan esikunta, jossa oli adjutantti, lähettiupseeri, kaksi lääkäriä ja talouspäällikkö apulaisineen sekä toimitusjoukkue, kolme kiväärikomppaniaa ja konekiväärikomppania. Kivääri-

Kuva 1

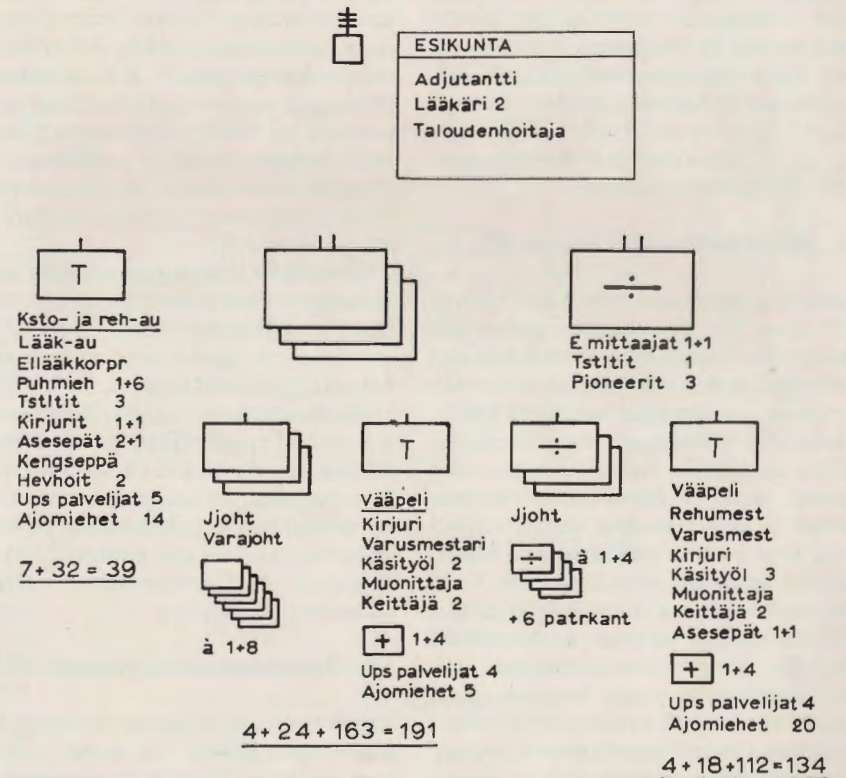
ORGANISAATIO 1918

PATALJOONA YHT 636

Kuva 2

ORGANISAATIO 1921

PATALJOONA YHT 747

kompaniassa oli kolme joukkuetta, joissa neljä ryhmää 1 + 8 ja kolmiryhmäinen konekiväärijoukkue. Konekivääri-ryhmät voitiin tarvittaessa liittää kiväärijoukkueisiin. Konekiväärikompaniassa oli kolme kolmiryhmäistä joukkuetta, joten konekiväärien lukumäärä oli yhdeksän. Pataljoonan koko vahvuus oli 636 miestä ja kiväärikomppanian 168 miestä.

Seuraavat muutokset organisaatioon tehtiin jo vuonna 1919. Näistä tärkeimmät olivat komppanian muuttaminen kolmi-joukkueiseksi ja joukkueen kuusiryhmäiseksi. Lisäksi komppaniaan tuli vielä kaksiryhmäinen konekiväärijoukkue. Konekiväärikomppanian joukkueista oli poistettu yksi ryhmä, joten konekiväärien lukumäärä oli siellä laskenut kuuteen.

1.2. Organisaatiomuutos vuonna 1921

Seuraava organisaatio valmistui vuonna 1921 (kuva 2). Se muistutti melkoisesti vuoden 1918 pataljoonaa. Tässä kokoonpanossa oli entistä voimakkaammin otettu huomioon ensimmäisen maailmansodan kokemukset tulivoiman tarpeellisuudesta. Tällöin unohdettiin suomalaisen peitteisen maaston merkitys organisaation kehittämisessä ja ajattelutavaksi tuli ns tulivoima-ajattelu etenkin Vapaussotaan osallistuneiden upseerien piirissä. Asiasta vaihdettiin 1930-luvulla kiivaasti mielipiteitä.

Suurin muutos tapahtui konekiväärien määrässä. Konekiväärikomppaniaan tuli neljä joukkuetta, joissa kussakin neljä ryhmää, yhteensä 12 konekivääriä. Lisäksi pataljoonan toimitusjoukkueen viestihenkilöstöä oli lisätty. Pataljoonan kokonaisvahvuudeksi tuli tällöin 747 miestä.

Lienee vielä syytä todeta, että lisäksi useiden joukko-osastojen perustamien pataljoonien sodanajan kokoonpanoissa esiintyi jalkaväkitykkiosasto, jonka aseistuksena oli kaksi miinanheitintä.

1.3. Organisaatiomuutos vuonna 1927

Kehittyvän pataljoonaorganisaation seuraava muutos tapahtui vuonna 1927 (kuva 3). Pataljoonan esikunta järjestettiin toimistoiksi rauhanajan joukko-osastopataljoonien mallin mukaan. Tähän oli syynä kaaderijärjestelmä, jossa pyrittiin rauhanajan sodanajan organisaatiot saamaan mahdollisimman paljon samankaltaisiksi liikennällisilleen helpottamiseksi. Pataljoonan esikuntaan oli lisätty tiedustelu-upseeri ja toimitusjoukkueesta kehittyneeseen esikuntakomppaniaan polkupyöräosasto tiedustelua varten. Lisäksi esikuntakomppaniaan oli lisätty viestiosasto, jossa oli neljä puhelinryhmää ja radioryhmä. Pataljoonan esikunnassa aikaisemmin olleet lääkärit oli sijoitettu esikuntakomppanian lääkintäosastoon.

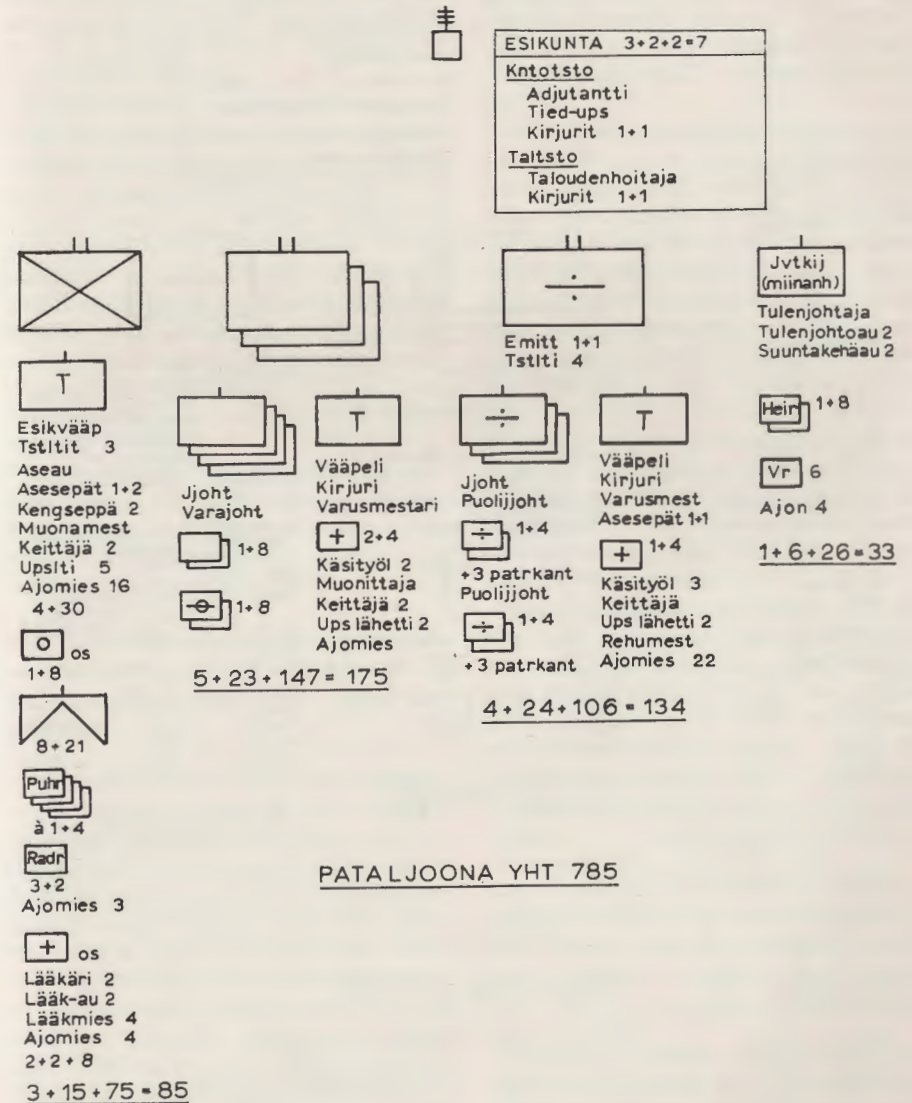
Kiväärikomppania muodostettiin nelijoukkueiseksi joukkueita myöten. Kaksi ryhmistä oli pikakivääri-ryhmiä. Konekiväärikomppanian joukkueet muodostettiin kahdeksi puolijoukkueeksi, jolloin konekiväärien alistaminen kiväärikomppanioille helpottui puolijoukkueen muodostaessa kaksine konekivääreineen sopivan alistettavan osaston. Lisäksi pataljoonaan kuului rauhanajan organisaatiossa esiintynyt jalkaväkitykkijoukkue entisessä kokoonpanossaan. Pataljoonan kokonaisvahvuus oli noussut 785 mieheen.

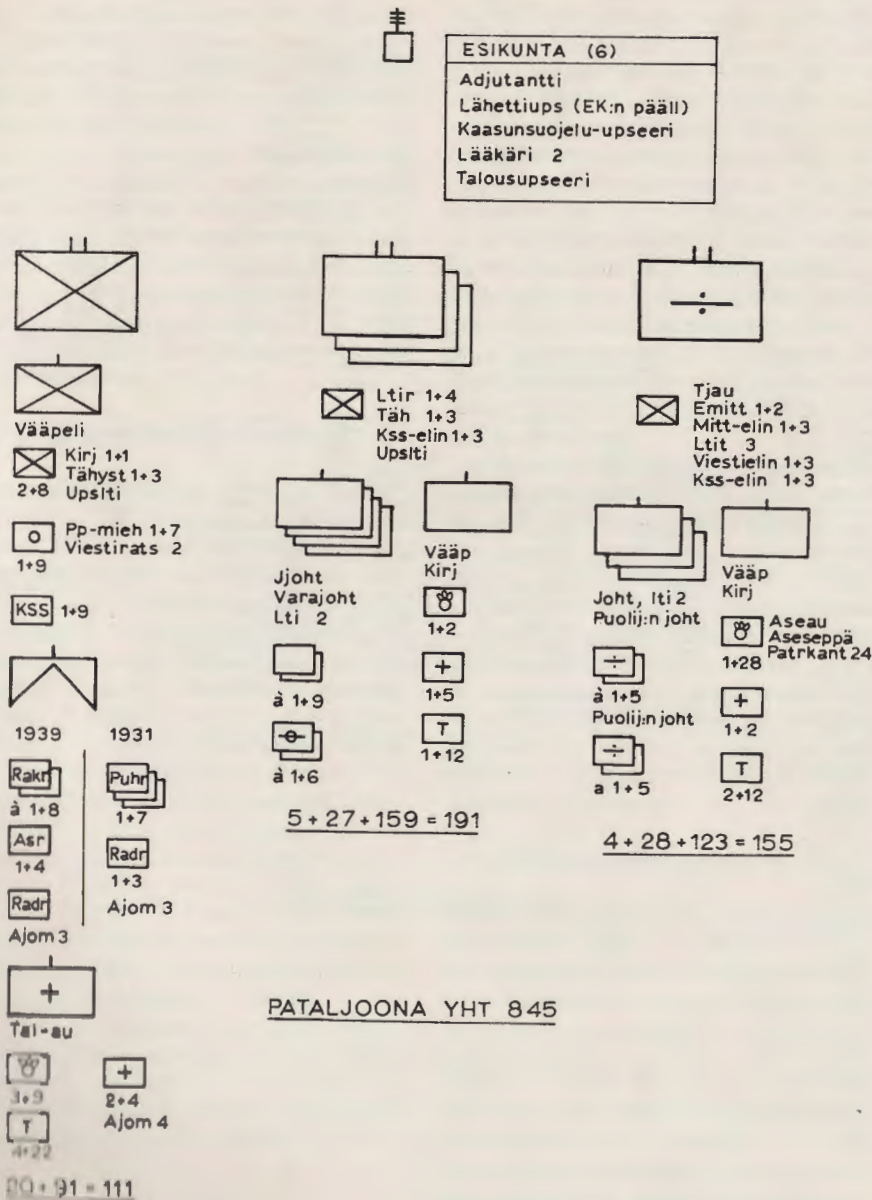
1.4. Organisaatiomuutos vuonna 1931

Neljää vuotta myöhemmin tarkistettiin organisaatiota jälleen, nyt kuvan 4 mukaiseen muotoon. Tässä kokoonpanossa tärkeimmät muutokset olivat jalkaväkitykkijoukkueen poistaminen ja komentoryhmän perustaminen päällikön välittömään käyttöön. Tähän komentoryhmään koottiin tärkeimmät päällikön johtamisessaan tarvitsemat elimet: kaasunsuojeluryhmä, lähettiryhmä ja tähyttäjät. Lisäksi pikakivääri-ryhmien vahvuus oli pienentynyt 1 +

Kuva 3

ORGANISAATIO 1927

6:een ja kivääriryhmien vahvuus oli lisä-
 tynyt yhdellä miehellä. Joukkueen johtaja
 oli saanut kaksi lähettiä. Konekivääri-
 komppaniaan oli lisätty epäsuoraan am-
 muntaan tarvittavaa henkilöstöä, mm tu-
 lenjohtaja ja mittauselin, johtuen esitetyis-
 tä vaatimuksista käyttää konekiväärejä
 epäsuoraan ammuntaan.

Tarkasteltaessa aseistusta havaitaan
 miinanheitinten, (kranaatinheitinten) puut-
 tuminen, mikä ihmetyttää tutkittaessa sa-
 malla muiden maiden organisaatioita,
 joissa niiden määrää lisättiin. Neuvostoliit-
 tossa pataljoonaan kuului kaksi kranaa-
 tinheitintä ja kaksi 37 mm:n kanuunaa.
 Lisäksi suunnitteilla oli pienoishetitinten li-
 sääminen jopa komppaniaportaaseen (kol-
 me 50 mm:n heitintä). Ruotsissa oli kokei-
 lupataljoona, jossa oli kaksi 81 mm:n hei-
 tintä. Komppaniassa oli kaksi 50 mm:n
 heitintä.

Uutena aseena pataljoonaan oli saatu
 konepistooli, joka oli sijoitettu kivääri-
 komppanian joukkueisiin. Täten joukku-
 eessa oli kahdella ryhmällä pikakivääri ja
 kahdella ryhmällä konepistooli.

1.5. Pataljoonaorganisaation kehittämisen suunnitelmat ja kokeilut 1930-luvulla ja organisaation kehittyminen talvisotaan mennessä

1930-luvulla alettiin huomioida suomalai-
 sen peitteisen maaston vaikutus taistelutoi-
 mintoihin. Todettiin, että hyökkäävä jal-
 kaväki tarvitsee aseensa, joka pystyy liikku-
 maan sen mukana ja nopeasti tukemaan
 hyökkäystä vastarintaa kohdattaessa. Toi-
 nen tutkittu asia oli epäsuora tuli. Esitet-
 tiin vaatimus, että organisaation oli taatta-
 va hyökkäävälle komppanialle välitön
 epäsuoran tulen tuki. Pataljoonan välittö-
 mässä käytössä ei ollut kranaatinheitimiä
 ja raskasta konekivääriä oli vaikea kuljet-
 taa hyökättäessä metsämaastossa.

Vuonna 1934 suoritetuissa metsätaiste-
 lukokeiluissa kävi ilmi, että kivääricaliipe-

risten aseiden tuli ulottui tehokkaana vain
 300 m:n päähän. Edelleen todettiin, että
 hyökkäyksessä konekiväärit eivät pääse
 tarpeeksi lähelle tulituen antamista varten
 ilman suuria tappioita. Puolustuksessa ha-
 vaittiin tarvittavan nopeasti liikkuvia ja
 tulivoimaltaan tehokkaita aseita (pikaki-
 väärit, konepistoolit ja automaattikivää-
 rit).

Sekä puolustuksessa että hyökkäyksessä
 todettiin tarvittavan epäsuoraa tulta, jolla
 etenkin kohtamisolosuhteissa yllättäen ja
 nopeasti avuttuna lamautetaan vihollinen.
 Tutkimus osoitti, että kevyt kranaatinhei-
 tin oli liikkuvuutensa ja nopean tulenaloi-
 tuksensa vuoksi sopiva ase. Sen tulen vai-
 kutus suojautumattomaan viholliseen to-
 dettiin tehokkaaksi. Loppupäätelmässään
 asiaa tutkinut komitea tähdensi, että pa-
 taljoonaan olisi saatava neliputkinen krana-
 atinheitinosasto, jossa tulyyksikön muo-
 dostaa kaksi 81 mm:n heitintä. Lisäksi eh-
 dotettiin, että etulinjasta poistettaisiin ko-
 nekivääreitä ja sijoitettaisiin ne taaempiin
 portaisiin siten, että pataljoonaan olisi
 jäänyt 6—8 konekivääriä.

Panssarintorjunnasta esitettiin vaati-
 mus, että etulinjan panssarintorjunta-
 aseensa tulisi olla kevyt ja omata lähietäisyy-
 deltä riittävä läpäsäkyky (20 mm). Patal-
 joonaan olisi komitean mielestä niitä pitä-
 nyt sijoittaa 2—4 kappaletta.

Kenraaliluutnantti Öhqvist kirjoittaa
 Päämajalle rykmentin organisaatiota kos-
 kevassa armeijakuntakirjelmässään:
 "Kranaatinheittimien lisääminen organi-
 saatioon on tärkeimpiä kysymyksiämme,
 jonka rinnalla muiden asioiden on väistyt-
 tävä. Vastuu kenttäarmeijamme tulivoi-
 masta lankeaa nykyiselle johdollemme.
 Katsottakoon, ettei sitä sivuuteta. Asia ei
 siedä viivytystä."

Huolimatta kokeiluista ja mielipiteistä
 panssarintorjunnasta ja kranaatinheit-
 mistöstä muutokset organisaatioissa ennen
 talvisotaa olivat vähäiset. Esikuntakom-
 panian viestijoukkueeseen tuli kuulumaan

ta-aset. Kranaatinheitinjoukkue osoittautui käyttökelpoiseksi ja siitä saatiin tarvittaessa kaksi tuliyksikköä. Hyökkäyksessä yksi putki oli tavallisesti aivan kärkeen joukkueen takana tukien sen taistelua. Todettiin, että yksikin putki pystyi ampumaan tarpeeksi kranaatteja kärkeen joukkueen hyökkäyksen tukemiseksi ja toisaalta yhtä putkea varten saatiin tarpeellinen kranaattimäärä kulkemaan mukana. Mikäli tarvittiin koko kärkeenkomppanian tai useamman komppanian hyökkäys, tuki sitä kaksiputkinen joukkueen toinen osa. Puolustuksessa saatiin nopeissa tilanteissa joukkue ampumaan kahta maalia ja mikäli tarvetta ilmeni, keskitettiin kolmen putken tuli painopistesuuntaan. Hyökkäysvaiheen kokemukset 1941 osoittivat vankitietojen perusteella, että suomalaisten pelätyn ase oli juuri tuo nopeasti ja yllättävästi tulensa aloittava kranaatinheitin. Sen lisäksi, että sillä oli suuri teho suojautumattomaan tai heikosti suojautuneeseen viholliseen, sillä oli vankitietojen mukaan myös moraalinen vaikutus, jonka merkitystä ei ole syytä aliarvioida.

Sodan alkuvaiheessa panssarintorjuntakiväärin osoittautuivat tehokkaiksi, mutta sodan loppua kohden todettiin niiden teho uusiin panssarivaunutyyppisiin heikoksi. Vasta vuonna 1944 Saksasta saadut panssarirykkit ja -kauhut tehosivat uusiin vauhuihin, mutta niiden lyhyestä kantamasta johtuen ainoastaan lähitorjunta saatiin tehokkaaksi.

Tässäkin sodassa osoittautui pataljoonan kolmijako haitalliseksi. Jos pataljoona joutui irrottamaan yksikön toiseen suuntaan, jäi komentajalle ainoastaan kaksi yksikköä. Yleensä komentaja joutui käyttämään jääkärjoukkuetta neljäntenä yksikkönä vastahyökkäyksiin ja suojaustehtäviin, iskevän osan vahventamiseen tai reservinä. Konekiväärikomppania osoittautui melkein hallinnolliseksi yksiköksi, joka harvoin sai itsenäisiä tehtäviä. Yleensä alistettiin komppanioille pysyvästi

konekivääripuolijoukkue ja puolustustilanteissa usein loputkin konekiväärin alisteettiin tukikohtiin. Komppanian nelijakaisuus taas teki komppaniasta liian raskaan johdettavan. Komppanian suuren vahvuuden vuoksi (205 miestä) ilmeni varapäällikön sijoittamistarvetta organisaatioon.

3. Organisaation kehitys vuoteen 1970

3.1. Organisaatiomuutos vuonna 1945

Sodan vielä jatkuessa saksalaisia vastaan Lapissa tapahtui seuraava organisaatiomuutos. Konekiväärikomppanian joukkueet muutettiin kolmiryhmäisiksi, joten komppanian konekiväärien luku putosi yhdeksään. Muutos perustui sodan kokemuksiin raskaiden konekiväärien käsittelyn hankaluudesta ja huonosta liikkuvuudesta taistelutilanteissa. Pataljoonan esikuntaan lisättiin tiedustelu-upseeri ja talousupseerin nimitys muutettiin huoltoupseeriksi. Toinen nimikkeen muutos oli toimitusjoukkueiden muuttaminen huoltojoukkueiksi.

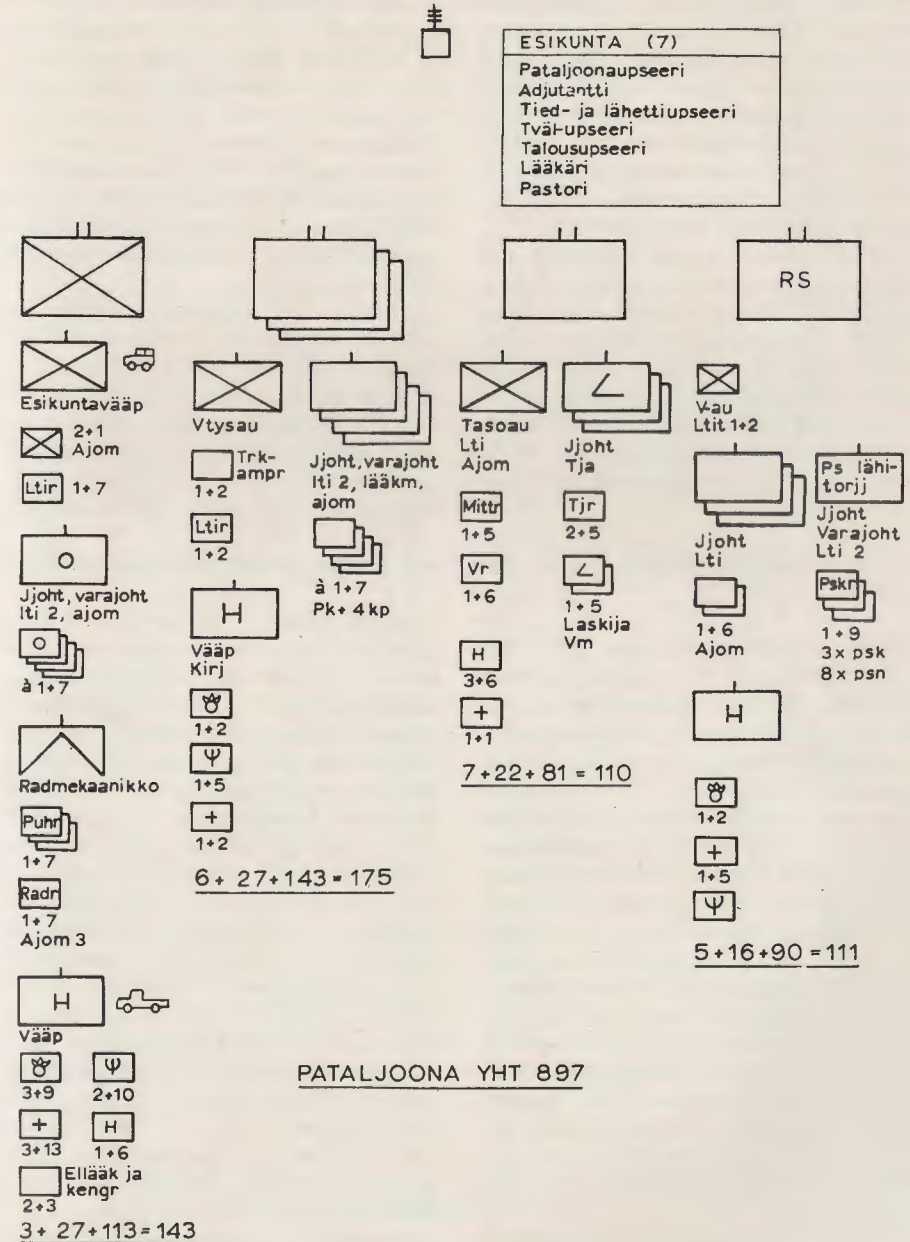
3.2. Organisaatiomuutos vuonna 1948

Sodan jälkeen organisaatiota muutettiin useasti ns. harjoitusmäärävahvuuksilla. Tässä yhteydessä tarkastellaan vuoden 1948 harjoitusmäärävahvuutta.

Pataljoonan esikuntaan lisättiin pataljoonapäälikön komentajan ”oikeaksi kädekseksi.” Lisäksi esikuntaan lisättiin pioneeriupseeri. Esikuntakomppania sai oman päällikön ja tämä erotettiin pataljoonan esikunnasta niin kuin jo sodanaikainen käytäntö oli osoittanut. Kiväärikomppaniaan lisättiin raskas joukkue käsittäen kaksi ryhmää. Tämä vastasi sitä konekivääripuolijoukkuetta, joka jo sodan aikana oli ollut lähes pysyvästi liitettyä siihen. Kivääriryhmien vahvuudesta oli otettu yksi mies pois tarkoituksena komppanian ko-
honneen miesmäärän pienentäminen. Ko-

Kuva 6

ORGANISAATIO 1950

mentojoukkueeseen lisättiin huoltojoukkueesta lääkintäryhmä, joka siten tuli kuulumaan komppanian taisteluvahvuuteen ja oli helpommin päällikön käytettävissä komentopaikalla. Panssarintorjuntaryhmä poistettiin ja sen sijaan komentojoukkueen ajoneuvoon sijoitettiin 16 panssarinyrkkiä lähitorjunta-aseiksi. Tämäkin muutos vastasi sodasta saatuja kokemuksia 20 mm:n torjuntakiväärin tehosta nykyaikaisia panssarivaunuja vastaan.

Konekiväärikomppania muutettiin raskaaksi komppaniaksi. Se käsitti vain yhden neliryhmäisen joukkueen. Muut konekiväärit oli liitetty kiväärikomppanioihin. Kevyt kranaatinheitinjoukkue sai yhden putken lisää joten pataljoonassa oli nyt kaksi kaksiputkista tuliyksikköä. Panssarintorjuntajoukkueen kokoonpano oli pysynyt ennallaan, mutta aseeksi oli tullut panssarikauhu.

3.3. Organisaatiomuutokset vuonna 1950 ja 1955

Suurimmat muutokset vuoden 1950 organisaatiossa (kuva 6) koskivat raskasta aseistusta. Kiväärikomppanioista poistettiin raskaat joukkueet ja siirrettiin raskaaseen komppaniaan, jonne tuli kolme kaksiryhmäistä joukkuetta. Täten pataljoonan raskaiden konekiväärien määrä putosi kuuteen. Uutena yksikkönä pataljoonaan muodostettiin kevyt kranaatinheitinkomppania raskaasta komppaniasta irroitettuna kranaatinheitinjoukkueesta. Komppaniaan tuli kolme kaksiputkista joukkuetta. Raskaan komppanian panssarilähitorjuntajoukkueen aseistusta lisättiin siten, että jokaiseen ryhmään tuli kolme panssarikauhua, jonka lisäksi joukkueella oli 24 panssarinyrkkiä. Pataljoona sai myöskin ensimmäiset moottoriajoneuvonsa. Komentaja sai henkilöauton ja esikunta-komppanian taisteluvälineryhmä sai kuorma-auton.

Pienempiä muutoksia olivat lääkintä-

ryhmän siirtäminen komentojoukkueesta takaisin huoltojoukkueeseen. Uudeksi ryhmäksi komentojoukkue sai tarkka-ampujaryhmän 1+2. Pataljoonan esikunnassa vaihdettiin kaasunsuojelu-upseerin nimitys taisteluvälinaryhmäksi, jonka tehtäviin kuuluivat myös kaasunsuojeluasiat. Pataljoonan kokonaisvahvuus oli 897 miestä. Vuodesta 1931 lähtien konepistoolien määrää oli kivääriryhmissä asteittaisesti lisätty niin, että tässä organisaatiossa kivääriryhmissä oli pikakiväärin lisäksi neljä konepistoolia.

Vuoden 1955 organisaatiomuutos toi esikuntakomppanian komentojoukkueeseen suojeluryhmän 1+7. Raskas komppania muutettiin konekiväärikomppaniaksi ja sen panssarintorjuntajoukkue muutettiin neliryhmäiseksi ja samalla ryhmän kauhujen määrä vähennettiin kahteen. Pataljoonan kokonaisvahvuus oli tällöin 916.

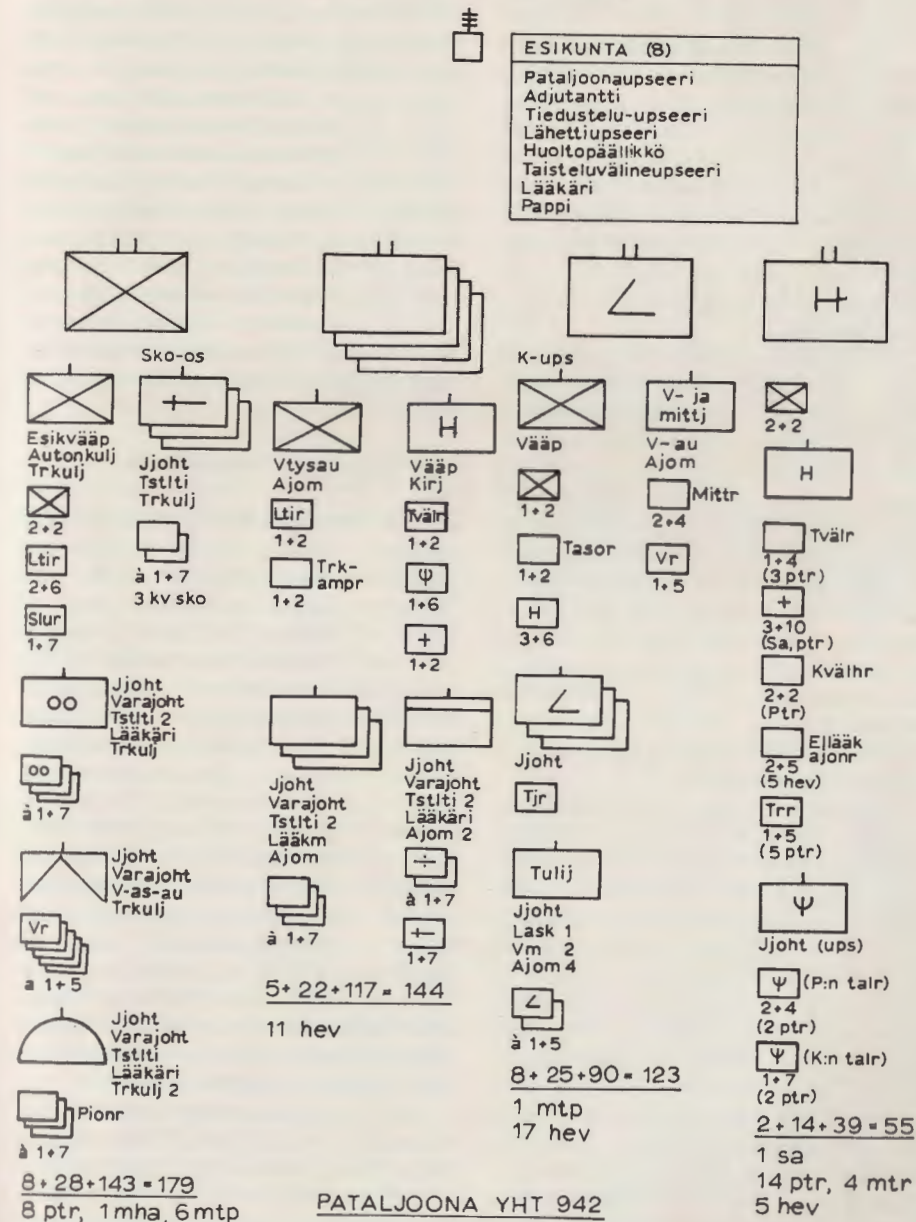
3.4. Kehitys vuoden 1963 organisaatioon

Jo sotien aikana oli esiintynyt tarvetta pataljoonan yksiköiden lisäämiseen, jolloin komentajalla olisi ollut enemmän taktista toimintavapautta. Huolto keskitettiin yleensä esikuntakomppaniaan. Sodan aikaiset kokemukset ja sodanjälkeinen panssariaseen merkityksen kasvaminen ja vau-numäärien lisääntyminen eri organisaatioissa aiheutti huomion kiinnittymisen panssarintorjunta-aseistuksen kehittämiseen. Tarkoituksena oli saada pataljoonaan ase, joka korvaisi panssarikauhut ja panssarinyrkit. Panssarintorjuntakivääri oli jo sodan aikana osoittautunut vanhentuneeksi. Lisäksi vuonna 1955 tapahtunut siirtyminen prikaatiorganisaatioon asetti omat vaatimuksensa pataljoonan kokoonpanolle. Tärkein niistä oli vaatimus pystyä itsenäiseen taisteluun ja olla huollon suhteen riippumaton prikaatista, jotta joustava alistaminen esimerkiksi naapuriprikaatille olisi mahdollinen.

Vuoden 1963 organisaatiomuutos (kuva

Kuva 7

ORGANISAATIO 1963

7) oli perusteellinen ja siinä oli huomioitu muutostarve niin taktisen kehityksen kuin aseistuksenkin osalta.

Uutena aseena pataljoonaan tuli kevyt sinko (55 S 55). Organisaatiossa ase sijoitettiin esikuntakomppaniaan, jonne perustettiin sinko-osasto. Siihen tuli kolme joukkuetta, joissa kussakin kaksi ryhmää 1+7 ja kolme kevyttä sinkoa. Tällä aseella korvattiin aikaisempi kirjava aseistus. Esikuntakomppaniaan perustettiin myös pioneerijoukkue, joka teki pataljoonasta suluttamisenkin kannalta prikaatista riippumattoman joukon.

Taktilliselta kannalta tärkein muutos oli yhden kiväärikomppanian lisäys ja samalla joukkueiden muuttaminen kolmiryhmäisiksi. Neljäs joukkue muutettiin tukijoukkueeksi, jossa oli kaksi konekivääri-ryhmää 1+7 ja ryhmässä kaksi kevyttä konekivääriä, joka uutena aseena korvasi raskaat konekiväärit. Tukijoukkueen kolmantena ryhmänä oli kevytsinkoryhmä. Kivääriaseistus muuttui myös melkoisesti. Ryhmän aseistus muodostui kevyestä konekivääristä, kolmesta konepistoolista ja neljästä rynnäkkökivääristä, joka korvasi ryhmän kiväärit. Vaatimus itsenäisestä huollosta aiheutti huoltokomppanian lisäämisen organisaatioon.

Tarkasteltaessa tätä organisaatiota havaitaan, että siitä oli pyritty tekemään mahdollisimman itsenäinen taisteluosasto varustettuna omalla epäsuoralla tulella, pioneerivoimalla, panssarintorjunnalla ja huollolla. Pataljoonan liikkuvuutta oli myös kehitetty. Esikuntakomppania oli kokonaan ja huoltokomppaniakin osittain moitortoitu. Sinko-osasto oli varustettu polkupyörin. Kaikkiaan pataljoonassa oli 22 traktoria ja 300 polkupyörää 66 hevosen lisäksi. Huoltokomppaniassa oli yhden kiväärikomppanian tarvitsema määrä polkupyöriä, joten yksi komppania oli tarvittaessa nopeasti saatavissa liikkeelle polkupyörin. Pataljoonan yhteisvahvuus oli 942 miestä.

Kehitetty organisaatio vastasi ulkomaiden sen ajan organisaatioita. Ruotsalaisessa pataljoonassa oli tuolloin esikuntakomppania, kolme kiväärikomppaniaa joissa kolme kiväärijoukkuetta ja kevytsinkojoukkue, tukikomppania jossa oli kolme kranaatinheitinjoukkuetta, sinkojoukkue ja pioneeriosasto sekä huoltokomppania. Yleensä kehitys ulkomailla näyttää kulkeneen miesmäärien vähentämiseen. Pataljoonasta on pyritty tekemään erittäin liikkuva yksikkö, jolla on vain välttämätön kranaatinheitin ja panssarintorjunta-aseistus. Varsinaiset tukevat aseet löytyvät yleensä johtoportaasta, joka varautuu alistamaan niitä pataljoonille.

3.5. Organisaatiokehitys vuoteen 1970

Vuoden 1963 organisaatio oli tehnyt pataljoonasta taisteluosaston tukiasineen. Osittaisella moitortoinnilla se oli saatu liikkuvaksi ja huollon moitortoinnilla oli taattu tärkeimpien huoltolajien jatkuvuus ja nopeus. Seuraava pataljoonalle esitetty vaatimus oli liikkuvuuden lisääminen jalkamiehen nopeutta paremmaksi. Toinen kehittäjä ohjaava asia oli maamme hevoscannan huomattava väheneminen ja traktorikannan lisääntyminen. Pataljoonan panssarintorjuntakyvyn osaltakin esitettiin moitteita. Silloisellaan se oli vain lähitorjuntaa ja vaatimuksien mukaan pataljoonan piti pystyä panssarintorjuntaan myös yli 300 metrin matkalta. Ulkomailla tapahtunutta kehitystä mukailien todettiin, että komppanian käytössä piti olla kevyen kranaatinheitin tulit. Pataljoonalla puolestaan piti olla käytössään raskaan kranaatinheitin tulit.

Tältä pohjalta kehittyi nykyinen voimassa oleva organisaatio. Tässä pataljoonalla oleva epäsuora tuli ja panssarintorjunta on keskitetty tukikomppaniaan. Komppaniaan kuuluu kranaatinheitin osasto, jossa on kaksi kaksiputkista ras-

kasta kranaatinheitinjoukkuetta ja sinko-osasto, jossa on raskassinkojoukkue ja kaksi kevytsinkojoukkuetta. Raskassinkojoukkueessa on kaksi raskassinkoryhmää ja yksi kevytsinkoryhmä. Kevytsinkojoukkueen asemäärä on pysynyt samana, mutta nyt on joukkueen kuusi sinkoa jaettu kolmeen ryhmään, joissa kussakin on kaksi sinkoa. Kiväärikomppaniaan on lisätty kevyt kranaatinheitinjoukkue, joka kokoonpanoltaan on pysynyt muuttumattomana. Komentojoukkueeseen on lisätty kevytsinkoryhmä ja kukin kiväärijoukkue on saanut kevytsinkopartion.

Liikkuvuus on harpannut myös aimo asekeleen eteenpäin. Pataljoonasta poistettiin v 1970 kaikki hevoset ja liikuntavälineeksi tuli traktori. Kiväärikomppaniaan traktoreita tuli 12. Yhteensä pataljoonassa on 106 traktoria, 23 moottoripyörää ja huoltokomppaniassa lisäksi kolme kuorma-autoa.

Nykyistä pataljoonaa tarkasteltaessa voidaan havaita sitä kehitetyn sotakokemuksia hyväksi käyttäen lähinnä pataljoonan taktillisten käyttötarkoitusten, panssarintorjunnan ja epäsuoran tulen kannalta. Samalla on korostunut pataljoonan taisteluosastomaisuus ja sen iskukyky lisääntynyt.

Pataljoonamme aseistuksen kehitystä seurattaessa voidaan todeta raskaiden konekiväärien määrän väheneminen ja lopulta tämän aseiden poistaminen pataljoonasta. Myös kiväärit ja pikakiväärit on poistettu ja niiden tilalle ovat tulleet rynnäkkökiväärit ja kevyet konekiväärit. Sodanjälkeisten organisaatioiden kehityksestä voidaan myös todeta, että panssarintorjunta kulki aluksi pahasti jäljessä sopivien aseiden puuttuessa. Vasta sinko-osaston sijoittaminen organisaatioon poisti osittain tämän ongelman. Kevyillä singoilla korjattiin kuitenkin vain lähitorjunnan osuus keskitorjunnan edelleen puuttuessa. Tämäkin ongelma poistettiin vuoden 1970 organisaatiossa, tosin vain osittain raskaiden

sinkojen vähäisen määrän vuoksi. Todetakaan vielä, että merkittävän parannuksen pataljoonan panssarinlähitorjuntakykyyn on aiheuttanut kuluvalle vuosikymmenellä käyttöön saatu kertosinko.

Sodassa saadut kokemukset kevyen heittimen tehosta aiheuttivat sen lisäämisen pataljoonassa. Komppanian aseeksi se saatiin meillä kuitenkin vasta 1970, vaikka jo sodan aikana useilla mailla komppaniaan oli kuulunut joko kevyitä heittämiä tai 50 mm:n heittämiä. Suomessa pataljoonaa pyrittiin aluksi saamaan niin monta kevyttä heitinjoukkuetta, että jokaiselle kiväärikomppanialle oli mahdollista alistaa kranaatinheitinjoukkue. Tällöin kuitenkin pataljoona jäi ilman omaa tuliyksikköä. Tämäkin ongelma ratkesi 1970 organisaatiossa pataljoonan saadessa oman kranaatinheitin osaston.

Taktilliselta kannalta tarkasteltuna merkittävin muutos on ollut yhden kiväärikomppanian lisääminen pataljoonaan vähentämällä komppanioista kiväärijoukkue ja joukkueista kivääriryhmä.

Yhdistelmä

Vapaus sodan aikana melkein suoraan ulkomaiden, lähinnä Saksan, organisaatioista kopioitu pataljoona säilytti peruspiirteiltään organisaationsa vuoteen 1950 asti. Yleensä kehitystä leimasi pysyvyys. Muutoksia tehtiin säästeliäästi ja yleensä ne olivat pieniä lukuunottamatta 1950-luvulta lähtien tapahtunutta kehitystä. Muutosten tarve tosin todettiin etenkin panssarintorjunnan ja epäsuoran tulen suhteen, mutta osin määrärahoistakin johtuen ne jäivät toteuttamatta riittävän ajoissa. Toinen piirre on yksiköiden suuret vahvuudet. Komppanian vahvuus saavutti huippunsa vuoden 1940 organisaatiossa, jolloin siihen kuului 205 miestä. Sodan jälkeen alettiin komppanianvahvuuden pienentämiseen kiinnittää huomiota ja se saatiinkin aikaan vuoden 1963 organisaatiomuutok-

sella.

Kehityksestä voidaan todeta, että ennen sotia pataljoonaorganisaatio ei täysin vastannut ajan vaatimuksia. Sodassa jouduttiin puutteet toteamaan. Sodan jälkeinen kehitys vastanee paremmin pataljoonalle

Lähteitä:

Määrävahvuudet 1918 -70

Tiede ja ase n:o 1, 4, 7, 14 ja 22

Sotilasaikakausilehti 4/1921, 3/1930,
5/1937, 4/1949,4/1950,
4/1959, 3/1960, 8/1970.

Taktillisia tietoja vihollisesta 1941—44

Sota-arkisto: Selostus metsätaisteluista 1934
Komiteamietintö vuoden 1921
määrävahvuudesta

asetettavia vaatimuksia ja noudattelee myös ulkomailla tapahtunutta kehitystä. Vuoden 1970 pataljoonan voidaankin todeta pääpiirtein täyttävän sille asetetut vaatimukset sekä organisaation että aseistuksen suhteen.

Pääesikunnan järjestelyosaston arkisto:

Jalkaväkirykmentin määrävahvuus 1945

Suomen armeija 1919

Määrävahvuuskomitean mietintö 1922

Jalkaväkirykmentin vahvuus 1938

Kesäsotaharjoitus 1928

Jalkaväen asemäärävahvuudet 1929

Suomen sotavoimien sodan ajan

määrävahvuuksia

Eversti Ilkka Halonen

HYVÄ JOUKKO-OSASTOHENKI JA SOTILAALLINEN KURI

Tunnustettu sotilaallinen totuus on, että vain hyvän hengen omaava joukko pystyy mittaviin tekoihin vaikeassakin tilanteessa. Sotahistoria on täynnä tätä todistavia tapahtumia. Kesän 1944 raskaissa torjuntataisteluissa ne joukot, joiden henki oli säilynyt eheänä ja samalla taisteluvalmius pysynyt korkealla, kykenivät täyttämään tehtävänsä ennalta toivottomiltakin näyttävissä tilanteissa. Jalkaväkirykmentti 7:n taistelu Siiranmäessä on tästä loistavana esimerkkinä monien muiden joukossa. Hyvä henki perustui silloin ja perustuu tänäänkin kovan ja asiallisen koulutuksen luomaan joukon itseluottamukseen ja sen mukanaan tuomaan tinkimättömän kurin vapaaehtoiseen hyväksymiseen. Joukon itseluottamus koostuu sen jäsenten, taistelijoitten luottamuksesta omiin kykyihinsä ja luottamuksesta siihen, että toverin toiminta tukee kaikissa tilanteissa yhteisen tehtävän täyttämistä. Kova ja tinkimätön kuri hyväksytään silloin, kun miehet luottavat johtajiinsa.

Puolustusvoimilla on varsin vaativat lakisäätöiset tehtävät, joiden asettamat velvoitteet huipentuvat valtakunnan ja sen oikeusjärjestyksen puolustamiseen. Yhä edelleen on kaiken toiminnan perustana oltava valmistautuminen pahimman, sodan varalta.

Elämme täällä Pohjolassa ”syvässä rauhantilassa”. Yhteiskuntamme on onneksemme pystynyt tarjoamaan yhä paremmat elinmahdollisuudet. Elintasomme on kohonnut ja elämä on ainakin kohtuullisen mukavaa lamasta huolimatta. Monia vaatimuksia on esitetty niinsanottujen si-

säisten uudistusten tarpeesta Puolustusvoimissa. Juopaa tasa-arvoisen siviiliyhteisön ja johtajavaltaisen sotilasyhteisön välillä tulisi mahdollisimman paljon pienentää. Puhutaan jopa Puolustusvoimien edustaman ”väkivaltaakoneiston” vaarallisuudesta demokratialle. Eräissä valtioissa on uudistusten tiellä edetty niin pitkälle, että asevoimat ovat menettäneet melkoisesti uskottavuuttaan. On myös esimerkkejä siitä, että on jouduttu peruuttamaan uudistuksia, koska ne ovat johtaneet ilmiöihin, jotka eivät palvele sotilaallista toimintaa.

Uudistukset ovat varmasti kehityksen myötä tarpeellisia. Kuitenkin jokaisen uudistuksen kohdalla on aina erikseen harkittava, miten se kohottaa Puolustusvoimien tehokkuutta vaativimmassa tehtävässä, isänmaan puolustamisessa ase kädessä. Sota ei ole rauhanajan yhteiskunnan olojen myötä inhimillistynyt. Sen menetelmät ovat ainakin yhtä raakoja kuin ennenkin. Sodan kokemukset pätevät tänäänkin. Niiden pohjalta on luotava henki, joka kestää tarvittaessa kovan tulikokeen. Vaikka jokainen järkävä ihminen toivokin totaalisen aseriisunnan joskus onnistuvan, pystyy kansa tämän päivän maailmassa turvaamaan itsenäisyytensä kriisin tullen vain silloin, kun sen asevoimien henki perustuu järkkymättömään kuriin ja korkeaan ammattitaitoon.

NYKYTILANNE

Puolustusvoimat on osa suomalaista yhteiskuntaa. Muun yhteiskunnan ilmiöt hei-

Oletko
tyytymätön
nykyiseen
pankkiisi?

Tule osuuspankin asiakkaaksi

KIYLLÄ

-jo 75 vuotta

OSUUSPANKIT OKO

jastuvat tavalla tai toisella — tahdommepa sitä tai emme — Puolustusvoimissa tapahtuvaan työhön. Niiden vaikutus on otettava huomioon sotilaskasvatuksessa, joukko-osastohengen sekä kurin luomisessa ja ylläpidossa.

Tasa-arvoon pyrkiminen on nyky-yhteiskuntamme hallitseva piirre. Vanha autoritääriininen kasvatusperinne on katoamassa. Nuoriso pyritään kasvattamaan yhteiskunnan eri ilmiöihin kriittisesti suhtautuvaksi kantaa ottavaksi ja itsenäiseksi. Kaiken kehityksen eteenpäin viemiseksi näin on varmasti tehtäväkin. Lähimenneisyyden ja tämän päivän kuvaan kuuluu lisäksi voimakas yhteiskuntarakenteen muuttuminen, joka on tuonut mukanaan juurettomuutta. Perinne isältä pojalle on usein katkennut. Elämme murroskautta, jota leimaavat keskustelut esimerkiksi koulujen työrauhasta, asutuskeskusten nuoriso-ongelmista ja työmoraalista. Usein tuntuu siltä, että periaatteiltaan kauniit uudistukset ovat ryöstäytyneet hallinnasta. Tasavallan Presidenttikin on painokkaasti esittänyt huolestuneisuutensa muunmuassa tapakasvatuksen puutteista.

Julkinen keskustelu Puolustusvoimista ei yleensä yllä pintaa syvemmälle. Sen sijaan, että vakavasti paneuduttaisiin turvallisuuspolitiikkamme tärkeän osatekijän, maanpuolustuksen tehokkuuden perusvaatimukseen, pyritään kiinnittämään huomiota suorituskyvyn kannalta toisarvoisiin kysymyksiin. Sensijaan, että vakavasti keskusteltaisiin, miten lyhyttä palvelusaikaa voitaisiin käyttää tehokkaimmin koulutukseen, totuttautumiseen sodan karuihin oloihin, täytetään suuren päivälehden sunnuntainumeron keskustelisivut esimerkiksi aprikoineilla lomien lisäämisestä.

Edellämainitusta huolimatta on todettava, että tämän päivän suomalainen varusmies on yleensä hyvää ainesta. Vaikka siirtyminen tasa-arvoisesta siviiliyhteisöstä kasarmiin saattaa olla melkoinen elämän-

muutos, hän sopeutuu yleensä hyvin sotilaalliseen kuriin ja järjestykseen. Hyvä fyysinen kunto mahdollistaa varsin nopean rasitusten lisäämisen. Kohonnut tiedollinen taso auttaa taitojen omaksumisessa. Itsenäinen ja kriittinen suhtautuminen auttaa myös maanpuolustusmotivaation hyväksymisessä ehkä monista ulkoisista paineista huolimatta. Vastapainona parantuneelle yleiskuvulle ovat valitettavasti häiriötekijätkin lisääntyneet. Vaikka henkisesti häiriintyneet ja nuorisorikolliset muodostavatkin vain pienen osan, on heidän aiheuttamansa työmäärä suhteettoman suuri.

Nykyinen lama ja sen mukanaan tuoma laaja nuorisotyöttömyys vaikuttavat varusmiehen asennoitumiseen palvelukseen. Tämä on selvästi nähtävissä erityisesti palvelusajan loppupuolella. Huoli toimeentulosta siviilissä ei paranna palvelusmotivaatiota. Ilmiö on voimakkaampi jo perheen perustaneiden miesten keskuudessa, joita nykyisin on huomattavasti enemmän kuin aikaisemmin.

Kantahenkilökunnan koulutusta on viime vuosina merkittävästi uudistettu. Alalle hakeutuvien kyvykkyys ja koulutustaso ovat huomattavasti parantuneet. Puolustusvoimien jatkokoulutusjärjestelmä, jossa eri kurssit ja käytännön työ sopivasti tukevat toisiaan, kelpaa varmasti malliksi monelle muulle alalle. Niveltäminen yhteiskunnan muuhun koulutusjärjestelmään on kuitenkin aiheuttanut yhä suuremman paineen teoria-aineiden lisäämiselle nimenomaan kantahenkilökunnan peruskoulutuksessa. Onpa esitetty mielipiteitä, että nykyinen juuri peruskoulutettu upseeri tai toimiupseeri vaikuttaa enemmän lehtorilta ja luonnoitsijalta kuin sotilaskouluttajalta. Maanläheisten ammattitaitojen oppiminen on entistä enemmän joukko-osastoissa koettavan kokemuksen ja annettavan täydennyskoulutuksen varassa.

Taloudelliset, määrärahoihin perustuvat

näkökohdat koskettavat joukko-osaston kasvatus- ja koulutustehtävää enemmän kuin aikaisemmin. On varmasti oikein, että ammattisotilaan taloudellinen asema pidetään vähintään vastaavien muiden ammattien tasalla. Jos kruunu ei pidä pojistaan tarpeellista huolta, on luonnollista, että ammattijärjestöjen on se tehtävä. Nykyisin on kuitenkin ajautettu järjestelmään, joka ei ole ainakaan paras mahdollinen sotilaan ammatissa. Toivottavasti taloudellisia etuja kaventamatta päästään selväpiirteisempään ja yksinkertaisempaan sotilaallista toimintaa vastaavaan korvaustapaan. Ansiot vaikuttavat nyt ehkä enemmän kuin ennen asenteisiin. Tänäkin on pidettävä mielessä, että vain vakaumus maanpuolustuksen tärkeydestä ja ehdoton työmoraali luovat oikeat asenteet sotilaskouluttajalle.

Jatkuvasti uudistuva ohjesäännöstö antaa hyvän pohjan koulutukselle. Yleinen Palvelusohjesääntö on peruskirja, joka määrittää ytimekkäästi sotilaan oikeudet ja velvollisuudet. Kannustavalle hallinnalle on olemassa hyvät edellytykset. Sotaväen rikoslaki ja kurinpitoasetus tarjoavat riittävät keinot ojentavan hallinnan käytölle.

MILLAINEN JOHTAJA, SELLAINEN JOUKKO

Kantahenkilökunta

Joukko-osaston koko henkilökunnan on ymmärrettävä, että hyvä henki koostuu kovasta koulutuksesta, kurista ja järjestyksestä. Jotta tähän päästäisiin, on kantahenkilökunnan keskuudessa korostettava vanhempien kasvattavaa otetta nuorempiin. Vasta silloin, kun vanhemmat upseerit ja toimiupseerit ovat itse esimerkillisiä sotilaita, ja tuntevat vastuunsa nuorempien kasvattamisesta, on pohja oikean joukko-osastohengen syntymiselle ja säilymiselle olemassa. Nuoren upseerin ja

toimiupseerin on tunnettava tullessaan lujaan ja samaan päämäärään — sotakelpoisen joukon luomiseen pyrkivään yhteisöön.

Olemme ammattisotilaita. Virkamiesmäisyys — sanan negatiivisessa merkityksessä — ei kuulu sotilaskoulutukseen, eikä sotilaan olemukseen. Koulutus ei pääty virka-aikaan, vaan esimerkiksi valvontavelvollisuus kasarmin ulkopuolella kuuluu kouluttajalle siten, että alaisten virheisiin puututaan vapaa-aikanakin. Koko kantahenkilökunnan esimerkillinen kurin ja järjestyksen noudattaminen ja niiden valvonta aina pienistä yksityiskohdista lähtien takaavat hyvän tuloksen. Koulutusvastuu kuuluu yhtä hyvin esikunnassa ja huollon tehtävissä palvelevalle kuin varsinaiselle ”kenttäkouluttajallekin”. Huonosti käytäytyvä sotilas kasarmin ulkopuolella vie sotilasammatin arvostusta alaspäin. Mikään palkanlisä tai ylityökorvaus ei tuo sitä takaisin. On tunnettava ammattiylpeyttä. Vanha totuus on yhtä tuore tänään kuin huomennakin: ”Ei ole huonoja miehiä, vaan on huonoja kouluttajia.”

Ohjesääntö määrittelee selvän arvojärjestyksen ja sen mukaisen käyttäytymissäännösten. Kaikella on selkeä tarkoitus — esimiehen ehdottomaan käskyvaltaan totuttautuminen taistelutilannetta varten. Käyttäytymisen rivin edessä on oltava tarkoin määräysten mukaista. On selvästi erotettava toisistaan hyvä työtoveruus ja väärä ”kaveruus” palvelustehtävissä. Ohjesäännön tiukka nouttaminen ei estä hyvän hengen ja ystävyuden ylläpittoa. Asiallinen puuttuminen alaisten virheisiin on jokaisen esimiehen velvollisuus.

Nuortenkin kouluttajien tulisi ymmärtää kovan koulutuksen merkitys. Vanha suomalainen sananlasku ”Kuta koulu kovempi, sitä oppi selkeämpi” pitää paikkansa edelleen. On yleisesti tunnettua, että kovat ja rasittavat harjoitukset jäävät koulutettavien mieleen varusmiesajan kohokohtina. Ne luovat joukkoon yhteisen-

Kova ja asiallinen koulutus luo joukkoon yhteishengen.

gen. Ne antavat eräänlaisen kestävyuden mitan tositiilannetta varten. Löysä koulutus on mitäänsanomaton ja jättää korkeintaan pahan maun. ”Kouluttaminen puhumalla maksetaan kuolemalla.”

Kova ja raaka koulutus ovat täysin eri asioita. Suomalainen sotilas hyväksyy kovuuden, kunhan se on asiallista. Ihmisarvovon halventavasti suhtautuva menettely, esimerkiksi asiaton kielenkäyttö, murenttaa varmasti yhteishenkeä. Huumorintaju on kovin yksilöllistä, eikä huumorin käytöstä yleispätevää ohjetta voida antaa. Kuitenkin hyvän kouluttajan tunnuksiin kuuluu tilanteen keventäminen sopivalla leikinlaskulla.

Pikkutarkka (ei pikkumainen!) koulutustyyli johtaa parhaaseen tulokseen. Pienenkin virheen hyväksyminen silloin, kun taistelijan perustaidoissa pyritään automaatioon, saattaa olla kohtalokas. Sitä tarkkuutta, jota tarvitaan sulkeisjärjestyksen kouluttamisessa vaadittakoon myös taistelukoulutuksessa.

Hyvien koulutustulosten eräänä tärkeä-

nä edellytyksenä on miesten tunteminen. Suomalainen sotilaskoulutus ei kohdistu massaan vaan yksilöihin. Yksityisen miehen pätemisen tarve saa varmasti tyydytystä jo siitä, että yksikön päällikkö tuntee hänet nimeltä. Kotilojen tunteminen auttaa varmasti miesten käsittelyssä. On tunnettava mielenkiintoa alaisiin ja osoitettava se kulloinkin tilanteeseen sopivasti. Muutoin on turha toivoa oikean yhteishengen muodostumista.

Varusmiesjohtajat

Joukko-osastohengen sekä kurin ja järjestyksen ahjo on aliupseerikoulu. Varusmiesjohtajat, jotka ovat jatkuvasti kosketuksessa miehistöön, ovat avainasemassa. Tuleville ryhmänjohtajille on korostettava jo kurssin aikana heidän asemaansa ja vastuutaan. Joukko-osaston komentajan on tunnettava erityistä mielenkiintoa juuri aliupseerikoulun koulutukseen.

Heti kurssin päätyttyä, jolloin yksiköissä on kaksinkertainen ryhmänjohtajisto,

voidaan järjestää jatkokoulutusta. Tämän tarkoituksena on kuriin ja järjestykseen kuuluvien yksikkökohtaisten asioiden opettaminen sekä päälliköiden opastamana alaisten oikea käsittely. Samoin on Reserviupseerikoulusta juuri tulleille upseerikokelaille opetettava jokapäiväiseen yksikön elämään kuuluvat asiat.

On hyvä, jos tätä jatkokoulutusta koskeva ohjelma on yhtenäinen koko joukko-osastossa. Yksiköissä annettavan koulutuksen lisäksi voidaan joukko-osaston kaikki varusmiesjohtajat koota komentajan ja huoltopäällikön oppitunneille.

Reserviupseerikoulun koulutusohjelmassa ei jää tilaa tehokkaalle kouluttajakoulutukselle. Reservin upseerin tulisi kuitenkin pystyä varsin lyhyessä ajassa kouluttamaan joukkonsa. Kouluttajan taidoille tulisi antaa perusteet lyhyenä kokelasajana joukko-osastossa. Jotta tässä onnistuttaisiin, on kokelaita ohjattava tehokkaasti harjoitusten johtamisessa. Kokelaiden saapuessa ryhmänjohtajat omaavat jo melkoisen koulutusrutiinin. Niinpä kokelaiden arvovallan säilyttämiseksi on yksikön päällikön ohjaava ote tarpeen.

Kokelaiden tulo Reserviupseerikoulusta joukko-osastoon on merkkitapahtuma. Olisi hyvä, jos heidän tehtäviin määräämisensä tapahtuisi kokoontuneen pataljoonan tai jopa prikaatin edessä. Kokelaiden asema tulee näin kaikkien tietoon. Joukko-osaston kokelaat tulisi koota tulopuhuttelun lisäksi ainakin kerran yhteiseen tilaisuuteen, jossa ovat mukana komentajat, muut vanhemmat upseerit ja yksiköiden päälliköt. Tilaisuuden teemaksi sopii esimerkiksi keskustelu reservin upseerin asemasta ja merkityksestä sodan ajan puolustusvoimissa. Jos kokelaiden asemaa arvostetaan, on halukkuus myös upseerirulle suurempi.

Komentajan, päälliköiden ja koko muun kantahenkilökunnan on tuettava varusmiesjohtajien arvovaltaa. Heidät on saatava tuntemaan, että heihin luotetaan

vastuullisina apukouluttajina. Tämä saavutetaan vain antamalla sopivasti valvottuja itsenäisiä tehtäviä. Viikottaisiin puhutteluihin yksikön päällikkö voi ottaa myös varusmiesjohtajat mukaan ainakin siksi ajaksi, kun käsitellään seuraavan viikon palvelusta.

KANNUSTAVAT TOIMENPITEET

Antero Rautavaaran mukaan ”kannustava hallinta vetoaa alaisten itsetuntoon ja korostaa heidän arvoaan ja kelpoisuuttaan, herättää heissä itsenäistä yrittämisen halua ja aktiivisen osallistumisen tunnetta.” Sillä on erittäin tärkeä merkitys kurinalaisen joukko-osastohengen luomisessa ja ylläpidossa. Edellä on jo osittain käsiteltykin kannustavan hallinnan keinoja. Lisäksi kiittäminen, tunnustuksen antaminen, kilpailut ja palkinnot ovat tärkeitä. Perinteiden voima voi olla arvaamattoman suuri. On aina muistettava, että kannustava hallinta ei ole lahjomista.

Alaisia on rohkaistava esittämään mielipiteensä ja heitä on kuunneltava ainakin määrättyyn rajaan asti. ”Minä itse” -tyyppi vie pian alaisten halut oma-aloitteiseen kurin ja järjestyksen ylläpitoon.

Julkiset kiitokset ovat paikallaan silloin, kun kaikki ovat vakuuttuneita niiden aiheellisuudesta. Jos kiittäminen muodostuu liian tavanomaiseksi, se menettää merkityksensä. Puolustusvoimien perinteisiä tunnustustapoja ovat ylennykset ja kunniamerkit. Ne tehoavat tietysti niin kantahenkilökuntaan, varusmiehiin kuin reserviläisiinkin. Varsinkin ylennystä korpraaliksi arvostetaan miesten keskuudessa silloin, kun se kohdistuu miehistötehtävissä palvelemaan. Samoin ylennykset kersanteiksi ovat arvostettuja. On erittäin tärkeitä, että erityisesti näissä ylennyksissä valinnat osuvat oikeaan.

Tämän kirjoittajalla on tuoreita oma-kohtaisia kokemuksia kahdesta joukko-osastosta, joihin seuraavassa viitataan.

Varmaankin yhtä hyviä tai parempiakin menettelytapoja on käytössä muualla.

Uudenmaan Rakuunapataljoonassa palkitaan vuosipäivänä hyvin menestynyt ”vuoden kouluttaja” arvokkaalla ”Tais- telijan patsaalla”. Joukko-osastoristit ja erilaiset mitalit ovat arvostettuja palkinto- esineitä Rakuunapataljoonassa ja Savon Prikaatissa. Molemmissa mainituissa joukko-osastoissa kustakin saapumiseräs- tä kokelas, ryhmänjohtaja ja mies saavat kiitettävän palveluksensa ansiosta oman yksikkönsä pienoislipun. Myös Jalkaväen Säätiön mitali on laajalti arvostettu tun- nustus.

Koulutustarkastukset ovat varsin tärkei- tä kilpailuja nekin. Parhaiten menestyneet yksiköt, joukkueet ja ryhmät sekä ryh- mänjohtajat ja miehet palkitaan perinteisi- in liittyvillä arvokkailla kiertopalkinnoil- la ja tietysti kuntoisuuslomilla. Lisäänty- neistä vapaa-ajoista huolimatta kuntoi- suuslomat arvostetaan varusmiesten kes- kuudessa korkealle. Kuitenkin on aina muistettava, että ”lomainflaatiolla” on pelkästään joukko-osastohenkeä sekä ku- ria ja järjestystä murentava vaikutus. Hy- vä palvelus on itsestään selvä asia, eikä se pelkästään saa olla loman myöntämisper- steena.

Jotta edellämainitut palkkiot palvelisi- vat täysitehoisesti koko joukko-osaston toimintaa, on ne luovutettava näytävästi. Jo alokkaiden tulisi olla niistä ja niihin oi- keuttavista ansioista tietoisia.

Joukko-osaston kantahenkilökunnan on komentajasta lähtien oltava mukana sotilasurheilukilpailuissa varusmiesten in- nostamiseksi tajuamaan liikunnan merki- tys. Kilpailut eivät saa olla vain koulutus- ohjelmien mukaisia pakollisia harjoituk- sia. Niiden on omalta osaltaan kohotetta- va joukko-osastohenkeä. Sisäisten kilpai- lujen lisäksi on osallistumisella hyvällä menestyksellä sotilasläänin ja puolustus- voimien mestaruuskilpailuihin merkittävä henkeä kohottava vaikutus, kunhan me-

nestys tehdään sopivalla tavalla joukko- osaston — meidän — sotilaskuntaa osoi- tavaksi näytöksi. Jotta tämä onnistuisi, on edustusurheilijoilta vaadittava sotilaina yhtä paljon kuin muiltakin miehiltä. Jos urheilijat korotetaan omaksi kastikseen, joilta ei esimerkiksi vaadita sotilaallista käytöstä kuten muilta, on vaikutus päin- vastainen. Saavutettujen tulosten, arvok- kaiden palkintojen tulisi olla kaikkien nähtävissä.

Menestys sotilasurheilussa kohottaa joukko-osasto- henkeä.

Kenraali Adolf Ehrnrooth totesi kerto- muksessa komentajakaudestaan Uuden- maan Rakuunarykmentissä mm: ”Joka ei kunnioita esi-isien työtä eikä ylläpidä ja vaali kunniakkaita perinteitä, on köyhä ja riistää itseltään parhaat kasvatus- ja hyvän joukko-osastohengen ylläpitämiskeinot.”

Varusmiespalvelukseen tulevilla nuoru- kaisilla saattaa olla varsin puutteelliset tiedot Suomen historiasta. Puolustusvoimien merkitystä itsenäisyytemme luomisessa ja sen puolustamisessa ei tunneta tai tunne- taan vain hatarasti. Nykyisin puhutaan paljon kansallisen identiteetin heikkoudesta. On pidettävä huoli siitä, että suomalainen sotilas tiedostaa merkityksensä yhteis- kunnassamme. Perinteiden vaalimisella on tässä yhteydessä suuri merkitys. Miesten tulisi tuntea olevansa osa sitä ketjua, josta

kunniakkaat perinteet muodostuvat. Tuo- takoon siis joukko-osaston perinteet jo- kaisen miehen ulottuville. Tämä onnistuu vain silloin, kun koko kantahenkilökunta tuntee ja tajuaa niiden merkityksen.

Joukko-osaston kiltta ja vakinaisesta palveluksesta eronnut kantahenkilökunta voivat antaa merkittävän tukensa esimer- kiksi erilaisten tilaisuuksien ja vierailujen muodossa.

Ei kuitenkaan riitä, että joukko-osaston historiasta puhutaan vain juhlatilaisuuksissa. Perinteiden on oltava näkyvissä joka päivä kasarmeissa ja kasarmialueella. Niiden merkitykseen ja niiden sisältämiin opetuksiin on palattava eri koulutustilan- teissa yhä uudestaan. Esimerkkeinä perin- teiden vaalimisesta mainittakoon, että Sa- von Prikaatissa esitellään joukko-osaston historia ensimmäisen kerran alokkaille tu- lojuhlassa puheen, diakuvien, musiikin ja taistelun äänien avulla. Alokkaat tutustu- vat Porrassalmen taistelupaikkaan. Pri- kaatin historiaa kuvaavat taulut ovat jo- kaisessa yksikössä. Komppaniat on nime- ty joukko-osaston varuskunta- ja taistelu- paikkojen mukaisesti. Komppanioiden li- put symbolisoivat prikaatin historian eri vaiheita. Kesellä kasarmialuetta kohoaa perinnerykmentin — ”Tyrjän rykmen- tin”, Jalkaväkirykmentti 7:n muistokivi, jonka ympärille prikaati voidaan koota juhllisiin tilaisuuksiin. Sotilaskodissa on marmoritaulut JR 7:n kuuluisimmista tais- telupaikoista ja Mannerheimristin ritareis- ta. Perinteisiin Savon Jääkäreiden asuihin

Savon Prikaatin Kranaatinheitin- ja Panssarintorjun- takomppanioiden nimikilvet.

puettuja Kunniavartiomiehiä käytetään juhlistamaan eri tilaisuuksia. Lyhyesti sa- noen riuska jääkäriperinne pyritään juur- ruttamaan mieheen alokkaasta lähtien.

Joukko-osastomme ovat maakunnalli- sia nimiensäkin perusteella. Niiden histo- ria liittyy jostakin ajankohdasta alkaen ympäröivään alueeseen. Liittymäkohtien korostamisella maakuntamarssien, maan- puolustusjuhlien, sotilasvalojen ja muiden tilaisuuksien yhteydessä vahvistetaan yh- teenkuuluvaisuutta ja samalla myös perin- teitä.

Perinteiden korostamisella on myös ku- ria ja järjestystä kohottava merkityksensä. Joukko-osastoristin omistaja ei voi käyt- täytyä joukkonsa mainetta tahraavalla ta- valla. Olisikin toivottavaa, että perinteiden merkitys koko Puolustusvoimissa tun- nustettaisiin yhä selvemmin ja niitä ilmen- tävien tunnusten, joukko-osastoristien kanto-oikeutta laajennettaisiin.

Erilaisilla joukko-osaston henkilökun- nan ja varusmiesten keskuudessa järjestet- tävillä ehkä usein varsin vapaamuotoisilla- kin tilaisuuksilla on oma kannustava mer- kityksensä. Upseeri- ja toimiupseerikun- nan ja molempien yhteiset illanvietot ja tempaukset ovat omiaan luomaan me- hen- keä. Tilaisuudet onnistuvat, kunhan niiden valmisteluun kiinnitetään tarpeeksi huomiota. Tunnelma tulisi luoda sellaiseksi, että niihin osallistutaan mielihalulla ei- kä pakosta. Me-hengen ulottuminen per- heisiin ja siviilityöntekijöihinkin parantaa varmasti palvelusmotivaatiota ja vastuun- tunne yhteisen työn onnistumisesta vahvis- tuu.

Yksikön ja pataljoonan varusmiesten kokoaminen reipashenkiseen illanviettoon vaikkapa jonkin rasittavan harjoituksen päättymisen merkeissä on paikallaan. Oh- jelman suorittajat valittakoon miesten kes- kuudesta. Aliupseerikoulun oppilaskunta tai varusmiestoimikunta ovat yleensä var- sin kyvykkäitä tilaisuuksien järjestäjiä.

Hyvin johdettu hengellinen työ tukee

ponnistuksia oikean asenteen luomiseksi. Erityinen huomio tulisi kiinnittää iltahartauksiin. Sotilaspastorin on valmennettava niiden pitäjät hyvin. Huonosti johdetulla hartaushetkellä ei ole toivottua vaikutusta. Päinvastoin hyvä asia saattaa saada ikäviä piirteitä ja iltahartauksista muodostuu välttämätön paha.

Varusmiestoimikunnalla ja aliupseerikoulun oppilaskunnalla on tärkeä osansa joukko-osastohengen vaalimisessa. On korostettava, että niihin valittujen on itse oltava esimerkillisiä sotilaita. Niiden toiminnan on palveltava nimenomaan oman joukko-osaston paikallisia tarpeita. Ohjaajan osuus on aivan ratkaiseva. Hänen on pystyttävä innostamaan varusmiehet oma-aloitteiseen toimintaan. Toisaalta hänen on tajuttava toimikunnan toimintamahdollisuudet ja ohjattava sen aktiviteetti maanläheisiin kysymyksiin, joiden ratkaisu on joukko-osaston komentajan päätettävissä. Esimerkiksi koko Puolustusvoimien loma- ja päivärahakysymysten käsittely varusmiestoimikunnassa ei ole mielekäästä. Ohjaajasta riippuu suuresti myös toiminnan jatkuvuus siten, että välttyään samojen, jo usein esiintulleiden ongelmien pohtimiselta. Vapaa-ajan vieton mahdollisuudet ovat varuskunnan oloista riippuvaisia. Niiden tiedottaminen ja järjestely on toimikunnan päätehtäviä. Urheilusarjat, viihde- ja teemaillat sekä opinto- ja harrastustoiminta ovat eräitä kohteita, joiden järjestelyissä paikallinen sotilaskotiyhdistys voi olla yhteistoiminnassa. Tapakasvatusta palvelevilla tempauksilla on rakentava vaikutus. Erityistä huomiota tänä päivänä tulisi kiinnittää työasiamiesten toimintamahdollisuuksiin. ”Varusmiestoimikunta” on huono nimi, ja se voi aiheuttaa sekaannuksia. Aselajiin ja perinteisiin viittaava nimi on parempi, kuten esimerkiksi ”Savon Jääkäritoimikunta”.

TOIMEENPANEVA JA OJENTAVA HALLINTA

Olisi liian sinisilmäistä luulla, että sotilaskasvatus onnistuisi vain kannustavan hallinnan keinoilla niin ensiarvoinen merkitys kuin niillä onkin.

Toimeenpaneva hallinta perustuu johdonmukaiseen vain tarpeellisten käskyjen ja kieltojen antamiseen ja niiden valvontaan. Kuten aikaisemmin todettiin, muodostaa Yleinen Palvelusohjesääntö perustan. Kuri ja järjestyksen koostuvat sinänsä pienistä yksityiskohdista. Ulospäin ne näkyvät esimerkiksi pukeutumisesta, sopivista asusteista, tukan pituudesta, tervehtimisen oikeasta reippaasta suoritustavasta, sotilaallisesta puhuttelusta, sisäjärjestyksestä ja käskettyjen aikamäärien noudattamisesta. Pienetkin laiminlyönnit on välittömästi korjattava. Vasta silloin, kun vähäisiltäkin tuntuvat yksityiskohdat ovat annettujen käskyjen ja määräysten mukaisia, voi luottaa suurtenkin asioiden sujumiseen. Kurin ja järjestyksen vaatimusten on johdonmukaisesti tiukennettava palvelusajan kuluessa kotiuttamispäivä mukaanlukien.

Sotilasoikeudenhoito on siksi monitahoinen asia, että tässä yhteydessä otettakoon esille vain muutama tärkeä periaatekysymys. Voimassaolevat Sotaväen rikoslaki ja Sotilaskurinpitoasetus antavat riittävät ojentavat hallinnan keinot.

Rangaistuksissa ja ojennuksissa on tärkeämpää, miten rikkoja ne kokee kuin toimenpiteiden näennäinen kovuus. Arestirangaistuksen vuorokausimäärä ei lähikään aina ole niin ratkaiseva kuin sen nopeus (ei harkitseamattomuus!) ja tarvittaessa julkisuus. Silloin, kun rikoksen luonne on hyvän hengen ja kurin kannalta vakava, on rankaiseminen kokoontuneen joukon, prikaatin tai pataljoonan edessä paikallaan. Kokoontumisen rankaisutilaisuuteen ei kuitenkaan pitäisi tapahtua samalla paikalla, jolla palkitaan tai pidetään juhla-

tilaisuuksia.

Esimiehen pitämällä kahdenkeskisellä puhuttelulla on usein rikkojalle kasvattava vaikutus. Alaisille on korostettava, että rankaiseminen ei ole esimiehelle miellyttävä tehtävä, mutta siihen kuitenkin ryhdytään aina epäroimittamatta, kun se on tarpeellista. Pieninkin ojennus oikealla hetkellä saattaa tyrehtyttää suuremmat kurittomuudet ja vähentää arestirangaistuksia. Kaikkien esimiesten komppanian vääpelistä lähtien tulisi käyttää heille säädettyä ojennusvaltaa.

Eheän joukko-osastohengen säilyttämiseksi tulee kurin ja järjestyksen vaatimusten olla saman tasoisia eri yksiköissä. Joukko-osaston komentajan tiukka asenne kuriin ja järjestykseen on omiaan helpottamaan alempien esimiesten toimintaa. On olemassa tuki, johon voi turvautua vaikeissakin tapauksissa.

Samoin kuin alokkaille jo tulopuhutellussa motivoidaan asepalveluksen tarpeellisuutta, on miehille alusta lähtien selvitettävä miksi käskyt, kiellot ja niiden hyvinkin pikkutarkka valvonta on tarpeellista. Kaikki palvelee totuttautumista vaikeimman varalta, toimintaa taistelutilanteessa.

MUITA TÄRKEITÄ NÄKÖKOHTIA

Joukko-osaston palvelusolosuhteilla on varojen niukkuudesta johtuen usein pitkäaikainen ja varsin pysyvä vaikutus asenteisiin. Tällaisia kovin hitaasti parannettavia tekijöitä ovat esimerkiksi kantahenkilökunnan asunto- ja varusmiesten majoitusolot. Lääkintäpalvelujenkin taso vaihtelee varuskunnittain. On kuitenkin monia, erityisesti joukko-osaston kantahenkilökuntaa ja siviilityöntekijöitä koskevia asioita, joiden oikealla hoidolla voidaan merkittävästi tukea yhteishengen ylläpitoa.

Henkilöstön käytön suunnittelussa tulisi pystyä ottamaan huomioon yksilölliset kyvyt ja odotukset. Olisi hyvä, jos kullekin henkilölle voitaisiin laatia urasuunnitelma,

jota noudatettaisiin mahdollisimman tarkasti. Henkilökuntaa tulisi innostaa ammattitaitoa kehittävään jatkokoulutukseen ja tukea siihen tähtäviä opintoja.

Virheet nimitys- ja ylennyskysymyksissä kostautuvat nopeasti yhteishengen rakoiluna. Vaikka nykyiset määräykset eri virkojen ja toimien pätevyysvaatimuksista ovatkin selkeitä, joudutaan usein punta-roimaan eri kursseilla saavutetun menestyksen ja virkaiän keskinäistä painavuutta.

Kuten edellä todettiin, asuntotilanne paraneekin vain hitaasti varuskunnasta riippuen. Joka tapauksessa on kyse erittäin vakavasta asiasta, joka vaikuttaa henkilökunnan asenteisiin. Hyvin usein ovat ajoittaiset häiriöt henkilöstön määrissä aiheuttuneet virheistä asuntojen jaossa.

On paneuduttava myös muihin sosiaaliin ongelmiin ja tutkittava, mistä esimerkiksi perheenrikkoutumistapaukset johtuvat ja mitä vaikutusta niillä on asianomaisten työpanokseen. Oikein työhönsä paneutunut sotilaspastori on korvaamaton apu näissä kysymyksissä.

Palvelusolojen parantamisella ja kaikkinaisella huolenpidolla alaisista pitäisi pystyä luomaan sellainen henkilöstö, joka toimii tehokkaasti koulutus- ja valmiusvaatimusten saavuttamiseksi sekä sellaiset työ- ja henkilösuhteet, joissa yksilö samaistaa omat tarpeensa ja tavoitteensa joukko-osaston tavoitteisiin.

YHDISTELMÄ

Vaikka toimimmekin selväpiirteisessä sotilasorganisaatiossa, ei hyvän hengen sekä kurin ja järjestyksen luomisesta ja ylläpidosta voi muodostaa yleispätevää kaavaa, joka varmasti johtaisi tulokseen. Ohjesäännöt, lait ja asetukset antavat selväpiirteisen perustan, mutta keinot on valittava oloihin ja tilanteisiin sopivasti. Erään kasvattajan neuvo: ”Mieluummin kuria ilman ystävyyttä kuin pelkkää ystävyyttä il-

man kuria” on kyllä sinänsä hyvä neuvo, mutta eiköhän ”kova kuri huumorin pilke silmäkulmassa” liene parempi. Eli kuten kenraali Ehrnrooth aikaisemmin mainitsa kertomuksessaan totesi ”salaisuuden piilevän loppujen lopuksi siinä, että kommentaja ja esimies yleensä vaatii paljon alaiseltaan, mutta enemmän itseltään, ja että hänellä karskin sotilashahmonsalla on sydän, joka sykkii lämpimästi kaikelle inhimilliselle.”

Alussa todettiin sodan kokemusten muodostama pohja oikean joukko-osastohengen luomiselle. Nykyiset ulkopuolelta

tulevat paineet eivät saa vaikeuttaa koulutus- ja valmiusvaatimusten tinkimätöntä täyttämistä. Rauhan päivinä on pidettävä huolta siitä, että jokainen joukko-osasto, Suomen Puolustusvoimat, antaa vakuuttavan kuvan taloudellisista puutteistaan huolimatta. Jokaisen joukon ja yksityisen sotilaan olemuksesta ja käyttäytymisestä on ilmentävä luja maanpuolustushenki ja kurinalaisuus. Tuon kuvan uskottavuudesta riippuu suuresti mahdollisuutemme hoitaa asiamme omin voimin vakavankin kriisin aikana.

AMERPLAST

— hyvän painojäljen muovipakkauksia —

Osoite: 33730 Tampere 73 • Puhelin: 931 - 64 53 33.

Helsingin myyntikonttori: Pohj. Hesperiankatu 3 B,
00260 Helsinki 26 • Puhelin: 90 - 49 05 41, 49 07 41.

Janoon kylmä piimä

Rasvaton piimä valmistetaan hapattamalla kuoritusta maidosta. Rasvaa 0,05%.

Talouspiimä tehdään kuten rasvaton piimä. Rasvaa 0,8%.

Kimupiimä syntyy voinvalmistuksen yhteydessä. Rasvaa 0,3%.

Kefiiri tehdään kevytmaidosta lisäämällä siihen maitohappobakteereita ja hiivoja sisältävää kasvustoa. Rasvaa 2,5%.

Jano- ja ruokajuomaksi kylmä piimä!

Majuri Kalervo R e h n b ä c k

ALUEELLISEEN PUOLUSTUKSEEN LIITTYVÄT PSYKOLOGISET ONGELMAT JA NIIDEN RATKAISEMINEN

Johdanto

Toiminta hyvinkin pieninä osastoina myös vihollisen selustassa, alttiina suurelle fyysiselle ja henkiselle rasitukselle sekä vaikeutuvissa huollollisissa olosuhteissa, asettaa entistä suurempia vaatimuksia sekä eriasteisille esimiehille että yksityiselle taistelujalle.

Tässä kirjoituksessa on pyritty löytämään keinoja vähentää alueellisen taistelutavan sotilaille aiheuttamia psykologisia ongelmia.

Esitettävät tulokset perustuvat laajakokoon vertailevaan lähdetutkimukseen. Materiaalin laajuuden tähden on lähdeluettelossa voitu viitata vain eräisiin aiheen kannalta kiinnostavimpina pidettyihin lähteisiin.

Tarkastelun rungon muodostaa sotilaan psyykkisen taistelukelpoisuuden tekijäin suhteen tehty tutkimus. Tärkeimpinä tekijöinä on nähty: motivaatio, kuri, joukon kiinteys ja yhteishenki, päällystön johtamisote, aktiviteetti, fyysinen huolto ja henkinen huolto. Omista sotakokemuksistamme on tutkittu erityisesti:

- talvisodan suojajoukkotaisteluja Karjalan kannaksella ja Valkeasaaren läpimurtoa vuonna 1944 seurauksineen,
- talvisodan taisteluja laajalla alueella Ilomantsin suunnalla ja kenttävartioiden toimintaa jatkosodassa sekä
- talvi- ja jatkosodan partio- ja sissitoimintaa.

1. Sodissamme saatuja kokemuksia

MOTIVAATION tärkeyttä, jopa hallitsevaa merkitystä, ei ymmärretty oikein. Talvisodassa ei tosin ollut vaikeata selvittää käytävän sodan päämääriä, mutta jatkosodan aikana se oli ajoittain hyvinkin vaikeata. Lähinnä motivaation puute oli syynä kurittomuusilmiöihin ja monessa suhteessa tehottomaan toimintaan. Viihdytystoiminnalla ei voitu eikä voida luoda motivaatiota.

Alueellisen taistelun olosuhteissa tulee erityisesti joukkueenjohtajan ja perusyksikön päällikön osata sodan ensi hetkistä alkaen jakaa tietoja ja seurata joukkonsa mielialan kehitystä. Rivimiehen vieraiksi kokemat suoran esimiesorganisaation ulkopuoliset ”ammattivalistajat” eivät tässä onnistu yhtä hyvin kuin omat tutut esimiehet.

KURI säilyi talvisodan aikana hyvänä, vaikka se olikin suhteellisen löysää. Jatkosodassa sen sijaan ilmeni laajojakin kurittomuusilmiöitä lähinnä hyökkäysvaiheessa ja perääntymisen yhteydessä. Erityisesti reservin alipäällystön ja päällystön arvovalta oli usein heikohko. Tähän vaikutti nähtävästi pahimmin puuttuva ammattitaito. Ammattitaidon parantamiseen olisi ollut jatkosodan kuluessa aikaa ja mahdollisuuksia, mutta niitä ei käytetty hyväksi.

Kuriksi käsitettiin lähinnä ulkoinen käyttäytyminen, mihin oli koulutettu varusmiehet rauhan aikana, ja sitä pyrittiin ylläpitämään samantapaisin keinoin kuin

kasarmeilla. Tämä turhautti ja aiheutti silmänpalvelua.

Taistelulenttä ja sodan vaatimukset luovat perustan sotilaallisen kurin vaatimuksille. Tiukka muodollinen kuri on vain yksi tärkeä vaihe sotilaallisessa koulutuksessa. Päämääränä on vapaaehtoiseen kuriin perustuva tinkimätön tehtävän täytminen.

Koko palvelusajan jatkuva tehokas koulutus, johon sisältyy mahdollisimman paljon rasittavia ja kyllin pitkiä maastoharjoituksia, luo mahdollisuudet taistelunmukaisen kurin syntymiselle. Kasarmikoulutus ei sitä tee.

JOUKON KIINTEYS JA YHTEISHENKI riippuu motivaatiosta ja yhteisistä kokemuksista. ”Talvisodan henki” on kaikille tuttu käsite ja se, että ei voida puhua samassa mielessä ”jatkosodan hengestä”, kertoo omalla tavallaan henkisen ilmaston eroista näissä sodissa. Yksiköiden muodostaminen alueelliselta pohjalta oli sotien aikana yhteenkuuluvuuden tunnetta lisäävä tekijä.

Säännölliset ja kyllin usein toistuvat kertausharjoitukset luovat pohjan joukon kiinteytymiselle. Olisi ehkä syytä siirtää perustettaviin yksiköihin joukkueita ja ryhmiä suoraan varusmiespalveluksesta paremman kiinteyden saavuttamiseksi.

PÄÄLLYSTÖN JOHTAMISOTE vaihteli huomattavasti. Talvisodassa se piti hyvin. Jatkosodassa se kirposi pahimmin kesäkuun 1944 suurhyökkäyksen yhteydessä. Vaikka jo etenemisvaiheessa oli saatu selviä viitteitä siitä, että johtaminen saattaa määrättilanteissa muodostua hyvin vaikeaksi, ei asiaa selvitetty perinpohjin asem sodan kuluessa. Tämä oli johtaa kohtalokkaiisiin seurauksiin perääntymisvaiheessa.

Ensinnäkin olisi pitänyt luoda kestävä motivaatio viihtyvyyden vaalinnan sijasta. Kuka voi sodassa **TODELLA** viihtyä?

Toiseksi olisi tullut käyttää liikenevä aika tehokkaaseen koulutukseen, mitä ei

tehty. Rauhan ajan koulutuksen puutteet oli havaittu. Oli käytössä kahden sodan kokemukset ja ne olivat vielä tuoreina muistissa. Laiminlyöntiin oli nähtävästi syynä kantahenkilökunnan mukavuudenrakkkaus. Jos joskus koulutettiin, se annettiin reservin päällystön tehtäväksi. Tästä selittyikin rivimiehen tuntema voimakas vastenmielisyys sodan aikana annettua koulutusta kohtaan. Kun harjoitukset pidettiin vähäisin kouluttajan taidoin ja usein vain, koska niin oli käsketty, eivät kummemmin koulutettavat kuin kouluttajakaan pitäneet toimintaa mielekkäänä.

Kolmanneksi olisi pitänyt ryhtyä määrätietoisesti parantamaan reservin päällystön ja alipäällystön koulutustaitoa ja sen kautta arvovaltaa sekä ammattitaitoa yleensä.

AKTIVITEETTI perustuu saatuun koulutukseen. Ennen talvisotaa annettu koulutus ei vastannut sodan olosuhteita. Voimakkaan motivaation tuella joukkomme kykenivät muuttamaan nopeasti toimintatapansa tilanteen vaatimusten mukaiseksi toiminnaksi, joka muistutti hyvin paljon alueellista taistelua. Jatkosodan perääntymisvaiheessa taito puuttui miltei tyystin. Alueellisen taistelun olosuhteissa täytyy joukkueen- ja ryhmänjohtajankin tuntea tehokasta toimintaa säätelevät psykologiset lainalaisuudet. Ylempien esimiesten tuki ja valvonta ovat entistä vaikeammin toteutettavissa.

FYYSINEN HUOLTO vaikuttaa välittömästi jokaiseen taistelijaan. Hyvä motivaatio voi kuitenkin vähentää vaikeiden olosuhteiden ja puutteiden lamaannuttavaa vaikutusta. Vaikka fyysiset olosuhteet olivat äärimmäisen ankarat talvisodassa, täyttivät taistelijat tehtävänsä huomattavasti tehokkaammin kuin jatkosodan aikana. Vaikein ongelma on tehokkaan lääkintähuollon järjestäminen. Jos ensiapua ja nopeata hoitoon pääsyä ei onnistuta toteuttamaan kyllin suurella varmuudella, voi haavoittumisen pelko vaikuttaa taiste-

lutehoa alentavasti. Taistelutilanteita välitellään, ja alueellinen taistelutapa suokin tähän tilaisuuksia.

HENKINEN HUOLTO oli lähinnä sotilaspapiston ja valistusorganisaation käsissä. Tämä ei riittänyt jatkosodassa, jossa heikko motivaatio jäyti henkistä pohjaa. Alueellisessa taistelussa suoranaiset esmiehet joutuvat kantamaan suurimman vastuun alaitensa henkisestä huollosta. Ilman tehokasta koulutusta tähän tehtävään he tuskin selviytyvät vaatimuksista. Heidänhän tulee taitaa papin, lääkärin ja psykologin tehtäväkenttiin kuuluvia asioita.

Psykologisen koulutuksen lisääminen sekä varusmiesten esimieskursseilla että kantahenkilökunnan kursseilla on selvästi tarpeen.

Kaiken kaikkiaan on asiaa tutkittaessa tultu siihen tulokseen, että **KOULUTUS** on kaikki tekijät yhdistävä avainsana.

2. Ongelmien ratkaiseminen

KUTSUNTA- JA KARSINTAMENETELYÄ tulee kehittää niin, että asevelvollisen koulutuskelpoisuudesta saadaan jo ennalta nykyistä luotettavampi kuva. Vaativimpiin tehtäviin, sisseiksi ja kivääritaistelijoiksi, koulutettavat tulisi voida valita parhaasta asevelvollisaineksesta.

Lisääntyneet henkiset häiriöt ja häiriintyneiden koulutukselle aiheuttamat haitat pakottavat myös entistä tarkempaan tutkintaan. Koulutettavien karsintaa ei voida lisätä väestönlisäyksen pienentymisen tähden, vaan tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota edellytyksiltään heikon aineksen selviytymisedellytysten parantamiseen ja kullekin sopivan tehtävän löytämiseen.

TAISTELIJAN KOULUTUS täyttämään tehokkaasti tehtävänsä kaikissa oloissa on tärkeintä. Koulutuksen tulee jatkua läpi koko palvelusajan. Koulutusyksiköt tulee mitoitaa niin, että saadaan tarkoituksenmukaiset koulutuskokoonpa-

not. Koulutuksen tulee tapahtua pääasiasa maastossa. Kasarmin tulisi olla lepoa paikka rasittavien harjoitusten välillä — ei koulutusympäristö. Koulutusaiheet tulee ryhmittää selväpiirteisemmin. Esimerkiksi peruskoulutuskautteen on pyrittävä ahtamaan kaikkea mahdollista siinä määrin, että on muodostunut todellinen ”sillislaatti”. Eri alojen korostajat tulee saada vakuuttuneiksi siitä, että jokainen mies on saatavissa heidän edellyttämänsä koulutukseen jäljellä olevan puolenkin vuoden aikana.

Koulutusta voitaisiin myös ”paketoita” nykyistä enemmän järjestämällä noin viikon kestäviä sissi-, pst-, ensiapukursseja jne. Koulutus annettaisiin luonnollisesti maastoleireillä. Maastokoulutuksessa ryhmänjohtajat ja upseerikokelaat oppivat myös parhaiten tuntemaan vastuun joukostaan ja harjaantuvat johtajiksi. Kouluttaminen oma-aloitteisuuteen on edullisinta tehdä maastossa — kasarmilla varusmiesesimiesten oma-aloitteisuus on usein hyvinkin arveluttavaa luonteeltaan.

Reserviupseerikoulutuksen uudelleenjärjestely on selvästi tarpeen. Kahden teoreettisen kurssin jälkeen heille jää aivan liian lyhyt käytännön harjoittelu aika yksiköissä.

Kantahenkilökunnan koulutuksessa tulisi lisätä johtamisen psykologian opetusta. Se on suhteellisen hyvin esillä toimiupseerien peruskoulutuksessa ja kadettikoulutuksessa, mutta ylempään tasoisilta kursseilta se miltei tyystin puuttuu. Pelkät taktiset ja operatiiviset taidot eivät tee kenestäkään täysipainoista johtajaa. Alueellinen taistelutapa korostaa ihmisen merkitystä. Ihmisen käyttäytymisen ja siihen vaikuttavien tekijöiden tunteminen on perusedellytys menestykselliselle johtamiselle sodan vaikeissa olosuhteissa, kun sotilaan ruumiillinen ja henkinen kestävyys joutuvat alttiiksi äärimmäisille rasituksille. Edellä mainitut tekijät toistuvat usein myös ulkomaisissa alan kirjoituksissa.

KESKI-EUROOPASSA ovat yksityisen taistelijan koulutuksessa painokkaasti mukana piensodan ja sissisodan taitojen opettaminen.

NEUVOSTOLIITTOSSA on toisen maailmansodan kokemusten johdosta tutkittu paljon pienryhmäsuhteita. Hyvien tulosten saavuttamiseksi korostetaan aliupseerien kouluttamista omatoimisuuteen ja vastuuseen alaisistaan. Psykologisen koulutuksen merkitystä pidetään suurena. Sen tärkeimpinä tehtävinä nähdään toisaalta maanpuolustustahdon kohottaminen ja toisaalta sotilaiden karkaisu rohkeuskoulutuksella pelkoa ja pakokauhua vastaan.

YHDYSVALTAIN armeijan tappiot psykiatrisina potilaina olivat toisen maailmansodan aikana yhtä suuret kuin tappiot kaatuneina ja haavoittuneina yhteensä, vaikka karsinta ennen palvelukseen ottoa oli ankara.

Meidän vastaavaksi luvuksemme on ilmoitettu kaksi prosenttia. Tilanne on kuitenkin selvästi muuttunut pahempaan suuntaan. Vietnamin sodassa Yhdysvaltain psykiatriset tappiot olivat jo huomattavasti toista maailmansotaa ja Korean sota pienemmät ja oli myös voitu vähentää huomattavasti psykiatrien määrää. Tulokseen oli päästy seuraavin keinoin. Komppanian ja pataljoonan lääkärit oli koulutettu käsittelemään myös psykiatrisia potilaita. Psykiatrisen henkilöstö toimi yhteistyössä komentajien kanssa. Joukkueenjohtajille ja komppanianpäälliköille oli annettu psykologista koulutusta. Taistelijan koulutusta oli tehostettu. Miehet oli saatettu määrätietoisesti uskomään koulutuksensa korkeaan tasoon.

YKSILÖN TODELLISEN HENKILISEN KESTÄVYYDEN arviointiin rauhan aikana ei ole käytössä luotettavaa mitaajaa. Tulisi kuitenkin pyrkiä jo rauhan ajan koulutuksessa saamaan aikaan sellaisia tilanteita, että voitaisiin nykyistä luotettavammin arvioida kunkin sotilaan so-

veltuvuus, erityisesti vaativiin taistelijatehtäviin.

Sotilaspsykologinen tutkimustyö, opetustehtävät ja koulutustoiminnan kehittäminen eivät onnistu nykyisellä sotilaspsykologisen henkilöstön määrällä.

Sotilaspsykologeja tulisi olla myös kentällä, opettamassa, tutkimassa koulutuksen tehostamisen mahdollisuuksia ja psykiatrisessa työssä. Vain kiinteä yhteistyö kouluttajien kanssa jo rauhan aikana turvaa sen onnistumisen myös sodan aikana.

Tiivistelmä

Suomalainen sotilas osoitti talvisodassa pystyvänsä miltei mihin tahansa halutesaan. Jatkosodassa hänellä ei usein suuria haluja ollut, eivätkä esimieheltään silloin pystyneet juuri hyviä tuloksia kirvoittamaan.

Sotien jälkeinen kehitys on heikentänyt reserviläisten fyysistä kuntoa ja maastokelpoisuutta. Henkiset häiriöt ovat lisääntyneet huomattavasti.

Alueellisessa taistelussa sotilaat ovat hajallaan pieninä osastoina, ehkä vihollisen keskellä. Siinä tilanteessa riippuu todella miehestä itsestään, jatkuuko taistelu vai ei. Esimies ei ole tukena ja valvomassa. Jotta sotilas uskaltaisi jatkaa toimintaansa ja luottaisi omiin mahdollisuuksiinsa, tulee hänet kouluttaa todella hyvin ja monipuolisesti. Kurin täytyy tulla sisältä, sillä sotilas on itse oma kurinpitäjänsä.

Selkärankana tulee olla hyvä motivaatio. Maanpuolustusideologian luominen ja kehittäminen on kuitenkin valtionjohdon tehtävä, ei niinkään sotilaiden.

Psykologian käyttöä koulutus- ja tutkimustyössä on selvästi lisättävä yhtä hyvin omien kokemustemme kuin muistakin maista saatujen tietojen perusteella.

LÄHTEITÄ

- Bourne Peter:
Men Stress and Vietnam
Ginzberg Eli:
The Lost Divisions
Hesse Erich:
Der Sowjetrussische Partisanenkrieg 1941—1944
Karhunen Veikko:
Raatteen tieltä Kostamukseen ja Raatteen tieltä Turjanlinnaan
Keinonen Yrjö:
teokset
Kellen Konrad:
Conversations with Enemy Soldiers in late 1968 early 1969

- Linna Väinö:
Tuntematon sotilas
Rintala Paavo:
Sotilaiden äänet
Seppälä Helge:
Neuvostopartisaanit toisessa maailmansodassa
Stouffer Samuel ym:
The American Soldier 1 ja 2
Sotakorkeakoulun diplomitoita
Artikkeleita:
Soviet Military Review 12/67 ja 4/68
Soldat und Technik 1/68
Truppendienst 1/70, 4/73 ja 5/73
Wehrkunde 3/69

AERIAL OY

AERIAL OY:n
tuotantoa:

- radiopuhelin- ja linkkiantennit
- ristikko- ja putkimastot
- suurtaajuussuodattimet

puh. 90 — 285 383
04400 Järvenpää

Otto Wuorio Oy

on rakentaja

Myllykoski Oy

TÄYSOSUMATYÖTÄ LAPUALAISILLA

Lapuan Patruunatehdas

62100 Lapua

Liikenneyhtiö Velj. Salmela

Ensiluokkaisia linja-autoja
myös tilausajoihin.

95200 SIMO
Puh. 98 089/34

Majuri Pekka T a u s s i

KERTAUSHARJOITUKSISSA OLLEIDEN RESERVILÄISTEN MIELIPITEITÄ MAANPUOLUSTUKSESTA JA PUOLUSTUSVOIMISTA

Johdanto

Puolustusvoimat ovat kouluttaneet 1970-luvulla vuosittain lähes vakiosti noin 29 000 reserviläistä. Käsitykset reserviläisten suhtautumisesta maanpuolustukseen ja puolustusvoimiin ovat perustuneet yleensä paitsi muista kansalaisryhmistä tehtyjen mielipidetutkimusten tuloksiin pääasiallisesti kouluttajien näkemyksiin. Vuonna 1974 toimeenpantiin laajahko joukkokysely, jonka avulla haluttiin tarkemmin selvittää nimenomaan kertausharjoituksissa olevien reserviläisten maanpuolustusasenteita. Tämä kirjoitus pohjautuu mainitun kyselyn perusteella tehtyyn tutkimukseen ja tarkastelun kohteena ovat ensisijaisesti reserviläisten mielipiteet sotilaallisesta maanpuolustuksesta.

1. Tutkimuksen taustaa

1.1. Mielipiteistä yleensä

Mielipidetutkimukset ovat osoittaneet, että suomalaisten maanpuolustusasenteet ovat myönteisiä. Myönteisesti tai ainakin ei-kielteisesti suhtautuvia kansalaisia on 80—90 %. Edelleen on todettu, että asenteet ovat lähes vakioituneita ja että maanpuolustusta pidetään luonnollisena asiana. Toisaalta on todettu, että eri kansalaisryhmien kesken vallitsee huomattaviakin mielipide-eroja. Näihin vaikuttavat paitsi kansalaisten yhteiskunnallinen asema myös

- puolustettavat arvot,
- maanpuolustusmahdollisuudet,
- puolustusvoimien kokeminen osana yhteiskuntaa ja
- henkilökohtaiset kokemukset puolustusvoimista.

Nuorison asenteista on pantava merkille, että vaikkakin ne ovat samansuuntaisia kuin koko väestöllä, niissä häilyvyys on silmiinpistävä.

Ryhdyttäessä tarkastelemaan reserviläisten suhtautumista maanpuolustukseen ja puolustusvoimiin on muistettava, että heillä on siviilistä peräisin olevat perusasenteet. Niihin ovat vaikuttaneet myös varusmiesaikaiset ja mahdollisesti käytyjen kertausharjoitusten aikana saadut kokemukset. On todettu, että varusmiespalveluksen aikana miehellä voi olla toiset asenteet kuin siviilissä. Tähän voivat vaikuttaa muun muassa sosiaalisen ympäristön muutoksesta johtuva itsesuojelu tai pätemisen tarve. Lisäksi on todettu, että varusmiesaikana koulutus on kohottanut maanpuolustustahtoa, mutta samanaikaisesti myötämielisyys puolustusvoimia kohtaan on laskenut. Voitaneeinkin siis olettaa, että reserviläiset suhtautuvat kertausharjoituksissa myönteisemmin maanpuolustukseen ja puolustusvoimiin kuin siviilissä ja että juuri puolustusvoimat saattavat synnyttää kielteistä asennoitumista ainakin itseään kohtaan.

1.2. Tutkimuksen suoritus

Joukkokyselyyn valittiin satunnaisotanta-
na 20 sodanajan kokoonpanossa kertausharjoituksissa ollutta perusyksikköä eri puolilta Suomea ja vertailuryhmäksi kenttätukiryhmän ampumaleirillä Rovajärvellä ollut erikoishenkilöstö. Asianomaisten ker-

Taulukko 1.

Kertausharjoituksen laatu	Reserviläisten määrä	Vastanneiden määrä
Joukot	22 000	2 003
Erik henk	7 000	199
Yhteensä	29 000	2 202

Kysely suoritettiin kesällä ja syksyllä. Vastausten analysoimisessa päämenetelmänä käytettiin ristiintaulukointia. Yleensä reserviläiset olivat palanneet juuri ennen kyselyä sota- ja leiriharjoituksista, joten väsymys ja mahdollisesti ärsyyntynyt mielentila ovat saattaneet muuttaa mielipiteitä kielteiseen suuntaan. Kuitenkin kysymyksittäin jouduttiin vastauksia hylkäämään vain 2,2 %.

2. Kyselyn tuloksia

2.1. Reserviläisten taustatietoja

Reserviläisten enemmistö kuului jalkaväkeen ja tykistöön. Vain 20 % reserviläisistä oli ollut aikaisemmin edes kerran kertausharjoituksissa. Miehistö oli ikärakenteeltaan nuorempaa kuin johtajisto. Ensimmäistä kertausharjoitustaan suorittavien johtajien määrä, 66 %, vaikuttaa suurelta, kun kysymyksessä olivat joukkojen kertausharjoitukset.

Ääritään vertailuryhmään kuuluneet reserviläiset olivat vanhempia kuin otokseen kuuluneet. Siviilikoulutusta heillä oli ylivertaisesti enemmän kuin otokseen kuuluneilla. Ainakin keskikoulun oli käynyt

tausharjoitusten kouluttajat vastasivat omaan kyselyyn. Vuonna 1974 kertausharjoituksissa olleiden ja kyselyyn vastanneiden reserviläisten määrät on esitetty taulukossa 1.

80 %, kun vastaava koulutustaso otoksessa oli noin viidenneksellä. Vertailuryhmän pääosa oli upseereita.

2.2. Reserviläisten mielipiteitä

Sodan mahdollisuuteen Euroopassa reserviläiset eivät juuri usko. Jos sota kuitenkin sytyisi, Suomi ei useimpien mielestä välty joutumasta siihen mukaan. Eurooppalaisen sotaan mukaan joutumista muista kansalaisista pitää varmana 14 %, mutta reserviläisistä 56 %. Kaikkein epätodennäköisimpänä reserviläiset pitivät tilannetta, että Suomi joutuu yksinään hyökkäyksen kohteeksi. Vain 7 % piti tilannetta mahdollisena.

Aseellisen puolustuksen kannalla oli 71 % ja sitä vastaan 14 %. Aseelliseen puolustukseen kielteisesti suhtautuvistakin osa oli sitä mieltä, että hyökkäytilanteessa mahdollisesti menetetyt alueet pitäisi valvella takaisin. Etelä- ja Pohjois-Suomea pidettiin yhtä tärkeinä. Kuten reserviläiset varusmiehetkin olivat muita kansalaisia taipuvaisempia aseelliseen puolustukseen. Vaikka tulos näyttäisi epävarmalta, kaikista kansalaisista aseellista puolustusta kannattaa 43 % ja varusmiehistä 67 %.

Puolustusvoimia reserviläiset pitivät yleensä (81 %) tarpeellisina. Kertausharjoitukset saivat selvästi vähemmän (63 %) kannatuksen. Tämä johtunee henkilökohtaisista kertausharjoituskokemuksista, mitä tukee reserviläisten halukkuus osallistua kertausharjoituksiin. Neljäsosa osallistui kertausharjoituksiin mielellään. Tämän lisäksi kaksi kolmasosaa piti kertausharjoituksiin osallistumista luonnollisena velvollisuutenaan. Vastenmielisesti osallistuneita oli 10 %. Ilmeisesti kertausharjoitukset eivät vastaa täysin odotuksia, koska yli puolet eivät haluaisi osallistua uudelleen. Tosin suora päättely ei tehne reserviläisille täyttä oikeutta, koska "en mielellään" vastanneisiin kuuluu myös niitä, jotka käskettäessä täyttävät velvollisuutensa mukisematta. Nykyisten kertausharjoitusten määrään ja kestoajkaan enemmistö (67 %) oli tyytyväinen. Varusmiesten ja muiden kansalaisten mielipiteet vastasivat suurin piirtein reserviläisten mielipiteitä kertausharjoituksista.

Liian pieninä puolustusvoimia piti 40 % reserviläisistä. Neljäsosa ei osannut ottaa kantaa. Kaluston uusimisen kannalla oli 75 % ja vain 10 % reserviläisistä sitä vastaan. Kuitenkin kaksi kolmasosaa reserviläisistä uskoi, että tavanomaisin asein käytävässä sodassa oli puolustusmahdollisuuksia.

Kertausharjoituksilla on selvästi myönteinen vaikutus reserviläisten asenteisiin. Lähes 40 % reserviläisistä oli muuttanut mielipiteensä varusmiesaikaisia käsityksiään myönteisemmäksi. Myös luottamus puolustusmahdollisuuksiin lisääntyi. Kielteistä kehitystä oli tapahtunut joka kymmenennellä reserviläisellä. Määrää on pidettävä suurena, olihan se jo otoksesta noin 200 miestä.

Muut vastaukset osoittivat, että reserviläiset olivat tyytyväisiä puolustusvoimissa vallitsevaan kuriin. Kymmenesosa piti sitä jopa liian lievänä. Kouluttajat arvosteltiin yleensä ainakin tyydyttäväksi. Maanpuo-

Taulukko 2.

Taustaryhmät	Vastaukset, %			Huom
	Myönteisemmiksi	Ennallaan	Kielteisemmiksi	
Työntekijä	38	53	8	Puuttuvat prosentit ovat hylättyjä tai ei vastattuja
Opiskelija	25	63	7	
Joht. asemassa	52	40	6	
Jalkaväki	36	54	8	
Tykistö	40	50	8	
Pioneerit	38	53	9	
Viesti	43	49	5	
Huolto	46	46	5	
Miehistö	35	53	10	
Aliupseeri	44	49	6	
Upseeri	42	52	6	

lustuksen ja puolustusvoimien kannalta ei ole sen sijaan mairittelevaa, että 6 % reserviläisistä (121 miestä) ei ilmoituksensa mukaan ollut saanut ollenkaan koulutusta tehtävänsä. Tämän mukaan perusyksikön verran miehiä oli kutsuttu kertausharjoituksiin lähes turhaan.

2.3. Kouluttajien mielipiteitä reserviläisistä

Kyselyyn vastanneet 162 kouluttajaa edustivat tasaisesti kaikkia sotilasarvoja kersantista majuriin. Heidän mielestään upseerit ja aliupseerit osallistuivat palvelukseen innokkaasti. Vain yhdessä tapauksessa vastattiin aliupseerin palvelleen välinpitämättömästi. Otoksessa oli 572 aliupseeria. Miehistöstä puolet oli palvelullut innokkaasti ja puolet verkkaisesti, mutta välinpitämättömästi vain viiden kouluttajan mielestä. Kantahenkilökuntaa kohtaan reserviläisten suhtautuminen oli ollut välitöntä. Kaikissa kertausharjoitusyksiköissä oli vallinnut me-henki.

Puolet kouluttajista totesi ikävänä puolesta, että myös reserviläiset purnasivat. Synä siihen olivat yleensä ruoka, rasitus,

puhtaudenpito jne — siis varsin tavanomaiset purnaamisen aiheet. Vakavampia purnaamisen aiheita sen sijaan olivat kertausharjoitusten järjestelyistä johtuneet odottaminen ja joutilaisuus. Koulutuksen häiritsemistä tai vakavaa kurittomuutta ei juuri esiintynyt. Alkoholin väärinkäyttö kyllä mainittiin.

Kouluttajien käsitykset reserviläisten asenteista vastasivat suurin piirtein kertausharjoituskertomuksissakin esitettyä myönteistä kuvaa. Poikkeuksena ehkä korostetummin tuli nyt esille koulutuksen järjestelyn epäkohdista johtunut närkästynt ilmapiiri, joka ei ilmennyt kertausharjoituskertomuksissa.

3. Asenteisiin vaikuttavia tekijöitä

3.1. Yleistä

Tutkimuksessa kävi ilmi, että reserviläiset samastavat pitkälle maanpuolustuksen ja puolustusvoimat. Tämän johdosta asenteisiin olennaisimmin vaikuttavia tekijöitä pitäneen etsiä juuri puolustusvoimien ja kertausharjoitusten piiristä. Miksi ja/tai kuinka paljon jokin tekijä on vaikuttanut reserviläisten mielipiteisiin, on sivuutettu tässä tutkimuksessa. Ehkä jonkinlainen tärkeysjärjestys eri tekijöiden suhteen voidaan esittää. Näiden pääryhmät ovat

- puolustusvoimien varustelutaso,
- koulutuksen järjestely,
- ihmissuhteet,
- huoltotoiminta ja
- tiedottaminen sekä motivointi.

3.2. Materiaalutilanne

Eniten reserviläiset olivat huolestuneita puolustusvoimien heikosta materiaalisesta tilasta. Kaikista epäkohdiksi tulkittavista vastauksista joka kolmas kosketteli materiaalikysymystä. Arvosteltiin materiaalin ikää, kuntoa ja vähäistä määrää. Varustelualalla tapahtuneesta myönteisestä kehi-

tyksestä mainitsi vain 48 reserviläistä. Mitent materiaalutilanne vaikuttaa reserviläisten asenteisiin, on oman tutkimuksen arvoinen asia. Voidaan kuitenkin olettaa, että hyviin välineisiin siviilissä tottuneet reserviläiset kokevat puolustusvoimiin tullessaan pettymyksen. Nykyisen tiedonvälityksen ansiosta heillä on käsitys modernista sotakalustosta, joten meidän oloihimme soveltuvilla taistelumenetelmillä motivoitikaan ei täysin korjaa tilannetta.

3.3. Koulutuksen järjestely

Materiaalikysymys kytkeytynee myös koulutuksen järjestelyyn, jota reserviläiset kovasti arvostelivat. Useimmin mainitut epäkohdat olivat koulutuksen sekavuus ja joutilaisuus. Muina tähän ryhmään kuuluvina epäkohtina reserviläiset mainitsivat odotuksen, turhan toiminnan, turhan kiireen, pitkäveteytyksen, lapsellisuuden, tehottomuuden ja jopa leväperäisyyden. Reserviläisten arvostelukykyä ei pidä asettaa kyseenalaiseksi, joten ainakin pääosa edellä mainituista virheistä on todella tapahtunut. Epäkohdat ovat lisäksi juuri sellaisia, joita reserviläiset kokevat henkilökohtaisesti. Koulutusta koskevat myönteiset kannanototkaan eivät korvaa sitä, että monet reserviläiset kokevat tullessaan kertausharjoituksiin ”olemaan” tai tekemään joutavanpäiväisiä asioita. Lisäksi kolmannes reserviläisistä ilmoitti saaneensa tehtävänsä mukaista koulutusta liian vähän tai ei ollenkaan.

Koulutustyölle ja kouluttajille ei ole eduksi, että reserviläiset ovat tyytymättömiä koulutuksen järjestelyyn. Tässä saataakin olla yksi syy siihen, että maanpuolustukseen suhtaudutaan myönteisemmin kuin puolustusvoimiin.

3.4. Ihmissuhteet

Ihmissuhteita koskevat kannanotot — joko myönteiset tai kielteiset — muodostivat

suurimman ryhmän avoimien kysymysten vastauksista. Myönteisiä kannanottoja oli kaksi kertaa enemmän kuin kielteisiä (439—202). Useimmin reserviläiset antoivat tunnustuksen hyvälle joukkohengelle. Tämän johdosta joukosta kuuluvat soraäänät eivät ilmeisesti pääse tai niitä ei päästetä esiin.

Kielteisessä mielessä reserviläiset toivat voimakkaimmin esiin esimiesten jäykkyyden ja tärkeilyn. Tämä ei koskenut pelkästään kantahenkilökuntaa, vaan myös reserviläisiä esimiehiä. Voi olla, että siviilitottumuksista poikkeava sotilashierarkia synnyttää näitä ilmaisuja liian herkästi. Tätä tukevat maininnat ”isojen herrojen” koppavuudesta ja siitä, että on liian monta käskijää. Tässä yhteydessä onkin heti todettava, että kertausharjoituskouluttajiksi on valittava sellaisia henkilöitä, joilla on kyky synnyttää ja ylläpitää asiallisia ja välittömiä suhteita reserviläisiin.

3.5. Muita tekijöitä

Yleensä epäkohdiksi mainittiin sellaisia seikkoja, jotka liittyvät reserviläisten henkilökohtaiseen toimintaan ja hyvinvointiin. Esimerkkinä mainittakoon, etteivät reserviläiset pidä pakkiruokailusta, kun pesumahdollisuudet ovat usein puutteelliset. Valvomisen ja rasituksen he ymmärtävät, mutta eivät nälkäisinä ja likaisina olemista rauhanaikaisissa harjoituksissa.

Reserviläiset valittivat usein myös tiedottamisen puutetta. Kertausharjoitusten tarkoitus oli yleensä selvitetty hyvin, mutta sen jälkeen tiedon kulku olikin pysähtynyt. Jokapäiväisistäkään asioista ei saanut riittävästi tietoa. He eivät aina tienneet, mitä he tekivät ja miksi. Mitä paremmin kertausharjoituksen tarkoitus oli selvitetty reserviläisille, sitä halukkaampia he olivat tulemaan uudelleen. Hyvä motivointi nosti myös halukkuutta aseelliseen puolustukseen ja muutti asenteita puolustusvoimille myönteisemmiksi.

4. Yhteenveto

Tutkimuksessa selvisi, että reserviläiset suhtautuvat erittäin myönteisesti maanpuolustukseen ja puolustusvoimiin. Vain kymmenesosa kaikista reserviläisistä näyttää suhtautuvan kielteisesti. Merkittäviä mielipide-eroja ei ole joukkojen kertausharjoituksiin osallistuvien reserviläisten ja erikoishenkilöstön välillä. Myös reserviläisten ja varusmiesten mielipiteet näyttävät yhtyvän, joskin reserviläiset ovat asenteiltaan selvästi myönteisempiä.

Puolustusvoimat koetaan tarpeelliseksi, mutta kertausharjoitukset eivät saakaan enää samaa kannatusta. Reserviläisten saamat kertausharjoituskokemukset vaikuttanevat kannatuksen vähenemiseen. Joukkojen kertausharjoitusten osalta tämä on havaittavissa selvimmän miehistön mielipiteistä.

Reserviläiset suhtautuvat maanpuolustukseen ja puolustusvoimiin myönteisemmin kertausharjoituksissa kuin siviilissä. On ilmeistä, etteivät he uskalla siviilissä ilmaista todellisia ajatuksiaan maanpuolustuksesta. Maanpuolustustahto kohoaa sekä varusmiesaikana että kertausharjoituksissa, mutta myötämielisyyys puolustusvoimia kohtaan laskee. Tekijät, jotka synnyttävät reserviläisissä kielteistä asennoitumista, ovat jokapäiväisessä elämässä ehkä vähäpätöiseltä tuntuvia, mutta reserviläisten kannalta merkittäviä. Me kouluttajat saatamme olla ikäänkuin vauhtisokeita, ettemme ota huomioon koulutuksessa ja ihmissuhteissa esiin tulevia pikkuseikkoja. Viikoksi tai kahdeksi kertausharjoituksiin tulevat reserviläiset kokevat ne tärkeiksi. Materiaalipula ja kouluttajien vähäys ymmärretään, mutta kaikesta huolimatta reserviläiset kaipaavat täysipainoista koulutusta ja täydellistä yhteistoimintaa myös kouluttajien kanssa.

Oleellisinta maanpuolustuksen ja puolustusvoimien kannalta oli, että kertausharjoitusten todettiin muuttavan reservi-

läisten käsityksiä aikaisempiin käsityksiin verrattuna voimakkaasti myönteisempään suuntaan. Vähäisiä aste-eroja eri taustaryhmien kesken on olemassa, mutta koko reservi on yhteiselle asialle myönteinen ja hyväksyy maanpuolustuksen ja puolustusvoimat yhteiskunnalle olennaisiksi velvoitteiksi.

Lopuksi

Tutkimus osoitti, että jo nyt ollaan rutiinoidumassa ja syyllistymässä massakoulutukseen myös kertausharjoituksissa unohtaan samalla asennekasvatus. Kun on mahdollista, että kertausharjoitusten määrää tulee lähivuosina lisääntymään pienenevien varusmiesikäluokkien johdosta, niin mahdollisesti massakoulutuskin lisääntyy. Tähän ei ole varaa puolustusvoimissa, jossa lukumäärää on edelleen korvattava laadulla. On olemassa vaara, että massakoulutuksen myötä nykyiset myönteiset maan-

puolustusasenteet muuttuvat nopeasti kielteiseen suuntaan. Jotta tältä vaaralta välttyttäisiin, pitää tulevaisuudessa kertausharjoitusten järjestelyyn kiinnittää entistä enemmän huomiota huolehtimalla asiallisesta tiedottamisesta ja motivoinnista sekä laatimalla koulutussuunnitelmat huolellisesti ja varaamalla ehdottomasti asianmukainen varustus. Aivan erityisesti on otettava huomioon yksityisen miehen tarpeet.

Edellä mainittu johtuu siitä nimenomaisesti syystä, että reserviläiset samastavat pitkälle maanpuolustuksen ja puolustusvoimat. Kun lisäksi muistetaan, että juuri kertausharjoituksissa he saavat niitä vaikutteita, jotka muokkaavat myös maanpuolustusasenteita, on puolustusvoimien tehtävä parhaansa antaakseen reserviläisille myös käytännössä tiedostettavan arvon. Pelkistettynä tämä merkitsee sitä, että jokainen reserviläinen kokee olevansa tarpeellinen ja tärkeä osa puolustusvoimia.

LÄHTEET

A. Kirjallisuus

- Kansi, P — Kärkkäinen, K
Turvallisuuspoliittisia mielipiteitä 1971
Henkinen maanpuolustus, Tutkimussarja 8
Helsinki, Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunta 40 s, 1971
- Kärkkäinen, K — Kansi, P
Varusmiesten mielipiteet ja asenteet maanpuolustuksesta ja puolustusvoimista sekä niihin vaikuttavat tekijät v 1973 (Varusmies tutkimus/1973)
Pääesikunnan tiedotusosasto, Julkaisusarja n:o 1
51 s, 1974
- Lehtonen, J
Nuoret ja turvallisuuspolitiikka
Henkinen maanpuolustus, Tutkimussarja 13
Helsinki, Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunta 49 s, 1972
- Lehtonen, J — Vahermo, M
Käsityksiä turvallisuuspolitiikasta ja ajankohtaisia huolenaiheita
Henkinen maanpuolustus, Tutkimussarja 11
Helsinki, Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunta 69 s, 1971
- Parlamentaarisen puolustuskomitean mietintö
Komiteanmietintö 1971: A 18
80 s, 1971

Peltonen, V

- Turvallisuuspoliittisten mielipiteiden alueelliset erot Suomessa
Henkinen maanpuolustus, Tutkimussarja 6
Helsinki, Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunta
30 s, 1971

Puolustuslaitoskomitean I osamietintö
Komiteanmietintö 1973: 80
147 s, 1973

Randell, S

- Varusmiesten asenteet ja sopeutuminen sotilaselämään
Ympyröitä kansalaisvastuuseen, RUK:n 50-vuotisjuhlakirja
Tapiola, Reserviupseerikoulun oppilaskunnan kannatusyhdistys ry
ss 153—173, 1970

B. Aikakauslehdet

- Blomstedt, Y
Maanpuolustustahtö tänään
Maanpuolustuskorkeakouluyhdistyksen julkaisu
n:o 17
ss 7—14, 1974

Mäki — Kuuti, T

- Reserviläisen rooli
Kylkirauta n:o 4/1973, ss 14—15

C. Muut lähteet

Anttila, Y

- Tutkimus puolustuslaitoksen sisällä vallitsevista asenteista ja mielipiteistä (Kysely/69), Osa I Helsinki, Pääesikunnan tiedotusosasto
46 s, 1970

Eskola, A

- Yhteiskunnan säilyttämistä ja puolustamista koskevat arvostukset
Tiede ja ase n:o 20, Mikkelä
ss 5—90, 1962

Kaarnola, J

- Rauhanliikkeet ja maanpuolustus. Liikkeiden tausta sekä toiminta ja vaikutus maassamme itenäisyytemme aikana erityisesti puolustusvoimiemme koulutus- ja kasvatustyön kannalta
Sotakorkeakoulun diplomityö 1967, 76 s

Kuittinen, J

- Maanpuolustuksen tarpeellisuuden motivointi. Puolustusvoimille suopean yleisen mielipiteen ylläpitämisen ja kehittämisen keinot ja menettelytavat
Sotakorkeakoulun diplomityö 1969, 84 s

Närhi, M

- Koulustavoitteiden tärkeysjärjestys koulutettavien kokemana varusmiespalveluksen aikana ja varusmiespalveluksen jälkeen
Sotakorkeakoulun diplomityö 1973, 62 s

Pääesikunta

- Kertausharjoituskertomukset vuosilta 1969—1973
Pääesikunnan koulustoimisto
Kertausharjoituskoulutuksen päämäärät ja yleisjärjestely, PEkoulus PMK A 1: 6.1
PE:n kirj n:o 1277/Koulsto/Dbca/Hki 17. 4. 1974

Taussi, P

- Reserviläisten suhtautuminen maanpuolustukseen ja puolustusvoimiin kertausharjoituksissa saatujen kokemusten valossa sekä ne tekijät, jotka olennaisesti vaikuttavat reserviläisten asenteisiin
Sotakorkeakoulun diplomityö 1975, 60 s

Valtanen, J

- Maanpuolustushengen (-tahdon) kehittämisen ja ylläpitämisen edellytykset ja mahdollisuudet erityisesti nuorison keskuudessa
Sotakorkeakoulun diplomityö 1954, 130 s

Wlto, O

- Mielipiteet puolustuslaitoksesta puolustuslaitoksen sisällä
Moniste, Pääesikunnan tiedotusosasto
38 s, 1968

Teollisuusvakuutuksesta yksilöllinen vakuutuspalvelu

Suuren ja keskisuuren yritystoiminnan edulliset vakuutukset

KESKINÄINEN YHTIÖ

TEOLLISUUSVAKUUTUS

Vattuniemenkuja 8, Postiosoite: PL 12 00211 HKI 21
Puh. 90-670 311.

WHITE W LADY

Puh. 413 562
Mannerheimintie 93 Hki 27

Tervetuloa hyvälle lounaalle
BILJARDIBAARI avoin. klo 11–23
Uusin **PIZZA-BROILER** ravintola Helsingissä

Pohjatutkimuksia, Kunnallistekniikkaa, Kartoituksia
INSINÖÖRITOIMISTO POHJATEKNIikka Oy
Kuusitie 18 00270 HELSINKI 27 — Puh. 487 155

LOUNASSETELI OY

Sähköryhmä
Rainola & Johansson
Kiskontie 18, 00280 Helsinki 28
puh. 410 348

AMMATTIELEKTRONIIKAN MITTALAITTEET
L. H. GALLEN & Co Ky
PL 104 — 00171 Helsinki 17 — Puh. 658 424

Askartelukeskus Oy

Mikonkatu 8 Hki 10 puh. 661956

UUDENMAAN LEIPÄ KY

KLaukkala

NIVALAN OSUUSKAUPPA

NIVALA

Majuri Hannu Paronen

SOTILASKASVATUS JA -KOULUTUS TAISTELUTEHON NÄKÖKULMASTA

Taistelun onnistumisen kannalta on välttämätöntä, että joukko pysyy sotilaallisesti järjestettynä. Rintamavastuun voi kantaa vain mainitun ehdon täyttävä osasto, joka samalla saa vastuun tehtävän täyttämistä. Jalkaväen taistelutehtävän ydin on pelkistetysti sanottuna tappioiden tuottaminen. Näin voidaan taistelutehoksi nimittää rintamavastuussa olevan joukon kykyä tuottaa tappioita. Hyvä taisteluteho edellyttää, että tappiot tuotetaan lyhyessä ajassa ja vähäisellä materiaolimäärällä sekä samalla omat menetykset pysyvät pieninä.

Tässä esityksessä tarkastellaan ensin viime sotiemme kokemuksia taistelutehon ylläpitämiseksi suoritetusta koulutustoiminnasta. Lopuksi silmäilläään mainittua kokemustaustaa vasten näkymiä nykyisellä koulutuksen kentällä.

1. TALVISODAN KOKEMUKSIA KOULUTUKSESTA

**Paljon aiheita —
toteuttajat karsivat**

Keskittämisen tapahduttua antoi Päämajan koulutusosasto 21. 10. 1939 ohjeet joukkojen kouluttamisesta. Tarkoituksena oli helpottaa suunnittelua sekä yhtenäistää koulutusta. Vahvennettua pataljoonaa varten laadittujen yhden puolustus- ja yhden viivytysharjoituksen lisäksi vain kenttätöitä varten laadittu harjoitusmalli palveli varsinaista torjuntataistelua.

Esimerkiksi tulevilla pääsotänäyttämöl-

lä taistelusta vastanneen II AKE:n ohjeet ilmoittivat päämääräksi yhtenäisen kokonaisuuden muodostaman joukon, jonka jokainen taistelija osaa suorittaa oman tehtävänsä ammattimaisen varmasti. Kannaksella Ylimääräisten Harjoitusten aikana toimineet divisioonat täydensivät ohjeen koskemaan mm kuria ja sotilaallisuutta käsitelleen kohdan lisäksi ase- ja ampumakoulutusta, taistelukoulutusta sekä aselajikoulutusta. Jalkaväkirykmenttien esikunnat tarkensivat ohjeen konkreettiseksi ohjelmaksi ja käskyiksi pataljoonilleen.

Päämajan koulutusosaston taktillinen toimisto julkaisi lokakuun puolivälistä joulukuun loppuun mennessä kaikkiaan 30 opaskirjaa. Maavoimien ilmatorjuntaoppaasta alkanut opassarja käsitti mm panssaritorjuntaoppaan, sissioppaan, kenttätyöoppaan, tiedusteluoppaan, kaksi talvisotaopasta ja neljä taktillista opasta.

Rauhanaikainen koulutus ja sodan uhatessa Päämajasta annetut koulutusohjeet tähtäsivät hyökkäystaistelun käymiseen. Ylimmästä johdosta alaspäin siirryttäessä ratkaisevaksi muodostuneen alueen johtoportaat muunsivat ohjelman paremmin puolustustaistelua palvelemaan suuntaan. Eräiden esimerkkien valossa näyttää siltä, että joukot yleensä pääsivät Päämajan kahdeksan harjoituksen ohjelman toiseen harjoitukseen. Edelleen ennen sodan puhkeamista koulutukseen lienee käytetty noin kaksi vuorokautta viikossa, mutta komentajien ratkaisovalta aiheutti suuria eroavaisuuksia koulutukseen käytetyn ajan määrässä. Lepopäivinä pidettiin har-

taus-, valistus- ja virkistystilaisuuksia.

Suojautumisesta tärkeä koulutuskohde

Yhtymien johdossa ja joukkoyksiköiden komentajilla oli 14. 10. 1939 käytössään erityisesti Saksan—Puolan sotakokemuksiin perustunut kirjelmä. Esitys keskittyi panssarintorjuntaan, korosti syvyyttä torjuntataistelussa, mutta myös ilmasuojelun osuus oli voimakkaasti esillä. Suojautumista tarkkailtiin Kannaksella mm valvontalaitteilla.

Yhtymät antoivat omat käskynsä ilmalvonnasta, ilmatorjunnasta ja suojautumisesta. Kiireen tuntua kuvaa se, että esimerkiksi 5.DE:n käsky aiheutti rykmenttien kiirehtimisen antamaan määräykset edelleen peräti päiväkäsillä. Suojautumisesta antoi II AKE ennen taisteluita 28. 11. käskyn, jonka yleispätevyys oli merkittävä, mutta kokemuksen puuttuessa sisällön pyöreys vaikeutti soveltamista koulutukseen.

Taisteluiden alettua lähetti mm 5.DE alaisilleen 3. 12. yhteenvedon neuvostoliittolaisten toiminnasta. Kirjelmä totesi tärkeimpien torjuntakeinojen olevan syvyyden, asemien sijoittamisen metsän sisään, maastouttamisen, kaivautumisen ja aktiivisen toiminnan.

Panssarintorjuntakoulutus saa vauhtia

Ennen talvisotaa oli panssarintorjunta taktiikan mukaisesti omaan hyökkäystaisteluun sovellettua toimintaa. Puolustusta tukevan panssarintorjunnan omaksuminen oli aloitettava perusteista. Puolan sotakokemukset selkiinnyttivät panssarintorjunnan merkitystä johtajille. Joukkojen tehdessä estetöitä ja kaivantoja ne kouluutuivat panssarintorjuntaan. Varsinaiset panssarintorjuntaelimet saivat viikon koulutuksen Hämeenlinnassa ja saapuivat esimerkiksi Kannaksen Armeijan

alueelle jo lokakuun lopulla. Kun ylipäällikkö päätti 4. 12. 1939 panssarintorjuntavälineiden hätätuotannosta niin noin viikon kuluessa pystyttiin kouluttamaan torjuntaan pystyvät miehet. Taisteluiden alettua olivat joukot tosin antaneet ohjeita mm kasapanosten valmistuksesta ja käytöstä.

Panssarintorjunnan tehostamiseksi muodostettiin ja koulutettiin 5. 12. alkaen panssarintorjuntaosastot komppaniaan, pataljoonaan, rykmenttiin ja divisioonaan. Osastojen perustamiskäsäystä tuli useasti sellaisenaan myös koulutusohjeita. Lisäksi Päämajan käskystä pidettiin 14—15. 12. panssarintorjuntakurssit.

Taisteluiden aikana panssarintorjunnasta tuli jokaiselle taistelijalle kuuluva tehtävä. Kouluutumista helpotti aluksi joukon taistelu itse rakentamissaan asemissa. Toisaalta neuvostoliittolaisten varovainen panssarivaunujen käyttö mahdollisti harjaantumisen erilaisiin torjuntatapoihin.

Kuva 1. Mikä on tärkeää, se opitaan. Lähitorjuntavälineet opittiin tekemään talvisodan alkupäivinä.

Tiedustelu ja huolto yllättävät tärkeydellään

Tiedustelukoulutus alkoi keveiden osastojen ja jalkaväkirykmenttien keveiden ryhmien koulutuksesta. Sissiosastojakin oli koulutettu, mutta tiedustelupartioiden harjoittaminen alkoi yleisesti taisteluiden

jo alettua. Tiedustelun tasoa kuvaa Kannaksen Armeijan esikunnan 6. 12. lähettämä kirjelmä, jossa kiinnitettiin huomiota tiedustelu-upseereiden päämäärätietoisuuteen ja ilmoitusten lähettämiseen.

Taisteluiden alettua sitoutuivat joukot tiukasti rintamavastuuseen. Koulutustarvetta pyrittiin kuitenkin tyydyttämään tilanteen suinkin salliessa jopa taaemmissa esikunnissa karttajarjoituksilla sekä joukoissa ase-, räjähdysaine-, suunnistus- ja talvikoulutuksella. Käytännössä saatuja kokemuksia syvennettiin harjoittelemalla vastaiskuja ja pitämällä yöharjoituksia. Koulutus toimimaan panssari- ja ilmavaaran alaisena sekä panssarintorjuntakoulutus erityisesti kss-elimille ja rykmentin pioneeri- ja liikennejoukoille olivat yleisiä koulutuskohteita. Harjoituksiin liitettiin huoltotoiminta, joka näyttää olleen eräs pahimpia rauhanaikaisen koulutuksen puutteita. Sotasaalisaseistuksen käyttöön sai riittää parin päivän pikakoulutus.

Hyväkin henki vaatii vaalimista

Talvisodan aikana vallinnutta henkeä rintamajoukoissa on yleisesti pidetty hyvänä. Ennen taisteluiden alkamista oli ilmeisesti tarvetta kerrata perusteet käskyissä, joissa toiminnan pohjana todettiin olevan oikean, lujan kurin, ehdottoman luottamuksen sekä esimiehen ja alaisen molemminpuolisen kunnioituksen. Perusyksiköiden päälliköiden välittömänä kokemuksena oli opetus, että hyvän hengen ylläpitäminen muodosti erään päällikön päätehtävän.

Valistushenkilöstölle, joka määrättiin tehtäviinsä ennen sodan alkamista, ei annettu varsinaista koulutusta. Perusyksiköissä tehtävää hoitivat yleensä aliupseerit ja joukko-osastoissa vastaavasti sotilaspapit oman toimensa ohella. Päämääränä pidettiin henkisen taistelukunnon säilyttämistä ja viihtyvyyttä ja tehtävinä tiedotustoimintaa, yhteisten tilaisuuksien järjestä-

mistä ja mielialan tarkkailua.

Kokemusten 1. kirjaaminen

Kotijoukkojen esikunta antoi kolmen kuukauden sotakokemuksiin perustuvan käskyn alokaskoulutuksesta. Käskyn mukaan oli pääpaino pantava linnoittamiseen, esteiden rakentamiseen, räjähdysaineiden käyttöön, lähitaistelutekniikkaan, ampu-mataitioon ja työaseitten käsittelytaitoon. Korostuneina ilmenevät miehen itsenäinen taistelukyky, vastaiskujen suorittaminen ja tietoisuus omasta tehtävästä suuremman joukon puitteissa. Varma ja nopea liikkuminen ryhmän puitteissa todettiin tärkeäksi koulutustavoitteeksi. Mutta aikaisemmin suoranaisena kulmakivenä pidetty sulkeisjärjestys jäi nyt vähemmälle huomiolle.

Maavoimien Esikunnan yhteenvedo huhtikuussa 1940

Maavoimien esikunnan 12. 4. 1940 antamat koulutuksen suuntaviivat pohjautuvat sodan kokemuksiin ja ne voidaan katsoa yhteenvedoksi taistelussa välttämättömästä koulutuksellisesta valmiudesta. Taistelukoulutuksessa katsottiin tärkeiksi yöharjoitukset, yhteistoiminta eri aselajien kesken, tiedustelutoiminta, panssarintorjunta ja kaivautuminen. Päämääräksi asetettiin kouluttaa kiinteitä, yhtenäisesti toimivia taistelu- ja huoltojoukkoja. Taistelijata-solla tuli kehittää miesten itsenäistä vastuuta ja toimintaa, jossa erityinen paino oli tehtävän suorittamisella loppuun saakka. Samalla taistelulähetti-, tähyistäjä- ja tarkka-ampujakoulutus erikoiskoulutuksena katsottiin tarpeettomaksi.

2. SUOMEN SODAN 1941—44 KOKEMUKSIA TAISTELUTEHON YLLÄPITÄMISESTÄ

Hyökkäysvaiheen päätyttyä alkoi painos-

tavan rintamavastuun hoitaminen. Sodan päämäärän vaikeaselkoisuus (talvisotaan verrattuna), Saksan sotaonnan kääntymisen ja sodan pitkittyminen varjostivat kaikkea toimintaa.

1942—1943 muistiot perusteiden selvittämisestä

Elokuussa 1942 laaditussa muistiossa päädyttiin esittämään sotilaskasvatuksellisen ja -koulutuksellisen toiminnan perusteiden tarkistamista, kokeilutoiminnan aloittamista ja tarvittavan kirjallisuuden laatimista. Koulutuksen kentän selvitystyö olisi esityksen mukaan tullut sotakoulutuksen ylitarkastajan johtaman elimen tehtäväksi. Kokoonpanoksi kaavailtua suunnitteluja ohjesääntö- ja opettajavalmennus- sekä kokeilu- ja tarkastuselimet käsittävää kokonaisuutta ei kuitenkaan saatu aikaan lähinnä henkilöstön irrottamisvaikeuksien vuoksi.

Vuoden 1943 alussa laaditussa muistiossa selvitettiin sotilaskoulutuksen perustekijöitä. Perusteina esitettiin aseistuksen ja varustuksen lisäksi koulutusaika ja -henkilöstö sekä tapa, jolla puolustusvoimia aiotaan käyttää.

Yhteistä molemmille selvitystöille oli pyrkimys koulutuksellisen kokonaisratkaisun saamiseksi. Strategisen puolustuksen rauhallisimpana aikana eivät esitykset kuitenkaan saaneet vastakaikua. Niinpä Komentoesikunnan päällikön alaiset koulutus- ja tiedotusosasto, Kotijoukkojen esikunnan alaiset koulutuskeskukset ja koulut sekä toisaalta rintamajoukkojen antama koulutus eivät muodostuneet sotakoulutuksen ylitarkastajan koordinoimaksi tehokkaaksi kokonaisuudeksi. Kehityksen kululle ei ollut varmaankaan onneksi, että ylitarkastajana pisimmän ajan toiminut kenraaliluutnantti Österman ei tietävästi ollut tyytyväinen tehtäväänsä.

Ohjeita Päämajasta

Koulustoitominnan puitteet luotiin Päämajan koulutusosaston puolivuositain antamalla käskyillä koulutuksen yleisistä suuntaviivoista ja kurssitoiminnasta. Maa-voimien koulutuksesta käskettiin ratkaisevaksi muodostuneeksi ajaksi 1. 1.—30. 6. 1944 tehostamaan joukkojen tilanteen ja tehtävän vaatimaa koulutusta. Ohje korosti kouluttamista liikuntasodan asettamiin vaatimuksiin sekä varsinkin alipäällystön kouluttamista käskemään, ylläpitämään kuria ja huolehtimaan alaisistaan. Tykistö- ja koulutuksessa huomio tuli kiinnittää tulenavausnopeuden parantamiseen sekä liikkuvuuteen ja asemanvaihtoihin. Pioneeritoiminnassa tuli keskittyä liikuntasodassa tarvittavien nopeasti toimivien taistelupioneerien kouluttamiseen. Huoltokoulutuksen pääpaino tuli panna päälliköiden vastuuntunnon kohottamiseen alaiden hyvinvoinnista sekä vastuun kasvattamiseen valtion omaisuuden hoidossa. Panssarintorjuntakoulutus tuli panna käyntiin sen jälkeen, kun joukko-osastot saivat lähitorjuntakurssilta koulutetun upseerin.

Koulutuskautta 1. 7.—31. 12. 1944 varten suoritettuna valmisteluvaiheessa Päämajan operatiivinen osasto 12. 5. painotti puolustustaistelua keskeisimpänä koulutuskohteena. Päällystön tuli paneutua omien puolustusmahdollisuuksien sekä vihollisen hyökkäysmahdollisuuksien tutkimiseen. Ylipäällikön reservit oli esityksen mukaan koulutettava kenttäharjoituksissa suunnitellun tehtävänsä puitteissa. Miehityksen koulutuksessa painopiste oli panssarintorjuntajoukossa, iskujoukkotoiminnassa sekä ryhmittyneenä etenemisessä.

Sodanajan koulutusohjeet puuttuvat myös henkiseen puoleen

Päämajan koulutusosaston julkaisemat sodanajan koulutusohjeet olivat rintama-

joukoille eräänä koulutuksen perustana. Ohje n:o 4 oli syksyllä 1943 määritellyt kenttäarmeijan koulutusohjeet puolustustaistelua varten. Koulutusohje n:o 5, joka jaettiin 18. 1. 1944, korosti puolestaan taistelukunnan ja -taidon merkitystä joka suhteessa. Koulutuksen yleinen tärkeysjärjestys määriteltiin seuraavaksi:

- ase- ja koulutus,
- muodollinen taistelukoulutus,
- sovellettu taistelukoulutus,
- erikoiskoulutus,
- suljettu järjestys ja
- taistelutehtäviin valmistautuminen.

Koulutuksella tuli ohjeen mukaan olla myös kuria tehostava luonne. Ohjeissa alleviivattiin koulutettujen ja koulutettavien keskinäistä tuntemista, yhteistyötä, kokeilevaa, tarkoituksenmukaisia keinoja hakevaa järjestelmällistä koulustoitomintaa. Ohjeissa valistustyön tehtävänä oli saada aliupseerit ja upseerit vakuuttuneiksi koulutuksen tarpeellisuudesta.

Kuva 2. Ammattimiesten tarkkaavaisuus oppimisessa on keskittynyttä. Kiestingin jalkaväkeä 1942.

Ohjeet muuttuvat ytimekkäiksi

Vuosina 1940—1941 uusitun ohjesääntökirjallisuuden vanhetessa pyrittiin subjektiivisia sotakokemuksia yleistämään julkaisemalla monistesarjoja. Kuvaavana piirteenä julkaisutoiminnalle oli, että

panssarintorjunnan alkeet esitettiin tiivissä muodossa neljäntenä sotavuotena. Kehitykselle luonteenomaisena voidaan pitää, että mainitussa kirjelmässä oli päädytty esittämään johtajia, toteuttajia, kalustoa, koulutusta ja henkeä koskevat seikat arkielellä ja iskulausemaisessa muodossa.

Koulustavoite m 1944/JR 7

Esimerkkinä kiivaimmassa taistelupaineessa tiivistyneestä koulustavoitteesta voitaneen pitää JR 7:n aliupseerikoulun tavoitetta, jossa korostetaan iskujoukko-toimintaa, sitkeyttä ja pääänantamattomuutta, tavoitteen saavuttamista uhrauksista välittämättä sekä naapurin avustamista.

Korkean tahon pelkistys elokuussa 1944

Tilanteen vakiinnuttua marsalkka Mannerheimin nimissä annettiin 17. 8. 1944 käsky taistelukoulutuksesta. Välittömät kokemukset tiivistyivät suojautumiseen, panssarintorjuntajoukkojen vastaiskuihin ja aselajien yhteistoimintaan ensisijaisina koulutuskohteina. Yötoiminta todettiin jälleen tärkeäksi. Samoin taistelutahto ja oma-aloitteisuus saivat korkeimman mahdollisen huomion osakseen.

Oman koulutustason mittari on vastustajan koulutustaso

Eriasteisissa esikunnissa oli keväällä 1944 käsitys, että joukkojen koulutustaso oli heikohko ja kyky maksua taitoja katsottiin vaatimattomaksi. Samanaikaisesti neuvostoliittolainen 21.Armeija harjoitteli tarmokkaasti suomalaisten puolustuksen murtamista. Kun koulutuksen tason kriteerinä on pidettävä kykyä sopeutua uusiin olosuhteisiin, voidaan suomalaisten joukkojen lopulta katsoa voitaneen vastusta-

jansa, nimenomaan omaksumiskyvyssä. 21. Armeijan komentaja joutuikin jo 29. 6. 1944 toteamaan, että suomalaisten taktiik-

ka oli muuttunut ja että neuvostojoukkojen oli aloitettava iskujoukkojen koulutus ja muutettava omia menetelmiään.

Kuva 3. "Rintamasynteesi" on tehty. Vuosalmen miesten harmaat katseet puntaroivat (24. 7. 44).

Valistustyön uudelleenarviointi

Jo keväällä 1944 nähty muutos valistustyön arvioinnissa esiintyy erittäin selvänä Päämajan koulutusosaston kirjelmässä tiedotusosastolle 25. 8. 44. Koulutusosasto toteaa pyrkimyksenä olevan kouluttaa ja kasvattaa joukot yhtenäiseksi taistelutaitoiseksi ja taistelutahdon läpitunkemäksi joukoksi. Tiedotustoiminnassa tärkeimmäksi tehtäväksi katsotaan kaikkien puolustusvoimissa palvelevien saattaminen va-

kuuttuneiksi koulutuksen välttämättömyydestä. Kohteina, joihin tiedotustoiminta tulisi keskittää, esitetään mm taistelun päämäärä, toimettomuus, vieraantuminen sotilaselämästä, rauhanoffensiivi, toiveajattelu, taistelun ehdottomuus, paaniikkimieliä ja rintamakarkuruus.

Komiteat pohtivat sotilaskoulutusta sodan jälkeen

Sotilaskoulutusta vuonna 1945—46 tutki-

nut komitea totesi, että omintakeinen järjestelmä oli edelleen luomatta ja kahden sodan jälkeen jatkettiin jälleen entisillä koulutusurilla. Komitea asetti kyseenalaiseksi, olivatko sodassa saavutetut menetykset koulutuksen ansiota vai olivatko ne kansan taisteluhengen pohjalta syntyneitä suorituksia. Sotilaskasvatuksen ja koulutuksen päämääräksi komitea asetti toimintatarmoisen, velvollisuudentuntoisen, vapaaehtoiseen kuriin tottuneen, reippaan, avomielisen ja ryhdikkään sotilaan luomisen. Komitea korosti kasvatustoiminnan perusteina muun muassa

- miesten oikeaa käsittelyä,
- keskinäistä luottamusta kasvatuksen ja kurin pohjana,
- itsetarkoituksena olevien seikkojen poistamista koulutuksesta,
- kasvattavan valvonnan merkitystä,
- työpalvelun tehokkuuden vaatimusta,
- uudenaikaisia luotettavia koulutusmenetelmiä,
- valvonnan ja vastuun toisiinsa kytkeytymistä,
- selvien koulutusvaatimusten merkitystä,
- sotilaskasvatuksen liittämistä joukon koulutukseen,
- koulutussuunnitelmien ja -mahdollisuuksien välisen eron poistamista ja
- asevelvollisille tarkoitetun alkeistiedot sisältävän kirjan tarpeellisuutta.

Vuonna 1946 tehdyssä koulutusta käsitelleessä muistiossa todetaan keskeisimmiksi seikoiksi sotilaskuri, aseiden käsittely- ja ampumataito, fyysinen kunto, taito liikua maastossa sekä suojautuminen.

Sodan kestäessä otettiin Kadettikoulun ohjelmaan uutena aineena, sotakokemusten perusteella, joukon sisäisen hengen kasvatus. Sodan jälkeen tavoitteeksi tällä alueella asetettiin vaatimus hyvästä kouluttajasta ja kasvattajasta.

Johtopäätöksiä

Strategisen tilanteen vaihtelut vaikuttivat rintamajoukkojen henkiseen valmiuteen. Selkeän sodan päämäärän tukiessa ponnisteluja voitiin koulutuksen painopiste pitää taitojen opettamisessa. Mielialan heikentäessä koulutuksen ensisijainen tarkoitus oli sotilasjoukon pitäminen rintamavastuun edellyttämänä johdettuna yksikkönä. Talvisodassa koulutus keskittyi taitoon. Suomen sodassa 1941—1944 oli henki aikajoin jopa keskeinen koulutuskohte.

Taistelutehon ylläpitämiseksi suoritettujen koulutuksen tarve oli ensisijaisesti sidoksissa vastustajan koulustason. Viime sotien kokemusten mukaan joukon kyky muuttaa toimintatapoja reaktiiviseksi vastustajan käyttämille menetelmille vei aikaa muutamasta vuorokaudesta useisiin viikkoihin riippuen ensimmäisten taisteluiden onnistumisesta. Edelleen sodan lopulla todettiin, että yhtymä pystyi jopa taisteluoloissa pitämään kolmanneksen joukoistaan koulutuksessa.

Rauhan aikana oli vaikea nähdä riittävän selkeästi, että suojautuminen, panssarintorjunta, tiedustelu- ja huoltotoiminta sekä ryhmittyneenä liikkuminen ja toiminta pimeällä ovat ratkaisevan tärkeitä koulutuskohteita. Erityisesti sodan aikana muodostui tärkeäksi kouluttaa edellä mainittuja toimintoja. Mikäli johto pystyi määrittämään selkeät suoritusvaatimukset, olivat saavutetut koulutustulokset myös riittävän hyviä.

Kokemusten perusteella on ilmeistä, että taistelutehoa tukeva koulutustoiminta on samanaikaisena kohdistettava sekä taidollisen että henkisen valmiuden alueille.

3. YKSITYISELLE SOTILAALLE ASETETTAVISTA VAATIMUKSISTA LÄHTEVÄÄ TAVOITTEIDEN RAKENTELUA

Taistelutehon kannalta voimme sekä käsi-

teltyjen sotakokemusten että käytännön koulutuskokemusten pohjalta asettaa jalkaväkisotilaille seuraavia vaatimuksia:

Sotilaan on ainakin

- torjuttava tehtävän vastainen toiminta ja osallistuminen pakokauhukäyttäytymiseen,
- pystyttävä pitämään paikkansa ryhmityksessä ja tunnettava tarkasti taistelujaparinsa tilanne ja oltava selvillä lähimmän johtajansa sijainnista,
- pystyttävä pitämään hallussaan ja toimintakunnossa taisteluvälineensä,
- pystyttävä tulittamaan henkilökohtaisella aseellaan ja
- pystyttävä suojautumaan kaivautumalla.

Sotilaan on pyrittävä

- malttinsa säilyttäen tekemään havainnot ja ratkaisuja, ilmoittamaan niistä ja
- hallussaan olevia taisteluvälineitä käyttäen tuottamaan tappioita viholliselle.

Sotilaan tavoitteena on

- pystyä jatkuvan havaintotoiminnan perusteella arvioimaan taistelun kulkua,
- valmistautua ennakolta taistelutoimintaan ja
- pyrkiä tilanteeseen, missä voi vihollisen heikkouksia hyväkseen käyttäen tuottaa sille yllättäviä tappioita sekä
- toimimalla oma-aloitteisesti ja rohkeasti olla esimerkkinä taistelutovereilleen.

Edellä luetellut tavoitteet ovat luonteeltaan taktillisia. Jotta voisimme tavoitella

sekä henkisen että taidollisen valmiuden kasvamista ja joukon jäsenyyteen liittyvät seikat tulevat mukaan, sotilaille voidaan lisäksi asettaa seuraavia vaatimuksia:

Sotilaan tulee

- tottua toimimaan palvelustovereittensa kanssa ja kasvaa joukon jäsenyyden asettamiin vaatimuksiin,
- edistää joukon lujuttua ja helpottaa jäsenten keskinäistä vuorovaikutusta noudattamalla annettuja sääntöjä,
- kasvaa pitkäjänteiseen toimintaan, kestämaan tappioita ja epäonnistumisia luopumatta tehtävästään ja oma-kohtaisesta yrittämisestä,
- kasvattaa luonnettaan velvollisuudentuntoon ja vastuuseen.

Askarruttava peruskäsite

Ohjesäännöistä puuttuu perustavan tärkeän ”sotilaallisuuden” määritelmä. Se mainitaan kuitenkin mm toista peruskäsitettä ”rintamavastuuta” määritettäessä. Sitä on käytetty myös tässä esityksessä ”taistelutehon” määrittelyn yhteydessä. Edellä käsiteltyjen asioiden pohjalta sotilaallisuus on toimintatapa, joka perustuu järjestelmällisyyteen, omakohtaiseen vastuuseen ja keskinäiseen vuorovaikutukseen. Sen ydin on tehtävien täyttäminen. Vaikka esitetty määrittely on väljää, se antaisi mahdollisuuden ilmaista muita tärkeitä perusasioita nykyistä paremmin. Samalla selkeytyisi ensin sotilaskasvatuksen käsite ja ehkäpä sitä kautta sotilaallisuuden kasvattaminen. Näin voitaisiin luottavaisemmin lähestyä niinkin vaativaa tosiasiaa kuin rintamavastuuta ja tavoitella myös koulutuksessa toiminnan tuloksellisuuden punnitsevaa taistelutehoa.

Majuri Matti Närhi

MIKÄ ON KOULUTUSTAVOITTEIDEN TÄRKEYSJÄRJESTYS?

Motto ”Varsinaista sotatoimintaa on taistelu, kaikki muu on vain apukeinoa.”

Karl von Clausewitz

1. Johdanto

Yllä esitetty Clausewitzin ajatus taistelun tärkeydestä pätee meidänkin päivinämme. Taistelu, entistäänkin monipuolisempaan ja nopeampitempoinena, on sotilaskoulutuksen perusta ja päämäärä. Se vaatii yhä pitemmälle koulutettuja erikoismiehiä ja mitä erilaisimpia taitoja.

Lisääntyneiden ja yhä lisääntyvien koulutusvaatimusten täyttämistä on vaikeuttamassa ajoittain vallitseva ja joillakin aloilla krooninen aikapula. Tätä aiheuttavat meillä muun muassa

- palvelusajan lyhyys,
- työpalvelu ja erilaiset komennukset,
- runsaat lomat ja vapaa-aika sekä
- monet sinänsä hyvät ja hyödylliset, mutta sotilaskoulutusta millään tavalla palvelemattomat tempaukset, järjestelyt ja toiminnot.

Koulutukseen käytettävissä olevan ajan niukkuus pakottaa keskittymään tärkeimpiin aiheisiin, jotta edes ne ehdittäisiin opettaa. Mutta mitkä ovat tärkeimpiä aiheita ja onko ne selvästi jossakin määritetty? Miten niihin on onnistuttu keskittymään? Näihin kysymyksiin pyritään seuraavassa vastaamaan nojautuen sekä koulutettavien varusmiesten että heidän esimiestensä mielipiteisiin.

2. Miten koulutustavoitteet koetaan?

1970-luvun alkupuoliskolla tehdyssä laajahkossa tutkimuksessa (otos oli 5 925 miestä) kysyttiin eri koulutusvaiheissa olevilta varusmiehiltä ja reserviläisiltä mm sitä, miten paljon he ovat saaneet tietoa koulutuksensa tavoitteista ja minkälaisena he kokivat tavoitteiden tärkeysjärjestyksen olleen saamassaan koulutuksessa. Olosuhteet ovat pysyneet suunnilleen ennallaan, joten tutkimustulokset eivät liene vanhentuneita.

Kyselyyn vastanneista oli 25 % sitä mieltä, että he olivat saaneet koulutuksensa tavoitteista tietoa aivan tarpeeksi, ja noin 48 % katsoi saaneensa tietoa lähes tarpeeksi. Selvästi tyytymättömin ryhmä olivat upseerioppilaat, joista yli kolmannes ilmoitti tietävänsä koulutuksensa tavoitteista hyvin vähän tai ei mitään.

Tutkimuksessa esitettiin miehistökoulutuksessa oleville seitsemän ja johtajakoulutuksessa oleville yhdeksän tavoitetta. Eri koulutustasoilla ja -vaiheissa olevien mielipiteet tavoitteiden painotuksesta heidän saamassaan koulutuksessa olivat hyvin samankaltaisia.

Tavoitteet jakautuivat selvästi kolmeen ryhmään, jotka esiintyvät lähes samanlaisina kaikissa koulutusvaiheissa. Oman

Sulkeista katsotaan olevan paljon — liikaakin.

aselajin erityistaitoja ja sotilaalliseen kuriin totuttamista on pidetty selvästi eniten korostettuna tavoiteparina. Kaikki varusmiesryhmät ovat kokeneet sotilaallisen kuriin totuttamisen olleen koulutuksessaan ensimmäisellä sijalla. Fyysisen kunnon kohottaminen ja henkilökohtaisen aseiden käyttötaidot ovat saaneet koulutettavien mielestä kaikissa koulutusvaiheissa lähes yhtä paljon huomiota. Selvästi viimeiseksi on jäänyt kolmen tavoitteen muodostama ryhmä, maanpuolustustahtoon kohottaminen, taito elää taistelukentällä ja sissitaidot. Varusmiehet eivät ole juuri huomanneet heidän maanpuolustustahtoaan pyrityn kohottamaan. Kertausharjoituksissa asia näyttää olleen enemmän esillä. Upseeri- ja aliupseerikoulutuksessa ovat kokeneet johtamis- ja kouluttamistaidon opetuksen sijoittuneen tärkeysjärjestyksessä suunnilleen puoliväliin.

3. Mikä tärkeysjärjestyksen pitäisi olla?

3.1 Kouluttajien käsityksiä

Puolustusvoimain komentajan antamassa käskyssä varusmieskoulutuksen järjestelyistä on koulutuksen päämääräksi asetettu ”sellaisen taistelukykyisten joukkojen luominen, joiden jäsenet on koulutettu kuriin tottuneiksi, oma-aloitteisiksi ja sodan

järkytyksiä kestäviksi taistelijoiksi sekä kykeneviksi hyvin toimimaan oman koulutushaaransa mukaisessa tehtävässä. Kaikkien puolustushaarojen ja aselajien varusmiesten on lisäksi pystyttävä suorittamaan panssarintorjuntaa, taistelemaan tarvittaessa jalkaväen tapaan sekä osallistumaan sissitoimintaan.”

Puolustushaarojen ja sotilaslääniä komentajat sekä aselajitarkastajat ovat antaneet edellä mainittua käskyä täydentäviä käskyjä ja koulutusohjeita, joten kyllä koulutustavoitteita on lueteltu ja nimetty. Kyse on nyt siitä, ovatko tavoitteet konkreettisia, ja onko ne pantu johonkin tärkeysjärjestykseen. Näihin kysymyksiin joutuu käskyjen ja ohjeiden lukija yleensä vastaamaan kieltävästi. Hyvin usein käytetään vaatimuksia lueteltaessa pyöreitä sanontoja kuten ”osaa soveltaa, kykenee toimimaan ja tuntee”. Tavoitteita on lueteltu eri yhteyksissä niin paljon, että osa niistä jää varmasti joidenkin koulutettavien osalta jo kirjoituksen alussa mainitun aikapulan takia saavuttamatta ja osan saavuttaminen riippuu siitä, mitä kulloinkin esimies ymmärtää edellä mainituilla pyöreillä sanannoilla. Jotta esimiesten tahto toteutuisi, tulisi siis ensinnäkin määrittää tavoitteet täsmällisesti (esim johonkin mitattavaksi sidottuna, mikäli mahdollista) ja panna ne sitten selvään arvojärjestykseen.

Sissitaidot on jokaisen osattava.

Virallisten käskyjen ja ohjeiden lisäksi voidaan esimiesten ja kouluttajien mielipiteitä ja käsityksiä koulutuksen päämäärästä ja koulutustavoitteiden tärkeydestä lukea ammattilehdistöstä, joukko-osastojen julkaisuista jne. Näistäkin on vaikea saada selville, mihin sotilaa todella pitäisi pystyä ja mikä on se taso eri aloilla, mikä pitäisi saavuttaa.

Joillakin alueilla (ammunta ja juoksu) on pystytty luomaan tietyt normistot ja mittausmenetelmät. Samanlaisia täsmällisiä vaatimuksia olisi selväpiirteistä yrittää toteuttaa muillakin aloilla. Suoritusten mittausmenetelmien kehittytyä on tietävästi vireillä, joten ehkä tulevat kouluttajapolvet tietävät tarkasti, mihin pyrkii. Jonkun pitäisi vielä sitten pystyä sanomaan se, missä järjestyksessä tavoitteisiin pyritään ja mistä tingitään, jos kaikkea ei voida saavuttaa.

Aikaisemmin mainitun tutkimuksen yhteydessä pyydettiin joukko-osastojen komentajia ja erillisten yksiköiden päälliköitä (n=43) luettelemaan ne tekijät, joiden perusteella he määrittävät koulutustavoitteiden tärkeyden. Esimiesten käskyt ja oma kokemus olivat selvästi määrääviä vaikuttajia. Alaisten (kouluttajien ja koulutettavien) mielipiteille ei pantu niin paljon painoa. Yli puolet komentajista arveli kuitenkin, että alaisen mielipiteen nykyistä suuremmalla huomioon ottamisella saavutettaisiin hyötyä. Hyöty ilmeni useiden mielestä suurempana kiinnostuksena opettavaan asiaan. Useimmat arvelivat kuitenkin hyötyä saatavan siksi, että näin päästäisiin selville koulutusta haittaavista kitkatekijöistä ja voitaisiin poistaa niitä. Pääosa hyödystä tulisi näin ollen koulutuksen järjestelyä eikä sen sisällön osalle.

Joukko-osastojen komentajat ja erillisten yksiköiden päälliköt asettivat miehistökoulutuksessa selvästi tärkeimmäksi tavoitteeksi sotilaalliseen kuriin totuttamisen. Johtajakoulutuksessa katsottiin johtamistaidon ja oman aselajin erityistaito-

jen olevan tärkeimpiä opetuskohteita.

3.2 Koulutettavien käsityksiä

Johtajakoulutuksessa olevat (oppilaat, aliupseerit, kokelaat ja reserviläiset) olivat komentajien kanssa täysin samaa mieltä tärkeimmistä tavoitteista. Joukon johtamistaidon ja oman aselajin erityistaitojen katsottiin siis olevan ehdottomasti tärkeimpiä aiheita. Totuttamista sotilaalliseen kuriin eivät nimenomaan upseerikoulutuksessa olevat pitäneet tärkeinä, tavoite oli asetettu tärkeysjärjestyksessä viimeiseksi. Fyysisen kunnon kohottamiselle annettiin myös vähän arvoa. Näitä kahta tavoitetta pidettiin yleisesti sellaisina, joiden osuutta koulutuksessa pitäisi vähentää.

Miehistökoulutuksessa olevilla oli mielipiteissä suuria aselajikohtaisia eroja. Eriytyisesti muissa aselajeissa kuin jalkaväessä palvelevat pitivät oman aselajin erityistaitoja tärkeinä. Jalkaväessä asetti miehistökoulutuksessa olevista noin 20 % ensimmäiselle sijalle oman aselajin erityistaidot, tykistöissä yli 30 % ja viestissä jo yli 50 %. Henkilökohtaisen aseiden käyttötaidon harjoittamista pitivät taas tärkeimpinä jalkaväessä palvelevat.

Joukkokyselyn ensimmäisessä, osaksi mielenkiinnon herättämiseksi esitettyssä mielipidekysymyksessä tiedusteltiin sitä, miten paljon koulutettavien mielipide tulisi ottaa huomioon koulutusta järjestettäessä. Kysymykseen saatiin varsin odotettu tulos. Valtaosa vastaajista oli sitä mieltä, että koulutettavien mielipiteelle tulisi antaa suurempi paino kuin nykyisin.

4. Yhdistelmä

Seuraavaan kuvioon on komentajien esittämän tärkeysjärjestyksen lisäksi vertailun vuoksi ja esimerkinomaisesti koottu tämän kirjoituksen pohjana olleen tutkimuksen perusteella aliupseerikoulutuksessa olleiden käsitykset siitä, mikä koulutus-

tavoitteiden tärkeysjärjestys on ollut ja mikä sen pitäisi olla. Tärkeysjärjestys = karyien järjestys vasemmalta oikealle.

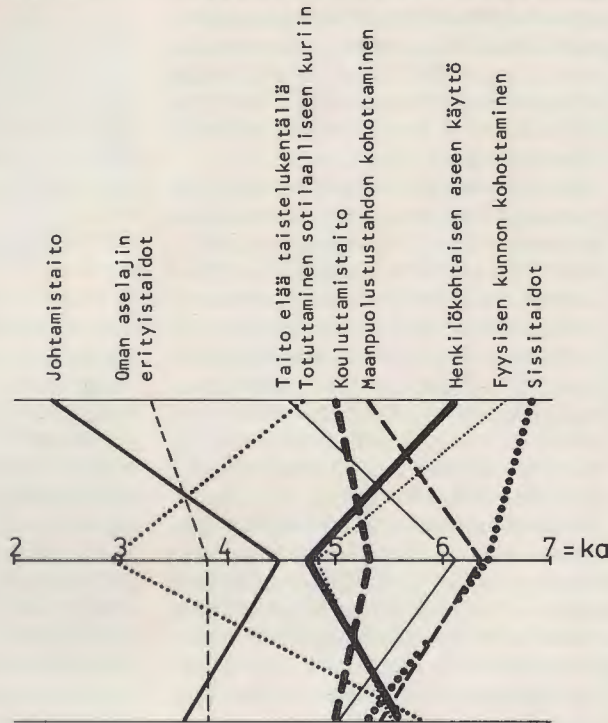
Kuviosta käy ilmi, että komentajien esittämässä ja koulutettavien toivomassa tär-

Tärkeysjärjestys

Komentajien esittämä
n = 43

Alliupskoulutuksessa
olevien kokema
n = 1714

Alliupskoulutuksessa
olevien toivoma
n = 1714

keysjärjestyksessä ei ole suuria eroja muussa kuin sotilaalliseen kuriin totuttamisen kohdalla. Komentajat pitivät kuria paljon tärkeämpänä kuin koulutettavat.

Sen sijaan koulutettavien kokema tärkeysjärjestys poikkeaa huomattavasti siitä, mikä sen sekä koulutettavien itsensä että komentajien mielestä pitäisi olla. Sotilaallinen kuri, fyysisen kunnan kohottaminen ja henkilökohtaisen aseiden käyttö ovat tämän mukaan saaneet koulutuksessa liian suuren osuuden.

Upseerikoulutuksen osalta pätevät samat huomiot kuin edellä. Miehistökoulutuksessa on komentajien esittämä tavoitteiden tärkeysjärjestys yhtä poikkeusta lukuun ottamatta sama kuin koulutettavien

kokema. Komentajat näyttävät siis tässä saaneen tahtonsa paremmin läpi kuin johtajakoulutuksessa. Merkittävää on se, että komentajat pitävät sotilaalliseen kuriin totuttamista tärkeimpänä tavoitteena miehistökoulutuksessa, kun miehistö itse pitää sitä lähes viimeisenä.

Eräänä syynä sotilaallisen kurin arvos-

Taistelu on kaiken koulutuksen perusta ja päämäärä.

tuksen kohdalla havaittaviin suuriin vaihteluihin voi olla se, että huolimatta siitä, että tunnetaan sotilaallisen kurin määrittäminen, ei täysin ymmärretä käsitteen sisältöä. Sotilaalliseen kuriin totuttaminen on koettu itsetarkoituksena ja irrallisena muusta koulutuksesta. Kurin katsotaan kuuluvan vain kasarmille ja sulkeiskentälle ja olevan jonkinlaista ilkeyttä.

Kirjoituksessa on jo useaan otteeseen todettu, ettei tavoitteita tai niiden tärkeysjärjestystä ole täsmällisesti määrätty. Näin tulisi kuitenkin tehdä, koska joka päivä

esiintyy tilanteita, joissa olisi voitava valita tärkein ja keskittyä sen kouluttamiseen jättäen tärkeitäkin aiheita pois, kun aika ei yksinkertaisesti riitä kaiken opettamiseen.

Lähteet

PEkoul-os PMK A 1:5.1.1
(Varusmieskoulutuksen järjestely)
Närhi, M:

Koulustavoitteiden tärkeysjärjestys koulutettavien kokemana varusmiespalveluksen aikana ja varusmiespalveluksen jälkeen.
SKK:n diplomityö 1973

SUOMEN PALONTORJUNTALIITOSTA NYT EDULLISESTI

Kirjoja: Pelastustoiminta vaaratilanteissa, Pelastuspalvelun kirjekursi, Tietoja vaarallisista aineista, Vaarallisten aineiden opaskortisto, Palokuntien uusi radiotoimintaopas, Metsäpalontorjunta (opetusmoniste), Paloalan lakeja ja asetuksia, Palavia nesteitä koskeva säännöstö osat I ja II ym.

Piirtoheitinkalvosarjoja: Alkusammutus, Savusukellus, Metsäpalontorjunta, Radioliikenne, Hengitysmyrkkyjä, Opetusoppi ym.

Elokuvia: Ydinräjähteet ja omakohtainen suojautuminen niitä vastaan, Taistelukaasut ja omakohtainen suojautuminen, Säteilyn varjossa ym.

Maksutonta valistusmateriaalia mm. Sammuta oikein (opaslehtinen käsiammuttimen käytöstä) ja turvallisuustauluja ym.

Pyytäkää maksuton julkaisuluettelo ja turvallisuustaulukuvasto osoitteellamme:

Iso Roobertinkatu 7, Hki 12 tai puh. 90-13 400/toimisto.

MONITURVA OY

Länsiportti 1 D — 02210 ESPOO 21
Puh. 8031793 - 8031794

Vartiointi- ja hälytinalan erikoisliike. Elektro-
nista kaukovalvontaa kautta maan. Hälytys-
ja radiopäivystyskeskus klo 00.00—24.00.

Vartiopiirejämme:

Helsingissä — Espoossa — Kirkkonummella

Parasta siinä on ajamisen ilo.

VEHO
piirimyyjineen ja sivuliikkeineen

FINNBIATHLON .22

Ampumahiihtourheilua varten kehitetty uusi suomalainen huippuase (kal. .22 LR). Kehitystyön takeena yhteistyö lajin huippumiesten kanssa sekä monipuoliset testit vaihtelevissa olosuhteissa.

Lähempiä tietoja antaa valmistaja

TAMPEREEN ASEPAJA OY

Hatanpäänvaltatie 32 33100 Tampere 10,
puh. 931-29 435 ja 31 744

Kapteeni Kari Jääskeläinen

JALKAVÄEN KOULUTUSTULOSTEN MITTAAMINEN ULKOMAILLA

Johdanto

Koulutus käsitetään yhä yleisemmin ulkomailla tuotantovälineeksi, jonka vaikutukset tulisi voida ottaa huomioon kaikessa päätöksenteossa. Tarvitaan siis tietoa siitä, miten koulutuksen todelliset tulokset ja kustannukset vastaavat tavoitteita. Tämä on johtanut siihen, että pelkästään koulutustulosten intuitiivinen arviointi ei ole riittävä. Tarvitaan jatkuvaa ja täsmällistä tietoa koulutuksen vaikutuksesta ja koulutustoimenpiteiden tehosta. Tätä varten on monessa maassa luotu mittausjärjestelmät, jotka ovat osa kunkin maan asevoimien johtamis- ja seurantajärjestelmää.

USA:ssa koulutustuloksia on mitattu systemaattisesti useita vuosikymmeniä. 1970-luvulla on otettu käyttöön armeijan koulutus ja mittausjärjestelmä (ARTEP = Army Training and Evaluation Program). Ruotsissa voimassa oleva mittausjärjestelmä on kehitetty 1960-luvun alusta ja Norjassa saman vuosikymmenen lopusta lähtien. Tällä hetkellä ruotsalaiset kehittävät jalkaväelle ARTEP:in kaltaisia koulutustavoitteita ja evaluaatiota, jotka otetaan koulutusikäyttöön 1980-luvulla.

Tässä artikkelissa käsitellään koulutustulosten mittaamista Ruotsin, Norjan ja DDR:n jalkaväessä sekä USA:n ja Neuvostoliiton panssarivaunujoukoissa. Artikkelin rajoitettu pituus estää mittausjärjestelmien syvällisen käsittelyn. Tästä johdetaan keskitetään mielenkiintoisimpiin yksityiskohtiin, joita voitaneen hyödyntää myös meidän jalkaväessämme.

1. Ruotsalainen järjestelmä.

Ruotsissa mittausjärjestelmän kehittäminen tapahtui koulutusesikunnan johdolla ryhmätyönä usean vuoden aikana ja jatkuu edelleen. Tällä hetkellä ovat kehitteillä 1980-luvulla voimaan tulevien jalkaväkiorganisaatioiden koulutustavoitteet ja evaluaatio.

Suoritusten arviointi tapahtuu normaalin sotilaskoulutuksen yhteydessä. Kokeisiin ei ole erikseen varattu aikaa. Koe suoritetaan tavallisen harjoituksen tavoin. Erona on vain se, että kokeen johtaja seuraavaksi toimintaa "kellon ja mittanauhauksen" avulla.

Varusmieskoulutuksessa mittaus suoritetaan kolmessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa arvioidaan yksityisen miehen koulutustavoitteet, toisessa mitataan ryhmän ja joukkueen koulutustulokset sekä kolmannessa komppanian — pataljoonan koulutustaso. Ensimmäisessä ja toisessa vaiheessa vastaa mittauksesta rykmentin komentaja, kolmannessa sotilaslääkärin komentaja. Koulutuksen lopputuloksen määrittäminen perustuu arviointiin useissa eri tilanteissa koulutusvuoden aikana. Kunkin koulutusvaiheen lopussa saadut koetulokset kirjataan joukkue- ja komppanialistoille.

Mittauksen apuvälineenä käytetään julkisia monisatasivuisia koeluteloita. Ensimmäisessä osassa määritetään arviointin perusmääräykset, toisessa käsitellään miehen, ryhmän sekä joukkueen ja kol-

MITTAUSLOMAKE 'PUOLUSTUS'

I/ Arvostelu aika

Joukkue puolustuksessa

X	N:o	Mittauskohde	+	-	—	Huom
		Valmistelut				
	1	Tiedustelu		1		— = tst-suunnitelmalle riittämätön vaihtoasemien ja vastahyökkäyksen ym harjoittelu
	2	Esiharjoittelu		1		+ = tarkoituksenmuk. ja hyvä, vara-asemien, vastahyökk. ym harjoittelu
		Suoritus				
	3	Tähystys ja vartiointi	1			
x	4	Ryhmittäminen	1			— = sopimaton maaston, oletetun vih:n hyökkäyksen suhteen
X	5	Tulisuunnitelma		1		
X	6	Tst-tekniikka	1			— = vastahyökkäys liian myöhään ja/tai huonosti suoritettu
	7	Taistelun johtaminen		1		— = huono käskyjen toisto
	8	Yhteydet			1	— = ryhmien väliset yhteydet huonot
	9	Suojelu				+ = suojeluvartioiden määrätty ja oikeissa varusteissa, hyvä puhdistuspaikka
X	10	Tuli (tulen kesto, nopeus, tulen avaus, tulenantotapa)				
	11	Sulutus		1		
X	12	Valo- ja äänikuri		1		— = ryhmitys ja toiminta paljastuu
	13	Valmius	1			+ = sopiva valmius joukossa säilyy
X	14	Huolto	1			— = a-tarvikkeita, huono lääkintähuolto
X	15	Aikatekijät		1		— = ryhmittäminen liian myöhään, valmistelut kestivät kauan

Summa 5 8 1

Kerroin 5 3 1

Tulo 25 24 1

Summa 50

Arvostelukohteiden lukumäärä 14
() kpl

3,6 (1 desim)

Loppuarvostelu

Arvostelutaso

X:llä merkityt kohteita

Koetilanteen perusarvot
 Henkilökunnan vahvuus : 95 %
 Materiaaltilanne : — 1 ptr
 Maasto : hyvä
 Sää : pilvinen + 2°C

Havaintoja:

Taistelutekniikka erinomainen, varsinkin ryhmissä.
 Ryhmien välillä heikko yhteydenpito.

Arvostelutaso

Kapt NN

Allekirj NN

O h j e m i t t a u s l o m a k k e e n k ä y t t ä j ä l l e

1) Mittauskohteita arvioidaan +:lla, -:lla, —:lla.
 — + = hyvä, joka annetaan täysin oikeasta toimenpiteestä
 + — = hyväksytty, kun suorituksessa on pieniä puutteita
 — — = hylätty

2) X:llä merkityt kohdat ovat tärkeitä, ja niistä tulee saada hyväksytty arvosana (= —)

3) Arvostelussa voidaan käyttää 5-jakoista arvosteluasteikkoa
 — + vastaa numeroita 5—4
 + — vastaa numeroita 3
 — — vastaa numeroita 2—1

Kuva 1. Esimerkki ruotsalaisesta Joukkueen puolustustaistelun arvostelulomakkeesta.

mannessa osassa komppanian ja pataljoonan arviointinormit. Koeluettelo käytetäessä esitetään arvostelu viisijakoisella asteikolla, jolloin 5 = erittäin hyvä, 4 = hyvä, 3 = hyväksytty, 2 = hylätty ja 1 = heikko. Tarvittaessa voidaan antaa lisäksi sanallinen arvostelu puutteista ja hyvistä suorituksista. Silloin kun ei pystytäkään mittaamaan "kellolla ja mittanauhalla" tai vaihtoehtoisilla "oikein" tai "väärin", käytetään arviointinormiluetteloita. Esimerkki joukkueen puolustustaistelun arvostelusta on kuvassa 1.

Sotaharjoituksissa komppanian ja pataljoonan koulutuksen ja suoritusten arvioinnin suorittavat kouluttajaerotuomarit. Komppanian osalta arvostellaan päällikön ja joukkueenjohtajien suoritukset sekä komppanian henki, kuri, hyökkäys, puolustus, marssi ja majoittuminen. Pataljoonan osalta arvostellaan taistelu, tulituki, huolto ja muut toiminnot. Johtamiselle ja yhteistoiminnalle on määritetty arviointinormit.

Komppanian päällikön ja joukkueenjohtajan arvostelu suoritetaan seuraamalla päällikön käskyjä ja toimenpiteitä, esiintymistä alaisiaan, samanarvoisia ja esimiehiään kohtaan. Alijohtajien kyyvit otetaan huomioon arvostelussa. Komppanian arvostelu suoritetaan seuraamalla sitä, miten komppania suorittaa saamansa tehtävät. Arvostelussa otetaan huomioon tehtävien vaikeusaste ja tehtävien ratkaisumahdollisuudet ajallisissa puitteissa. Arvostelun oikeellisuus edellyttää, että arvostelijat seuraavat komppaniaa koko arvostelutilanteen ajan. Komppanian henkeä ja kuria arvosteltaessa on perusyksikköä seurattava pitkän ajan kuluessa. Arvostelu on annettava yhdessä komppanian päällikön ja pataljoonan komentajan kanssa.

Jalkaväen mittausjärjestelmästä on saatava hyvät kokemukset, ja sitä kehitetään edelleen. Koulutustulosten arvostelulla on kyetty melko hyvin

— antamaan osa siitä pohjasta, mikä tar-

vitaan joukko-osaston käyttökelpoisuutta arvosteltaessa,

- antamaan perusta koulutuksen suunnittelulle ja havaittujen puutteiden korjaamiselle, sekä
- antamaan pohja koulutusjärjestelmän tehokkuuden arvioimiselle ja koulutusresurssien jakamiselle.

Koeluettelot ovat yhdenmukaistaneet koulutusta, ja niitä voidaan käyttää harjoitusten esimerkkikokeelmana sekä perustana muotoiltaessa harjoitusten päämääriä koulutustavoitteineen.

2. Norjalainen järjestelmä.

Norjalainen mittausjärjestelmä on kehitetty Norjan oloihin soveltuvaan englantilaista mittausjärjestelmää soveltaen. Norjan jalkaväen koulutustavoitteet on määritetty hyvin tarkasti, ja kaikissa jalkaväen opetusohjekirjoissa on käsiteltävän aiheen koulutustavoitteet esitetty yksilöidysti omana sarakkeenaan. Vaatimustaso on johdonmukaisesti nousujohteinen.

Suurehkoihin maastoharjoituksiin, joissa tehtävät, koeolosuhteet ja vaatimukset saattavat olla niin erilaiset, ettei standardikokeita voida käyttää, on luotu erilainen mittausjärjestelmä. Tällöin mittaus perustuu harkinnanvaraisempaan arviointiin. Mittausjärjestelmän laadittu lomakkeet. Niillä mitataan eri yksiköitä ja yksityisiä sotilaita eri taistelulajeissa. Käytännön syistä kukin lomake muodostuu kymmenestä pääkohdasta, jotka eivät aina kata kaikkea. Mittauslomakkeet ovat koko henkilökunnan käytettävissä. Niitä käytetään itsekontrolliin päällikön, komentajan ja joukko-osaston ulkopuolisten suorittamissa mittauksissa. Mittauslomakkeessa on arvostelurake, johon mittaus tekkee merkintänsä joko "hyvin tyydyttävä" (+), "tyydyttävä" (—) tai "ei tyydyttävä" (—) kohdalle. Loppullinen tulos lasketaan samoin kuin vastaavassa ruotsalaisessa lomakkeessa. Mittauslomakkeen käytön helpottamiseksi ja

ESIMERKKI MITTAUSLOMAKKEESTA

Ammatillisen tason mittaus

	Kivääriryhmä puolustuksessa Rjoht		
	Hyvin tyyd. (+)	tyyd. (—)	Ei tyyd. (—)
K 1. vartio ja valmius: Onko ryhmän valmius joukkueenjohtajan määräysten mukainen?			
2. Millaiselta vaikuttaa hälytysjärjestelmä ja asemien miehitys hälytyksen tullessa?			
K 3. Maasto: Onko maastoa käytetty maksimaalisesti hyväksi? (siis ryhmän miehet suojassa asemissa ja suoja-asemassa)			
4. Asemien kunnostus ja naamiointi: Onko ryhmä suorittanut nämä työt mahdollisuuksiensa mukaan ja ajoissa?			
K 5. Havaintojen teko ja tuli: Tunteeko miehistö ryhmän tulialueen ja oman tulitehtävänsä?			
6. Tunteeko miehistö tulialueen nimeämisen ja etäisyydet?			
K 7. Tunteeko miehistö tulenavausmääräykset?			
8. Onko miehistö varustettu M 72:lla määrysten mukaan?			
9. Onko hyvät mahdollisuudet ampua kiinteitä linjoja?			
10. Onko etäisyyskortti piirretty ja etäisyydet merkitty tai arvioitu?			
Summa			
Kerroin	5	3	1
Tulo		+	+

$$\left. \begin{array}{l} \text{Loppu-} \\ \text{arvostelu} \end{array} \right\} \frac{\text{Tulojen summa}}{\text{Arvosteluohjeiden lukum.}} = \boxed{}$$

Tärkeissä kohdissa (K) annetut "ei tyydyttävät" arvosanat: Toimintavalmius (hyvin tyyd., tyyd., ei tyyd.)

a) K:lla merkityt kohdat ovat tärkeitä: jos 1:ssä K-kohdassa on "ei tyydyttävä" arvio, on koko yksikkö (ryhmä) toimintakyvytön, siis saa arvosteluksi "ei tyydyttävä".

b) Arvosanat: 1—1,9 = ei tyydyttävä
2—3,9 = tyydyttävä
4—5 = hyvin tyydyttävä

Käytetään yhtä desimaalia ja normaalia korotusta.

c) Jos poikkeuksellisissa oloissa on mahdotonta arvioida yksittäisiä kohtia, merkitään arviointiosikkoon d) Jotta loppuarvio voidaan antaa, täytyy 50 %:iin mittauskohdista olla vastattu.

Kuva 2. Esimerkki norjalaisesta mittauslomakkeesta.

ESIMERKKI MITTAUSLOMAKKEEN ARVOSTELUOHJEESTA

Kivääriryhmä puolustuksessa, ryhmänjohtaja N:o 1/syys 75

Kohta 1. Vihreä valmius: Yksi vartiomies vartiossa valoisa ja parivartio pimeällä. Levossa olijat voivat riisua. Teltat voidaan pystyttää. **Keltainen valmius:** Vartiopaikat kuten edellä. Teltat voidaan pystyttää vuodenajasta riippumatta. 50 % lepävistä voi riisuuntua, ellei toisin määrätä. **Punainen valmius:** 1/2 ryhmää asemissa. Lepovuorolaiset teltassa tai suojassa valmiina nopeaan lähtöön. **Hälytys:** Koko ryhmä asemassa.

Kohta 2. Joukkueenjohtaja huolehtii hälytysjärjestelmästä ryhmän vartiopaikalta suoja-asemaan. Hälytysnaru asetetaan merkinantolaatikkoon tai ryhmänjohtajan käteen. Hälytysmerkillä ilmoitetaan, milloin ryhmänjohtaja tulee eteen ja milloin koko joukkue miehittää asemat. Kaikkien on tiedettävä hälytysmerkit. Asemien miehitystä (hälytyksen sattuessa) harjoitellaan.

Kohta 3. Normaalisti joukkueenjohtaja valitsee ryhmän asemapaikan maastossa. Ryhmänjohtajan tehtävänä on käyttää maastoa hyväksi yksittäisen sotilaan ja suoja-aseman kannalta. Käytettävä pieniä painanteita, kantoja ja kasvillisuutta suojaan. Telttojen oltava suojassa laakatulelta.

Kohta 4. Kaivaukset ovat usein rajoitettuja ja ajankäyttö hankalaa, siksi arvioidaan jokainen tilanne tältä osin erikseen. Useimmiten voidaan tavalliset naamiointivaatimukset kuitenkin täyttää. Minimii on, että ryhmän aseilla on suoja.

Kohta 5. Ryhmänjohtaja orientoikoon kaskyssaän ryhmää tästä asemapaikasta ja tulialueesta. Ryhmän jokaiselle miehelle on käskettävä asema ja tulialue. Tulialueiden on mentävä lomittain.

Kohta 6. Sekä ryhmänjohtajalla että miehillä voi olla tarvetta maalin ilmaisemiseen. Siksi sovitaan etukäteen maaston kiinteät paikat, jotka kaikki tuntevat ja joita käyttävät. Näitä paikkoja sanotaan peruspisteiksi. Tällaisiksi valitaan näkyvät, helposti havaittavat ja sellaiset kohteet, joita ei voi sekoittaa muihin maastonkohtiin. Niille annetaan myös nimet, esim.

peruspiste "Honka". Valitaan niin monta, että tulialue tulee katetuksi (n 5—8). Määrätään etäisyydet näihin.

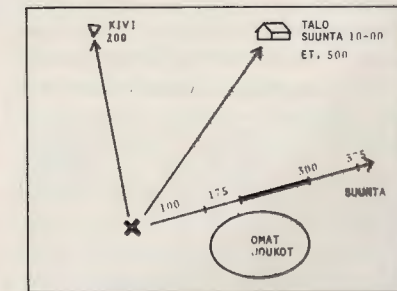
Kohta 7. Joukkueenjohtaja antaa normaalisti tulenaloitusmääräyksen. Ellei joukkueenjohtaja anna, sen antaa ryhmänjohtaja. Tämä määrätään valmistavassa tulikomennossa, joka annetaan merkillä, hälytysmerkillä tai vihollisen ylittäessä tietyn linjan. Tulenavausmääräykset varmistakoot,

- että tulta ei avata, ennenkuin vihollinen on tehokkaan ampumäetäisyyden päässä,
- että ps- ja käsiasetuli jakaantuu oikeanlaatuiseen maaliin,
- että maksimaalinen tuli suunnataan viholliseen sen hyökkäyshetkellä.

Kohta 8. Normaalisti 1.:llä ja 3.:lla kiväärimiehellä on 2 kertasinkoa kullakin. Tehtävästä riippuen voidaan ryhmälle jakaa enemmänkin. Rauhanajan harjoituksissa sotilaat itse kantavat käytetyt M 72:t. Sotilaan täytyy putkista osata sanoa, onko ase käytetty.

Kohta 9. Kk:n sulkutulitehtävä on myös voitava ampua nopeana kiinteänä tulena pimeällä, savussa jne. Kk:n nopea tuli tulee olla yhtenä tulisektorin sivurajana. Tukena voidaan käyttää kahta runkoa ja 4 kpl sivurajoittimia. Aseman sisään ampuminen on toivottavaa. Ryhmänjohtaja kommentaa "valmistautukaa pikatuleen".

Kohta 10. Ryhmänjohtajan tulee piirtää etäisyyskortti ryhmälle puolustuksessa ja ts:t:n viivytyksessä. Kaikkien on tunnettava maalit ja etäisyydet.

Kuva 3. Esimerkki norjalaisesta mittauslomakkeen arvosteluohjeesta.

mittauksen yhdenmukaistamiseksi on lomakkeeseen liitetty arvosteluohje. Joukon toimintakykyisyyden vaatimus on arvostelussa asetettu hyvin korkealle. Niinpä joukko ei ole toimintakykyinen, jos sen — osa, jollaisia on vain yksi, ei ole toimintakykyinen tai

— 2/3 toistensa kaltaisia osia ei toimi.

Esimerkki mittauslomakkeesta on kuvassa 2 ja esimerkki mittauslomakkeen arvosteluohjeesta on kuvassa 3.

Norjalainen päällystö on tyytyväinen jalkaväen mittausjärjestelmään. Tietoisuus edessä olevasta koulutustulosten mittauksesta on motivoinut sekä kouluttajia että koulutettavia entistä parempiin saavutuksiin. Opetustavoitteet ovat selkiintyneet, ja käyttämällä mittauslomakkeita päivittäisessä koulutuksessa vältytään opettamasta jo opittuja asioita.

3. Kersanttien koulutustulosten mittaaminen Neuvostoliitossa.

Neuvostoliitossa kersanttien (=ryhmänjohtaja) loppukokeet valmistellaan huolellisesti. Valmisteluun varataan noin kuukausi aikaa, ja tutkintokomissioon valitaan kokeneita ja pedagogisesti taitavia upseereita. Taktiikkaa varten muodostetaan alakomissio kuudesta tai kymmenestä henkilöstä. Tulosten taltiointia varten laaditaan etukäteen tutkintolomakkeet, kaaviot taktisesta maastosta, mallisuunnitelmat ja luettelot tutkintoon osallistuvista.

Tutkintojen suorittamista varten laaditaan koepaikat. Ensimmäisessä koepaikassa oppilaan on osoitettava käytännössä, miten hän osaa johtaa panssarivaunua ja paikkaa vaihtaa suorittaa tehtävänsä suuntaajana ja lataajana hyökkäyksessä, puolustuksessa, tiedustelussa tai etenemisen varmistamisessa. Jokainen upseeri ottaa vastaan samanaikaisesti tutkinnot kolmelta oppilaalta, jotka muodostavat panssarivaunun miehistön. Tutkintopaikka yhden suoritus tarkastuskohteinen on kuvassa 4.

Toisessa tutkintopaikassa luokassa tarkastetaan taistelusaäntöjen, määräysten, johtamisen, panssarivaunun, sen asevarustuksen, viestivälineiden, pioneerivarustuksen, ryhmittymisen perustietojen, eri asevarustuksien ja vihollisen oletetun taktiikan tuntemus. Luokassa on kolme hiekkala täytettyä maastolaatikkoa, jotka on varustettu tarvittavilla laitteilla, julisteilla ja kaavioilla. Kaksi upseeria pitää eri laati-koilla hyökkäys-, puolustus- ja tiedustelutehtävien kuulustelun.

Kolmannessa tutkintopaikassa kurssilaiset suorittavat normitettavat tehtävät panssarivaunuammunnassa, taktiikassa, puolustukseen valmistautumisessa massatuhoaseita vastaan, yhteydenpidossa sekä topografisessa että teknisessä ja sotilaslääketieteellisessä koulutuksessa.

Kurssilaisten yleisarvosana muodostuu käytännön toiminnasta, normien suorituksesta ja teorialtiedoista. Arvosanan ”erinomainen” saa, jos on kaksi ”erinomaista” ja yksi ”hyvä”, ”hyvän” saa, jos on kaksi ”hyvää” ja yksi ”tydyttävä”, ”tydyttävän”, jos on kaksi tai kolme ”tydyttävää”, kaikissa kohteissa on oltava hyväksytty arvostelu. Tarkastuksen päätteeksi tarkastaja selvittää toiminnat ilmoittaen osakohteiden arvosanat ja yleisarvosanan.

Tärkeimpinä johtopäätöksinä kersanttien loppututkinnosta voidaan todeta, että — tutkinnot valmistellaan erittäin huolellisesti ja ne pitävät kokeneet ja pedagogisesti taitavat upseerit,

— kuvauksissa ja tilanteissa pyritään antamaan oikea taistelukentän kuva tulipaloineen ja massatuhoaseineen,

— kersanttien loppututkinto on vaativa ja siinä mitataan sekä teoreettista tietoa, teknistä suorituskäkyä että taktista tietoa sovelletuissa tilanteissa, sekä

— tietoisuus vaativasta loppukokeesta motivoi sekä oppilaita että opettajia pyrkimään hyviin koulutustuloksiin.

TUTKINTOPAIKKA 1:N SUORITUS

Tarkastaja on lataajan avonaisessa luokassa tai panssarivaunun kannella tornin takana pitäen yhteyttä miehistöön.

Jokainen kurssilainen toimii panssarivaunun johtajana 20—30 minuuttia. Tutkintopaikka 1:n koko toiminta kestää 1—1 1/2 tuntia vaunumiehistöä kohti.

Tarkistettava kohteet

1. Taistelutehtävän anto, psv:n kunnostaminen taisteluun.
2. Saapuminen hyökkäyslinjalle ja levittäytyminen taisteluryhmytykseen.
3. Eteneminen miinakentän käytävillä, tuli ja liike.
4. Hyökkäys ja vihollisen tuhoaminen puolustuksen etureunassa.
5. Vihollisen tuhoaminen puolustuksen syvyydessä.
6. Eteneminen tuhoutuneella alueella, röykkiöt, tulipalot, psv-esteet.
7. Vihollisen vastahyökkäys.
8. Tehtävien anto ryhmittymisestä puolustukseen, naamiointi, tulikorttien teko, vihollisen hyökkäys.
9. Taistelutehtävän anto. Tiedustelu (joukkueen liikkeen varmistaminen).
10. Toiminta vihollisen ilmahyökkäyksen aikana.
11. Eteneminen saastuneessa maastossa.
12. Toiminta kohdattaessa vihollisen tiedustelupartio.
13. Toiminta kohdattaessa perääntyvä vihollinen ja sitä suojaava reservijoukko.
14. Toiminta kohdattaessa vihollisen pääjoukot.
15. Maaston ja kohteiden tiedustelu, toimintojen ollessa kaikilla suunnilla.

Kuvaus, maalitoiminta

Insinööriupseeri ja 3 pioneeria suorittaa. Tykistön tulivalmistelu etulinjassa (1) ja syvyydessä (2). Kolmessa linjassa 20 pannonasta (200—400 g).

Miinoittaminen: jokaisessa käytävässä 2 harjoitusmiinaa (m/60), yhteensä 6 miinaa.

Psv:n tuli — 1 ihminen, 2 rakettia ja räjähdyspanosta.

Tuli etulinjassa: automaattiseita 3 ihmistä, 50 paukkupatruunaa kullakin. Tuli puolustuksen syvyydessä: automaattilaitteet — 2 rakettia ja 2 räjähdyspanosta psv:n tulen jäljittelyä varten.

Tulipalot, savutus, 1 ihminen, 4 savurasi-aa, nuotiot.

Vaunutulen jäljittely.

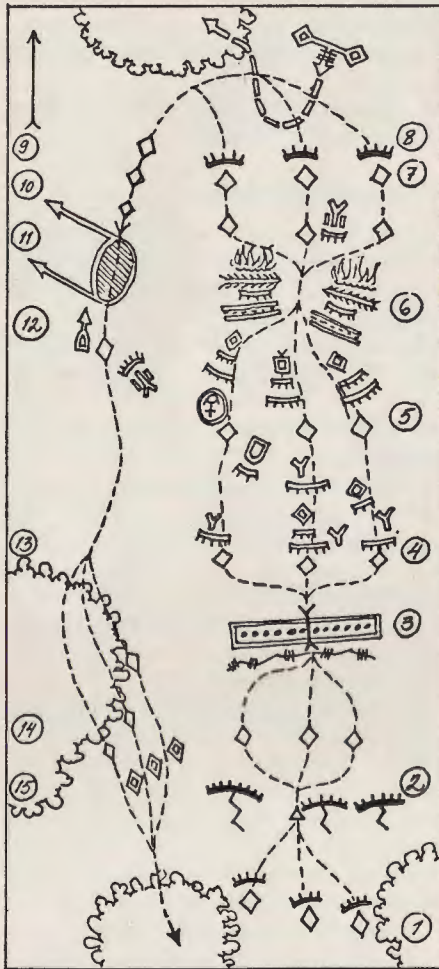
Vihollisen vastahyökkäys — 3 liikkuvaa maalivaunua.

Vihollisen ilmahyökkäyksen saastuttama alue: 1 ihminen, 1 savupoiju.

Vihollisen tiedusteluajoneuvo.

Perääntyvä vihollinen: vyötärökuviot, 1 ihminen, 2 räjähdyspanosta.

Kaikkiaan vallattu: 15 henkeä (niistä 1 upseeri), aseita 40—60, räjähdyspanoksia 12, valoraketteja 13, savurasioita 5, harjoitusmiinoja 6, paukkupatruunoita 390—400 kpl.

Kuva 4. Esimerkki kersanttien loppukokeen tutkintopaikan järjestelystä Neuvostoliitossa.

4. Saksan demokraattisen tasavallan järjestelmä.

DDR:n asevoimille (NVA) on asetettu päämäärä, jonka mukaisesti joukkojen taistelukykyä on jatkuvasti parannettava. Jotta tätä nousua kyettäisiin arvioimaan ja

mittaamaan, on kehitetty järjestelmä, jonka avulla pystytään toteamaan joukon koulutustaso, taistelu- ja toimintavalmius. Mittausjärjestelmää käyttäen voidaan verrata eri yksiköiden, joukkoyksiköiden ja joukko-osastojen keskinäistä tasoa.

Koulutustavoitteet on eri aloilla määrätty suoritusvaatimuksina siten, että voidaan mitata, miten kukin yksilö ja joukko saavuttaa koulutustavoitteensa. Esimerkiksi moottoroidun jalkaväkisotilaan taistelukoulutuksessa on suoritusvaatimukset rynnäkövaunuun menosta ja jalkautumisesta, marssi- ja taisteluvalmiuden saavuttamisesta sekä toimenpiteistä tulitaistelussa. Arvostelu suoritetaan kahdesti vuodessa. Mittauksessa käytetään yleisesti käytössä olevaa arvosteluasteikkoa 1—5, jossa 1 = ”erittäin hyvä”, 2 = ”hyvä”, 3 = ”tydyttävä”, 4 = ”hyväksytty” ja 5 = ”hylätty”. Kaikissa mahdollisissa koulutuskohteissa pyritään käyttämään numerista mittaustapaa, jonka jälkeen tulos sijoitetaan asteikkoon 1—5. Sellaiset suoritukset, joita ei numeerisesti voida mitata,

Esimerkki NVA:n säännönmukaisten koulutustarkastusten mittauskohteista moottoroidussa jalkaväessä.

1. Taisteluvalmiuskoe
2. Joukkueen sulkeisjärjestyksen koe
3. Komppanian taisteluammunta
4. Kestävyysskoe
 - 45 minuutin kuntoharjoitus
 - 17 km:n marssi, josta 6 km suojanaamari päällä
5. Rynnäkövaunun ajajan ajoharjoitus
6. Poliittisen koulutuksen koe
7. Taistelutekniikan koe, jossa todetaan aseiden ja laitteiden materiaallinen käyttövalmius
8. Toimintavalmiuden koe

Kuva 5. Esimerkki koulutustarkastuksen arvostelu-kohteista Saksan demokraattisessa tasavallassa.

arvostelee komentaja tai tarkastaja (esim johtamistaito, kuri, tulen ja liikkeen yhdistäminen taistelukoulutuksessa). Arvostelun apuna käytetään erilaisia lomakkeita. Näin päätellään, minkä arvostan ryhmä, joukkue, komppania jne saa eri aineissa taikka kokonaisuutena. Eräät joukon koulutuskohteista ovat pääkohteita.

Kokonaisarvosanan 1 saa joukko, jonka arvosana kaikissa pääkohteissa on 1 ja muissa vähintään 2. Vastaavasti arvosana 2 edellyttää pääkohteissa vähintään 2 ja muissa vähintään 3. Jos jossakin pääkohteissa tai kaikissa sivukohteissa on arvosana 5, on koko arvosana ”hylätty” (5). Kuvassa 5 on lueteltu arvostelukohteet.

NVA:N ”ACHTERTEST”

Korkea taisteluvoima ja -valmius NVA:ssa on sidoksissa kaikkien armeijaan kuuluvien korkeaan fyysiseen ja psyykkiseen suorituskyykyyn. Asevelvolliselta vaaditaan sen vuoksi myös ominaisuuksia ja kykyjä, jotka auttavat häntä suorittamaan menestyksellisesti kaikkia sotilaallisia toimintoja ja tekoja korkean henkisen ja ruumiillisen paineen alla. Jotta saadaan selville NVA:n asevelvollisten fyysinen kyky, suoritetaan ensimmäisellä viikolla palvelukseen astumisen jälkeen kaikille asevelvollisille ”Achtertest”.

Achtertestin sisältö	Minimivaatimus
1. Käsikranaatin pituusheitto <ul style="list-style-type: none"> — harjoituskranaatti F1 (600 g) — heittoradan leveys 10 m — mitataan heittovoima ja maaliin osumistarkkuus 	32 m
2. Leuanveto <ul style="list-style-type: none"> — rekki hyppykorkeudella — käsilihasvoiman mittaus 	6 kertaa
3. 400 m:n rynnäköradan juoksu <ul style="list-style-type: none"> — ei käsikranaatin heittoa — kestävyuden, voiman ja ketteryyden mittaaminen (vakiorynnäkkörata, joka on jokaisessa varuskunnassa) 	2 min 40 sek
4. Köydellä kiipeäminen <ul style="list-style-type: none"> — 5 metrin korkeudelle — lähtö ja maali 10 m:n päässä köydestä — yleinen kehovoiman ja koordinaatiokyvyn koe 	19 sek
5. 3 000 m:n juoksu <ul style="list-style-type: none"> — kestävyuden mittaaminen 	13 min 20 sek
6. Etunojapunnerrus <ul style="list-style-type: none"> — käsivoiman mittaus 	20 kertaa
7. 100 metrin juoksu <ul style="list-style-type: none"> — nopeuden mittaus 	14,6 sek
8. Vauhditon kolmioloikka <ul style="list-style-type: none"> — hyppyvoiman mittaus 	6 metriä

Kuva 6. Esimerkki fyysisen kunnan mittaamisesta Saksan demokraattisessa tasavallassa.

Taistelu- ja ampumakoulutuksen mitaamista varten on laadittu vakioradat. Koulutustulosten mittausta tapahtuu eri jalkaväkijoukko-osastoissa samanlaisten, melko yksinkertaisten tilanteiden pohjalta. Esimerkiksi jalkaväkijoukkojen hyökkäyksessä on kahdeksan taktista, seitsemän lääkinnällistä, neljä suojelu- ja yksi ydinmittauskohde. Neljä tuntia 40 minuuttia kestävässä harjoituksessa suoritetaan joukkueen hyökkäys: rynnäkö, murtautuminen vihollisen asemaan, taistelu syvyydessä, toiminta käytettäessä taisteluaineita ja ydinaseita sekä ryhmittyminen väliaikaisesti puolustukseen.

Fyysinen kunto mitataan NVA:ssa ”kahdeksan kohdan testillä” (Achter-test), joka on kuvassa 6.

Mittausjärjestelmään on liitetty palkitsemisjärjestelmä, jossa jaetaan eriasteisia urheilu-, kunto- ja koulutushaamerkkejä. Muita palkitsemistapoja ovat kuvaaminen avatun joukko-osaston lipun edessä, ilmoittaminen menestymisestä sotilaan vanhemmille ja aikaisempaan työpaikkaan. Poliittinen tietämys ja luotettavuus ovat erityisesti palkittavia asioita.

Yksityisen sotilaan, ryhmän ja joukkueen koulutustuloksista pidetään kirjaa, ja tulokset ovat kaikkien nähtävissä kompanian suurella kuntotalulla.

NVA:n koulutustulosten mittausjärjestelmä kattaa tärkeimmät koulutusalat. Koulutustavoitteet tarkkoine suoritusvaatimuksineen ja vakioratoineen yhdenmukaistavat koulutusta. Toisaalta ne saattavat tehdä koulutuksesta liian kaavamaisen. Mittausjärjestelmään liitetty palkitsemismenetelmä on pitkälle kehitetty ja osaltaan motivoi koulutettavia entistä parempiin suorituksiin.

5. Koulutustulosten mittaaminen USA:n armeijassa.

Tällä hetkellä koulutustulosten mittaaminen on USA:n armeijassa keskeinen ja

ajankohtainen asia. 1970-luvulla on otettu käyttöön armeijan koulutus- ja mittaushjelma ARTEP (ARTEP = Army Training and Evaluation Program).

Sen tarkoituksena on

- arvioida tietyn taisteluyksikön tai joukon kykyä suorittaa tarkoin määrättyjä tehtäviä simuloiduissa taistelutilanteissa,
- luoda taistelukoulutuksen tavoitteet yksilöidyn tehtävän, olosuhtein ja suoritusstandardien sekä
- arvioida taistelevan joukon kaikkien eri portaiden saaman koulutuksen tehokkuus.

ARTEP-ohjelmat on laadittu siten, että ne

- korostavat perustavan tärkeitä, usein suoritettavia tehtäviä,
- arvioivat joukon tai sen osan pätevyyden tehtävänsä täyttämässä ja
- suosivat yhteistoiminnallista, moniasteista koulutusta ja arviointia.

ARTEP-ohjelmat on suunniteltu moduuleiksi, jolloin ne voidaan tarvittaessa mukauttaa linjaorganisaation vaatimuksiin. Esimerkiksi panssarivaunupataljoonan komentaja johtaa sellaista koulutusohjelmaa, joka on yksinomaan suunniteltu valmistamaan hänen pataljoonansa ARTEP 17—35:ssä esitettyjen koulutus- ja arviointistandardien menestykselliseen suorittamiseen tai ylittämiseen. ARTEP 17—35 ohjaa panssarivaunupataljoonan kaikkien osien koulutusta ja mittausta aina ryhmästä pataljoonaan asti. Tehtävien suoritusvaatimukset on luokiteltu kolmitasoisesti (1, 2 ja 3). Tasot tulee saavuttaa tiettyjen koulutuskausien aikana. Yksityinen harjoitus ja sen osakohteet arvostellaan joko hyväksytyiksi tai hylätyiksi. Panssarivaunujoukkueen koulutus- ja arviointilomake ”Siirtyminen kosketukseen ja nopea hyökkäys” on kuvassa 7. USA:n armeijan koulutus- ja mittaushjelma yhtenäistää koulutuksen, mutta samalla se tekee toiminnasta kaavamaisista. Kaikkein koulutuk-

PANSSARIVAUNUJOUKKUEEN KOULUTUS JA ARVIOINTILOMAKE C-5-3

Joukko: psv-joukkue

Aihe: siirtyminen kosketukseen ja nopea hyökkäys

Tehtävä	Tilanne	Koulutus/arvostelustandardi	Mittaus
Siirtyminen kosketusai- syydelle	Joukkueen käsketään siirtymään etuaseisiin. Odotetaan viholliskosketusta	— joukkue suoritti valvontaa — joukkue suojautui valitun reitin varrella mahdollisimman tehokkaasti — joukkueessa nimettiin jokaiselle oma vastuualue maa- ja ilmaturvallisuuden varmistamiseksi — joukkue suoritti tehokkaasti tähytystä ja valvontaa	
Toimenpiteet kohdattaessa vihollinen	Vihollisen tiedj kohtaa etujoukon	— Etujoukko vastasi tuleen ja suojautui — varmistusosasto tulitti vih:n asemia — jjoht antoi tilanneilmoituksen osaston johtajalle	
	Vihollinen taistelee edelleen joukkuetta vastaan	— jjoht pyysi epäsuoraa lamauttavaa tulta — joukkue eteni tulta ja liikettä hyväksikäyttämällä	
	Osaston johtaja käskää joukkueen hyökätä vihollisen aseisiin	— joukkue käytti hyväkseen tulta ja liikettä siirtyessään lähtöaseisiin mahdollisimman lähelle vihollista — jjoht pyysi, että epäsuora tuli siirretään vih:n sivustaan ja selustaan — jjoht koordinoi tulituksen — joukkue hyökkäsi aseisiin — jjoht vaati, että epäsuoraa tulta jatketaan	
Vallataan vihollisen asemat	Vihollinen vetäytyy asemista Osaston johtaja käskää jatkaa liikettä	— joukkue varmistaa ja psv:t siirtyvät vihollisen aseisiin — jjoht ilmoittaa tilanteen osaston johtajalle	
Suojautuminen vihollisen tykistötulelta	Vihollisen tykistötuli kohdistuu joukkueen aseisiin ja ympäristöön	— joukkue suojautuu — joukkue jatko siirtymistä tst-aseisiin — jjoht ilmoittaa tilanteesta osastonjohtajalle — joukkue siirtyi uusiin tst-aseisiin — psv:t siirtyivät tuliasemiin — joukkue varmisti alueen ja asetti tähytyspaikat varoittaakseen etenevästä vihollisesta	
Haavoittuneiden evakuointi	2 miestä haavoittunut	— haavoittuneille annetaan ensiapu — psv:jen johtajat ilmoittavat tilanteesta jjoht:lle — jjoht pyysi komentopaikalta haavoittuneiden evakuointia	
Huollon johtaminen		— jjoht ryhmitti uudelleen ja ilmoitti osaston johtajalle tilanteen — joukkue tasasi a-tarvikkeet ja henkilöstön ja varusteet — miehittätiin asemat ja aloitettiin tst-aseiden parannustyöt	

Kuva 7. Esimerkki panssarivaunujoukkueen koulutus- ja arviointilomakkeesta USA:ssa.

seen liittyy koulutustulosten mittaus ja hylläytyjen suoritusten uusiminen. Tämä takaa sen, että ennen kuin siirrytään seuraavan aiheen opettamiseen, hallitaan edellisen. Näin tehostetaan koulutusjärjestelmää.

Päätäntä

Kaikissa edellämainituissa maissa jalkaväen koulutustulosten mittaamista pidetään tärkeänä. Mittausjärjestelmiä kehitetään edelleen luomalla entistä paremmin mitattavia simuloitujen tilanteiden pohjalta laadittuja yksityiskohtaisia koulutustavoitteita. Selvä mittausvastuun jako estää tarkoi-

tuksettoman päällekkäismittauksen. Mittausasteikot vaihtelevat kaksijakoisesta viisijakoiseen. Viisijakoisen asteikon etuna on sen hienojakoisuus, joka ilmentää melko pienetkin koulutustulosten parane- miset. Taistelukoulutuksen osakohtaiden ja suoritusten mittaamisessa käytetään kuitenkin usein kolmijakoista asteikkoa.

Ulkomaiden jalkaväen koulutustulosten mittausjärjestelmät on luotu pitkäaikaisen kehitystyön tuloksena.

Myös meillä on ilmeisesti tarpeen kehit- tää koulutustulosten arviointimenettelyä, jossa työssä ulkomailla saadut kokemuk- set voidaan hyödyntää.

LÄHTEET

1. Kirjallisuus

Army Training and Evaluation Program, Corps Avia- tion Company,

ARTEP 1—127, Department of the Army, Washington DC, 1974

Koulutusosasto/PE

Army Training and Evaluation Program for Tank Bat- talion and Combined Arms Task Force, ARTEP 17— 35

Koulutusosasto/PE

NVA-Kalender 1975

Berliini, Militärverlag der Deutschen Demokratischen Republik, 1974

Maj Knuutilalla

Orientering om prestationsvärdering

Tukholma Militärstabernas tryckeri, 1971

Kirjoittajalla

PKT 2, Inf 72

Provkatalog del 2:1, 2:2, 2:3

Tukholma, 1972

Kirjoittajalla

Utdanningskontroll for infanteriet

Norja, 1975

Pääsikunta

2. Lehdistö

Belde, H J

Wettbewerb und Leistungskontroll in der Gefechts- ausbildung der NVA Kampfgruppen 5/1976, 6/1976

Sotatieten keskuskirjasto

Rakitin, A

V utsebnyh podrazdelenijah vyprusknyje ekzame- ny Vojennyj Vestnik n:o 5/1973

Sotatieten keskuskirjasto

3. Haastattelut

Lauri, A, everstiluutnantti, koulustuomiston päällik- kö/Koul-os/Pääsikunta

Ulkolaiset jalkaväen mittausjärjestelmät ja niistä saadut kokemukset

Snell, Dan, majuri, SKK:n oppilas/MSL 34, v 1976

Ruotsalainen jalkaväen varusmieskoulutuksen mittausjärjestelmä ja siitä saadut kokemukset

4. Julkaisemattomat

Järviö P

Evaluaatiotutkimusmenetelmät varusmies- ja ker- tausharjoitusjoukon koulutuksessa (SKK:n diplo- mityö)

Majuri Kari A r o

JALKAVÄEN YKSILÖASEIDEN KEHITYSNÄKYMIÄ

I YLEISTÄ

Sen jälkeen kun taistelukentän perusaseen, yksilöaseen, kohdalla takaalataus, rihlattu piippu, patruunoitu ampumatarvike sekä laukaustapahtuman automatisointi olivat käyttökelpoisesti ratkaistuja tosiasioita, on kehityksen pyörä pyörinyt eteenpäin verrattain verkkaisaan tahtiin. Tosin tiet- tyjen suosikki-ideoitten kohdalla, kuten jäljempänä tullaan osoittamaan, pyörä on pyörähtänyt täyden ympyrän. Vanhoja ideoita on ryhdytty toteuttamaan nyky- ajan tekniikalla. Tämän lisäksi kehitys on noudatautellut pikemminkin ns ”pienien as- kelten politiikkaa” kuin sellaisia jättiläis- askeleita, joista löytyy esimerkkejä esimer- kiksi ilmatilan käytöstä sotilaallisiin tar- koituksiin. Tähän on löydettävissä luon- nollinen selitys. Tietyn ase-ampumatarvi- keyhdistelmän hyväksyminen armeijan pe- rusaseeksi on päätöksenä erittäin kauas- kantoinen ja peruuttamaton, sillä johtaa- han päätös hankintoihin, joissa hankitta- vien aseiden määrät edustavat satojen tu- hansien, jopa miljoonien suuruusluokkaa ja hankittavien patruunoitten määrät sato- jen, jopa tuhansien miljoonien suuruus- luokkaa. Minkään muun asetyypin koh- dalla ei käsitellä lähellekään vastaavia lu- kumääriä. Tästä on seurauksena se, että ase on hyvin sovelluttava massamaiseen valmistukseen sekä oltava tuotantokustan- nuksiltaan verrattain alhainen. Tämä kar- sii pois lennokkaat, kalliit ja erikoisraaka- aineita vaativat ratkaisut. Kyse onkin lä- hinnä siitä, että idea ja sen käytännön to- teuttaminen kestävät jo olevaan järjestel-

mään tapahtuvan kustannus—tehokkuus- vertailun. Tämän lisäksi tulee vanhalle jär- jestelmälle löytää romutusta käyttökelpoi- sempi ratkaisu kuten esimerkiksi maksu- kykyinen ostaja.

Katsokaamme esimerkkinä millaista ke- hitystä on tapahtunut Neuvostoliitossa jal- kaväen perusaseen kohdalla noin 70 vuo- den aikana. Vuosisadan vaihteen tasoa edustakoon 7,62 mm Moisin-Nagant ki- vääri, joka meillä paremmin tunnetaan m 91:nä. Ase oli vuonna 1930 tapahtuneen pienen modernisoinnin jälkeen Neuvosto- liiton jalkaväen pääase toisessa maailman- sodassa. Nykytasoa edustakoon vuonna 1951 palveluskäyttöön otettu AK-47 ryn- näkkökivääri, jossa vuonna 1959 suoriteti- in valmistusteknillinen modernisointi ja muutettiin tyyppimerkintä AKM:ksi. Ase tunnettaneen paremmin suunnittelijansa Mihail Kalashnikovin sukunimen perus- teella.

Molemmilla aseilla ammutaan saman- kaliiperista vaipalla ja lyijytäytteellä va- rustettua luotia, joka on ladattu iskunallil- la ja ruutipanoksella varustettuun messin- ki- tai teräshylsyyn. Patruunan suoritusar- vot ovat tosin hieman huonontuneet ke- ventämisen kustannuksella. Molemmilla aseilla on lipassyöttö. Erona on lippan kapasiteetti ja sen irroitettavuus. Molem- mat aseet laukaistaan liipaisimesta paina- malla, jolloin jännitetty jousi antaa energi- an nallin laukaisemiseksi. Uudemmassa aseessa tyhjän hylsyn ulosveto, ulosheitto sekä uuden patruunan syöttäminen tapah- tuvat automaattisesti. Aikayksikössä am- muttavien kertalaukausten lukumäärä on

hieman parantunut. Sarjatulen ammunta-mahdollisuus on uusi ominaisuus. Aseen suuntaaminen maaliin tapahtuu edelleen samalla tavalla. Molemmilla aseilla kohteeseen osuminen riippuu ampujan silmän tarkkuudesta ja käden vakavuudesta. Voidaankin sanoa, että ominaisuuksien samankaltaisuus on merkittävämpää kuin kehityksen tuoma eroavuus. Todellista edistystä on tapahtunut vain yksityiskohdissa. Molempien aseiden peruskonstruktio on samanlainen.

Seuraavassa tullaan tarkastelemaan julkisiin lähteisiin nojautuen lähinnä rynnäkökivääriin ja sen patruunan kohdalla viime vuosina tapahtunutta ja mahdollisesti lähitulevaisuudessa tapahtuvaa kehitystä. Menneeseen aikaan on palattu sen verran, että on saatu luotua kuva tämänpäivän tilanteesta ko välineiden suhteen. Pistoolit, konepistoolit ja jopa kevyet konekiväärit on rajattu käsittelyn ulkopuolelle, koska esimerkiksi kevyt konekivääri useassa tapauksessa on rynnäkökivääristä lisävarusteilla aikaansaattava ase.

II PATRUUNAT

Toisen maailmansodan aikaisten jalkaväen yleispatruunoitten tuli soveltua sekä yksilöbaseisiin että raskaaseen jalustalta ammuttavaan konekivääriin, jolloin niillä tuli olla tehoa vieläpä epäsuoraakin ammuntaa varten 3 000—4 000 m:n ampumaetäisyyksille. Koska jalkaväkimiehen kyky hävittää, tunnistaa ja osua kohteeseen yli 400 m:n ampumaetäisyyksille on verrattain heikko, oli hänen kannettavanaan näin ollen hyödytöntä tehoreservääriä. Esimerkkinä tämän tyypisestä patruunasta mainittakoon ns pitkä kiväärinpatruuna (7.62 mm x 54 R), joka painaa noin 25 g.

Merkittävää tulevalle kehitykselle oli saksalaisten Strumgewehr 44:illä ja 7.62 mm x 33 Kurz patruunalla kahden viimeisen sotavuoden aikana saamat myönteiset kokemukset. Patruunaa oli voimakkaasti

pienennetty ja näin saatu aikaan aserakenteen keveneminen ja oleellinen tulen tehon lisäys. Melkein suorana kopiona edellämaitusta patruunasta voidaan nimittäin pitää nykyistä Varsovan liiton yleispatruunaa 7.62 mm x 39. Patruuna oli kehitteillä jo sodan aikana päätellen sen vuosimallista m 43, mutta ei ehtinyt suuremmassa mittakaavassa rintamakäyttöön. Patruunan käyttöönotto ajoittuu luonnollisesti AK-47:n käyttöönottoon 1950-luvun alkuun. Tällä hetkellä patruunaa valmistetaan yli kahdessakymmenessä maassa.

Naton piirissä tapahtui patruunan standardointi vasta vuonna 1953, jolloin hyväksyttiin amerikkalaisesta .30 kaliperin T.65 patruunasta kehitetty 7.62 mm x 51 eli ns Nato-patruuna. Patruunan ovat ottaneet käyttöönsä useat liittoutumaan kuulumattomatkin maat. Patruunan valmistajia löytyy tällä hetkellä lähes neljästäkymmenestä maasta.

Vaikka 5.56 mm x 45 patruunaa eli ns kal 223:sta ei ole standardisoitu kaikissa Nato-maissa, se on luettava kuitenkin kahden edellisen rinnalla maailman kolmen suosituimman yksilöasepatruunan joukkoon. Patruunan ominaisuudet poikkeavat oleellisesti kahdesta edellisestä lähinnä patruunan painon ja luodin lähtönopeuden suhteen. Ominaisuuksien vertailu on esitetty taulukossa 1. Patruuna tuli USA:n armeijan käyttöön kun USA:n ilmavoimien kiinnostus 22 kaliiperin aseisiin johti vuonna 1961 alkaneisiin AR-15 aseiden hankintoihin. Aseen valmistus siirtyi 1967 Colt'ille ja se sai tyyppimerkinnän M-16. Näiden yleispatruunoitten käyttöönoton jälkeen tapahtunutta kehitystä tarkasteltaessa voidaan painopisteen helposti todeta olevan länsimaissa ja lähinnä USA:ssa. 7.62 mm x 39 patruunan vankkumatonta sijaa Varsovan liiton yleispatruunana kuvaa kehittelytietojen täydellinen puuttuminen julkisista lähteistä.

Aikajärjestyksessä kehitteilyä tarkasteltaessa mainittakoon ensimmäisenä

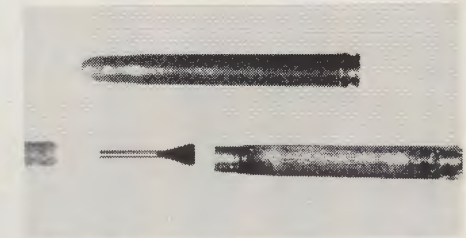
Taulukko 1

Ominaisuus	Patruuna			
	7.62x54 R	7.62x39	7.62x51	5.56x45
Patruunan paino g	26.7	16.5	23.7	11.2
Luodin paino g	13.0	7.9	9.5	3.5
Panoksen paino g	3.1	1.6	3.0	1.6
Patruunan pituus mm	76.5	55.6	71.2	57.0
Luodin lähtönop m/s	700—750	710—740	780—840	990—1 010
Luodin suuenergia kpm	320	204	320	180

Naton ja Varsovan liiton yleispatruunoitten tärkeimpiä ominaisuuksia.

USA:ssa vuonna 1952 aloitettu moniluotiprojekti (Salvo), jota jatkettiin aina vuoteen 1962 asti. Projektin tuloksena olivat 2- ja 3-luotiset 7,62 mm:n patruunat, joiden käytännön merkitys jäi lähinnä siihen, että erikoisampumatarvikkeiden luetteloon voitiin liittää tällaiset lähitaistelupatruunat. Euroopan puolella ainakin Ranska kehitti vastaavan 7,5 mm:n 3-luotipatruunan. Projektin suurin merkitys oli siinä, että se herätti sotilaallisen kiinnostuksen pienkaliiperisiin ja suurinopeuksiin patruunoihin. Vuonna 1962 käynnistyneessä SSB-projektissa (Salvo Squeezebo-re) kehitettiin moniluotista kartiomaisella piipulla ammuttavaa patruunaa. Tarkoituksena oli kuten edellisessäkin projektissa parantaa tulen osuvuutta. Samaan hylsyyn ladattiin peräkkäin 3—5 luotia ja ammuttiin aseella, jossa oli kartiomainen piippu siten, että kaliiperi pieneni esim 12,7 mm:stä 7,62 mm:iin tai 7,62 mm:sta 4,3 mm:iin. Ensimmäisellä luodilla oli verrattain suuri lähtönopeus, jopa noin 1 200 m/s, ja koko luotikimpulla vaikutusetäisyyttä ja osumatarkkuutta aina 400 m:iin saakka. Projektin tulokset jäivät lähes merkityksettömiksi ja se hautautuikin samaa vuonna käynnistyneen SPIW-projektin varjoon.

SPIW-projektin (Special Purpose Individual Weapon) merkittävin idea on uusi täysin muista poikkeava patruunaratkaisu, ns nuoliluotinen patruuna (flechette). Nuolen muodostaa 1,8 mm:n paksuinen ja noin 40—45 mm:n mittainen siipivakavoi-

Nuoliluotisen patruunan rakenne. Nuolen kärjessä oleva irtoava muovinen tuki tiivistää piipun eteenpäin ja kuljettaa nuolen ulos piipusta, koska tuen vaaleaan ja taaksepäin kartiomaiseen osaan vaikuttava ruutikaasun paine painaa tuen tiukasti kilni nuolen pintaan.

tu teräsneula, jonka paino on noin 0,6—0,7 g. Nuoli on etupäästään tuettu muoviseen tukikappaleeseen, joka irtoaa putkivaiheen jälkeen. Periaate on aivan sama kuin esimerkiksi panssarivaunun alikaliiperilaukauksessa. Nuolipatruunan keskimääräiset ominaisuudet ovat seuraavat:

- nuolen paino 0,7 g
- tukikappaleen paino 0,5 g
- panoksen paino 1,0 g
- hylsyn paino 4,2 g
- patruunan kokonaispaino noin 6,5 g
- patruunan pituus 60 mm
- nuolen lähtönopeus 1 400 m/s
- huippupaine piipussa noin 4 200 kp/cm².

Nuolen keveydestä johtuen sen nopeus hidastuu voimakkaasti. Niinpä esimerkiksi 1 400 m/s lähtönopeudella ammuttavan nuolen nopeus 400 m:n päässä on enää

noin 1 000 m/s. Ihmiskudokseen tunkeutuessaan pitkä ja kevyt nuoli menettää vakavuutensa, kääntyy poikittain ja joutuu ehkä pyörivään liikkeeseen. Näin saadaan ruhjealue nuolen halkaisijaa huomattavasti suuremmaksi ja koko iskuhetkellä ollut

liike-energia purettua itse kohteeseen. Nuoliluotien ja koko SPIW-projektin kohtalo liittyy tällä hetkellä toiseen USA:n armeijan käynnistämään ns FRS-ohjelmaan (Future Rifle System), jonka tavoitteuosioksi on asetettu vuodet 1980—85.

Patruunat vasemmalta oikealle: 12,7 mm — 7,62 mm supistuvalla piipulla ammittava SSB, 7,62 mm — 4,3 mm SSB, SPIW-projektin nuoliluotiset XM 144 ja XM 645 sekä moninuuolinen ja mikrokaliiperiset 3,3 mm:n, 4,3 mm:n ja 4,2 mm:n patruunat. Kolmesta viimeksimainitusta on selvästi todettavissa luodin ja hylsyn normaalista poikkeavat suhteet.

5.56 x 45 patruunan saama verrattain inostunut vastaanotto herätti kiinnostuksen myös 3—5 mm:n eli ns mikrokaliiperialueelle, jolla merkittävimmät kokeilut ovat tapahtuneet vuoden 1968 jälkeen. Kokeiluja on tehty sekä USA:ssa että Euroopassa. Esimerkkinä tällaisesta patruunasta mainittakoon Saksan Liittotasavallassa sijaitsevan asevalmistajan Heckler & Kochin pienikaliiperisen patruunan ominaisuuksia:

- kaliiperi 4,6 mm
 - hylsyn pituus 36 mm
 - luodin paino 2,7 g
 - patruunan paino 7,6 g
 - luodin lähtönopeus 860 m/s
 - luodin pituus 20 mm
- Erikoisuutena mainittakoon luodin epä-

symmetrinen kärki, jonka tarkoituksena on luodin vakavuuden horjuttaminen sen tunkeutuessa elävään kudokseen ja näin aikaansaatava ruhjealueen suurentuminen. Haittatekijöinä erittäin pienikaliiperisillä patruunoilla on luodin nopea hidastuminen, suuri herkkyys sivutuulelle ja näin ollen huono soveltuvuus kevyelle konekiväärille.

Kaikki edellä esitetyt kehittälyohjelmat ovat työskennelleet klassillisen patruunarakenteen luodin, hylsyn, ruutipanoksen ja nallin ympärillä. Jos tarkastellaan esimerkiksi 7.62 mm x 39 patruunan koostumusta, voidaan todeta, että hylsyn osuus patruunan painosta ja valmistuskustannuksista on noin 50 % ja kaiken lisäksi tämä kalliista ja kriisiherkästä materiaalista

valmistettu kappale heitetään menemään laukaustapahtuman jälkeen.

Hylsytönmän patruunan kehittäminen onkin ollut vuosikymmenien ajan asesuunnittelijoiden kaukaisena tavoitteena. Ongelman vaikeutta julkavastanee se, että vasta nyt 1970-luvun jälkipuoliskolla esiintyn julkisuudessa tietoja ongelman käyttökelpoisesta ratkaisemisesta.

Bundeswehrin toimeksiannosta on Heckler & Koch kehittänyt patruunan, jossa luoti on kiinnitetty suoraan sytytysjärjestelmällä varustettuun ajoainekappaleeseen. Patruunan teknillisistä tiedoista mainittakoon

- kaliiperi 4,2 mm
- luodin paino 2 g
- luodin lähtönopeus ... n 1 200 m/s
- patruunan pituus 29 mm
- patruunan paino n 4—5 g.

Luodin suuren lähtönopeuden johdosta 300 m:n lentoradan lakikorkeus on vain 13 cm ja iskuenergia riittää läpäisemään teräskypärän.

Hylsytönmän patruunan koko ja painovertailu. Patruunat vasemmalta oikealle: 7,62 x 51 Nato (23,7 g), 7,62 x 39 (16,5 g), 5,56 x 45 (11,2 g), 9 x 19 (11,8 g) ja 4,3 mm:n hylsytönmän patruuna (5 g).

Kenttäkelpoisen ja kustannus—tehokkuusvertailun kestävän hylsytönmän patruunan kehittämistä voidaan pitää yhtä merkittävänä edistysaskeleena kuin aikoi-

naan kehitystä, joka johti nykyiseen patruunarakenteeseen. Askeleen sijasta voitaneen puhua jopa harppauksesta ja siirtymisestä yksilöasejärjestelmien kehityksessä kokonaan uuteen sukupolveen ehkä jo 1980-luvun loppuun mennessä.

Esimerkkinä alussa mainitusta historian kertauksesta mainittakoon, että Amerikan sisällissodan aikaisessa rihlatussa musketissa käytettiin jo paloitetua luotia. 1870-luvun lopulla kehitettiin 45 kaliiperin revolverille moniluotipatruunaa. 1893 Amerikan laivasto otti käyttöön kaliiperiltaan 6 mm:n kiväärin ja maavoimat suorittivat kokeiluja 5,5 mm:n patruunalla nopeusalueella noin 800 m/s.

III ASEET

Yksilöaseiden kohdalla vallitsee selvä ero kehittälyaktiivisuudessa idän ja lännen välillä. Varmuudella eron voidaan ainakin todeta olevan kehittälytietojen julkistamisaktiivisuudessa.

Sen jälkeen kun Neuvostoliitto otti palveluskäyttöön rynnäkkökiväärin AK-47 ja 7.62 mm x 39 patruunan, on koko Varsovan liiton alueella tapahtunut kehitys ollut sidoksissa edellä mainittuun yhdistelmään. Neuvostoliitossa tapahtuneen kehityksen tavoitteena on ollut pyrkimys Kalashnikov-runkoiseen aseperheeseen, jossa käytetään vain kahta patruunaa, 7.62 mm x 39 ja 7.62 mm x 54 R. Eräänä viimeisimmistä tulokkaista mainittakoon kevyt konekivääri RPK, joka syrjäytti 1960-luvun puolivälissä Dektarjev-runkoisen kevyen konekiväärin RPD:n.

Muissa Varsovan liiton maissa valmistetaan AK-47:ää (AKM) joko suorana kopiona tai omana kansallisena versiona. Tiukka sidonnaisuus liiton yleispatruunaan säilyy kuitenkin kaikkialla.

Länsimaiden suosituimpana aseena voidaan pitää belgialaisen FN:n 7.62 mm x 51 Nato patruunaa ampuvaa FAL rynnäkkökivääriä. Sitä valmistetaan kymmenessä

eri maassa ja se on käytössä lähes kolmenkymmenen maan armeijalla.

Toisena suosittuna eurooppalaisena konstruktiona mainittakoon Bundeswehlerin käyttämä ja Heckler & Kochin valmistama rynnäkkökivääri G 3. Asetta valmistetaan lisenssillä 11 maassa, mm Ruotsissa ja Norjassa, ja se on käytössä kolmessa-kymmenessäviidessä maassa joko armeijalla tai poliisilla. Heckler & Koch on muutenkin kehittänyt markkinoille ainutlaatuisen aseperheen. Sen tuotevalikoimaan kuuluvat lähes kaikki patruunoita 9 mm x 19, 7.62 mm x 51, 5.56 mm x 45 ja

7.62 mm x 39 ampuvat yksilö-, ryhmä- ja ajoneuvokäyttöiset aseet.

Yhtenä suosituimmuusasemasta kilpaillevana on luonnollisesti USA:n armeijalla palveluskäytössä oleva valmistajasta riippuen AR-15 tai M 16 merkinnällä varustettu ja 5.56 mm x 45 patruunaa ampuva rynnäkkökivääri. Ase on käytössä useissa liittolaismaissa ja valmistajia löytyy myös Amerikan ulkopuolelta, koska valmistuslissenssi on USA:n hallituksella.

Aseiden ominaisuuksien vertailu on esitetty taulukossa 2.

Taulukko 2

Ominaisuus	Ase			
	FAL	G 3	M 16	AKM
Patruuna	7.62x51	7.62x51	5.56x45	7.62x39
Aseen paino kg	4.31	4.25	3.2	3.15
Paino ladattuna kg	5.06	4.8	3.6	4.0
Aseen pituus cm	110	102	99	87
Tulinopeus ls/min	650—700	500—600	700—950	600
Tehokas amet m	600	400	400	300
Aseen rekyylienergia kpm	1.65	1.52	0.75	0.65

Neljän eniten valmistetun palveluskäytössä olevan rynnäkkökiväärin tärkeimpiä ominaisuuksia.

USA:n KEHITYSNÄKYMIÄ

Kuten aikaisemmin on todettu, tehdään voimakkainta työtä uuden yksilöaseen kehittämiseksi USA:ssa. Armeijan käynnistämän Future Rifle System -ohjelman erittäin yksityiskohtaisten tavoitteiden saavuttamiseksi on samanaikaisesti käynnissä useita alaprojekteja, joilla tavoitteena on olla paras vaihtoehto ratkaistaessa tulevaisuuden rynnäkkökivääriä vuosina 1980—85. Ohjelman tavoitteista todettakoon — vertailun lähtökohtana pidetään M 16:sta ja kranaattikiväärin M 203 suoritusarvoja — piste- ja aluetulen ammuttamahdollisuuksia pidetään yhtä tärkeinä, järjestelmään on siis kuuluttava joko sirpa-

loituvan kranaatin ammuttamahdollisuus tai sillä on kyettävä aikaansaamaan ”haulikomainen” vaikutus — kohteen taisteluelvottomaksitekotodennäköisyys on oltava 25 % parempi kuin M 16:sta — tulenavauksen osumatodennäköisyys 90 cm x 50 cm kokoiseen maaliin 300—500 m:n ampumaetäisyyksille on oltava 30—50 % pistetulta ammuttaessa — aluetulta on voitava ampua suoralla suuntauksella etäisyyksille 35—200 m ja epäsuorasti etäisyyksille 150—400 m — osumatodennäköisyys pystysuoraan 1 m²:n maaliin 100—150 m ampumaetäisyydeltä on oltava 50 % — häiriötodennäköisyys pistetuli järjestelmällä saa olla korkeintaan 0,1 % ja

aluetulijärjestelmällä 0,2 % — piipun tulee kestää 20 000 laukausta yksittäistululta.

Kilpailussa ovat mukana ainakin seuraavat projektit:

Nuoliluoteja sarjatulessa ampuva kivääri

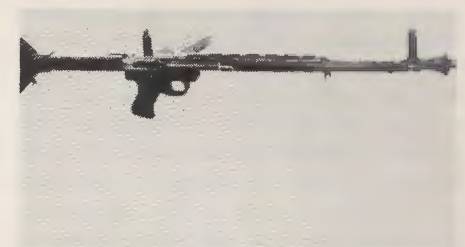
Aseella ammutaan yksinomaan 0.66 g:n painoisia nuoliluoteja, joiden lähtönopeus on noin 1 500 m/s. Tulinopeus on valittavissa siten, että se on sarjatulessa ammuttaessa 600 ls/min ja ns ryöppytulessa ammuttaessa 1 800 ls/min. Ryöppytulessa ammutaan kontrolloituna 3 ls:n sarjana eli yhdellä liipaisimen painalluksella lähtee aseesta 3 ls:n sarja. Ryöppytulessa hajonta on noin 7 piirua. Nuoli lävistää teräskypärän vielä 800 m:n päästä ammuttuna. Ase on aikaisemmin mainitun SPIW-projektin tuote.

Konventionaalisia luoteja sarjatulessa ampuva kivääri

Aseella ammutaan edellisen tapaan 3 ls:n kontrolloituina ryöppyinä 4.32 mm:n kaliiperisia ja 1.75 g:n painoisia luoteja lähtönopeudella 1 200 m/s ja tulinopeudella 1 800—2 000 ls/min. Koeaseina on käytetty sekä edellistä asetta että M 16:sta tulinopeuden kiihdyttäjällä varustettuna.

Suuren tulinopeuden kivääri

Tarkoituksena on ampua edelleen konventionaalisia patruunoita kontrolloituina 3 ls:n ryöppyinä, mutta tulinopeudella noin 4 500 ls/min. Rakenteessa on kuitenkin vain yksi piippu, jolloin joudutaan käyttämään rullamaisia panospesisiä ja ruutikaasun voimaa myös usean patruunan yhtäaikaiseen syöttämiseen.

USA:n ”Low Maintenance Rifle” ampuu yksinomaan sarjatulessa nopeudella 450 ls/min. Aseen rakenteesta on havaittavissa pyrkimys hyvään aseeseen vakavuuteen. Tästä ovat osoituksena pyrkimys saada aseeseen painopiste ja perän tukipiste samalle vaakatasolle sekä piipun suussa oleva rekyyllä vaimentava suujarru.

Nuoliluoteja ampuva ”haulikko”

Ase on ilmeisesti erittäin suurikaliiperinen (12 tai 20) ja sillä ammutaan haulikonpatruunan tavoin teräsnuolilla ladattuja patruunoita.

Halpa ja vähän huoltoa vaativa kivääri

Ase on rakenteeltaan verrattain konventionaalinen ja se on viimeinen vaihtoehto, ellei joku edellä mainituista projekteista johda suotuisaan lopputulokseen. Aseen rakenne on mahdollisimman yksinkertainen ja vähän osia sisältävä. Materiaaleina on käytetty korroosionkestäviä aineita ja voitelutapana ns kuivakalvomenetelmää nestemäisten voiteluaineiden sijasta. Aseen hallittavuutta sarjatulessa on parannettu valitsemalla edellisistä poiketen alhainen tulinopeus, vain 450 ls/min, sijoittamalla lipas ja kaasumäntä aseeseen sivuille sekä sijoittamalla perän tukipiste samaan vaakatasoon piipun akselin kanssa.

EUROOPPALAISIA KEHITYSNÄKYMIÄ

Euroopan puolella 1970-luvulla tapahtu-

nutta yksilöasekehittelyä tarkasteltaessa voidaan todeta, että sarjatuotantoasteelle kehitetyt ratkaisut edustavat verrattain klassillista linjaa.

Itävaltalaisen Steyer-Daimler-Puch yhtiön kehittämä rynnäkkökivääri StG 77 ampuu 5.56 mm x 45 patruunaa tulinopeudella 680 ls/min. Ase on ollut parhaillaan kenttäkokeiluissa ja hankinnat alkanevat jo vuonna 1978.

Sveitsissä ovat sekä Bernissä sijaitseva Eidgenössische Waffenfabrik että Schweizerische Industrie Gesellschaft (SIG) kehittäneet kolme erilaista muunnelmaa käsittävän rynnäkkökiväärisarjan, joista toinen valittaneen Sveitsin armeijan perusaseeksi 1980-luvulla. SIG-malleissa käytetään sekä 5.56 mm x 45 että 7.62 mm x 51 patruunaa.

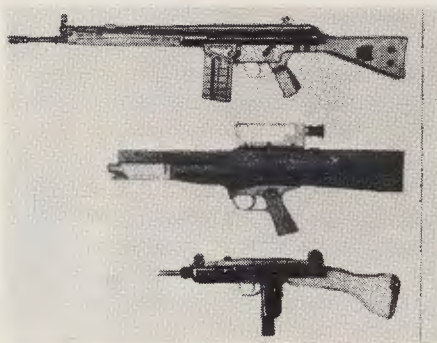

Englantilaisessa Royal Small Arms Factoryn ja Endfieldin yhteistyönä kehitetystä rynnäkkökiväärissä kiintyy huomio siihen, että klassillinen aseensa perä on poistettu ja näin saatun tilaan on sijoitettu syöttö ja laukaisukoneisto. Tähtäinvälin lyhenemistä on korvattu optisella tähtäimellä.

Englannissa on kehitetty Royal Small Arms Factory'n ja Endfield'in yhteistyönä rynnäkkökivääri, joka on tarkoitettu joukkojen kokeilukäyttöön vuoden 1978 kuluessa. Aseella ammutaan 4.85 mm:n kaliiperista luotia lähtönopeudella 900 m/s. Kahdellakymmenellä patruunalla ladattu ase painaa 4.12 kg. Ase on verrattain

lyhyt, sen pituus on vain 77 cm.

Edellämainittuja aseita 1950—60-lukujen vastaavanlaisiin konstruktioihin verrattaessa muutoksina voidaan mainita optinen tähtäin, sarjan pituuden rajoitinmekanismi sekä lippaan ja syöttölaiteiston sijoittaminen liipaisimen takapuolelle. Tuotantokustannuksissa mahdollisesti tapahtuneesta kehityksestä ei ole käytettävissä tarkkaa tietoa.

Heckler & Kochin valmistaman hylsytöntä patruunaa ampuvan koeseen kokovertailu G 3 rynnäkkökivääriin ja Uzi konepistooliin.

Merkittävänä ja uutta yksilöasesukupolvea enteilevänä voitaneen pitää sen sijaan Heckler & Kochin kehittämää hylsytöntä patruunaa ampuvaa asetta. Vaikka valtaosa kehitystyöstä ja -kustannuksista lankeaa ilmeisesti itse patruunan osalle, tuo hylsyn poisjättö itse aseeseenkin monia ennen ratkaisemattomia ongelmia. Näistä mainittakoon esimerkiksi patruunapesän tiivistys taaksepäin ja sen jäähtytys itsesytymisen estämiseksi, ampumattoman patruunan poistaminen patruunapesästä yms. Mielenkiinnolla voidaankin jäädä seuraamaan tulevaa kehitystä nimenomaan tällä alueella semminkin, kun USA:n kehityslinjat kulkevat aivan eri ratoja.

IV PÄÄTÄNTÄ

Edellä esitetyn perusteella voitaneen tode-

ta, että sekä eri sotilasliittoutumien kesken että uuden ja vanhan mantereen välillä vallitsee verrattain erilaiset kehityslinjat yksilöaseiden osalla. Varsovan liiton olotilaa voitaneen pitää verrattain staattisena sekä mahdollisimman suureen yhtenäisyyteen liittoutuman sisällä pyrkivänä. Eu-

rooppalaiset kehityslinjat ovat verrattain varovaisella ja klassillisella pohjalla yhtä poikkeusta lukuunottamatta. USA:n kehityslinjat ovat erittäin lennokkaat ja runsaasti erilaisia ideoita ja vaihtoehtoja sisältäviä. Suuren rahan vaikutus näkyvä selvästi.

rakennusvalmiste oy
FORSSA PUH. 916-11661

**SUOMEN FORSIITTI —
DYNAMIITTI OY**

Kokkolan Teräsrakenne Oy

Kivenhakkaajankuja 5 — 67100 Kokkola 10
Puh. 968 - 12 181

**Joensuun Ymp.
Osuusmeijeri**

**Veljekset Männikön
Rakennusliike**

Kalevankatu 5
60100 Seinäjoki 10

Snellmannin Sähkö Oy

Tehtaankatu 37
67101 Kokkola
puh. 968 - 14 777

Palokalusteet edullisesti

Teknohuolto ky

Neulekatu 8 55100 Imatra 10
puh. 954-22 199

Oy Maustetuonti Ab

Rajakivenkatu 10
20720 Turku 72
puh. 921-363 777

Juko Oy

23110 Mynämäki
puh. 921-707 250

Kyttälän Auto

Om. K. Kantola
Rautatienkatu 20
33100 Tampere 10
puh. 931-30 095

Kenkä-Kartano Oy

Järvenpää, puh. 280 830
Riihimäki, puh. 364 499

Maalarimestarien Oy

00530 Helsinki 53
Porthaninkatu 10
Niittyläntie 4
Vaihde 90 - 790 422,
Kotka, Keskusk. 33 puh. 952-13811

**Veljekset Laasasen
Suksitehdas**

VETELI
69720 Torppa
puh. 968-67 446

Rihulan Kutomo Oy

Harjavalta
Tehtaan myymälä
ANNAN SILMÄ
Annankatu 9 00120 Helsinki 12

**Maanpuolustuksen
Tuki ry**

Pohj. Hesperiankatu 15 A
00260 Helsinki 26
puh. 90-440 471

**Alajärven
Kotitekstiili**

sekä Kotikutomo
SF 62900 Alajärvi
puh. 966-2137

**Kuopion
Liikenne Oy**

Kuopio—Varkaus

Everstiluutnantti Gustav Hä g g l u n d

Sota inhimillisemmäksi —
sodan oikeussääntöjä koskevat
lisäpöytäkirjat valmistuneet

Viime kesänä päättyi Genevessä diplomaattikonferenssi, joka käsitteli aseellisissa selkkauksissa sovellettavan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden vahvistamista ja kehittämistä. Konferenssi, jossa oli edustettuna toistasataa valtiota, kokoon-tui vuosina 1974—1977 neljään 2—3 kuukauden pituiseen istuntoon. Se sai työnsä päätökseen 10. 6. 1977, jolloin se hyväksyi kaksi lisäpöytäkirjaa vuoden 1949 Geneven sodan oikeussääntöjä koskeviin yleis-sopimuksiin.

Vuoden 1949 neljä Geneven sopimusta koskevat: I sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden suojelua maasodassa, II sairaiden, haavoittuneiden ja haaksirikkoutuneiden sotilaiden suojelua merisodassa, III sotavankien suojelua, sekä IV siviilihenkilöiden suojelua sodan aikana. Kesällä 1977 hyväksytyistä lisäpöytäkirjoista toinen, ns. I lisäpöytäkirja on tarkoitettu sovellettavaksi kansainvälisissä aseellisissa selkkauksissa ja sisältää lähinnä vuoden 1949 I, III ja IV sopimuksia ajanmukaistavia ja laajentavia säännöksiä. II lisäpöytäkirja koskee sen sijaan valtion sisäisiä aseellisia selkkauksia ja pyrkii kehittämään vuoden 1949 sopimusten yhteistä kolmatta artiklaa, joka sisältää valtion sisäisissä selkkauksissa noudatettavat inhimillisen koh-telun perustakeet.

Lisäpöytäkirjat hyväksynyt konferenssi päätti lykätä niiden allekirjoittamista kuukaudella hyväksymispäivästä lähtien, jotta valtioille suotaisiin mahdollisuus vielä tarkistaa kantaansa eräisiin vai-keaksi osoittautuneisiin säännöksiin. Pöy-

täkirjat avataan siten allekirjoitusta varten 10. 12. 1977 ja ne astuvat voimaan kuusi kuukautta sen jälkeen kun ne on ratifioitu. Irtisanomisaika on yksi vuosi, irtisanoutu-minen ei kuitenkaan ole sallittua aseellisen selkkauksen tai miehityksen aikana.

Vuoden 1949 Geneven sopimukseen on liittynyt yli 140 valtiota. On varsin toden-näköistä, että lähes kaikki valtiot allekir-joittavat myös sopimuksia täydentävät li-säpöytäkirjat.

I LISÄPÖYTÄKIRJA

A. Sovellutusala

I lisäpöytäkirjan määräykset koskevat

- valtioiden välistä sotaa
 - valtioiden välisiä aseellisia konflikteja, vaikka joku osapuoli ei tunnustaisi sotatilan olemassaoloa
 - vapausotia, joita käydään siirtomaavaltaa, vierasta miehitystä tai rasistista hallitusta vastaan itsemääräämisoikeuden saavuttamiseksi (kv selkkauksen käsitteellinen laajennus)
 - miehitystä riippumatta siitä kohtaako miehitys aseellista vastarintaa vai ei.
- Sopimus sitoo siihen liittyneitä valtioita siinäkin tapauksessa, ettei joku aseellisen selkkauksen osapuoli ole allekirjoittanut sopimusta, mutta hyväksyy ja noudattaa sen määräyksiä. Määräyksiä tulee noudattaa siitä hetkestä, jolloin sota, selkkaus tai miehitys alkaa sen päättymiseen asti (sotavankien osalta kauemminkin). Protokollan noudattamista valvovat erityiset konf-

liktin alkaessa nimetyt suojevaluvtiot tai puolueettomat humanitaariset järjestöt.

B. Sodankäyntimenetelmiä rajoittavat säännökset

Sotatoimet ovat sallittuja ainoastaan sotilaallisia kohteita vastaan. Siviiliväestöä vastaan ei saa suunnata hyökkäystä missään olosuhteissa, ei edes kostoksi vastapuolen vastaavalle toiminnalle. Hyökkäys, "attacks" ymmärretään tässä taistelu- tai sotatoimena, riippumatta siitä, onko se luonteeltaan hyökkäyksellinen vai puolustuksellinen.

Yllä oleva periaate on otettava huomioon jo sotatoimia suunniteltaessa. Sotatoimien yhteydessä siviiliväestölle tahtomatta tuotetut vahingot tulee pyrkiä minimoimaan. Niinpä esimerkiksi asutuskeskusten summittainen pommittaminen on kiellettyä, pommitukset tulee suunnata vain siellä olevia sotilaskohteita vastaan. Toisaalta ei siviilejä saa käyttää sotilaskohteiden suojana, vaan heidät tulee pyrkiä siirtämään pois näiden läheisyydestä. Samoin tulee välttää sotilaskohteiden sijoittamista tiheästi asutuille alueille. Taistelualueella sijaitseva asutuskeskus voidaan myös julistaa puolustamattomaksi, jolloin vastapuoli ei saa hyökätä sitä vastaan.

Elinympäristölle ei saa tuottaa laajalaista, pitkäaikaista ja vaikeaa vahinkoa. Erityisesti kielletään sotatoimet patoja ja ydinvoimaloita tai niiden lähistöllä sijaitsevia sotilaskohteita vastaan, mikäli tällainen hyökkäys vapauttaa siviiliväestölle vaikeita tappioita aiheuttavia "vaarallisia voimia". Näiden laitteiden merkitsemiseen käytetään erityistä tunnusmerkkiä, kolmea oranssinväristä ympyrää.

Kansojen sivistykselliseen ja henkiseen perintöön kuuluvien muistomerkkien, taidehistoriallisten luomusten, kirkkojen ja temppelien vahingoittaminen on myös kiellettyä. Siviiliväestön hengenpitimiksi välttämättömiä tarvikkeita ei saa tuhota

tai viedä pois paitsi omalla puolellaan poltetun maan taktiikkaa noudatettaessa. Törkeäksi sopimusrikokseksi — sotarikokseksi — luokitellaan väestön siirto miehityltä alueelta tai miehityllyle alueelle.

Turhaa kärsimystä tuottavien aseiden, ammusten, materiaalin ja taistelumenetelmien käyttö on kielletty. Ei vankeja -periaatetta ei saa soveltaa eikä sillä uhata. Taistelukyvyttömiä vastaan ei saa hyökätä. Tällaiseksi luetaan myös hädässä olevasta lentokoneesta laskeutuvan varaan joutunut siihen asti kun tämä koskettaa maata. Petos on kielletty, sotajuonet ovat sitävastoin sallittuja. Petolliseksi menettelyksi katsotaan esimerkiksi valkoisen lipun tai punaisen ristin väärinkäyttö, haavoittumisen tai sairauden teeskentely taistelijan esiintyminen siviilinä ja YK:n tai puolueettoman valtion tunnusmerkkien vilpallinen käyttö. Normaaleina ja hyväksyttävänä sotajuonina pidetään taas esimerkiksi naamiointia, valelaitteita- ja liikkeitä, ansoja ja väärin tietojen syöttämistä.

C. Taistelija ja hänen asemansa

Taisteilija määritellään lisäpöytäkirjoissa uudella tavalla. Lyhyesti: taistelija = asevoimien jäsen (pl lääkintähenkilökunta ja hengellisen työn tekijät). Asevoimiksi luetaan taas kaikki konfliktin osapuolelle vastuullisen johdon alaiset organisoidut joukot, ryhmät jayksilöt riippumatta siitä, kantavatko he asepukeutta tai muuta yhteinäistä ulkoista tunnusta.

Taisteilijalla on oikeus osallistua suoraan viiolisuuksiin. Hänellä on myös oikeus sotavangin asemaan, jos hän jää vastapuolen vangiksi, vaikka hän olisi rikkonut sodan oikeussääntöjä. Taistelija on erottauduttava siviiliväestöstä osallistussaan taistelutoimintaan tai sitä edeltävään sotilaalliseen operaatioon. Koska erottautuminen on vaikeata jossain tilanteissa, riittää sotavankioikeuden säilyttä-

miseen, että hän taistelussa ja siihen valmistautuessaan kantaa avoimesti asettaan. Taistelija välttämätön ulkoinen tunnus on siis aseensa kantaminen avoimesti, ei univormu, kokardi tai käsivarsinauha. Vastapuolen univormu käyttö on kuitenkin kielletty. Vakoiuun syyllystynnyttä kohdellaan vakoojana eikä sotavankina, edellyttäen että hänet saadaan kiinni ennenkuin hän on ehtinyt palata omiensa yhteyteen. Vakoojana ei saa kohdella taisteilijaa, joka tietoja hankkiessaan esiintyy omassa asepuvussa.

Palkkasotureilla ei ole oikeutta sotavangin asemaan. Palkkasoturi määritellään hyvin tiukasti. Joutuakseen tähän halveksittuun kategoriaan tulee muun muassa saada huomattavasti korkeampaa palkkaa kuin samantasoisia tehtäviä hoitavien muiden taisteilijoiden eikä saa olla selkkauksen osapuolen asevoimien jäsen.

D. Perustakeet ja erityistä suojaa nauttivat ryhmät

Kaikki henkilöt, jopa palkkasoturit, nauttivat pöytäkirjan mukaan tiettyjen inhimillisten perustakeiden suojaa. Heitä ei saa esimerkiksi murhata, kiduttaa tai silpota, ottaa panttivangiksi, pakottaa prostituutioon tai rangaista kollektiivisesti. Heitä pidätettäessä, tuomittaessa ja rangaistaessa tulee noudattaa sivistysvaltioissa yleensä käytössä olevia menettelytapoja. Näiden perustakeiden lisäksi antavat pöytäkirjat erityistä suojaa eräille ryhmille, lääkintähenkilökunnalle, hengellisen säädyn edustajille, naisille ja lapsille sekä siviilipuolustushenkilökunnalle ja järjestöille.

Näistä mielenkiintoisimpia ovat ehkä siviilipuolustusta koskevat määräykset, jotka sisällytettiin pöytäkirjoihin paljolti pohjoismaiden aloitteesta. Siviilipuolustuksen asemaa ei aiemmin ole säädely näin yksityiskohtaisesti kansainvälisessä oikeudessa.

Siviilipuolustushenkilöstöä tulee kunnioittaa ja suojata edellyttäen, että he omistautuvat yksinomaan siviilipuolustustehtäviin, so huolenpitoon siviiliväestöstä ja sen avustamiseen. Heidän tulee saada jatkaa näiden tehtävien hoitoa myös miehityllä alueella. Siviilipuolustuksen rakenteita ja kalustoa vastaan ei saa hyökätä eikä vastapuoli saa ottaa niitä käyttöönsä.

Siviilipuolustusyksiköt, -henkilöstö, -rakennukset ja -materiaali tulee pyrkiä merkitsemään erityisellä tunnusmerkillä, tasasivuisella sinisellä kolmiolla oranssipohjalta. Miehityillä ja taistelualueilla tulee siviilipuolustushenkilöstöllä lisäksi olla henkilökortti. Samoin kuin lääkintähenkilöstö saa siviilipuolustushenkilöstöä aseistettu kevein henkilökohtaisin asein itsepuolustukseksi ja järjestyksen ylläpitämiseksi. Tällaisia aseita ovat pistoolit, kiväärit, konepistoolit ja kyynelkaasukranaatit mutta ei sirpaloituvat kranaatit eikä aseet, joiden käyttöön tarvitaan yhtä useampia henkilöitä. Taistelualueella tulisi aseistus pyrkiä rajoittamaan käsiaseisiin, so revolvereihin ja pistooleihin, mutta järeämminkin aseistettuja on pidätettävä tulittamasta, jos toteaa heidän kuuluvan siviilipuolustusjoukkoihin. Miehittäjällä on oikeus riisua siviilipuolustusyksiköt aseista.

Eräissä maissa sotilaat hoitavat siviilipuolustustehtävätkin. Pöytäkirja sallii sotilashenkilöiden ja -yksiköiden käytön siviilipuolustukseen ja antaa näille saman suojan kuin siviiliperusteisille siviilipuolustusyksiköille, mikäli heidät on määrätty pysyvästi siviilipuolustustehtäviin eivätkä he osallistu muihin sotilaallisiin tehtäviin konfliktin koko kestoaikana. Kahden hantun kantaminen, toimiminen vuoroin taisteilijana ja vuoroin siviilipuolustajana on siis kielletty. Siviilipuolustustehtävissä toimivilla sotilashenkilöillä tulee olla henkilökortti ja heidän tulee kantaa näkyvästi siviilipuolustustunnusta. He saavat toimia vain omien rajojensa sisäpuolella, miehittäjä ei voi käyttää heitä miehittämälläan

alueella. Keveiden henkilökohtaisten aseiden kanto on sallittua, kuten siviilikollegoillakin. Täten taistelukentällä saattaa tulla vastaan vihollisen asepukuun pukeutunut henkilö rynnäkökivääri kädessä, jota ei saa tulittaa mikäli huomaa hänen käsivarressaan sinisen kolmion oranssi-pohjalla.

E. Esimiehen asema ja säädösten opettaminen

Esimes on juridisessa vastuussa alaiensa rikkomuksista pöytäkirjojen säännöksiä vastaan, ellei hän ole tehnyt voitavaansa niiden ehkäisemiseksi. Komentajan velvollisuutena on huolehtia, että alaiset ovat tietoisia säännösten asettamista velvoitteista. Sotilaskoulutukseen on sisällytettävä Geneven sopimusten ja lisäpöytäkirjojen opetus. Sopimusten soveltamiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä tulee komentajilla olla käytettävissään lainopillisia neuvonantajia. Muille allekirjoittajavaltioille tulee ilmoittaa, mitä lakeja ja määräyksiä on annettu lisäpöytäkirjan noudattamisen varmistamiseksi.

II LISÄPÖYTÄKIRJA

Sisällissotia käsittelevää II lisäpöytäkirjaa on tarkoitus soveltaa kaikissa sellaisissa aseellisissa yhteenotoissa, joita I lisäpöytäkirja ei kata ja jotka tapahtuvat sopimuspuolen kansallisella alueella sen asevoimien ja niitä vastustavien sellaisten asevoimien tai järjestyneiden aseellisten ryhmien välillä, jotka vastuullisen johdon alaisena pystyvät pitkäaikaisiin ja keskitettyihin sotatoimiin ja kykenevät soveltamaan II lisäpöytäkirjan määräyksiä. Pöytäkirja ei koske lyhytaikaisia sisäisiä levottomuuksia kuten mellakoita tai terroritekoja.

II lisäpöytäkirja on suppea, käsittäen vain 28 yleensä lyhyttä artiklaa. Se on kahden varsin erilaisen katsantokannan kompromissi. Toisen katsantokannan mu-

kaan, jota pääasiassa edustivat konferenssissa sellaiset maat, joissa sisällissota on kaikkein epätodennäköisin, olisi tästä lisäpöytäkirjasta tullut tehdä mahdollisimman laajan ja yksilöidyn suojan antava. Ne maat, joissa hiljattain oli ollut valtion sisäinen selkkauk tai missä tällaisen mahdollisuus tuntui konkreettiselta, yleensä taas pitivät koko pöytäkirjaa tarpeettomana. Konferenssissa hyväksyty pöytäkirja sijoittuu näiden näkemysten välimaille: se antaa kapinoitsijoille inhimillisen kohtelun perustakeet, mutta ei humanisuudessaan suoranaisesti yllytä kapinaan.

Pöytäkirjassa todetaan nimenomaisesti, ettei mitään sen säännöstä saa käyttää perusteena interventiolle, suoranaisesti eikä välillisesti, eikä mistään syystä, itse selkkaukseen tai sopimuspuolen sisäisiin tai ulkoihin asioihin. Monet I lisäpöytäkirjan kiellot on sisällytetty myös II lisäpöytäkirjaan. Niinpä sisällissodassakaan ei saa hyökätä siviiliväestöä, "vaarallisia voimia" patoavia laitteita tai kirkkoja ja muistomerkkejä vastaan eikä tuhota tai viedä pois siviiliväestön hengenpitimiksi välttämättömiä tarvikkeita. Myös voimaanastumis- ja irtisanomissäännökset ovat paljolti samankaltaisia kuin I pöytäkirjassa. Irtisanomisaika on vain 6 kuukautta, mutta sopimusta ei saa sanoa irti sisällissodan aikana. Sisällissodan sääntöjä koskevan pöytäkirjan säännösten opetusvelvollisuus ei ole ehdoton kuten I pöytäkirjan.

Asekysymykset

Diplomaattikonferenssissa samoin kuin kahdessa sen yhteydessä pidetyssä asian tuntijakokouksessa pohdittiin varsin pitkällisesti mahdollisuuksia rajoittaa eräiden tavanomaisten aseiden käyttöä pääsemättä kuitenkaan yksimielisyyteen konkreettisista kielloista tai rajoituksista. I lisäpöytäkirja kieltää turhaa kärsimystä tuottavien aseiden, ammusten ja materiaa-

lin käytön yksilöimättä, mitkä ovat tällaisia. Tässä pöytäkirjassa kehoitetaan myös uusia aseita kehitettäessä tutkimaan, ovatko ne kansainvälisen oikeuden sallimia. Lisäksi konferenssi hyväksyi työnsä päätteeksi resoluution, jossa suositellaan erityisen konferenssin koollekutsumista viimeistään vuonna 1979 tarkoituksena saada aikaan määrättyjen tavanomaisten aseiden käyttörajoituksia tai -kieltoja.

Sodan oikeussääntöjä käsittelevässä konferenssissa tuntui olevan varsin laaja yksimielisyys tarpeesta rajoittaa röntgenillä ei-todettavien fragmenttien, miinojen ja ansojen sekä polttotaisteluaineiden käyttöä. Muiden esillä olleiden asekategorioiden osalta kävivät mielipiteet niin pahasti ristiin, että niistä tuskin on mahdollista päästä sopimukseen näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa. Mielenkiintoisimpia ovat siten käytännössä edellä mainitut kolme kategoriata.

Fragmenttien käytön kieltäminen ei toisi muutosta nykyiseen käytäntöön, mutta estäisi erään mahdollisen joskin vähemmän todennäköisen kehitysuunnan. Konferenssissa vallalla olleen käsityksen mukaan tulisi miinoitteista aina laatia sijoituspiirros. Tämä vastaa meikäläistä käytäntöä, ei aiheuta haittaa miina-aseen käytössä mutta helpottaa raivausta sodan jälkeen. Periaatetta on vaikea soveltaa epäsuorasti ammuttuihin tai lentokoneesta laskettuihin sirtotemiinoitteisiin. Konferenssissa kannatettiin varsin yleisesti velvoitetta varustaa sirtotemiinat mekanismilla, joka mahdollistaa niiden tuhoamisen. Mielipiteet polttotaisteluaineiden, varsinkin napalmin käyttökiellosta olivat sen sijaan varsin vastakkaisia. Täyskielto tuskin lienee näköpiirissä, mahdollisuuksien rajoissa tuntuu olevan sopimus kiellosta käyttäen polttotaisteluaineita siviiliväestön turvallisuuden vaarantavalla tavalla.

LOPUKSI

Suomi allekirjoittanee ensimmäisten joukossa sodan oikeussääntöjä vahvistavat ja kehittävät Geneven sopimusten lisäpöytäkirjat. Meillä ei ole vaikeuksia hyväksyä niissä vahvistettuja humanitäarisia periaatteita, periaatteita, joita me sivistysvaltiona muutenkin noudattaisimme. Eräät pöytäkirjojen säädökset antavat kuitenkin meillekin ajattelemisen aihetta.

Velvoite opettaa Geneven sopimusten ja niiden lisäpöytäkirjojen määräykset erityisesti asevoimien jäsenille aiheuttanee tarkistuksia puolustusvoimien opetussuunnitelmiin. Pöytäkirjojen juridinen teksti on käännettävä tavallisen kansalaisen kielelle, laadittava niiden keskeisistä kohdista kansantajuinen ja helposti omaksuttavissa oleva koonnos. Oppimateriaalin valmistuksessa tulisi olla yhteistyössä muiden maanpuolustussektoreiden ja varsinkin Suomen Punaisen Ristin kanssa. Erityishuomiota vaatii YK-tehtäviin koulutus, YK-sotilaathan saattavat joutua toimimaan tilanteissa, joissa myös II lisäpöytäkirjan säännökset on tunnettava tarkasti.

Väestönsuojeluhenkilöstö on meillä perinteisesti ollut aseistamatonta. Hyväksytyt lisäpöytäkirjat antavat mahdollisuuden tarkistaa tätä käytäntöä. Asiaa saattaa olla tarpeen harkita joskaan mitenkään ei ole ilman muuta selvää, että aseistamisella saavutetut edut ovat siitä aiheutuvia haittoja suuremmat.

Sodan kuva muuttuu, mikäli pöytäkirjojen säädöksiä siviiliväestön suojelemisesta kirjaimellisesti noudatetaan. Mm suuntautuisivat sotatoimet tuolloin entistä enemmän asutuskeskusten ulkopuolelle. Näiden säädösten vaikutusta sotatoimien kulkuun ja suunnitteluun olisi ehkä syytä lähemmin tutkia meilläkin.

**Turvallisuutta
vesille
Trygghet på sjön**

oy Rymaco ab

Kapteeninkatu 14, Helsinki 14,
puh. 90 - 13 425, telex 12-1260

Kaptensgatan 14, Helsingfors 14,
tel. 90 - 13 425, telex 12-1260

Italialaisten kuviokaakelien
maahantuonti—tukku— ja
vähittäisliike

**Ruotsalainen
Erikoislas Oy**

Pellervonkatu 15
33540 Tampere 54
puh. 931-56 925

Toimitus suoraan varastosta

Erkkola Ky

Kulkuvälineitä vammaisille
61330 Koskenkorva
puh. 964-59 149

**VARTIOIMISLIIKE
VARTIOAPU OY**

Kauppiaskatu 13 F
20100 TURKU 10
Puh. 921 — 23 133

Myös elektronista vartiointia

**METALLI JA
LASIKUITU KY**

32800 KOKEMÄKI
Puh. 939 — 62 002

**KERAVAN
ENSIMMÄINEN
APTEEKKI**

Tuusulantie 11 04200 Kerava
Puh. 246 322

**MUOTI-
HERRALA Oy**

23200 Vinkkilä
Puh. 922 — 62 230

**Suomi-
arpajaiset**

Vapaaehtoista
maanpuolustusta
Suomen hyväksi

Majuri Jarl Kronlund

**KOLMETOISTA VUOTTA
— 27 PATALJOONAA**

Rauhanturvaamistehtävä YKSP 27:n osalta Kyproksessa on päätynyt. Enää ei suomalainen YK-jääkäri tähyä vartiopaikaltaan puskurivyöhykettä eikä ilmoita kiistan osapuolten tulitaukorikkomuksista. Tänäpäin noita tehtäviä hoitavat kanadalaiset ammattisotilaat suomalaisten entisellä vastuualueella. Vahdinvaihto tapahtui 17. päivänä lokakuuta 1977.

Päätös YKSP 27:n kotiuttamisesta syntyi YK:n pääsihteerin Kurt Waldheimin ja Suomen hallituksen välisten neuvottelujen tuloksena. Lähtölaulus ammuttiin kuitenkin Kyproksessa keväällä 1977 suomalaisten supistettua pataljoonan miesvahvuutta 280:sta 220:een. Kamppailu paikasta auringossa alkoi. Suomi veti joukkonsa pois eikä uusia tullut tilalle. UNICYPin tahto on negatiivinen.

Osa pataljoonasta palasi Suomeen 2. marraskuuta, osa siirtyi Siinaille YKSP 9:n riveihin, ja vähäinen osa jäi selvittämään jäämistöä. Muutama suomalainen YK-sotilas jatkaa rauhanturvaamisperinteitä Kyproksessa, joten Suomen lippua ei ole kokonaan laskettu eikä suomalainen rauhanturvaaja ole vielä vain maininta

Kyproksen 10 000-vuotisen historian verisillä lehdillä.

Suomalainen YK-pataljoona oli Kyproksessa runsaat 13 vuotta kevästä 1964 syksyyn 1977. Tuona aikana ehti sattua kaiken näköistä, vaikka aika historiallisesti mitattuna onkin häviävän lyhyt.

Karkeasti hahmoteltuna suomalaisen rauhanturvajoukon aika Kyproksessa jakautuu neljään jaksoon. YK-joukkojen toiminnan alkuaikoina 1964—65 toiminta etsi uomiaan, joskus vähemmän mairittelevinkin muodoin. Vuodet 1966—1973 olivat vakiintumisen ja rutinoitumisen aikaa aina kesään 1974 asti. Seuraava ajanjakso heinäkuusta syyskuuhun 1974 oli lyhyt, mutta sitäkin rajumpi. Vallankaappaus ja turkkilaisten hyökkäys heittivät tilanteen pääläelleen. Alkoi YK-joukkojen uusi sopeutumiskausi, jota kesti vuoden 1975 loppuun. Uusi urautumiskausi alkoi.

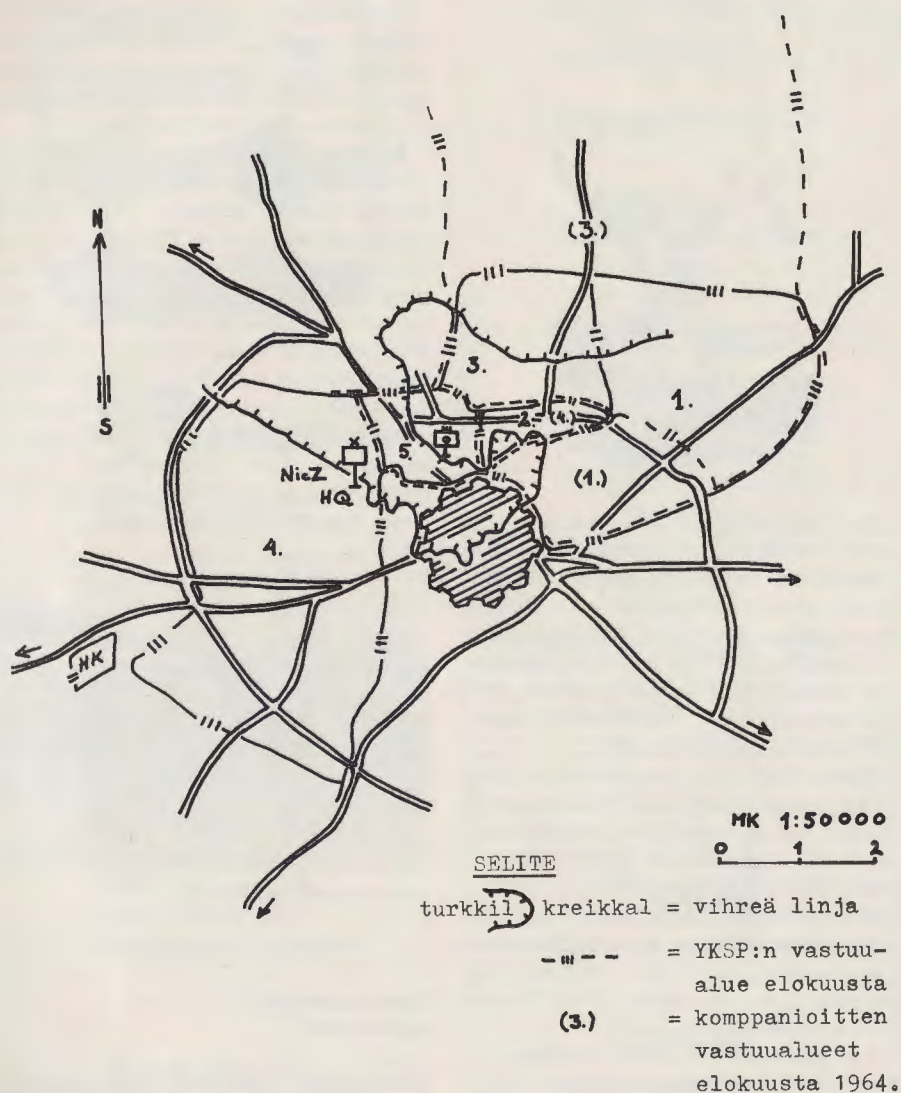

Kuva 2. Rotaatio on saapunut.

**Suomalaisten tulo
Kyprokseen**

Ensimmäiset suomalaisjoukot saapuivat Kyprokseen 24. 4. 1964 ja joukkojen kuljetus oli suoritettu loppuun viittä päivää myöhemmin. Joukot olivat hajallaan Nicosiasta Dhekeliaan.

Päätös rauhanturvajoukkojen lähettämisestä Kyprokseen tehtiin 14. 3. 1964

Kuva 3. YKSP 1:n vastuualueet 1964.

YK:n tekemän tiedustelun perusteella. Eduskunta hyväksyi hallituksen päätöksen 20. 3. 1964. Suomen YK-pataljoonan koostuminen, kaluston hankkiminen ja kuljetusten järjestäminen kestivät näin ollen runsaan kuukauden.

Tapahtumaketju, joka lopulta johti YK-joukkojen käyttöön Kyproksessa, alkoi joulun 1963 levottomuuksista. Näiden kuluessa Kyproksen kiistan osapuolet, turkkilainen ja kreikkalainen kansanosat, harvensivat toistensa rivejä. Sikäläiseen tapaan maksoivat myös naiset, lapset ja vanhuksat veronsa.

Kalpean kuvan siitä, miten kypriootit suhtautuivat ja suhtautuvat vieläkin itsenäisyytensä antaa se, että saarella ei juuri tunneta omaa itsenäisyyspäivää, joka on 16. 8. Sen sijaan Kreikan ja Turkin vastavia päiviä juhlistetaan. Kyproksenturkkilaiset viettävät myös Kyproksen turkkilaisen federatiivisen valtion (KTFD) perustamisen vuosipäivää.

Suomalaiset YK-joukot ryhmitettiin uudelleen toukokuussa 1964, jolloin ne saivat vastuulle pääkaupungin Nicosian itäiset ja pohjoiset osat (kuva 3), vihreän linjan, jonka nimi tarinan mukaan johtuu siitä, että englantilainen eversti piirsi sen vihreällä rasvakynällä karttaan.

Tähän uudelleenryhmittämiseen liittyi myös suomalaisten kuuluisa polkupyörämarssi Dhekeliasta Nicosiaan. Tempu vei suomalaiset YK-sotilaat yhdellä iskulla maailman lehdistön palstoille, osa pyöritti päätään ja toiset ylistivät suoritusta.

Alkuhankaluuksista toiminnan selkiytymiseen

Alkuvaiheen aikana sattui myös toistaiseksi ainoa kiistan osapuolten aiheuttama suomalaisen YK-jääkäriin kuolema. Tottumattomuus ja ehkä hieman virheellinen asennoituminen YK:n tehtäviin lienevät perimmäisiä syitä tapahtumaketjun kulmi-

noitumiseen Kyrenia-vuorten eteläisillä rinteillä.

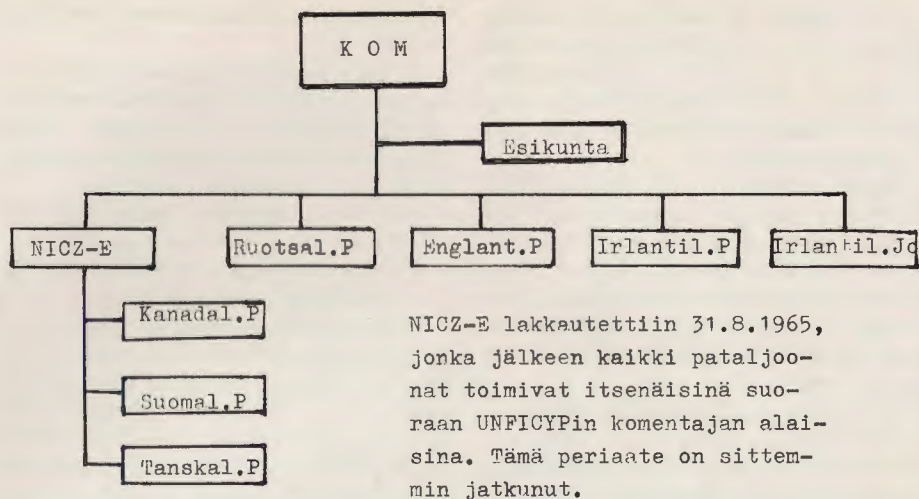
Vähitellen toiminta urautui uomiinsa. Kuvaava on YKSP 6:n toimintakertomuksen (1. 10. 66—31. 3. 67) kohta: "YK-SP 6:n tehtävä on ollut sama kuin sen edeltäjäpataljoonien omalla alueellaan — estää taistelujen puhkeaminen, — edistää olojen normalisoitumista ja — myötävaikuttaa pyrkimyksissä lain ja järjestyksen ylläpitämiseksi.

Tehtävä suoritettiin edeltäjäpataljoonissa vakiintuneen tavan mukaisesti. Tärkeimmän osan rauhanturvaamistehtäväänsä pataljoona suoritti pitämällä yllä jatkuvaa vihreän linjan vartiointia. Tässä tehtävässä onnistuminen vaatii osapuolten herkeämätöntä valvontaa ja heidän luottamuksensa voittamista asiallisella, rauhallisella ja määrätietoisella toiminnalla."

Partiointi kylissä ja hyvien suhteiden luominen osapuoliin sekä niiden ylläpito kuuluivat myös pataljoonien työkenttään. Alkuaikojen toiminnalle olivat ominaisia verraten tiuhassa tahdissa toisiaan seuranneet joukkojen ryhmittymismuutokset. Etsittiin uraa, joka parhaiten takaisi tehtävän täyttämisen. Niinpä suomalaisten kolmas ryhmittymismuutos tapahtui jo heinäkuussa 1964, jolloin Nicosian länsiosat luovutettiin tanskalaisten valvontaan. Suomalaisten vastuualuetta laajennettiin vastaavasti siten, että se ulottui pohjoisessa Kyrenia-vuoristoon saakka (kuva 3).

Seuraava ryhmittymismuutos tehtiin runsaan vuoden kuluttua, 1. 9. 1965, kun Nicosian alueen kansainvälinen kolmen pataljoonan esikunta lakkautettiin (kuva 4). Suomalaisten vastuulle tuli Nicosian itäinen osa (Nicosia East District). Vastuualue- ja ryhmittymismuutokset saatiin toteutetuiksi marraskuun alkuun mennessä.

UNFICYPin (Yhdistyneiden Kansakuntien Kyproksen rauhanturvajoukkojen virallinen nimilyhenne) vastuualuejako muuttui tämän jälkeen aina vuoteen 1974 saakka siten, että kansallisia pataljoonia

Kuva 4. YK:n Kypros-joukkojen pataljoonat 31. 8. 1965 saakka.

Kuva 5. Vastuualueet 1972.

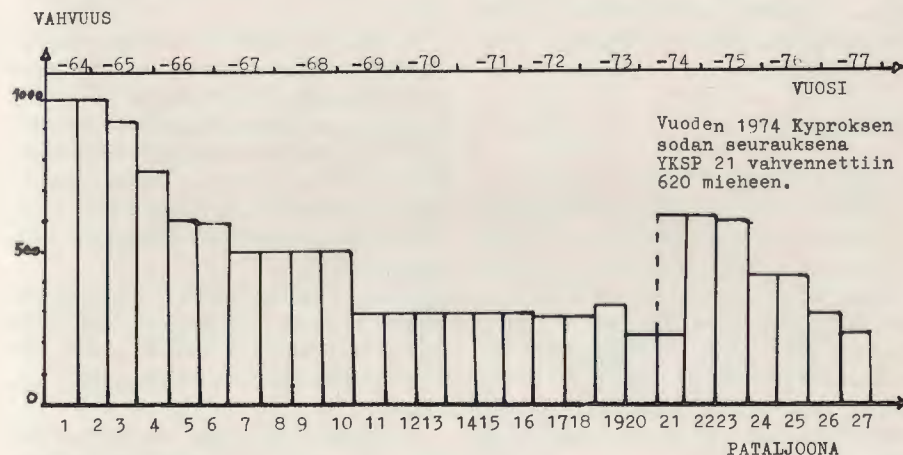
siirrettiin alueelta toiselle. Irlantilaiset vetivät pataljoonansa vuoden 1965 aikana pois Kyproksesta ja jättivät paikalle ainoastaan taisteluosaston.

Suomalaisten vastuualue muuttui huhtikuussa 1972, jolloin pataljoonan valvontaan annettiin Kyrenia District (kuva 5).

Vuosien saatossa olot rauhoittuivat niin, että Yhdistyneiden Kansakuntien

rauhanturvajoukkoja Kyproksessa voitiin ruveta vähentämään. Toinen ja ehkä painavampi syy supistuksiin oli Kypros-joukkojen epätydyttävä rahoitus.

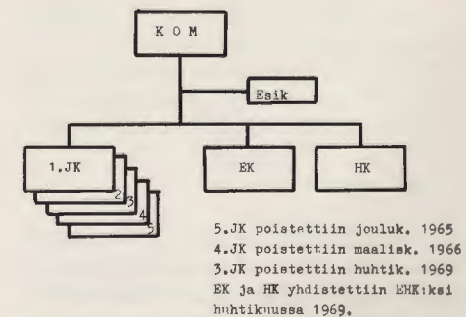
Myös Suomi supisti joukkojaan (kuva 6) niin, että pataljoonan vahvuus oli vuodesta 1967 noin 500 miestä, vuodesta 1969 noin 300 miestä ja vuoden 1973 lopusta elokuuhun 1974 215 miestä.

Kuva 6. Suomalaisten vahvuuden muuttuminen.

UNFICYPin pataljoonaorganisaatio (kuva 4) muuttui myös sikäli, että irlantilainen pataljoona korvattiin itävaltalaisella. Suezin kanavalle lokakuussa 1973 lähetetty irlantilainen taisteluosasto, joka pataljoonan lähdettyä jäi Kyprokseen, ei enää palannut saareen. Myös pataljoonien sisällä tapahtui muutoksia.

Suomalaispataljoona supistettiin organisatorisesti siten, että kun se vielä joulukuussa 1965 käsitti 4 komppaniaa, niin maaliskuusta 1966 lähtien siihen kuului enää 3 komppaniaa (YKSP 5) ja huhtikuusta 1969 kaksi jääkärikomppaniaa: valvontakomppania ja saattuekomppania (kuva 7).

Kuva 7. YKSP:n organisaatiomuutokset vuosina 1965—1972.

Kokonaisuudessaan ajanjakso vuodesta 1966 vuoteen 1972 ja edelleen syksyyn 1973 sujui suomalaispataljoonan osalta rauhallisissa merkeissä huolimatta siitä, että EOKA-B:n toiminta kenraali Grivasin johtamana oli vilkasta. Kyproksen kreikkalaisen kansanosan sisäinen välienselvittely ei niinkään vaikuttanut YK:n rauhanturvajoukkojen tehtävään kansanosien, kyproksenturkkilaisten ja -kreikkalaisten, välisen konfliktin hillitsemisessä. YK:n toiminnan painopiste oli selvästi poliittisella tasolla.

Matka Egyptiin

Vuoden 1973 syksyllä, jolloin suomalaispataljoonan vahvuus oli pienimmillään, käytiin Egyptin ja Israelin välillä ns. Jom Kippur -sota. Suezin kanavalle tarvittiin nopeasti YK-joukkoja. Lähin paikka, missä niitä oli, oli Kypros. Kanavalle lennätettiin myös 209 miehen vahvuinen suomalainen vapaaehtoisosasto, joka 27. 10. aloitti Suezin kaupungissa kuuluisaksi tulleen tunkeutumisen taistelevien osapuolten väliin. Onneksi lokakuu oli rotaatiokuukausi, joten suomalaiset kykenivät nopeasti täydentämään Kypros-joukkonsa entiselleen. ”Palokunta” palasi pääosin takaisin Kyprokseen marras—joulukuun aikana sen jälkeen, kun Suomesta oli lähetetty lisää rauhanturvajoukkoja Siinaille.

YKSP:n toiminta palasi normaaliin uomaansa. Pilvet olivat jo kuitenkin alkaneet uudelleen kerääntyä Kyproksen taivaalle.

Kyproksen sota 1974

Rajumyrsky puhkesi 15. 7. 1974 aamulla mannerkreikkalaisten upseerien johtaman Kyproksen Kansalliskaartin (National Guard) hyökätessä presidentinpalatsia vastaan ja miehittäessä pääosan saaren avainkohteista. Presidentti Makarios pakeni Paphokseen, josta hän YK:n avustamana siirtyi Akrotiriin ja maanpakoon. Vallan-

kumouksen aikana pidättäytyi kansalliskaarti toiminnasta kyproksenturkkilaisia alueita vastaan.

Rauhanturvajoukot seurasivat ”katseella” tapahtumien kulkua. Niiden tehtäviin ei kuulunut voiman käyttö tämänkaltaisissa tilanteissa, eikä niillä olisi siihen voimiansa vähäisyyden vuoksi ollut mahdollisuksiakaan. Vielä pienemmät olivat mahdollisuudet tapahtumien seuraavassa vaiheessa.

Viisi päivää Makariosta vastaan tehdyn vallankumouksen jälkeen nousivat manerturkkilaiset joukot maihin Kyrenian länsipuolella. Samanaikaisesti tulivat turkkilaiset maahanlaskujoukot Nicosian pohjoispuolelle ns. Suuren enklaavin alueelle. Samalla puhkesi myös sisällissota. Teurastus, jonka kuluessa kokonaisia kyliä katosi, oli alkanut.

YK:n rauhanturvajoukot pyrkivät parhaansa mukaan rauhoittamaan tilannetta ja estämään verilöylyt saaren kylissä. Syntyneessä tilanteessa niitä oli kuitenkin liian vähän.

Pahimmin kohtasivat taistelut suomalaisia ja kanadalaisia, joiden vastuualueille turkkilaisten hyökkäys kohdistui.

Turkkilaisten eteneminen saatiin pysähtymään heinäkuun loppuun mennessä.

YK:n kannalta merkittävä saavutus oli Nicosian lentokenttäalueen julistaminen YK:n suojelualueeksi. Lentokenttäalueesta vastasivat kanadalaiset suomalaisvahvennuksineen.

YK:n esittämään pyyntöön lähettää vahvennuksia Kyprokseen vastattiin nopeasti, ja jo 27. 7. saapui Suomesta komppanian vahvuinen osasto uutta henkilöstöä. Kokonaisuudessaan suomalaisvahvennuksiset olivat perillä 8. 8. 1974, jolloin YKSP:n vahvuus nousi yli 600:n. Uudet rauhanturvaajat saivat tulikasteensa miltei heti saavuttuaan.

Kyproksen tapahtumien johdosta käynnistetyt Geneven neuvottelut katkesivat tuloksettomina elokuun 13. ja 14. päivän vä-

lisenä yönä. Aamulla 14. 8. alkoi turkkilaisvoimien uusi hyökkäys ja 16. 8. oli saaren pohjoisosa niiden hallussa. Attila-linja jakoi saaren kahtia. Turkkilaisten vanha ajatus TAXIS, saaren jako, näytti toteutuneen. ○

Sodan vaikutukset YK-joukkoihin

Syyskuun 1974 lopussa pantiin UNFICYP:ssä toimeen ryhmittymysmuutos, jonka seurauksena suomalaisten vastuualue muuttui kuudennen kerran (kuva 8). YK-SP 22 sai vastuulleen Nicosia Zone Westin, johon sisältyi pääosin myös entinen Kyrenia District.

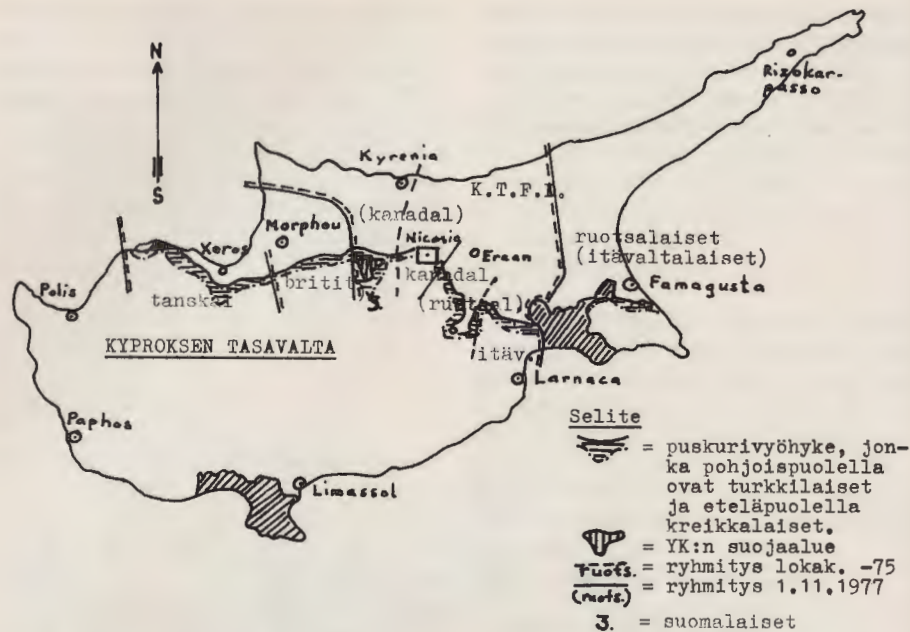
Kuva 8. Vastuualueet 1974.

Nicosian kansainvälinen lentokenttä liitettiin vastuualueeseen vasta huhtikuussa 1975.

Suomen YK-pataljoona käsitti nyt 3 jääkärikomppaniaa. Sellaisena se säilyi aina lokakuuhun 1975 saakka, jolloin koko UNFICYPin vastuualuejako muutettiin radikaalisti. UNFICYPin pataljoonaorga-

nisaatio säilyi tällöinkin ennallaan.

Uusi vastuualuejako vastasi Kyproksen uutta tilannetta. Entiset distractit (alueet) hävisivät ja tilalle tulivat sektorit (kuva 9), vastuualueet, jotka käsittivät kukin oman osansa osapuolten asemien väliin jäävää puskurivyöhykettä (UNDMZ) sekä osapuolten lähiselustan.

Kuva 9. Sektorit 1975.

Poikkeuksen tekivät ruotsalaisten 6. sektori ja suomalaisten 3. sektori, jotka ulottuivat pohjoisrannikolle saakka siksi, että noilla alueilla asui edelleen kyproksenkreikkalaista väestöä. Saaren eteläosaan jääneet kyproksenturkkilaiset siirrettiin jo 9. 8. 1975 suomalaisten vastuualueen kautta saaren pohjoisosaan. Attila-linjan pohjoispuolella organisoitiin yksipuolisesti federatiiviseksi osavaltioksi julistautunut KTFD (Kyproksen turkkilainen federatiivinen valtio) hallintokoneistoaan.

Tilanne ja toimintaolosuhteet YK:n Suomen pataljoonan osalta olivat muuttuneet ratkaisevasti. Enää ei varmistettu turkkilaiskyliä, vaan valvottiin selvää puskurivyöhykettä kahden kiväärintähtäimen läpi toisiaan tähyävän osapuolen asemien välillä. Kuten vuonna 1964 niin nykyin

kymmenen vuotta myöhemmin oli tehtävänä saada ammuskelu loppumaan, rauhoittaa tilanne ja näin luoda edellytykset poliittiselle ratkaisulle. Tilanne on tätä kirjoitettaessa rauhallinen, mutta poliittinen ratkaisu viipyy yhä.

Uuden aluejaon myötä supistettiin koko UNFICYPin ja siinä yhteydessä luonnollisesti myös YKSP:n vahvuutta. YKSP 24:n ajan pataljoonan vahvuus oli 411 miestä. Tilanteen rauhoittamisen ja YK:n maksuvaikeuksien myötä kotiutettiin YKSP 25:stä yksi komppania heinärotaatiassa 1976. Pataljoonaan kuului taas 2 jääkärikomppaniaa ja sen vahvuus oli 300 miestä.

Joulukuussa 1976 vaihtui UNFICYPin komentaja, intialaisen Prem Chandin tilalle tuli irlantilainen James Quinn.

Kuva 10. UNFICYPin uusi komentaja kenraalimajuri James Quinn vastaanottaa YKSP 27:n ohimarssin seurassaan pataljoonan komentaja everstiluutnantti Purmo Saarikoski.

Näkemiin Kypros

Keväällä 1977 supisti Suomi Kypros-pataljoonansa kahteen komppaniaan, joihin pataljoonan esikunta mukaanluettuna kuului organisaatiovahvuuden (220) lisäksi 10 miehen ylimääräinen osasto. Supistus oli yksipuolinen.

UNFICYPin johto reagoi nopeasti ja ilmoitti, että sen mielestä suomalaiset eivät tällä vahvuudella pystyneet hoitamaan tehtäviään. Suomen pataljoonan johto puolestaan ilmoitti, että kyllä pystytään. Jatkotapahtumat osoittivat, että tehtävät YK:n jäsenvaltioiden mielestä pystytään hoitamaan vieläkin pienemmällä kokonaisvahvuudella. Joka tapauksessa suomalaisille esitettiin kaksi vaihtoehtoa: joko suomalaiset lisäävät rauhanturvajouk-

Kuva 11. Kotiutuvilla lannaa.

kojensa vahvuutta vähintään 275 mieheen tai he voivat poistua. Tilalle kyllä oli tuloja. Mm Irlanti oli ilmoittanut halukkuutensa runsaan 300 miehen pataljoonan lähettämistä YK:n rauhanturvajoukkoihin. Konsultaatioitten jälkeen YKSP 27 poistui näyttämöltä lokakuussa 1977 ja UNFICYPin jäljelle jääneet joukot ryhmi-

tettiin uudelleen (kuva 9). YK-jääkäripataljoona 27 on palannut kotimaahansa. Eräs vaihe suomalaisen jalkaväen historiassa on päätynyt. Aplodit ovat lehdissä ja muistopatsas paahtuu Kyproksen auringossa.

Esirippu on sulkeutunut.

Yhdistyneiden Kansakuntien Suomen pataljoonien komentajina ovat toimineet

— YK-eversti	U Kettinen,	YKSP 1
„	E Siilasvuo,	YKSP 2
„	L Boldt	YKSP 3—4
„	U Koskenpalo,	YKSP 5
„	O Nuutilainen,	YKSP 6
„	V Rusanen,	YKSP 7
„	J Jyrhämä	YKSP 8
„	A Purhonen,	YKSP 9—10
„	H Anttila,	YKSP 11
„	R Raitasaari,	YKSP 12—13
— YK-everstiluutnantti	L Lehtovirta,	YKSP 14—16
„	P Kallio,	YKSP 17—18
„	A Kemppainen,	YKSP 19—20
„	J Pullinen,	YKPS 21—23
„	O Lopmeri,	YKSP 24—26
„	P Saarikoski,	YKSP 27.

Jämeriä laseja
OPTIKKO
MARJATTA KAARNA
Kalevankatu 20 Puh. 603 341

MIKKELIN OSUUSMEIJERI

Porrassalmenkatu 57 — PL 5 — 50100 MIKKELI 10
Puh. 955 — 14 311

Majuri Martti Härkönen

SOTILASKIELI — YLEISKIELEN OSA

Kielen kehittäminen ja huoltaminen

”Sihtiä viljeltäissä pitääpi aina ennenkuin kivääri laukaistaan siitä pidättämän huoli, että sihtiklassua sitä myöten nostetaan eli lasketaan kuin ampumisen holli on pitempi eli lyhyempi”, sanotaan v 1857 ilmentyneessä ohjesäännössämme ”Johdatus tarkk’ampujille”. Lainausta osoittaa, että sotilaskielemme on noista ajoista melkoisesti muuttunut.

Mutta myös yleiskielemme on kehittynyt. Sotilaskielemme on ammattikieli, mutta samalla se on erottamaton osa yleiskieltä. Sotilaskielen on kehityttävä yleiskielen kanssa. Sotilaskielemme on myös osaltaan kehittänyt yleiskieltä, sillä sotilas-sanastomme on runsaasti kartuttanut yleiskielen sanavarastoa.

”Kieli ei suinkaan itse kasva, itse kehity, itse muutu, ihmiset sitä kehittävät ja muuttavat. Kieli ei ole mikään organismi, ei ole elävää kieltä ulkopuolella ihmistä.” Lainausta professori E N Setälän teoksesta ”Kielentutkimus ja oikeakielisuus” ilmentää, ettei kieli itsestään kehity, vaan sitä kehitetään. Kielen kehittämisellä tarkoitetaan muutosten aikaansaamista käytössä olevaan kieleen. Yleiskielen kehittäjinä toimivat mm kirjallisuus, julkinen sana ja kielentutkijat.

Mutta kieltä voidaan kehittää myös väärään, epäsuotuisaan suuntaan. Etenkin puhekieli omaksuu sellaisia sanoja ja ilmaisuja, jotka eivät ole suotavia. Tarvitaan kielenhuoltoa. Kielenhuollolla tarkoitetaan kielen valintaa ja ohjailua oikeakielisyyteen. Oikeakielisyydellä taas ymmär-

retään kielen tietoista ohjailua, joka pyrkii säilyttämään kielen omalaatuisuuden, lisäämään sen säännönmukaisuutta sekä kehittämään sitä aidosti ilmeikkääksi. Lyhemmin voitaisiin sanoa, että oikeakielisuus on yleiskielen käyttöä koskevien hyväksytyjen ohjeiden ja sääntöjen noudattamista. Oikeakielisyyden runkona ovat kielentutkimusta suorittavien, auktoriteetin aseman saavuttaneiden kielentutkijoiden asettamat säännöt.

Sotilaskielen on noudatettava oikeakielisyyden sääntöjä, mukauduttava niihin ja muututtava niiden mukana. Mutta sotilaskielen on myös palveltava käyttäjiään. Sen on kehityttävä ja muotouduttava käyttäjien kulloisiakin tarpeita vastaavaksi. Sotilaskielemmekin tarvitsee kehittämistä ja kielenhuoltoa.

Kielenkäytölle asetettavia vaatimuksia

Ilmaisun on noudatettava tiettyjä sääntöjä, jotta se olisi ymmärrettävää. Vaatimus pätee sekä puhuttuun että kirjoitettuun kieleen.

Kielenkäytön tärkein perusta ovat kielipöpin perussäännöt. Mutta mitä paremmin ne tunnetaan, sitä enemmän ne jäävät taka-alalle. Ne vaikuttavat, mutta eivät enää näkyvästi häiritse tai kahlitse kielenkäyttöä.

Ilmaisun perusasioihin kuuluu sanonnan täsmällisyys. Sananvalintaan on kiinnitettävä huomiota. Äidinkielen sanojen merkitys ja käyttömahdollisuudet on tunnettava. Virheellisiä sananvalintoja ovat esimerkiksi ”suurilapsinen perhe” (lapset isokokoisia?) tai ”pienituntinen opettaja”

(pienet tunnit?).

Ilmaisun on oltava luontevaa ja yksinkertaista. On turhaa kuvitella, että vähäpätöiset asiat muuksi muuttuvat, jos ne ilmaistaan koukertelevalla, keinotekoisella ja ehkä vaikeaselkoisellakin tyyllillä. Ilmaisun luontevuuteen kuuluu myös tyylijätju. Asiatyylissä ei pidä käyttää rahvaanomaisia arkikielen sanontoja. Ei sopine oikein tyyliin: "Ajatelkaapa kaunista naista pappina, jo olisivat urokset silmät tapillaan". Mutta sanataituri Aleksis Kivelle sopii: "Terve, armahin lantakasa siinä alla, ihannampi onnen kukkulaa! Ah!"

Sanonnan on oltava tiivistä. Esitettävät yksityiskohdat on valittava tarkoituksenmukaisesti. Ei pidä käyttää tyhjiä sanoja eikä turhan pitkiä ilmaisutapoja. Yleisesti voidaan sanoa, että missä yksi sana riittää, siinä on kaksi liikaa. "Mitä henkilökunnan asuntopulaan tulee, niin voidaan todeta, että siinä viime vuosina on ilmennyt lievä helpottumista" (Henkilökunnan asuntopula on viime vuosina hieman helpottunut).

Virkkeet on pyrittävä muodostamaan lyhyiksi. Töksähtelevää esitystä on kuitenkin vältettävä. Arpeettoman monia ja toisistaan irrallisia asioita ei pidä sijoittaa samaan virkkeeseen.

Ilmaisu ei saa olla liian käsitteellistä. Etenkin kirjoitettu kieli pyrkii olemaan varsin käsitteellistä. Näin se loitontuu normaalista puhekielestä. Tällöin sanonta mutkistuu, käy epähavainnolliseksi ja vaikeaselkoiseksi. "Aamulla oli havaittavissa voimakasta sumunmuodostusta" (Aamulla oli tiheä sumu).

Tautofoniaa tulee välttää. Sen välttäminen ei kuitenkaan kaikissa yhteyksissä ole mahdollista. Tällöin ei asiaa suinkaan paranna kömpelöiden kiertoilmaisujen käyttäminen.

Liiallisten kuvailmaisujen käyttäminen johtaa ilmaisun epämääräisyyteen ja holtittomuuteen. Kuvailmaisujen luonnottomuudet voivat rikkoa varsinkin asiatyylä.

"Umpikuja ei tiistaisessa istunnossa lauennut". (Umpikuja laukeaa?) "Hyökäysketju näyttää muodostuvan HIFK:n kompastuskivinä". (Omat hyökkääjät kompastuskivinä?)

Muotisanaja on käytettävä harkiten. Näitä esiintyy etenkin julkisessa kielenkäytössä. Muotisanat ovat sinänsä kelvollisia ilmaisuja, mutta mitä suosittumaksi ne tulevat, sitä epämääräisemmäksi niiden sisältö tavallisesti käy. Niitä käytetään myös väärissä yhteyksissä. "Varusmiesliiton toiminta on jatkunut suotuisissa merkeissä. Oppilasupseerit tekevät kielivirheitä suuressa mittakaavassa".

Erityisvaatimuksia sotilaskielelle

Edellä esitetyt yleiset vaatimukset pätevät myös sotilaskieleen. Sotilaskieli on ammattikieli, joten siinä korostuvat tietyt vaatimukset. Sotilaskielen tärkeimmät käyttötavat ovat käskyt ja komennot. Esimiesasemassa olevalle sotilaille ei riitä, että hänellä on tarvittavat sotilaalliset tiedot ja taidot. Hänellä on oltava myös hyvä äidinkielen taito. Epäselvä käsky saattaa johtaa aivan odottamattomaan lopputulokseen. Hyvän sotilaskielen on noudatettava oikeakielisyysääntöjä. Tämän lisäksi sille asetetaan muitakin vaatimuksia, joista tärkeimmät ovat lyhyys, ytimekkyys ja yksiselitteisyys.

Lyhintä ja samalla sanonnaltaan tarkoin kaavaan sidottua on komentokieli. Käskyissä ja muissa sotilaskielen käyttöön liittyvissä suullisissa ja kirjallisissa esityksissä on käytettävä hyväksi kaikkia asiatyylisiin sopivia kielellisiä ilmaisukeinoja. Kuitenkin asiat on pystyttävä ilmaisemaan täsmällisesti ja ymmärrettävästi sanonnan lyhydestä huolimatta. Vaatimukset ovat keskenään osittain ristiriitaisia. Liian tiivis ja liian lavea sanonta voivat molemmat aiheuttaa vääriä tulkintoja. Kielenkäytössä on noudatettava tervettä harkintaa ja otet-

tava huomioon kuulijoiden tai lukijoiden taso. Edellytyksenä harkinnan käyttämiselle on tietenkin ilmaisun eri vaihtoehtojen hallitseminen. Tämän vuoksi sotilaan on hallittava yleiskieli ja tunnettava ammattisanasto.

Sotilaskielemme kehittämisen ja huoltamisen päämäärä ja tarve

Kielen kehittämistä on mm uusien sanojen ja uusien käsitteiden käyttöönotto. Kehittämisen tarvetta aiheuttavat sotilaskielesämme esimerkiksi tekninen ja taktinen kehitys puolustusvoimissa. Muutoksia kieleen ei pidä tehdä siksi, että ne ovat mahdollisia, vaan siksi, että ne ovat tarpeellisia. Muutoksia suunniteltaessa on otettava huomioon niistä aiheutuvat mahdolliset kielteiset seuraukset. Kieli voi eristäytyä kansainvälisistä käsitteistä, jolloin ulkomaisen kirjallisuuden seuraaminen tulee vaikeaksi. Reservin upseerit eivät ehkä pysty käyttämään ohjesääntöjä ja oppaita, koska he eivät tunne muuttunutta sanastoa.

Professori Rautavaara mainitsee eräänä edellytyksenä viestinnän onnistumiselle: "Lähetäjällä ja vastaanottajalla tulee olla samanlainen käsitys viestiin sisältyvien sanojen (myös lyhennysten ja muiden sovitujen merkkien) sisällöstä ja merkityksestä. Tämä tarkoittaa sitä, että lähettäjän on sisällytettävä sanomaansa vain sellaisia sanoja, merkkejä ym, jotka kuuluvat vastaanottajan omaksumaan sanavarastoon. Kielen tulisi olla siis mahdollisimman selvää ja elämänläheistä.

Sotilaskielemme kehitetään jatkuvasti. Otamme käyttöön uusia komentoja, käsitteitä ja annamme sanoille uusia merkityksiä. Käymme omassa keskuudessamme väittelyjä taktiikkaan liittyvien sanojen viivahde-eroista. Esimerkkeinä voidaan mainita sanat suojata, puolustaa, torjua jne. Ymmärtävätkö reserviläiset nämä vivah-

de-erot käskyissä? Käsitteiden käyttöön-otosta voidaan esimerkkinä mainita alueelliseen taisteluun liittyvät käsitteet. Ne on määritelty, mutta tuntuu siltä, että ne sekoavat ammattisotilaaltakin. Lyhenteet ja taktilliset merkit ovat sotilaiden ammattitiedouden ylpeyden aihe. Reserviläisten on vaikea niitä omaksua lyhyessä ajassa.

Sotilaskieli tarvitsee ammattisanastoa, jotta kykenemme ilmaisemaan asiat selvästi ja lyhyesti. Mutta ei liene tarpeellista pyrkiä sellaiseen kielenkäyttöön, jota varusmiehille ja reserviläisille on vaikea kouluttaa ja jonka kulloistenkin muutosten tasalla heidät on vaikea pitää. Taktillisia merkkejä ja lyhenteitä lienee liikaa. Lyhenteissä tulisi päästä vain tiettyihin runkosanoihin, joista voitaisiin helposti johdattaa johdannaiset. Merkit pitäisi mukauttaa mahdollisimman paljon siviilikäytössä oleviin mahdollisiin vastaaviin merkkeihin. Tähän on jo pyritty mm viestialan merkeissä.

Kielen kehittämisessä tulee olla tiiviissä yhteistoiminnassa vastaavien siviilijärjestöjen ja -laitosten kanssa. Yhteistyön puuttumisesta voidaan esimerkkinä mainita väestönsuojelun käyttämät merkit. Ne muistuttavat paljon puolustusvoimien taktillisia merkkejä, vaikkakin niiden merkitys on aivan toinen.

Kielenhuolto kohdistuu jo olemassa olevaan kieleen. Se osaltaan myös tukee kielen kehittämistä.

Sotilaskielen tulee noudattaa yleiskielen hyväksytyt sääntöjä ja kielenkäytön ohjeita. Sotilaskielen tulee myös säilyttää omaperäisyytensä ja tyyliinsä. Sotilaskieli käyttää yleensä asiatyylä, jonka tärkein vaatimus on selvyys. Professori Saarimaa on sanonutkin, että selvyttä ja jopa karuutta on usein pidettävä juuri sotilaiden käyttämän tyylin voimana.

Yleiskielen nykysuuntauksena on "vapaa kehityksen linja". Kielimiesten kantana on, että kieliopin perussääntöjä tulee orjallisesti noudattaa. Nykyisin hyväksy-

tään epäsuoran sanajärjestyksen käyttö, mikäli se selventää ilmaisua tai korostaa tiettyä asiaa. Harkinnanvarainen pilkutus voittaa yhä enemmän alaa. Vierasperäisiä sanoja hyväksytään käyttöön koettamatta keksii niille ehkä keinotekoisia suomalaisia vastineita.

Myös sotilaskieltä on jatkuvasti ohjailtava. Kieli pyrkii omaksumaan epäsuotavia ilmaisuja, jotka sekoittavat kielen ymmärtämistä. Professori Sadeniemen mielestä sotilaskielemme suurimpana haittana on liika abstraktisuus ja lauserakenteiden monimutkaisuus. Liika käsitteellisyys vaijaa varsinkin taktista kielenkäyttöämme. Käytämme sellaisia sanoja, jotka kalkkavat asiantuntemusta, mutta joiden sisältö ei ole täysin selvä, esimerkiksi yleisjärjestely, kokonaiskäyttö, kokonaistoiminta. Lauserakenteiden monimutkaisuutta esiintyy vanhemmissa ohjesääntöissämme. Esikuntaohjesääntömme tosin toteaa: "Asiat on esitettävä lyhyesti". Tiivistetyin tyylin klassisena esimerkkinä voidaan pitää Caesarin taistelukertomusta: "Tulin, näin, voitin".

Sotilaskielemme on muotoutunut eräitä virheellisyyskäsitteitä. Nämä virheet ovat usein käytettyinä saaneet jo pysyvänkin sijan kielenkäytössämme. Pidämme niitä "oikeana" sotilaskielenä.

Tavallisimpana virheenä voidaan näistä mainita mm sveltisismi: "Tie sulutettiin pi-oneerikomppanian t o i m e s t a .

V ä l i t t ö m ä s t i hyökkäyksen jälke en . . . Prikaati siirtyi Lahteen, i l m a n e t t ä kohtasi vihollista".

Relatiivipronominin käytössä tehdään virheitä:

"Viimeisenä saapui I I I P a t a l j o o n a huoltoineen, j o k a o l i kärsinyt taistelussa eniten". Useita relatiivilauseita on myöskin tapana sijoittaa peräkkäin, joka johtaa epäselvyyksiin, jopa väärinkäsityksiin. Saatamme kuvitella, että asiantuntemusta osoittaa monimutkais-

ten virkkeiden käyttö: "Selustaan ryhmitetään IV Pataljoona, jonka osuus maahanlaskun torjunnassa, jonka merkitys näillä aukeilla, jotka ulottuvat Hyvinkäälle asti, on ensiarvoisen tärkeä, tulee varmasti olemaan ratkaiseva". Sivulauseita ei tule sijoittaa päälauseeseen sisään.

Sotilaskielessä joudumme käyttämään paljon paikannimiä. Samanarvoisia lauseenjäseniä ei saa taivuttaa eri tavalla: "Prikaati ryhmittyy Vuojärvi—Saukkola—Vuostimon alueelle".

Sanojen tai sanontojen muodostamisessa tulee olla tarkkana. Virheellisyyksistä voidaan mainita mm: Varmuudella (varmasti), erinäiset (eräät), täältä käsin (täältä), maaperä sanelee (johtuu maaperästä) jne. Väärin käytettyjä sanoja ovat usein: Huomioida (ottaa huomioon), vakiinnuttaa (vakaannuttaa), vakuutettu (vakuutunut).

Sotilaskielemme on omaksunut paljon muotisanontoja. Esimerkiksi minä-sana korvataan usein arvokkaamman tuntuksella ilmauksella "allekirjoittanut, näiden rivien tekijä ja jopa allepainettu".

Esimerkkejä kielenhuollon tarpeesta voitaisiin esittää paljonkin. Päämääränä ei tule ollakaan täysin virheetön kieli, vaan ilmaisuuden selvyys.

Sotilaskielemme kehittämisen ja huoltamisen vastuu

Sotilaskielemme kehittämistä ja huoltamista suoritetaan monilla tahoilla. Tarvitaan keskitettyä johtoa, joka ohjaa tätä toimintaa. Nykyisin ei kielemme kehittämisen ja huollon vastuuta ole suoranaisesti määrätty.

Tällaisen "kielitoimistomme" tehtävään voitaisiin katsoa sisältyvän esimerkiksi:

- yhteydenpito yleiskielen johtaviin kielimiehiin ja eri ammattisanastojen tunti-joihin,
- sotilassanaston sanamateriaalin ajan

tasalla pitäminen,

- uusien sanojen muodostaminen ja — niiden tultua virallisesti hyväksytyiksi — sanamateriaalin luovuttaminen käyttäjille,

- esitysten kokoaminen, oikeakielisyyden selvittäminen ja hyväksikäyttö.

Sotilaskielemme kehittäminen on suoritettava harkiten. Ei voida hyväksyä, että jokainen esimies, joka keksii uuden sanan tai määritelmän, määräisi alaisensa sitä käyttämään. Tarvitsemme tietyn auktoriteetin, joka hyväksyy muutokset virallisesti käyttöön otettavaksi.

Sotilaskielemme kehittämisen ja huoltamisen mahdollisuudet

Ohjesäännöt ovat sotilaskielemme kehityspohja. Niistä omaksutaan sotilaskieli. Nykyisin pääasiassa ohjesääntöjen avulla leviiä sotilaskielen kehitys käyttäjien tietoisuuteen. Ohjesääntöthän ovat puolustusvoimissa varsin luettuja kirjoja ja niiden levikki on taattu.

Sotilaskielemme huoltamisen kannalta olisi suotavaa, että kaikkien ohjesääntöjemme kieliasun tarkistaisi asiantuntija. Rahan puutteen vuoksi ei aina näin voida menetellä, mutta tiivistä yhteyttä Nyky-suomen Laitoksen kielimiehiin voitaneen pitää. He antavat auliisti ilmaisiakin neuvoja, tosin vain puhelimitse.

Ohjesääntöjemme kielen tyyliä voitaisiin harkita. Jo Aleksis Kivi sanoi kuivasta asiattylistä: "Tuntuu kuin pureskelis lastuja ja kiviä". Ohjesääntöjä ei suinkaan ole tarkoitettu vitsikirjoiksi. Mutta varsinkin varusmiesten käyttöön tarkoitettujen ohjesääntöjen voinevat olla elämänläheisesti kirjoitettuja. Uudet sanat ja käsitteet tulee ottaa harkiten käyttöön ja määritellä ne "kansantajuisesti".

Sotilasopetuslaitoksilla on merkittävä osuus sotilaskielemme oikean käytön juurruttamisessa. Sotilaskielen käyttöön liittyvää opetusta ovat mm taktiikka, diploma-

työt, tutkielmat, esitelmät, yleisesikunta-palvelu, äidinkieli, kirjeenvaihto ja kouluttamistaito. Sotilaskielen opetuksen päämäärä ja laajuus riippuvat luonnollisesti koulun tasosta. Varusmiehillä opetuksen päämääränä on selvän komento- ja käskykielen hallitseminen. Kantahenkilökunnan tulee myös hallita sotilaskielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito.

Ei vain sotilasopetuslaitosten opettajien ja kouluttajien, vaan myös koko kantahenkilökunnan on pysyttävä sotilaskielemme kehityksen tasalla. Jokaisen on kyettävä käyttämään hyvää sotilaskieltä. Sotilaskielen tuntemus on levitettävä myös varusmiesten keskuuteen. Heidän on tunnettava käyttämämme termit.

Sotilaskielemme kehittämisen ja huoltamisen ei tulisi olla kantahenkilökunnalle pelkästään velvollisuus. Jokaisen tulisi sitä myös harrastaa kykyjensä ja taitojensa mukaan. Asianomaisen koulupohja ei ole ratkaiseva. Kehittämistä ja kielenhuoltoa tarvitaan kaikilla tasoilla, komennosta vierasperäisten sanojen ääntämiseen.

Lopuksi

Sotilaskielemme on ammattikieli, mutta samalla se on yleiskielen osa. Sotilaskielemme ei saa eristäytyä yleiskielestä. Hyvän sotilaskielen vaatimuksia ovat oikeakielisyyden lisäksi lyhyys, selvyys ja yksiselitteisyys.

Ehkä tärkein sotilaskielen käyttömuoto ovat käskyt. Käskyjen päämääränä on saada aikaan tietty toiminnallinen seuraamus eli saada joukko toimimaan tietyllä tavalla tietynä ajankohtana. Edellytyksenä halutulle toiminnalle on, että käskynantaja ja käskynottaja puhuvat samaa kieltä ja ymmärtävät toisiaan.

Sotilaskielemme kehittämisen ja huoltamisen päämääränä on kehittää selvää kielenkäyttöä. Kielemme on kehitettävä, jotta se vastaisi käyttäjien tarpeita muuttuvissa oloissa. Sotilaskielemme tar-

vitsee myös kielenhuoltoa. Nykyajan "vaapaan kehityksen linja" ei tarkoita holtittomuutta kielenkäytössä. Varsinkin sotilaskieltä on varjeltava sanojen merkityksien ja käsitteiden sekaantumiselta.

Sotilaskieli tarvitsee oman auktoriteettinsa kielen kehittämisessä. Kielenhuollossa tarvitsemme keskitettyä johtoa.

Sotilaskielessä käytämme yleensä asia-tyyliä. Kirjallisissa esityksissä pyrimme esittämään asiat lyhyesti ja karun sotilaal-

lisesti. Meillä on vakiokaavat, kuinka kirjelmämme tulee alkaa ja päättyä. Esimerkkinä voidaan mainita toimittaja Markus Similän toteamus aikoinaan "Kylkiraudassa": "Sotilas käyttää sotilaskieltä, ainakin virkakirjeessä". Hän oli tarjoutunut suorittamaan kuvausta, jonka mainosarvosta olisi mikä tahansa suuri yhtiö riemastunut. Hän oli saanut vastauksen: "Anomukseenne on suostuttu. Pääesikunta edellyttää, että . . .".

Kokkolan Osuusmeijeri

Korpintie 6 — 67100 Kokkola 10
Puh. 968 - 188 55

HARIKKO OY

61800 Kauhajoki
puh. 963-34 171
Telex 72166

Welt- ja liimapohjauksella

- maastojalkineet
- saappaat
- puolikengät

Luotettava laatu

Joustava palvelu

KENKÄTEHDAS FINN- MANNER OY
MANNER-YHTYMÄ

Majuri Sampo A h t o

50-VUOTIAS TAISTELUKOULU

Aleksis Kiven päivä, lokakuun 10. päivä on Taistelukoulun vuosipäivä. Vaikka Aleksis Kivi onkin haudattu Tuusulan, Taistelukoulun kotikunnan kirkkomaaahan, ei vuosipäivää ole määritetty kuitenkaan tämän mukaan, vaan kysymyksessä on puhdas yhteensattuma. Taistelukoulu viettää näet jokavuotista juhlaansa sen muistoksi, että ensimmäinen koulussa järjestetty upseerikurssi alkoi Viipurissa vuoden 1927 lokakuun 10. päivänä. Syksyllä 1977 tuli tuosta tapahtumasta kuluneeksi puoli vuosisataa, ja päivä kirjattiinkin puolustusvoimissa tärkeänä merkkipaalu- na aktiiviupseeristomme koulutuksen vaiheissa.

Kun armeijamme vapaussodan aikana ja sen jälkeen luotiin, oli sen perustajien lähdeittävä melkein tyhjästä. Tätä taustaa vasten ajateltuna saatiin päällystön koulutuksen perussuuntaviivat järjestettyä hämmästyttävän nopeasti. Kadettikoulu aloitti toimintansa vajaan vuoden kuluttua sodan päättymisestä, reservin upseereiden säännölliseen koulutukseen ryhdyttiin keväällä 1920 ja upseeriston korkeakoulutus Sotakorkeakoulussa alkoi syksyllä 1924. Vain Sotakorkeakoulua edeltävä tai sen rinnalla järjestettävä upseereiden jatkokoulutus oli enää aloittamatta.

Mainitunlaisen koulutuksen tarpeellisuus oli toki todettu. Ei voitu ajatella, että yleisesikuntakoulutus olisi ainoa upseereille järjestettävä jatkokoulutusmuoto. Jokainen upseeri tarvitsi jo pian Kadettikoulussa saadun peruskoulutuksen jälkeen lisäkoulutusta eikä upseerikunnan enemmistöä, jota ei varmastikaan ollut tarkoituksenmukaista kouluttaa kokonaisuudessaan yleisesikuntaupseereiksi, voitu jättää

urallaan ilman täydentävää opetusta. Itsenäisyyden alkuaikojen päällystömme koulutus pohja oli lisäksi niin kirjava, että jo omaksumiemme sotataidollisten periaatteiden yhtenäistämisen vuoksi oli välttämätöntä järjestää jatkokoulutusta. Kun tämä perustelu pätee vielä nykyäänkin yhtenäisen kadettiupseerikunnan aikakaute- na, miten se pätkikään joskus 1920-luvun puolessa välissä!

Ongelmaa yritettiin ratkaista jo olemassa olevien Sotakorkeakoulun ja Suojeluskuntain Päällystökoulun yhteyteen muodostetuilla kursseilla, mutta pian oli todettava, ettei asia olisi ratkaistavissa tällä tavoin. Päätös erityisen sotilasopetuslaitoksen perustamisesta tehtiin vuoden 1927 alussa ja tehtävä tämän Taistelukouluksi nimetyn opinahjon luomisesta uskottiin Kadettikoulun taktiikan opettajalle, jääkärimajuri Hannes Olkkoselle. Miehen valinta osui ilmeisesti oikeaan, sillä Olkkonen oli järjestelykykyinen mies ja hänellä oli sotilasarvoonsa verrattuna paljon arvovaltaa puolustusvoimien piirissä.

Olkkosen toiminnan kaukonäköisyyttä osoitti hänen laatimansa muistio maaliskuulta 1927, missä hän hahmotteli perusteella olevan sotakoulun tulevan toiminnan suuntaviivoja. Koulun piti ensinnäkin antaa "käytännöllis-tietopuolinen" koulutus niille aktiiviupseereille, jotka eivät käyneet Sotakorkeakoulua. Painopisteen Olkkonen asetti tällöin adjektiiville "käytännöllinen". Toiseksi olisi Taistelukoulun tehtävänä "toimia keskeisenä oppilaitoksena, jossa eri aseiden ja aselajien yhteistoiminta niin hyvin liikkeen kuin tulenkin puitteissa saatettaisiin keskinäiseen taistelulliseen yhteistoimintaan ja sopu-

sointuun”. Kolmanneksi olisi koulun toimittava oman alansa kokeilulaitoksena. Sotilasterminologia ja käytetyt sanonnat ovat muuttuneet sitten Olkkosen päivien, mutta nämä vuonna 1927 määritetyt periaatteet ovat hallinneet Taistelukoulun toimintaa koko kuluneen puolivuosisadan ajan. Nuori jääkärimajuri osasi siten antaa varsin lujan perustan luomalleen sotakoululle.

Pitkähkön etsimisen jälkeen Taistelukoulun sijoituspaikan valinnassa päädyttiin muutama kilometri Viipurin kanta-kaupungin pohjoispuolella, Suomenvedenpohjan rannalla sijaitsevaan Markovillaksi kutsuttuun rakennukseen. Rakennus oli tosin jo käytössä, sillä siellä toimi Jalakaväen Kapitulanttikoulu, mutta se liitettiin Taistelukouluun sen aliupseeriosastona. Taistelukoulu toimi näin ollen sekä upseereiden että kanta-aliupseereiden koulutuspaikkana. Tämä yhteistyö, joka oli alkanut pikemminkin tilan puutteen aiheuttamasta sattuman oikusta kuin johdonmukaisesta suunnitelmallisuudesta, osoittautui hyvin hyödylliseksi, ja vasta vuoden 1939 tapahtumat keskeyttivät sen. Tilanteen palauttamista ennalleen harkittiin toisen maailmansodan jälkeen, mutta asia jäi sikseen.

Kuuluisa Markovilla, Taistelukoulun päärakennus Viipurin pohjoispuolella.

Toimintansa uusi koulu pääsi aloitta-

maan jo syyskuussa 1927, joskin ensimmäinen kurssi, Komppanianpäällikkökurssi 1, alkoi vasta lokakuun 10. päivänä, Aleksis Kiven päivänä. Tällä kolme kukausta kestäneellä kurssilla opiskeli 29 enimmäkseen kapteenin arvoista miestä. Seuraava komppanianpäällikkökurssi alkoi melkein heti edellisen päättymisen jälkeen, ja pientä rakennustöiden aiheuttamaa katkosta lukuunottamatta kursseja pidettiin kiivaassa tahdissa aina kevääseen 1930 saakka. Vasta tuolloin saatiin hieman hengähdysaikaa, sillä silloin voitiin todeta, että pääosa komppanianpäällikkökuntaa oli saatu jatkokoulutettua. Kysymyksessä olikin todellisen ruuhkautumisen purkamisen, jonka aiheutti se, ettei aikaisempina vuosina oltu annettu jatkokoulutusta. Olkkonen oli jopa arvellut aluksi pessimistisesti, että ylimenokaudesta päästäisiin lopullisesti eroon vasta vuoden 1936 lopulla. Nyt ylimenokausi, joka muodosti siis Taistelukoulun toiminnan ensimmäisen vaiheen, päättyi jo vuonna 1930. Ulkonaisena merkinä tästä voidaan pitää sitä, että komppanianpäällikkökurssien nimi muutui syksystä 1930 alkaen kapteenikurssiksi.

Laadittujen suunnitelmien mukaan upseerin oli määrä käydä komppanianpäällikkö- eli kapteenikurssi 5—7 vuotta Kadettikoulun päättymisen jälkeen. Alkuvuosina tätä periaatetta ei ollut luonnollisestikaan mahdollista noudattaa, sillä pääosa oppilasupseereista ei ollut kadettiupseereita. Jonkin verran yhtenäisempi oli sitävastoin Taistelukoulun toisen pääkurssimuodon, joukkueenjohtajakurssien, oppilaiden koulutustaso. Nämä kaksikuukautiseksi tarkoitetut kurssit upseerin oli määrä suorittaa noin kaksi vuotta Kadettikoulun päättymisestä. Ensimmäinen joukkueenjohtajakurssi aloitettiin Taistelukoulussa toukokuussa 1928, ja ylimenokauden päättyessä niiden osalta syksyllä 1930 niitä oli ennätetty järjestää viisi kappaletta. Näitä kursseja oli siten vähemmän kuin komppanianpäällikkökurseja, mikä joh-

tui siitä, että komppanianpäällikkökurssit asetettiin tärkeysjärjestyksessä etusijalle. Niiden oppilasupseereiltahan puuttui pahimmassa tapauksessa jopa kaikki peruskoulutus, kun taas nuoremmat upseerit olivat saaneet yleensä yhtenäisen koulutuksen Kadettikoulussa. Joukkueenjohtajakurssit nimettiin ylimenovaiheen päättymisen jälkeen luutnanttikurkseiksi.

Upseeriuran kolmanneksi jatkokoulutuskurssiksi oli suunniteltu majurikurssit, jotka olivat rinnastettavissa nykyisiin esiupseerikursseihin. Näitä ei muiden kurssien aiheuttaman ruuhkan vuoksi voitu kuitenkaan järjestää ylimenokautena lainkaan, vaan ensimmäinen saattoi alkaa vasta tammikuussa 1931. Kurssi oli melko pitkä, sillä sille komennetut 12 upseeria opiskelivat Taistelukoulussa aina saman vuoden lokakuun lopulle saakka. Niinpä kurssin ohjelmistoon oli voitu sisällyttää puhtaiden sotilasaineiden lisäksi runsaasti muutakin opetusta kuten esimerkiksi sata tuntia sotahistoriaa. Taistelukoulun muilla kursseilla ei niin sanottuja yleissivistäviä aineita tähän aikaan opetettu.

Taistelukoulussa uskottiin vuoden 1931 alussa, että koulun toiminnassa oli saavutettu nyt säännöllinen työvaihe. Toisin kuitenkin kävi. Kapteenikurseja, jotka oli pidennetty viisikuukautisiksi, ennätettiin pitää vuoden aikana ja seuraavan vuoden alussa kaksi kappaletta ja kolmikuukautisiksi muuttuneita luutnanttikurseja viisi, kun koulun kurssitoimintaan tuli keskeytys. Puolustusvoimissa siirryttiin vuodesta 1932 alkaen aluejärjestelmään, minkä seurauksena oli laaja uudelleenorganisointi ja siitä aiheutuva väliaikainen upseeripula. Kurseille ei voitu kommentaa vähään aikaan lainkaan upseereja, ja niinpä seuraava luutnanttikurssi saattoi alkaa vasta loppukesällä 1934. Kapteenikurssien kohdalla koulutustauko tuli vielä pitemmäksi, sillä uusi kapteenikurssi, Kapteenikurssi 11, pääsi alkuun vasta lokakuussa 1935. Majurikurseja ei ennätetty pitää ennen sodan

puhkeamista enää lainkaan, vaikka Taistelukoululla olikin varauduttu niiden järjestämiseen.

Kapteenikurssi lähtee maastoharjoitukseen Markovillassa.

Täysin toimeettomana ei Taistelukoululla oltu kuitenkaan niiden välivuosienkaan aikana, jolloin upseerikurseja ei järjestetty. Kanta-aliupseereiden koulutushan jatkui koko ajan ja upseerikursseille laadittiin muun muassa uudet koulutus suunnitelmat. Toimintaan syntynyt katkos heijastui silti esimerkiksi koulun johtajan viran miehittämisessä. Everstiluutnantiksi joitakin vuosia aikaisemmin ylennetty Hannes Olkkonen siirtyi näet syksyllä 1931 uuteen tehtävään, jolloin hän jäi ilman vakinaista seuraajaa. Koulun johtajan tehtäviä hoiti tämän jälkeen kesään 1933 saakka upseeriosaston johtaja majuri Väinö O i n o n e n . Kun koulutustauon loppu alkoi olla näkyvässä, virka miehitettiin jälleen vakinaisesti ja uudeksi koulun johtajaksi nimitettiin jääkärieverstiluutnantti Aarne B l i c k , joka johti sitten Taistelukoulua vuoteen 1936 saakka. Hänen seuraajansa ja samalla viimeinen Viipurin Taistelukoulun johtaja oli everstiluutnantti Aarne K i i r a . Kun koulun toiminta keskeytyi liikekannallepanon vuoksi lokakuun alussa 1939, opiskeli Markovillassa paraikaa heinäkuussa alkanut Kapteenikurssi 16. Luut-

nanttikursseja ennätettiin Taistelukoulussa pitää ennen sotaa 21 kappaletta. Lisäksi oli pidetty yksi yhdistetty rannikkotykitön luutnantti- ja kapteenikurssi. Yhteensä oli näillä sekä koulun ainoalla majurikursilla koulutettu 1 207 upseeria. Määrä olisi voinut olla suurempikin, mutta tilan puute, opetushenkilöstön vähälukuisuus ja vaikeus irroittaa upseereita joukko-osastopalveluksesta eivät olleet mahdollistaneet laajamittaisempaa koulutusta. Jos halutaan olla jälkiviisaita, voitaisiin myös sanoa, että opetuksen päämääriä olisi pitänyt tarkistaa. Niinpä esimerkiksi kapteenikursseilla oli kouluttaminen pataljoonan komentajaksi vasta toisella sijalla päähuomion keskittyessä komppanian johtamisen opettamiseen.

Koulutuksen taso Taistelukoulussa lie-nee ollut kuitenkin kriittisestikin arvioiden korkea. Tätä mieltä olivat tuon ajan koulutuskertomusten laatijat, ja puolustusvoimien piirissä tiedettiin yleisesti, että Taistelukoulun kurssin päättäneet upseerit olivat esimerkiksi käskytekniikan alalla todellisia taitajia. Opettajien joukossa oli monia sotaa edeltäneen ajan eturivin miehiä, mikä merkitsi sitä, että Taistelukoululla oli merkittävä sija myös nuoren sotataitomme kehittämisessä. Sodan ajan pataljoonan komentajista oli noin puolet entisiä Taistelukoulun kasvatteja.

Sotavuosina Taistelukoulu ei ollut toiminnassa, ja kun ankara rauha aikoinaan koitti, koulu oli menettänyt lähes kaiken. Koulun kiinteistö oli jäänyt Kaakkois-Suomen läpi vedetyn valtakunnanrajan itäpuolelle eikä evakkomatkalta ollut pelastunut paljoa muuta kuin vanhat oppilasmatrikkelit. Rauhantilan alkuvaiheen ankeudesta huolimatta toiminnan oli kuitenkin jatkuttava myös maanpuolustuksen piirissä, mikä merkitsi sitä, että muun muassa upseerikoulutus oli käynnistettävä uudelleen mahdollisimman nopeasti. Sotien aiheuttaman katkon vuoksi oli noin 1 400 upseeria jatkokouluttamatta eikä

asiaa voitu kuitata pelkästään sillä, että todettiin kaikilla upseereilla olevan sotakokemuksia. Sodan antamat opetukset eri rintamanosilla olivat niin toisistaan poikkeavia, että oli välttämätöntä yhtenäistää upseeristomme omaksuma taktinen ajattelu.

Käskey Taistelukoulun toiminnan aloittamisesta uudelleen annettiin toukokuun alussa 1945 ja ensimmäisen kurssin oli määrä alkaa jo kesäkuun 6. päivänä. Koulun tilapäiseksi sijoituspaikaksi oli valittu Maasotakoulun tilat Santahaminassa, minne Taistelukoulu ainakin toistaiseksi mahtui kadettikurssien pienuuden vuoksi. Ensimmäiseksi toimeenpantavaksi kurssiksi oli määrätty niin sanottu yleinen komentajakurssi, joka oli majurikurssien kaukainen jälkeläinen. Olihan esiupeereiden joukossa, joista yleiset komentajakurssit pääasiassa saivat oppilaansa, jatkokoulutuksen puute toistaiseksi kaikkein silmiin pistävin. Peruskoulutusvaihe oli kaukana takanapäin, mutta mahdollisen jatkokoulutuskurssin suorittamisestakin saattoi olla jo toista vuosikymmentä. Komentajakurssin oppilailta oli saatavissa myös runsaasti hyödyllistä sotakokemusta, joka odotti vain analysoimistaan. Oppilasupseerithan olivat toimineet sodassa hyvinkin vastuunalaisissa tehtävissä. Tämä ensimmäinen komentajakurssi päättyi vuoden 1945 joulukuussa, joten se oli noin puolen vuoden mittainen.

Esiupeereiden koulutustarpeesta huolimatta kesti tämän jälkeen puolisoista vuotta ennen kuin järjestettiin uusi komentajakurssi. Nuorempien upseereiden ja erityisesti kapteenien osalta jatkokoulutuksessa oli näet vieläkin tuntuvampi aukko, jonka paikkaamiseen oli ryhdyttävä viipymättä. Tätä varten oli aluksi kaavailtu kapteeni- ja luutnanttikursseja sotaa edeltäneen esikuvan mukaan, mutta koulutusruuhkan vuoksi luutnanttikursseista päätettiin luopua, ja upseereiden ensimmäiseksi jatkokoulutusvaiheeksi muodos-

tuivat noin puoli vuotta kestäneet kapteenikurssit. Niistä ensimmäinen alkoi vuoden 1946 tammikuussa, ja sen jälkeen niitä järjestettiin aina vuoteen 1955 saakka siten, että uusi kurssi alkoi edellisen ennätettyä juuri pois alta.

Taistelukoulun toiminta Santahaminassa kesti kevääseen 1947 saakka, mutta silloin oli muutto edessä, sillä Maasotakoulu tarvitsi omat tilansa. Uudeksi sijoituspaikaksi valittiin Hamina, missä koulu toimi runsaan parin vuoden ajan. Asutopulasta ja muista sodan jälkeisistä vaikeuksista huolimatta taistelukoululaiset olivat ympäräkaupunkiin verrattain tyytyväisiä, mutta pysyväksi ei sijoittuminen Kymenlaaksoonkaan jäänyt. Haminan perinteellinen sotakoulu oli Reserviupseerikoulu, ja kun sen toiminta pääsi alkamaan valvontakomission asettamien sitä koskevien rajoitusten poistuttua, Taistelukoululla oli jälleen muutto edessä. Syksyllä 1949 koulu

Taistelukoulun henkilökunta ja oppilasupseerit Haminan sankarihaudalla lokakuun 10. päivänä 1947.

siirtyi sitten Tuusulaan entisen Suojeluskuntain Päälystökoulun tiloihin. Tuusulaa oli harkittu jo aikaisemminkin Taistelukoulun sijoituspaikaksi, jopa jo koulua vuonna 1927 perustettaessa. Suojeluskuntajärjestön tultua lakkautetuksi sodan jälkeen Päälystökoulun kiinteistö oli siirtynyt Suomen Punaisen Ristin omistukseen, mutta kun vuonna 1949 tarjoutui tilaisuus

sen vuokraamiseen puolustusvoimille, tilaisuutta käytettiin heti hyväksi. Puolustusministeriön varsinaiseen omistukseen kiinteistö siirtyi vuonna 1952, josta alkaen Taistelukoulu saattoi katsoa, että sen sodanjälkeinen evakkomatka oli lopullisesti päättynyt. Vasta 1970-luvun puoliväli toi hajasijoituskomiteoineen uutta epävarmuutta Taistelukoulun elämään, mutta tätä kirjoitettaessa näyttää siltä että jo pelkästään valtion taloudellinen tila estää siirtämistä Taistelukoulua muualle. Puolustusvoimien edun mukaisenahan tällaista toimenpidettä olisi vaikea pitää.

Taistelukoulun johtajakysymys saatiin ratkaistua pari kuukautta toiminnan uudelleen aloittamisen jälkeen jääkärieversti Albert Puroman otettua koulun johtajan tehtävät vastaan heinäkuussa 1945. Hän johti sitten koulua noin vuoden ajan, mutta vuoden 1946 loppupuolen ja vuoden 1947 alun koulu oli jälleen ilman vakinaista johtajaa. Keväällä 1947 Taistelukoulun johtajaksi tuli eversti Adolf Ehrnrooth, jonka osaksi tuli viedä koulu läpi monien muuttojen ja muutosten. Kun hän luovutti koulun johtajan viran vuonna 1952 eversti Sakari Simeliukselle, Taistelukoulu oli jo löytänyt paikansa Tuusulanjärven rantamalla. Eversti Simelius siirtyi puolestaan uuteen tehtävään jo vuonna 1953, mutta hänen seuraajansa, eversti Paavo Hirvelä, pysyi Tuusulassa sitäkin kauemmin, sillä hän jätti Taistelukoulun vasta vuoden 1962 loppupuolella. Taistelukoulun ja Suojeluskuntain Päälystökoulun entisenä opettajana hän olikin upseerikoulutukseen syvästi perehtyneenä mitä sopivin henkilö johtamaan koulua näinkin kauan aikaa.

Sotakokemukset olivat osoittaneet, miten suuri merkitys oli sotateknisten asioiden ymmärtämisellä aivan tavallisellekin jalkaväen upseerille. Upseeriston teknisen tietämyksen kohentamiseksi aloitettiin Taistelukoululla vuonna 1948 uusi kurssimuoto, ase- ja ampumateknilliset kurssit,

Taistelukoulu puolustusvoimien ensimmäisessä suuressa paraatissa toisen maailmansodan jälkeen kesäkuun 4. päivänä 1952. Edessä koulun johtaja eversti Sakari Simelius.

jotka kestivät kolme kuukautta. Yhteensä näitä kurseja järjestettiin kuusi kappaletta, kunnes ne vuonna 1952 sulatettiin kapteenikursseihin. Kurssien opetus oli ehkä liiankin matemaattista, mutta ne olivat joka tapauksessa huomionarvoinen yritys sodan aikana koettujen puutteiden poistamiseksi.

Ase- ja ampumateknillisten kurssien lopettamisen seurauksena piteni kapteenikurssien kesto aika seitsemästä kuukaudesta lähes vuoden mittaiseksi. Tämäkin ratkaisu jäi kuitenkin väliaikaiseksi, sillä pitkän kurssin todettiin aiheuttavan oppilaisissa tiettyä väsymystä, minkä vuoksi eversti Hirvelä asettui toisenlaisen järjestelyn kannalle. Hänen esityksensä mukaan oli parempi kouluttaa oppilaat kahdella lyhyemmällä kurssilla kuin yhdellä pitkällä. Pääesikunta asettui samalle kannalle, ja niin siirryttiin upseerikoulutuksessa samal-

le linjalle, jolla oli oltu jo ennen toista maailmansotaa. Ensimmäinen Kadettikoulua seuraava jatkokoulutuskurssi olisi luutnanttikurssi, ja kapteenikurssin nuoret upseerit suorittaisivat 2—4 vuotta luutnanttikurssinsa päättymisen jälkeen.

Ensimmäinen sodan jälkeen pidetty luutnanttikurssi, jotka saivat muuten pian yliupseerikurssin nimen, alkoi syyskuussa 1955. Kurssi kesti runsaat kolme kuukautta ja sen tarkoituksena oli kouluttaa oppilaistaan pystyviä vahvennetun komppanian päälliköitä sekä pataljoonapuseereita. Luutnanttikurssit olivat hyvin käytännöllisperiäisiä kurseja, ja muun muassa kouluttajakoulutusta sisältyi runsaasti niiden opetusohjelmiin. Kapteenikurssit lyhenivät puolestaan siten, että niistä tuli noin puolen vuoden pituisia. Ensimmäinen uuden järjestelmän mukainen jalkaväen kapteenikurssi alkoi tammikuussa 1958. Myös

yleisten komentajakurssien opetusta tarkistettiin, ja ulkonaisesti tämä tuli esiin siten, että kurseja kutsuttiin vuodesta 1958 alkaen esiupseerikursseiksi.

Jalkaväen Kapteenikurssi 28:n oppilasupseerit tutustuivat jalkaväkitykkeihin alkukesällä 1958.

Upseerikoulutusta ei voida vakioida kuitenkaan pitkiksi ajoiksi eteenpäin, ja tämä saatiin Taistelukoululla kokea jo 1960-luvun alussa. Kadettikurseja pidettiin syksyllä 1962 puolella vuodella, ja tämän seurauksena katsottiin, että yliupseerikurssit kävivät jälleen tarpeettomiksi. Seurauksena oli, että kapteenikurssit pitivät yliupseerikurssien poisjäämisen vuoksi vuodesta 1964 alkaen jälleen ollen niiden kesto aika tämän jälkeen noin kahdeksan kuukautta. Pääpiirtein näillä linjoilla on Taistelukoulussa sitten oltukin aina tähän päivään saakka jalkaväen kapteenikurssin kestäessä nykyään noin seitsemän ja puoli kuukautta ja esiupseerikurssin muutamaa viikkoa vähemmän. Ainoa oleellinen muutos on ollut, että kapteenikursseihin on liitetty vuodesta 1972 alkaen pari viikkoa yleistä linjaa pitempi teknillinen linja. Esiupseerikursseilla toimii puolestaan muusta kurssista jonkin verran eriytyvää opetusta saava ilmasotalinja, mutta sen kesto aika on samaa kuin muunkin kurssin.

Edellä mainittujen niin sanottujen pääkurssien ja ajoittain erittäin tiiviin kokeilutoiminnan lisäksi Taistelukoulu on järjestänyt historiansa aikana koko joukon muitakin kurseja. Ylemmälle päällystölle pidettiin 1920- ja 1930-lukujen taitteessa kolme "orientoivaa" kurssia, ja vuosina 1931 ja 1932 koulu järjesti upseeriston "reserviharjoitukset" eli kertausharjoitukset. Sitten ei Taistelukoululla ollut tätä koulutusvastuuta ennen toista maailmansotaa tehtävän siirryttyä pääasiassa vasta perustetulle aluejärjestölle. Vuosina 1935—37 pidettiin Markovillassa seitsemän konekivääri- ja kranaatinheitinkurssia. Seuraavat kaksi kranaatinheitinkurssia pidettiin vuosina 1951 ja 1952, mutta sitten ne jäivät toistaiseksi pois, sillä niiden ohjelma sisällytettiin tuolloin kapteenikurssien opetukseen. Uudelleen on kranaatinheitinkurseja järjestetty Taistelukoulussa vuodesta 1972 alkaen, ja nykyään vallitsevan käytännön mukaisesti niitä on pidetty joka toinen kesä. Väliksinä Taistelukoulu on puolestaan johtanut Sarvionjärven leirillä pidettävän kranaatinheitinleirin, jolle ovat osallistuneet Suomen kaikki kranaatinheitintyöskööt. Reservipäällystön kertausharjoituksia Taistelukoulu on järjestänyt säännöllisesti joka vuosi vuodesta 1955 alkaen, ja varusmieskoulutuskin on tullut mukaan Taistelukoulun toimikenttään siinä mielessä, että vuodesta 1952 lähtien Tuusulassa on pidetty vuosittain 2—3 upseerikokelaiden tiedustelu-upseerikursseja. 1950-luvulla Taistelukoulu pani lisäksi toimeen 14 sissitoimintakurssia, joille osallistui sekä varusmiehiä että kantahenkilökuntaan kuuluvia. Erityismaininnan Taistelukoulun erikoiskursseista ansaitsevat insinööriupseerikurssit, joista ensimmäinen järjestettiin insinöörikapteenikurssin nimisenä vuonna 1956. Yhteensä on näitä yleensä noin kolme kuukautta kestäviä kurseja pidetty Taistelukoululla yhdeksän kappaletta, ja vuodesta 1976 alkaen ne kuuluvat nähtä-

västi jälleen pysyvästi koulun ohjelmistoon.

Vuonna 1962 eläkkeelle siirtynyt eversti Hirvelä oli viimeinen Taistelukoulun johtaja, joka oli toiminut esipuseerin tehtävissä jo toisen maailmansodan aikana. Hänen jälkeensä siirtyi johtamisvastuu viime sotien komppanianpäällikkö- ja pataljoonankomentajapolvelle. Näistä oli ensimmäinen eversti Unto Matikainen, joka johti Taistelukoulua vuosina 1962—1967. Hänen seuraajansa vuosina 1967—1971 oli eversti Pentti Murtanen, ja tämän jälkeen toimi koulun johtajana aina vuoden 1977 loppuun saakka eversti Sakari Rusama. Vuoden 1978 alusta alkaen toimii koulun johtajana eversti Jukka Suviniemi.

Koulun johtajien vastuulle ei tullut ainoastaan koulutuksen järjestely, vaan rakennustoiminta vaati myös runsaasti huomiota. Päälystökoulun tilat olivat varsin huonossa kunnossa Taistelukoulun muutettua niihin vuonna 1949, ja varsinaisiin kunnostustöihin oli mahdollisuus vasta sen jälkeen, kun kiinteistö oli siirtynyt puolustusministeriön omistukseen. Eversti Hirvelän oli tyydyttävä kuitenkin aluksi oma-aloitteisuuteen, sillä varoja rakentamistoimintaan ei ollut ensin juuri saatavissa. Henkilökunnan asunto-olot saatiin kuitenkin tyydyttävästi hoidettua jo 1950-luvun alkupuolella, vaikka nykyajan mittapuulla tarkasteltuna tulos jättikin paljon toivomisen varaa. Saman vuosikymmenen loppupuolella saatiin sitten aikaan merkittävä parannus, sillä vanha päärakennus joutui täydellisen peruskorjauksen kohteeksi, jolloin opetustilat saatiin ajanmukaiseen kuntoon ja majoitustilat lisääntyivät olennaisesti. Nämäkin uudistukset eivät olleet ajan mittaan kuitenkaan alkuunkaan riittäviä. Jo 1960-luvun loppupuolella Taistelukouluun oli odotettavissa suuria kapteenikursseja ja hieman myöhemmin ainakin yhtä suuria esipuseerikursseja suurten kadettikursseiden upseereiden tulles-

sa jatkokoulutusvaiheeseen. Taistelukoulun tuolloiset tilat eivät olisi mahdollistaneet mitenkään selviytymistä edessä olleesta tehtävästä. Asiaan kiinnitettiin huomiota jo eversti Hirvelän toimikautena, ja etenkin eversti Matikainen ryhtyi tarmokkaihin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Puolustusministeriöllä oli kuitenkin samanaikaisesti työn alla useita mittavia rakennuskohteita, ja niin Taistelukoulun uudisrakennustyöt siirtyivät aina 1960-luvun lopulle ja seuraavan vuosikymmenen alkuun saakka. Upseerikoulutukselle tästä oli luonnollisesti haittaa, ja insinööriupseerikurssit oli siirrettävä toistaiseksi muualle ja esipuseerikurssienkin koulutukseen tuli vuonna 1971 yli vuoden mittainen katkos. 1970-luvun alussa valmistunut uusi päärakennuksen jatke, hieman aikaisemmin valmiiksi saatu huoltorakennuskompleksi ja joitakin vuosia myöhemmin nousseet henkilökunnan asuintalot muuttivat tilannetta kuitenkin olennaisesti. Tällä hetkellä Taistelukoululla on käytettävissään mitä ajanmukaisimmat tilat, jotka erikoisesti sen tarpeita varten rakennettui- na tyydyttävät suuretkin vaatimukset.

Taistelukoulu nykyään. Oikealla vanha päärakennus ja sen edessä vuonna 1971 valmistunut uusi siipirakennus.

Taistelukoulun siirtyessä uudelle 50-vuotiskaudelle näyttää tulevaisuus sen kannalta selkeältä. Koululla toivotaan, että rakennusuunnitelmat saadaan toteutettua täydellisesti, ja koulutus on löytänyt

Taistelukoulu täyttää 50 vuotta. Jalkaväen tarkastaja, kenraalimajuri Kalevi Sarva ja jalkaväkijoukko-osastojen komentajat esittävät onnittelunsa.

linjat, jotka ovat ilmeisesti oikeat. Esiupseerikursseilla saadaan pätevyys sodan ajan perusyhtymän esikunta-, operaatio- ja aselajipäällikön sekä yhtymän esikunnan toimistopäällikön tehtäviin. Kapteenikursseilla koulutetaan pataljoonan komentajan tehtäviin pystyviä upseereita ja annetaan perustiedot perusyhtymän operatiivisen toimiston toimistopäällikön tehtävistä. Kummallakin kurssilla annetaan

lisäksi koulutusta myös rauhan ajan tehtäviin. Opetusmenetelmät ovat selkiytyneet, ja niin opettajien kuin oppilaidenkin keskuudessa vallitsee yritteliäs ja hyvä henki. Itsetyytyväisyys on aina kehityksen paha jarru, mutta ei ehkä ole kuitenkaan liian omahyväistä todeta, että Taistelukoulu on kyennyt selviytymään hyvin sille asetetusta vaativasta tehtävästä.

SANTAHAMINAN VALINTA

Helsinki Santahamina 0320 Helsinki 32

SANTAHAMINAN BAARI

Helsinki Santahamina puh. 686 336

LENINKILIIKE JA MUOTITALO SALONNE

SALO

OY RAKENNUSTUOTE

HELSINKI

Ystävällinen monipuolinen -kauppa

— hyvän lihan palvelukauppa, reiluja ERIKOISTARJOUKSIA jatkuvasti.
Tervetuloa taloon ark. 9—20 la 8—14 Ilkka Sallinen Kaukas puh. 953 — 10 006

KAUKAAN HALLI

— HUOLTOASEMA JA KAHVIO

P. SUOVANSALO KY

Vanha Porvoontie 01300 Vantaa 30 — Puh. 8748804

SUOMEN HYPOTEEKKIYHDISTYS

Yrjönkatu 9
00100 HELSINKI 10

Insinööritoimisto OY VESIRAKENTAJA

Lapinrinne 1 B — 00180 HELSINKI 18
Puh. 90 — 602 344

Sähkösuunnittelutoimisto

O. FRIBERG Ky

00670 Helsinki 67 — Kivimäentie 72 — Puh. 90 — 740 155

Rakennusinsinööritoimisto
KONTIO JA ANTTILA

Teiskontie 24 F Tampere — Puh. 931 — 611 820

Majuri Seppo T a n s k a n e n

JALKAVÄEN SÄÄTIÖ 20 VUOTTA

Toiminnan alkuvaiheet ja tavoite

Vuoden 1956 helmikuussa kääntyi silloinen Reserviupseerikoulun johtaja Pääesikunnan puoleen ilmoituksin, että jalkaväkeä lukuunottamatta muut aselajit palkitsivat kurssin päättäjäistilaisuudessa parhaiten menestyneitä edustajiaan. Ilmoitus johti Pääesikunnan ja Reserviupseeriliiton edustajien väliin neuvotteluihin, joiden perusteella muodostettiin jalkaväen säätiön perustamista valmisteleva työelin. Työelin, jonka puheenjohtajana toimi everstilutnantti K K a r t t u n e n ja jäsenenä everstilutnantti E L a r i n e n , pääsihteeri A R a a s s i n a ja varatuomari U A a l t o n e n sekä sihteerinä majuri S S i r k k a n e n , sai työnsä päätökseen marraskuun alkupuolella 1956. Työelimen esityksen pohjalta kokoonnuttiin 30. 11. 1956 Helsingissä Katajanokan upseerikerholle jalkaväenkenraali E H e i n r i c h s i n , kenraaliluutnantti S S i m e l i u k s e n ja kenraalimajuri A E M a r t o l a n kutsusta säätiön ensimmäiseen kokoukseen. Tässä jalkaväenkenraali Heinrichsin avaamassa kokouksessa todettiin yksimielisesti säätiön tarve sekä tehtiin alustavat päätökset mm säätiön perustamisesta sekä valtuuskunnan ja hallituksen kokoonpanoista. Vuoden 1957 kuussa hankittiin lahjoituksina 1 000 mk (100 000 vnk), jonka suuruinen säädekirja allekirjoitettiin 30. 11. 1957, mitä päivää myös pidetään säätiön virallisena perustamispäivänä.

Säädekirjan allekirjoittajina olivat jalkaväenkenraali E H e i n r i c h s , kenraaliluutnantti S S i m e l i u s , kenraalimajuri A E M a r t o l a , johtaja A

A h o l a , metsänhoitaja P V P e n t i k ä i n e n , varatuomari Lauri K J T u k i a i n e n , eversti J J ä r v e n t a u s , pankkiylitarkastaja E A a k u , toimitusjohtaja V I s o l a , toimitusjohtaja I N e m e s , toimitusjohtaja, eversti N N o r d g r e n , eversti V N i h t i l ä , everstilutnantti K K a r t t u n e n sekä Helsingin Reserviupseerikerhon jalkaväkiosaston puolesta varatuomari U A a l t o n e n ja pääsihteeri A R a a s s i n a .

Oikeusministeriön päätös säätiön hyväksymisestä annettiin 25. 2. 1958 ja Jalkaväen Säätiö merkittiin säätiörekisteriin 6. 3. 1958.

Hyväksytyjen sääntöjen 2 §:n mukaan on Jalkaväen Säätiön tarkoituksena ”maamme pääaselajin, jalkaväen kehityksen edistäminen. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö jakaa palkintoja ja apurahoja lahjakkaille, ansioituneille ja eteenpäin pyrkiville jalkaväkeen kuuluville henkilöille sekä tukee ja edistää jalkaväen piirissä tapahtuvaa opinto-, tutkimus-, koikeilu- ja julkaisutoimintaa.”

Säätiön hallintoelimet

Säätiön hallintoelimet ovat 24-jäseninen valtuuskunta ja kuusijäseninen hallitus. Lisäksi hallitus voi palkata tarvittavia toimihenkilöitä, kuten esimerkiksi sihteerin ja rahastonhoitajan.

Säätiön valtuuskunnan tehtävänä on mm valita säätiön hallitus sekä hyväksyä vuosittain tämän laatimat vuosikertomus, toimintasuunnitelma, tulo- ja menoarvio sekä vahvistaa tilinpäätös. Valtuuskunta on kokoonnut yleensä kerran vuodessa vuosikokoukseensa.

Valtuuskunnan puheenjohtajina ovat toimineet kenraaliluutnantti A E M a r t o l a v v 1956—73, kenraaliluutnantti V K o p p i n e n v v 1973—76 ja kenraaliluutnantti U M a r t i k a i n e n v : s t a 1976—.

Varapuheenjohtajaksi on yleensä valittu jalkaväen tarkastaja ja ovat tässä tehtävässä toimineet kenraaliluutnantti S S i m e l i u s v v 1956—60, kenraaliluutnantti A K u r e n m a a v v 1960—63, kenraaliluutnantti A K o s k i m a a v v 1963—67, kenraalimajuri O E Y l i r i s k u v v 1967—70, kenraalimajuri E S e t ä l ä v v 1970—72, kenraalimajuri P M u l t a n e n v v 1972—75, kenraalimajuri J P a j u l a v v 1975—76 ja kenraalimajuri K S a r v a v : s t a 1976—.

Säätiön valtuuskunnan jäsenenä on 20-vuotisen toiminnan aikana ollut yhteensä 69, yleensä talouselämän ja jalkaväkiase-lajin piirissä ansioitunutta henkilöä. Nykyisen valtuuskunnan, jonka kokoonpano ilmenee tämän julkaisun alkulehdiltä, joukossa on kaksi koko toiminnan ajan valtuuskuntaan kuulunutta eli johtajat A A h o l a ja A V i r k k u n e n .

Säätiön hallituksen tehtävänä on mm ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin säätiön tarkoituksen toteuttamiseksi, valmistella valtuuskunnan käsiteltäväksi tulevat asiat, edustaa säätiötä sekä hoitaa säätiön rahavarojen ja muun omaisuuden tuotettava ja tuottava sijoittaminen. Säätiön hallitus on kokoontunut keskimäärin 3—5 kertaa vuodessa, vuonna 1975 kokoonnuttii ennätykselliset 8 kertaa. Hallituksen puheenjohtajina ovat toimineet eversti V N i h t i l ä v v 1956—67, eversti N R i u t t a l a v v 1967—73, eversti V T e r v a s m ä k i v v 1973—76 ja eversti S R u s a m a v : s t a 1976—.

Varapuheenjohtajina ovat toimineet everstiluutnantti K K a r t t u n e n v v 1956—62, eversti M S i s t o v v 1962—63, eversti E S e t ä l ä v v 1963—64, eversti O E Y l i r i s k u v v 1964—66,

eversti P J u n t t i l a v v 1966—72, everstiluutnantti I H a l o n e n v v 1972—75 ja everstiluutnantti M S a l o n e n v : s t a 1975—.

Pitkäaikaisimman työhallituksen jäseninä ovat tehneet alusta alkaen mukana olleet varatuomari U A a l t o n e n ja toiminnanjohtaja G L e h t i , joista edellinen oli hallituksen jäsen v v 1956—76 ja jälkimmäinen v v 1956—75.

Säätiön käytännön toimintaa hoitavat hallituksen valitsemat toimihenkilöt, joista sihteerinä voidaan pitää eräänlaisena säätiön toiminnanjohtajana. Sihtereinä ovat toimineet majuri S S i r k a n e n v v 1956—58, majuri P M u l t a n e n v 1958, majuri L S a r e s s a l o v v 1959—61, kapteeni J S u v i n i e m i v v 1961—62, kapteeni S A n n a l a v v 1962—64, majuri R K a t o n a v v 1964—67, kapteeni M K e s k i t a l o v v 1968—73, majuri H S ä r k i ö v v 1973—74, kapteeni S T a n s k a n e n v v 1974—76 ja majuri M H ä m ä l ä i n e n v : s t a 1976—.

Muita toimihenkilöitä ovat Jalkaväen Säätiöllä rahaston- ja kirjavaraston hoitajat. Säätiön rahastonhoitajana toimivat vuoteen 1962 asti oto sihteerit, v v 1962—72 toimi rahastonhoitajana osastosihteerit P K a n d e l i n ja vuodesta 1972 alkaen on tehtävää hoitanut ylipursimies M P u r h o n e n . Kirjavaraston hoitajana ovat toimineet varastonhoitaja V L i u k k o n e n v v 1963—69 ja vuodesta 1970 alkaen sotilasmestari M V a r i l a . Säätiön konekirjoitustehtävät on hoitanut v v 1956—66 konekirjoittaja S Å h l b e r g ja vuodesta 1967 alkaen konekirjoittaja K V i r t a n e n .

Kentällä tapahtuvaa yhteydenpitoa varten luotiin säätiöön vuonna 1959 ns yhteismiesverkosto, jossa jokaiseen jalkaväen joukko-osastoon, sotilasopetuslaitokseen ja useimpiin esikuntiin on nimetty yhteydenpitoa hoitava henkilö.

Säätiön toiminta

Säätiön kiireellisimmän aloitettu toiminta oli plaketin jakaminen Reserviupseerikoulun kunkin kurssin opinnoissaan parhaiten menestyneelle jalkaväkimiehelle. Pyydetyistä plaketin luonnoskehdotuksista todettiin parhaaksi toimistosihteerin M V e p s ä l ä i s e n esitys. Tämän mukainen plaketti valmistutettiin ja jaettiin ensimmäisen kerran jo toukokuussa 1956 päättyneellä 90. kurssilla, jonka jälkeen tämä palkitseminen on katkeamatta jatkunut. Vuodesta 1959 alkaen alettiin säätiön mitalilla palkita kunkin saapumiserän paras ryhmänjohtaja ja upseerikokelas kaikissa rajavartiostoissa ja jalkaväen joukko-osastoissa. Muutamaa vuotta myöhemmin palkitseminen laajennettiin koskemaan myös miehistöön kuuluvia ja aikanaan eräitä erillisyyksiköitä (vast) ja reservin kertausharjoituksiin osallistuvia. Kaiken kaikkiaan jaetaan mitaleja nykyään n 170 kpl vuodessa.

Edelläkierrotun varusmiesten palkitsemisen ohella, joiden mitalien saajat on julkaistu jalkaväen vuosikirjoissa, jakaa Jalkaväen Säätiö ansiomerkkejään — mitalia, mitalia hopeoituna ja kullattuna sekä plakettia — tunnustuksena ansiokkaasta toiminnasta jalkaväessä tai Jalkaväen Säätiön piirissä sekä oman toimintansa ja suomalaisen jalkaväen tunnetuksi tekemiseksi.

Säätiön mitaleja pronssisena on myönnetty kotimaassa v : s t a 1962 alkaen yhteensä 15 kpl ja muistolahjana ulkomailla yhteensä 6 kpl. Ensimmäinen mitali hopeoituna myönnettiin v 1966 kenraaliluutnantti A K o s k i m a l l e , jonka jälkeen hopeoituja mitaleja on myönnetty yhteensä 15 henkilölle, kaikki kotimaassa. Säätiön ensimmäinen mitali kullattuna myönnettiin 27. 4. 1966 eversti V N i h t i l ä l l e . Hänen lisäksi on mitali kullattuna myönnetty kenraalimajuri A E M a r t o l a l l e (n:o 2, 12. 5. 1966), jal-

kaväenkenraali K A T a p o l a l l e (n:o 3, 29. 3. 1970) ja jalkaväenkenraali S S i m e l i u k s e l l e (n:o 4, 13. 11. 1975), jotka kaikki Tapolaa lukuunottamatta on palkittu myöskin säätiön plaketilla.

Säätiön plaketti on lisäksi myönnetty mm jalkaväenkenraali E H e i n r i c h s i l l e (10. 4. 1958) sekä Reserviupseerikoululle (23. 5. 1970), Sotatieteen laitokselle (17. 4. 1975), Savon Prikaatille (13. 6. 1975), Pohjan ja Porin Prikaateille (14. 2. 1976), Uudenmaan Prikaatille (18. 4. 1976) ja Taistelukoululle (10. 10. 1977) joukko-osastojen huomattaviin merkkipäiviin liittyen.

Naapurivaltioiden ylimpään sotilasjohdtoon kuuluville on plaketteja myönnetty yhteensä 6 kappaletta.

Säätiön ensimmäinen stipendi luovutettiin kanta-alipuseerien peruskurssi 17:n parhaalle jalkaväkimiehelle, kersantti V V S i v o s e l l e 27. 9. 1958. Kadettikoulussa on stipendi jaettu parhaalle jalkaväkikadettille vuodesta 1959 (kadk 43) alkaen sekä Taistelukoulussa jalkaväen kapteenikurssin parhaalle oppilasupseerille vuodesta 1963 (jvkaptk 35) alkaen. Mainittu stipendin jakoperiaate on säilynyt Kadettikoulussa ja Taistelukoulussa.

Päällystöopisto on jakanut Jalkaväen Säätiön sille vuosittain osoittamat varat yleensä kolmena tai neljänä erillisenä stipendinä eri kurssien ja linjojen parhaille. Kaiken kaikkiaan ovat stipendien suuruudet viime vuosina olleet 200—800 mk henkeä kohden ja niihin vuosittain käytetty summa yhteensä n 3 000 mk. Toimintansa aikana on säätiö jakanut sotilasopetuslaitoksissa stipendeinä yhteensä n 34 000 mk.

Taistelukoulun 50-vuotisjuhlallisuuksiin liittyen myönnettiin vuonna 1977 koululle 5 000 mk:n erikoisstipendi, joka koulun stipendirahastoon liitettynä tullaan jakamaan edelleen ko rahaston sääntöjen mukaisesti.

Sotilasopetuslaitoksissa myöntämiensä stipendien lisäksi on säätiö vuosina 1967—

68 ja 1970 myöntänyt joukko-osastoissa ns kouluttajan stipendejä. Näistä on osalliseksi päässyt viisi ansioitunutta jalkaväkikouluttajaa, joille myönnettyjen stipendien yhteissumma on 2 100 mk.

Ulkomaille suuntautuneita opintomatkoja on säätiö stipendein tukenut kaksi kertaa, yhteissummaltaan 3 000 mk:lla.

Vuonna 1959 toimeenpani säätiö kirjoituskilpailun aiheenaan "Jalkaväen aliupseeri etulinjan taistelun johtajana". Kilpailun yhdestätoista osanottajasta selvisi voittajaksi reservin alikersantti V S ö d e r s t r ö m Helsingistä. Vuonna 1960 tarjoutui säätiö rahoittamaan sotilaan hengen ja kestokyvyn kehittämismahdollisuuksia käsittelevän tutkimustyön, jonka toteuttajaksi ei kuitenkaan tuolloin löytynyt sopivaa henkilöä.

Mainittava on myös säätiön ensimmäisellä vuosikymmenellä usein järjestämä esitelmöitsijäapu eri yhdistysten tilaisuuksiin.

Uusimpana toimintamuotonaan on säätiö vuodesta 1973 alkaen lahjoittanut satularepun vuoden parhaalle varusmiessuunnistajalle puolustusvoimain suunnistusmestaruuskilpailujen yhteydessä.

Kolmantena säätiön tärkeimmistä toimintamuodoista, erilaisilla mitaleilla ja stipendeillä palkitsemisen ohella, on vuonna 1961 aloitettu ammattijulkaisun — Jalkaväen vuosikirjan — toimittaminen. Kirjan toimituskuntana on yleensä ollut hallituksen puheenjohtaja ja yksi—kaksi jäsentä sekä säätiön sihteeri. Jalkaväen vuosikirja on alusta alkaen pyritty tekemään jalkaväkimiesten omaksi ammattijulkaisuksi ja yhdyssiteeksi, jonka sisältö on koostunut mitä moninlaisimmista jalkaväen toimintaa käsitteleistä ja siivavista artikkeleista.

Kun tarkastellaan ilmestyneiden jalkaväen vuosikirjojen (I—XIII) sisältöä aihepiireittäin, voidaan niiden todeta koostuvan pääpiirtein seuraavasti:

— yleiskuonteisia maanpuolustusta tai

turvallisuuspolitiikkaa koskevia aiheita

n 10 %

— sotahistoriallisia aiheita n 14 %

— sotatoimien ja joukon johtamista käsitteleviä aiheita n 6 %

— jalkaväkiäseläjä, sen välineistöä ja taistelua käsitteleviä aiheita n 17 %

— jalkaväen tai muuta koulutusta käsitteleviä aiheita n 14 %

— muita aselajeja ja puolustushaaroja käsitteleviä aiheita n 9 %

— muiden valtioiden asevoimia käsitteleviä aiheita n 6 %

— jalkaväen joukko-osastojen perinteitä ja historiaa käsitteleviä aiheita n 17 %

— muita aiheita n 7 %

Edelläoleva yli 160 artikkelin perusteella tehty jaottelu lienee omiaan osoittamaan mm vuosikirjojen sisällön monipuolisuutta. Keskimääräinen artikkelien määrä kirjaa kohden on joukko-osastokatsaukset poisluettuna ollut 10—14.

Joukko-osastojen itse laatimista "Joukko-osastot kertovat" -katsauksista on yhteenkoottuna luettavissa mm jokaisen joukko-osaston tärkeimmät vaiheet vuodesta 1960 alkaen ja ensimmäisissä vuosikirjoissa julkaistujen historiikkien avulla aina joukko-osaston alkujuurille saakka.

Vuosikirjojen sivumäärä on vaihdellut 190—336, josta määrästä vuosikirjasta III alkaen keskimäärin 10—15 % on ollut mainossivuja. Tarkasteltaessa vuosikirjan kirjoittajakuntaa, havaitaan noin puoletatoistasadasta kirjoittajasta 85 % olevan ammattisotilaita. Ahkerimpia kirjoittajia ovat olleet majurit ja kapteenit, joita kirjoittajakunnasta on noin puolet.

Huomattavaa osaa vuosikirjan kannattavuudessa on aina näytellyt ilmoitushankinnan onnistuminen. Tätä tehtävää on 1960-luvulla usean julkaisun ajan hoitanut V L e v o n m ä k i ja kahden viimeisen vuosikirjan osalta H H ä m ä l ä i n e n .

Vuosikirjan painos on ollut 2 500—4 000 kpl. Alkuvaiheessa kirjaa julkaistiin vuosittain (n:ot I—VIII), josta lähinnä jul-

kaisun aiheuttamien kustannusten takia v 1969 siirryttiin joka toinen vuosi ilmestyvään kirjaan. Kaikenkaikkiaan on ilmestyneitä kahtatoista kirjaa tähän mennessä myyty yhteensä n 30 000 kpl, lähinnä yhteismiesverkoston avulla. Vuosikirjan kirjoittajille on säätiö jakanut tutkimusstipendeinä yhteensä n 43 000 mk.

Vuosikirjan toimittamiseen usein liittyvistä vaikeuksista huolimatta voidaan nyt runsaat 3 000 tekstisivua käsittävää julkaisusarjaa pitää varsin mittavana saavutuksena ja toivoa jalkaväen oman "äänenkannattajan" julkaisemista myös alkavalla uudella vuosikymmenellä.

Säätiön talous

Ehkä eniten Jalkaväen Säätiön toimintaa on rajoittanut sen käyttönsä alun pitäen saamat vähäiset pääomat, josta johdettua säätiö toimintansa alusta alkaen on vuosittain joutunut kääntymään eri yhteisöjen ja yksityisten henkilöiden puoleen varojen käyttönsaamiseksi. Niinpä esimerkiksi v 1958 toteutettiin puolustusvoimain komentajan luvalla henkilökunnan keskuudessa ns palkkaprocenttikeräys, jossa tavoitteena oli saada kultakin säätiölle 0,5 % kuukausipalkasta suuruinen lahjoitus. Myös reservinupseeri- ja aliupseerikerhoihin ulotettu keräys tuotti yhteensä n 470 000 vnk.

Merkittävä parannus säätiön toimintanedellytyksille tapahtui 12. 1. 1966, jolloin jalkaväenkenraali Erik Heinrichsin omaiset luovuttivat säätiön hallintaan "Erik Heinrichsin muistorahaston" 7 780,75 mk. Rahastosta, jonka pääoma nykyään on n 23 000 mk, on mainitusta vuodesta alkaen myönnetty säätiön päämäärien mukaisia stipendejä yhteensä 6 000 mk.

Koska vuosittain eri liikelaitoksille (vast) tehtyjen tukipyynnöiden varassa tapahtuva toiminta on säätiön kannalta ollut epävarmaa, päätti säätiön hallitus 9. 4.

1975 ryhtyä voimaperäiseen yritykseen pääomien kartuttamiseksi. Varoja pyrittiin saamaan kokoon sen verran, että vuotuisista tukianomuksista voitaisiin kokonaan luopua jatkettaessa toimintaa entisissä puitteissa. Käytännössä tämä tarkoitti säätiön n 25 000 mk:n pääomien korottamista vähintään n 100 000—150 000 mk:aan, johon tavoitteeseen pyrittiin kertaluonteisten suurehkojen lahjoitusten avulla vv 1975—77 eli säätiön 20-vuotisjuhlaan mennessä.

Varojen keräämiseksi kääntyi säätiö hallituksen ja valtuuskuntansa jäsenten kautta useiden kymmenien maamme johtavien yritysten puoleen. Kuluneiden vuosien aikaisesta vaikeasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta onnistui pääoman kartuttamishanke kohtalaisesti, sillä yrityksiltä saatiin lahjoituksia yhteensä lähes 70 000 mk.

Keräykseen liittyen lahjoittivat eversti Valo Nihtilän omaiset säätiölle 12 000 mk 16. 3. 1976, jolla summalla perustettiin säätiön hallintaan jätetty "Valo Nihtilän muistorahasto".

Myöskin vuoden 1974 lopulla perustettu säätiön nais-toimikunta otti varojen hankintarynnäköön vakavana haasteena. Nais-toimikunnan erittäin aktiivinen toiminta teatteri- ja mannekiininäytösten, konserttien yms tempausten muodossa onkin tuonut mittavan tuloksen, sillä vv 1975—77 on nais-toimikunta lahjoittanut säätiölle varoja yhteensä 52 000 mk.

Kaikenkaikkiaan ovat säätiön hallussa olevat pääomat 20-vuotispäivän aattona yhteensä lähes 140 000 mk, joiden tuotolla voitaneen tulevaisuudessa hoitaa suunnitteen nykyisissä puitteissa tapahtuva toiminta.

Varsin toivottavaa luonnollisesti on, että säätiö myös tulevaisuudessa voisi saada käyttönsä lahjoitusvaroja toimintansa tehostamista ja turvaamista varten.

Säätiön tulevaisuudesta

Tulevaisuuteen suuntautuessaan voi Jalkaväen Säätiö nojata jo kuluneiden kahden vuosikymmenen kokemuksiin. Tänä aikana säätiön ovat luoneet ja sen toiminnan vakiinnuttaneet varsin lukuisat jalkaväkimiehet, joista erityisesti mainittakoon säätiön kunniajäsenet, jalkaväenkenraali S Simelius ja jo edesmennyt eversti V Nihtilä sekä kunniapuheenjohtajat niinkään jo edesmennyt jalkaväenkenraali E Heinrichs ja kenraaliluutnantti A E Martola.

Jalkaväen Säätiö voi aloittaa uuden vuosikymmenensä taloudellisesti kohtuullisen turvallisin mielin ja jo vakiintuneiksi käynein toimintamuodoin.

Näiden ohella on kuitenkin pyrittävä myös uusiin tavoitteisiin, joista ehkä tärkein on useita vuosia vireillä ollut hanke jalkaväkimuseon aikaansaamiseksi.

Kaikilla jalkaväkimiehillä on ilo onnitella aselajisäätiötään merkkipäivän johdosta ja toivoa siltä yhä parempia tuloksia ”maamme pääaselajin, jalkaväen kehityksen edistämiseksi”.

Majuri Heikki Matikainen

KRANAATINHEITINLEIRI 77

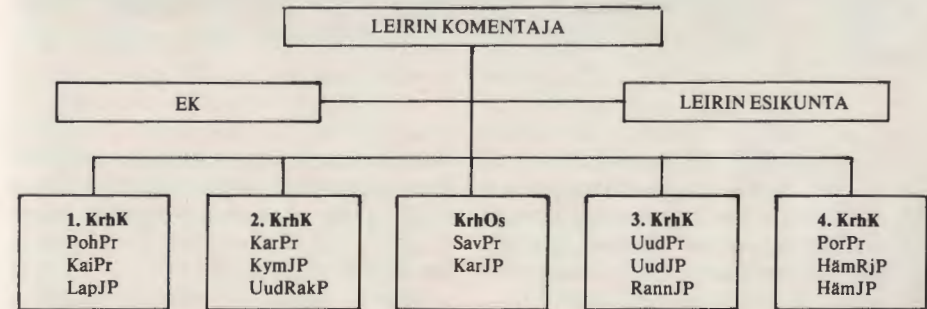
Jo 1960-luvun alkupuolelta juurensa juontavat valtakunnalliset kranaatinheitinleirit saivat jatkoa, kun kaikkien jalkaväkijoukko-osastojen kranaatinheitinmiehet koontuivat yhteiselle leirille Sarriojärvelle ja Ristilammelle 9.—27. 8. 1977 väliseksi ajaksi.

Vastaava leirihän oli pitkäkkön tauon jälkeen järjestetty edellisen kerran kesällä 1975 ja pyrittäneen myös vast’edes järjes-

tämään joka toinen vuosi.

Kranaatinheitinleiri 77:n komentajana toimi Taistelukoulun everstiluutnantti Martti Keskitalo. Leirin esikunnan muodosti Taistelukoulu. Oman panoksensa ammuntojen järjestelyihin antoivat leirille komennetut Kadettikoulun, Päälystöopiston, Reserviupseerikoulun ja Rajakoulun kranaatinheitinkouluttajat.

Leirijoukkojen kokoonpano oli seuraava:

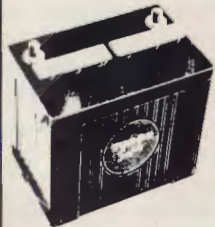
Leirijoukkojen vahvuus oli koko ajan n 1 200 miestä. Leirijoukoista pääosa eli 1.KrhK, 2.KrhK ja KrhOs oli sijoitettu Sarriojärvelle ja loput Ristilammelle. Hajasijoittaminen johtui lähinnä käytettävissä olevien ampuma-alueiden sijainnista sekä majoitus- ja huoltotilojen tarpeesta.

Leirin alkuun mennessä olivat juuri ilmestyneet uudet Kranaatinheitinohjesääntö I—II ja uusittu kranaatinheitinammuntojen varomääräys. Näin ollen oli aivan luonnollista, että leirin päämääränä

oli kantahenkilökunnan osalta yhdenmu-kaistaa koulutus em ohjesääntöjen hengessä ja parantaa ammuntojen turvallisuutta uusitun varomääräyksen puitteissa. Varusmiesten koulutuksen painopiste oli miesten kouluttamisessa toimimaan hyvin oman erikoiskoulutuksensa mukaisissa tehtävissä kranaatinheitinyksikön puitteis-

sa. Leirin ohjelma oli rakennettu siten, että kahden ensimmäisen viikon aikana pidettiin yksiköittäin kolme parin vuorokauden

rakenne ratkaisee

Tudor akussa:

- suuri levy määrä (parempi kylmäkäynnistysteho)
- levyjen patentoitu Safety-menetelmä (hyvä virran vastaanottokyky)
- pitkä käyttöikä
- tunnustettua laatua

Täydellistä akkupalvelua

- myynti — testaukset
- korjaukset
- lataukset
- käynnistyspalvelu

TUDOR
Safety

ROVANIEMEN
AKKU-HUOLTO

Kairatie 10, puh. 21 788

KÄYNNISTYSPALVELU myös iltaisin
puh. 192 523

- Teollisuusrakentaminen
- Maa- ja vesirakennus
- Sillat, satamat
- Nostot, haalaukset raskaat kuljetukset telineet
- Teräsbetonipaalut paalutustyöt
- Teräsponttiseinät
- Teräsrakenteet

JP-
rakennus

Pikkukuja 6 Loviisa
915 — 52 901

TaistK:n johtaja eversti S Rusama ja leirin komentaja everstiluutnantti M Keskitalo seuraamassakrh-yksiköiden tulenaloituskilpailua.

pituisia yhdistettyä taisteluharjoitusta ja -ammuntaa. Näissä harjoituksissa käytiin läpi kranaatinheitinkomppanian toiminta kaikissa taistelulajeissa. Toisella viikolla aloitettiin myös yhteistoiminta kenttätukikistön kanssa. Tällöin osallistui kukin kranaatinheitinyksikkö kenttätukikistöpatteriston kanssa yhteiseen ammuntaan, jonka aiheena oli viivytyks.

Leiri huipentui kolmannella viikolla pidettyihin kenttätukikistön ryhmäammuntoihin, joihin kranaatinheitinleiri otti osaa. Näiden ammuntojen pääopetustarkoituksena oli harjoitella epäsuoran tulen keskitämistä nopeasti ja tarkasti usean tuliyksikön voimin samalle alueelle. Tärkeänä opetuskohteena oli myös tulenjohtovastuun antaminen ristiin siten, että tykistön tulenjohtajat johtivat kranaatinheitinyksiköiden tulta ja päinvastoin. Suoritettum-

munnat osoittivat, että kranaatinheitinyksiköt olivat vähintään yhtä hyviä kuin tulenaloituksen nopeudessa, täsmällisyydessä kuin tulen osuvuudessaakin verrattuna kenttätukikistön tuliyksiköihin.

Oman suolansa leirielämälle antoivat erilaiset kilpailut. Jo heti leirin kolmantena päivänä pidettiin jalkaväkijoukko-osastojen kevyiden kranaatinheitinjoukkueiden välinen tulenaloituskilpailu. Kilpailun tarkoituksena oli selvittää kevyiden kranaatinheitinjoukkueiden ampumateknillinen taso toimittaessa nopealla menettämällä (lyhytkanta) ja siirryttäessä koordinaattimenetelmään. Kilpailun taso oli korkea ja voittajaa oli vaikea ennakoita. Kilpailun voittajaksi selviytyi dramaattisten vaiheiden jälkeen UudJP:n joukkue. Kilpailun tulokset muodostuivat seuraaviksi:

1. UudJP	1.13.05	6. KymJP	1.54.58	11. KaiPr	2.22.28
2. HämRjP	1.17.41	7. RannJP	1.57.02	12. KarJP	2.32.19
3. KarPr	1.35.10	8. PohPr	2.00.07	13. UudRak	2.56.34
4. SavPr	1.35.51	9. LapJP	2.11.08	14. UudRakP	3.10.38
5. PorPr	1.47.11	10. HämJP	2.11.36		

Raskas heitin siirtymässä.

Samana päivänä kevyiden kranaatinheitinjoukkueiden tulenaloituskilpailun kanssa toimeenpantiin leirillä ensimmäistä kertaa mittausr ryhmien kilpailu. Tämän kilpailun tarkoituksena oli todeta mittausr ryhmien mittausteknillinen taso ja innostaa joukko-osastoja kiinnittämään huomiota mittaustaidon tärkeyteen. Kilpailun tulokset muodostuivat seuraaviksi:

1. PorPr	0 vp
2. UudJP	2 vp
3. PohmTR	21 vp
4. KarPr	53 vp
5. KaiPr	67 vp
6. SavPr	180 vp
7. PohPr	1 029 vp

Leirin lopussa pidettiin leiriüksiköiden välinen tulenaloituskilpailu, jonka tarkoituksena oli todeta yksiköiden saavuttama taso ampumatoiminnassa. Kilpailu osoitti yksiköiden tason nousseen huomattavasti vuoden 1975 vastaavasta kilpailusta. Kilpailun tuloslue telo näytti seuraavalta (100 x 1 500 p):

1. 1.KrhK	1 283 p
2. KrhOs	1 170 p
3. 4.KrhK	1 139 p
4. 2.KrhK	1 044 p
5. 3.KrhK	911 p

Leirillä suoritettiin myös kokeilutoimintaa. Tällaisia olivat mm tykistön paikantamistutkan häirintä silppukranaateilla, kranaatinheitinkomppanian kokeiluorganisaation ja nykyisen organisaation ajan käytön tarkkailu sekä uusien harjoituskranaattien sopivuus joukkojen käyttöön. Kokeilut osoittivat, että tutkan häirintä silppukranaateilla onnistuu osittain, että kokeiluorganisaatio on nopea ja käytännöllinen ja että uudet harjoituskranaatit soveltuvat erittäin hyvin tarkoitukseensa. Leiriä kohtaan tunnettiin suurta mielenkiintoa. Tämä voitiin todeta lukuisten vierailujen muodossa, joita tekivät niin Pääesikunnan, sotilasläänien kuin joukko-osastojenkin edustajat. Koulutuspäällikkö, kenraaliluutnantti Pentti M u l t a n e n seurueineen vieraili leirillä 16. 8. Kenraaliluutnantti Multanen totesi leiriin tutustuessaan, että kranaatinheitinmiesten

Leirijoukot Sarriojärvellä loppukatselmuksena.

everstiluutnantti M Alatalolle, joka 1. 9. 1976 ylennettiin everstiksi. ”Me pyrimme säilyttämään eturivin paikkamme maamme joukko-osastojen joukossa. Se edellyttää kovaa työtä, kehityksen seuraamista sekä ennakkoluulotonta ja rohkeaa kehitystyötä”, totesi everstiluutnantti M Alatalo luovutus- ja vastaanottoprikaatin puheessaan.

Muita huomattavia tehtävän vaihdoksia oli tapahtunut jo aiemmin. Prikaatin esikuntapäällikkö, everstiluutnantti J Kaarola oli saanut 23. 1. 1976 siirron Pääesikunnan Tiedotusosaston päälliköksi. Uudeksi Kainuun Prikaatin esikuntapäälliköksi määrättiin Kainuun Prikaatin Patteriston komentaja, everstiluutnantti P Ylätuva. Kainuun Prikaatin Patteriston komentajan tehtävät otti 12. 5. 1976 vastaan Karjalan Tykistörykmentistä siirtynyt majuri P Korhonen (siirtyi patteriston komentajaksi Karjalan Tykistörykmenttiin 21. 7. 1977).

Kainuun Prikaatin Patteriston osalta vuosi 1976 oli erittäin työntäyteinen.

Patteriston komentajan, everstiluutnantti P Ylätuvan johdolla järjestettiin 2.—11. 4. 1976 kenttätykistön talvileirin sota- ja ampumarajoitus Rovajärvellä. Kenttätykistön kesäleirille 1976 Kainuun Prikaatin Patteristo muodosti yhdessä Pohjois-Karjalan Patteriston kanssa Harjoituspatteristo 5:n. Ennen varsinaista leiriä pidettiin ensimmäistä kertaa ”yhteistoiminta-ampumaleiri”. Sotinpurossa patteriston eri elimien kitkattoman yhteistoinnin luomiseksi.

Ulospäin suuntautuvasta toiminnasta mainittakoon laajamittaisen sotainvalidien tukitoiminnan lisäksi Kuhmossa järjestetty kesäkuun saapumiserän valatilaisuus ja kalustoesittely heinäkuussa. Kainuun Prikaatin varusmiestoimikunta oli jo aiemmin järjestänyt ”Kainuun Prikaatin Tapahtumaviikon”, jossa tehtiin prikaatia tunnetuksi voimallisesti niin kaupunkilaisille kuin omalle väellekin. Varusmiesten

tarpeisiin ja mahdollisuuksiin liittyvä tiedotus- ja valistustyö, kalustoesittelyt ja taistelunäytökset, harrastenyhtely, paneeli, elokuvat, urheilukilpailut, leikkimieliset ystävyyssotellut jne antoivat väriä heinäkuulle Kajaanille.

Prikaatin menestyksestä puolustusvoimien eri mestaruuskilpailuissa mainittakoon mm

- maastohiihdossa alikersantti Teemu Pitkäsen 1. sija sekä
- 3 x 10 km:n viestihiihdossa prikaatin saavuttama 1. sija.

Partiohiihdossa Kainuun Prikaati tuli toiseksi ja samoin yleismestaruuspisteissä. Puolustusvoimien yleisurheilumestaruuskilpailuissa Turussa ylivääpeli A Ojala voitti kiekonheiton mestaruuden 10. kerran.

Puolustusvoimien mestaruuskilpailujen yhteydessä kilpailtavista kiertopalkinnoista Kainuun Prikaati sai presidentti Svinhufvudin kiertopalkinnon vuodeksi haltuunsa.

Kainuun Prikaatin varusmiehiä on palkittu muistakin syistä kuin yleisurheilukilpailuissa menestymisestä.

Kainuun Prikaatin vuosipäivän juhlassa 5. 4. 1976 ojennettiin reservin korpraali Mikko Hynyselle kultakello nimityksestä ”Vuoden sotilas”. Mikko Hynnen oli lomalla ollessaan pelastanut kaksi jäihin pudonnutta lasta näiden oltua ve-

Viirit luovutetaan nimikkoyksiköille.

dessä jo noin 10 minuutin ajan. Puolustusvoimain komentajan myöntämän tunnustuspalkinnon ojensi Kainuun Prikaatin komentaja, eversti E T Koivisto.

Pohjois-Suomen Sotilasläänin talvisotaharjoitus helmikuussa oli 1977 alkuvuoden tärkeimpiä tapahtumia.

Harjoitus Lapissa onnistui hyvin ja oli varmasti omiaan avaamaan monien silmät näkemään ne vaikeudet, mitä nuo olosuhteet esim salaamiselle asettavat.

Puolustusvoimain lippujuhlapäivänä kesäkuun neljäntenä lahjoittivat Kainuun ja Pohjois-Savon kunnat nimikkoyksiköilleen yksikköviirit Kajaanin urheilukentällä järjestetyssä juhlavassa tilaisuudessa (kuva 2). Kaikessa tukitoiminnassa on sen jälkeen pyritty noudattamaan ns nimikkokuntaperiaatetta.

Sotaveteraanien Liittokokouspäivät olivat 18.—19. 6. 1977 prikaatin suojissa. Tilaisuuteen osallistui 4 000—5 000 henkeä.

Heinäkuun 1.—3. päivinä Vaalan maatalousnäyttelyssä Kainuun Prikaati vastasi Puolustusvoimien osastosta, johon Tasavallan Presidenttikin tutustui.

Loppukesä 1977 oli kiireistä aikaa. Kesäkuun saapumiserä suoritti valamarssin Iisalmen kaupunkiin, jossa sai lämpimän ystävällisen vastaanoton.

Koulutuspäällikkö kenraaliluutnantti P Multanen seurueineen suoritti prikaatissa koulutustarkastuksen 14.—16. 11. 1977.

Vuoden 1977 tärkeimpiä urheilusaavutuksia olivat

- yleismestaruus puolustusvoimien uinti- ja sotilas-3-ottelussa sekä
- 2. sija puolustusvoimien yleisurheilumestaruuskilpailuissa.

Kesän päätöstilaisuudeksi muodostui Puolustusvoimien Suunnistusestaruuskilpailut Kainuun Prikaatin järjestämänä. Leimaa antavana piirteenä vuodelle 1977 ovat olleet lukuisat vierailut ja monimuotoinen yhteistyö maakunnan ihmisten kanssa. Näistä mainittakoon omaisten päi-

vät ja vastaavat vierailut, sotainvalideille eri muodoissa annettu tuki ja nimikkokuntasia.

Monista arvovaltaisista vierailuista mainittakoon nimikkokuntien kunnanjohtajien vierailu 17. 2. 1977, Ruotsin puolustusasiainministerin vierailu 25. 2. 1977, Puolustusvoimain komentajan vierailu 19. 4. 1977, Ranskan puolustusministerin Yvon Bourges'in vierailu 29. 6. 1977 sekä Kiinan Kansantasavallan suurlähettilään Chang Tsan-mingin vierailu seurueineen prikaatilla 25. 7. 1977.

Ranskan puolustusministeri Yvon Bourges (oik) ja Suomen puolustusministeri T Tähkämaa tarkastavat Kainuun Prikaatin asettaman kunniakompanian 29. 6. 1977.

Jalkaväen Säätiön mitalilla on palkittu seuraavat:

I/75 saapumiserä
upseerikokelas Pentti Tapani Keränen
kersantti Kaarlo Tapani Jänkä

II/75 saapumiserä
korpraali Teppo Olavi Kangas
upseerikokelas Esa Martti Sakuri
Kemppainen
kersantti Veikko Juhani Nevala

III/75 saapumiserä
korpraali Veikko Vilho Olavi Riikonen

upseerikokelas Petri Paavo Olavi
Karttunen
alikersantti Erkki Pekka Juhani Mart-
tila

I/76 saapumiserä
korpraali Asko Heikki Antero Kuok-
kanen
upseerikokelas Jukka Ahti Teiri-
kangas
kersantti Tuomo Juhani Antero Van-
hanen

II/76 saapumiserä
korpraali Heikki Jalmari Lindberg

upseerikokelas Paavo Kauko Viljami
Hirvonen
kersantti Kari Päiviö Tähtivaara

III/76 saapumiserä
korpraali Kalevi Johannes Moisa-
nen
upseerikokelas Leo Antero Polvinen
kersantti Timo Mikael Karppinen

I/77 saapumiserä
korpraali Pekka Kalevi Nykänen

KARJALAN PRIKAATI

Vuosia 1976—1977 ovat sävyttäneet teho-
kas koulutus, monet arvovaltaiset vierailut
sekä loistava menestys sotilasläänin ja
puolustusvoimien urheilukilpailuissa.

Katsauskauden aikana on varuskunnan
rakennustyötä jatkettu siten, että uusi,
ajankuvainen keskusvarasto saatiin käyt-
töön vuoden 1977 syksyllä. Seuraavana
valmistuu keskuskorjaamo. Lisäksi raken-
netaan Karjalan Tykistörykmentille tykki-
pihaa halleineen. Prikaatin esikunnan ra-
kennustyöt aloitetaan keväällä 1978.

Sotilasläänin komentajan, kenraaliluut-

nantti E Setälän suorittamissa kou-
lutustarkastuksissa prikaati on menestynyt
hyvin. Katsauskaudella on järjestetty
kymmenen erilaista kertausharjoitusta.

Yhteistyötä jatkettiin siviiliväestön
kanssa perinteisiä muotoja noudattaen.
Valkealaan ja sen lähikuntien alueille suo-
ritettiin metsämarsseja, joilla tuettiin
"Sairaala Sotavammaisille"-keräystä.

Katsauskauden aikana tehtiin yhteensä
1 100 miespäivää sotainvalidien hyväksi.

Kesäkuun saapumiserien valaan liittyen
järjestettiin omaisten päivät. Näihin tilai-
suuksiin osallistui varusmiesten omaisia
toista tuhatta.

Vuoden 1976 arvovaltaisten vierailujen
sarjan aloitti puolustusministeri E
Huurtamo 28. 4. 1976 tutustuen va-
ruskuntaan. Vuoden aikana vieraili Karja-
lan Prikaatissa useita ulkovaltojen sotilas-
valtuuskuntia.

Päällystön hengelliset päivät pidettiin
prikaatissa kenttäpiispa Y Massan
johtamana 26.—28. 11. 1976 ja sotilaspa-
piston opetustilaisuus 1.—2. 6. 1976.

Presidentti U K Kekkonen seurasi mielenkiinnolla puolustusvoimien hiihtomestaruuskilpailuja 3. 3. 1977.

Rakennusliike V. Mättölä

Puh. 95 621-393 ja 1060
52700 MÄNTYHARJU

Insinööritoimisto E. PORKOLA KY

62200 Kauhava
puh. 964 — 80 658

Puolustusvoimien hiihtomestaruuskilpailuja kunnioitti läsnäolollaan 3. 3. 1977 Tasavallan Presidentti U K Kekkonen. Puolustusministeri T Tahkamaa tutustui Karjalan Prikaatiin 13. 9. 1977.

Kenraaliluutnantti Erkki Setälä suoritti jäähyväiskäynnin prikaatissa maaliskuussa 1977.

Valtakunnallisia sotilaskotipäiviä vietettiin 18. 9. 1977. Päiville osallistui noin 900 vihreätä sisarta.

Kilpailutoiminta on ollut erittäin vilkasta. Karjalan Prikaati on saanut puolustusvoimien talvimestaruuskilpailujen järjestelyvastuun.

Puolustusvoimien mestaruuskilpailujen tulossatoa:

— Hiihtomestaruuskilpailuissa saavutti kersantti Johnny Hamström

kolme mestaruutta varusmiesten sarjassa voittaen 15 km:n ja ampumahiihdon sekä hiihtäen ylivoimaisen voiton saavuttaneessa 3 x 10 km:n viestihiihtojoukkueessa korpraali Veini Aholan ja korpraali Kari Hokkasen kanssa.

- Partiohiihdossa prikaatin partio, vänrikki Heikki Bergqvist, vääpeli Tapio Viitanen, alikersantti Juha Porali ja oppilas Timo Mikkonen saavutti toisen tilan. Yleismestaruuspisteissä prikaatin sijoitus oli toinen.
- Ampumamestaruuskilpailuja Säkylässä voidaan pitää varusmiesten osalta prikaatin täydellisenä menestyksenä, voitettiinhan siellä kaikki kilpailtavina olleet kiertopalkinnot, niiden muassa ”Parolan Kilpi”. Henkilökunnan soti-

Puolustusvoimien ampumamestaruuskilpailujen yleismestaruuden voittanut joukkue Säkylässä 1977. Vasemmalta jääkäri A Rautainen, alikersantti K Pesonen, korpraali R Eskonen, alikersantti K Pöllänen ja alikersantti V Koussa.

laskivääripika-ammunnan joukkuekilpailussa sijoitus oli kolmas. Henkilökohtaisina saavutuksina mainittakoon alikersantti Vesa Koustan toinen tila standardikivääri 20 ls makuu ja rynnäkkökivääri 3 x 5 ls. Alikersantti Keijo Pöllänen voitti mestaruuden rynnäkkökivääri 10 + 10 ls kilpailussa. Sotilasmestari Tapani Palmu oli ikämiesten sarjassa kolmas sotilaskivääripika-ammunnassa ja standardikivääri 3 x 20 ls.

- Suunnistusmestaruuskilpailuissa prikaatin partio saavutti kolmannen sijan. Partiossa suunnistivat vänrikki Kimmo Hakanen, vääpeli Jouko Vääränen, kersantti Jorma Hämläinen ja oppilas Tuomo Mattila.

Kokonaisuutena tarkastellen menestys urheilurintamalla on ollut kuluneiden vuosien aikana paras kautta aikojen ja hakee vertaistaan puolustusvoimissa. Koskaan aikaisemmin eivät puolustusvoimien arvokkaimmat kiertopalkinnot — Parolan Kilpi, Presidentti P E Svinhufvudin, Presidentti K Kallion ja jalkaväenkenraali Y Keinosen kiertopalkinnot — ole olleet samanaikaisesti yhden joukko-osaston hallussa.

Jalkaväkisäätiön mitalit on jaettu seuraaville:

I/75 saapumiserä
upseerikokelas Kalervo Pekka Antero Hirvonen
kersantti Seppo Juhani Vahto

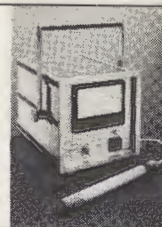
II/75 saapumiserä
upseerikokelas Veikko Antero Koskela
kersantti Ismo Antero Uronen

III/75 saapumiserä
upseerikokelas Seppo Pekka Antero Järvenpää
alikersantti Kullervo Juhana Kymentvirta

I/76 saapumiserä
upseerikokelas Veli-Matti Sippola
kersantti Veli-Pekka Saarinen

II/76 saapumiserä
upseerikokelas Tapio Kalevi Huttunen
kersantti Jari Pekka Moijanen

III/76 saapumiserä
upseerikokelas Roy Allan Ylijoki
kersantti Ilkka Veikko Auranto

Tiesitkö, että VAISALAN HUMICAP KOSTEUSMITTARI, huppu-tuote alallaan, on käytössä puolustusvoimissamme ilman suhteellisen kosteuden mittaamiseen.

Ehkä itsekin tarvitset sitä yksikössäsi eri tehtävllin kuten tykistöön ammuin tai tiloihin esim. ammu- ja materiaallveras-toihin.

PYYDÄ ESITTEITÄ!

 VAISALA OY PL 26 00421 Helsinki 42, puh. (90) 800 033

T:mi Bjarne Smeds Fma

ARVO WESTERLUND OY

ANNANKATU 25 • 00100 HELSINKI 10 ☎ 640 001

TORNIO, puh. 41 577, 41 760
MYYNTIKONTTORI MAUNO SAARELA
Tempelinkatu 21 C 34 Helsinki 10, puh. 44 81 22

Alavuden Puunjalostustehdas Oy

63400 Alavus, puh. 965 - 20 461

Suomen Teollisuuden Vartiointi Oy

Siltasaarenkatu 18 A 00530 Helsinki 53, puh. 765 066

Pikaterä M. Taimisto ja K:ni

47400 KAUSALA

Lujabetoni Oy

71800 Siilinjärvi,
puh. 971 - 40 320, 82 633

finnvaate^{oy}
VAATETUSTEHDAS YLÄMYLLY FINLAND

NYLANDS BRIGAD

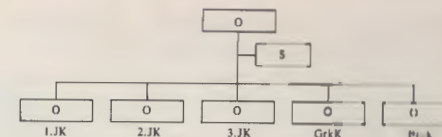
I Nylands Brigad gjordes den 1. 10. 1971 en omorganisering. Då sammanslogs två infanteribataljoner till Jägarbataljonen, vars första kommandör blev den dåvarande överstelöjtnanten R W S t e w e n .

Spetsgruppen går i ställning.

sitt gamla truppförband. Gammalt lösöre från Gardesjägarbataljonen samt värdefulla traditionsföremål har bevarats från en krigargeneration till en annan. Nu förvaras föremålen på Nylands Brigads officersklubb i Dragsvik, som hör till de mest representativa i vårt land.

Under krigsen glömdes Gardesjägarbataljonens traditioner, eftersom Nylands Regemente grundade vanliga infanteritrupper. Senare väcktes dessa traditioner till liv då överstelöjtnant O R e k o l a

Truppförbandets traditioner sträcker sig till början av vår frihetskamp. Genast efter att Jägarna anlät till Finland i februari år 1918 grundades i Vasa Gardesjägarbataljonen, vars befäl till en del hade fått sin skolning i Tyskland. Detta svenskspråkiga truppförband var känt för sin goda disciplin och skjutförmåga. Gardesjägarbataljonen upphörde att verka år 1934 och sammanslogs med Nylands Regemente, som skolade beväringar på svenska. En del av Jägarbataljonens befäl följde då med

mottog uppgiften som Dragsviks Jägarbataljons kommandör. År 1973 fick Nylands Brigad en egen fana i vilken generalmajor F a g e r n ä s , som verkade som Gardesjägarbataljonens kommandör åren 1929—33, slog den första spiken. Gardes bataljonens kamratförening donerade åt sin traditionstruppen dejoursbrickor samt åt kommandören, enhetscheferna och fältväblarna truppförbandskännetecken, vilka beväringarna får rätt att bära efter krigsmannaeden.

Upprullning av stridsgrav.

Axenemblemet med jägarmotiv symboliserar Gardesjägarbataljonens kontinuitet.

Tunga sinkon skyter.

Skolningsmässigt skiljer sig den nuvarande Jägarbataljonen inte från andra motsvarande truppförband om man undantar de silvergrå kanterna på kragsspeglarna. Som kommandörer har från år 1971 verkat överstelöjtnanterna R W Ste-wen, O Rekola, H Christensen, J Lintunen och efter år 1976 K Lindeman. För att effektivisera ledar- och stridsutbildningen arrangeras bl.a. för bataljonens personal och för varje kontingent tävlingar i ledarför-måga, kommandoverksamhet samt i pansarvåren

Jägarna anlände till Finland den 25. 2. 1918. Den här dagen hedrar Jägarbataljo-nen med kransnedläggning vid Ekenäs hjältegrav. För beväringarna redogörs om Jägarnas verksamhets betydelse för Fin-lands självständighet och försvarsmaktens utveckling.

På Jägarbataljonens fana finns två guldfärgade pilar. De symboliserar eld och rörelse, de avgörande faktorerna på slag-fältet. I Nylands Brigads Jägarbataljon be-aktar man dessa vid utbildandet av lands-försvarare som tryggar vår 60-åriga själv-ständighet.

POHJAN PRIKAATI

Prikaatin viettäessä 350-vuotispäivänään 16. 2. 1977 se sai vastaanottaa mm Puolustusvoimain kultaisen ansiomitalin sekä prikaatin kiltan luovuttamana perinnekilven ja yksikköviirit.

Kenraali S u t e l a luovuttaa Pohjan Prikaatille Puolustusvoimain kultaisen ansiomitalin.

Kiltan puheenjohtaja, kapteeni H a r m a i n e n luovuttaa perinnekilven prikaatille.

Huhtikuussa 1976 tapahtui prikaatin komentajan vaihdos eversti Olli Tikalta siirtyessä Panssariprikaatin komentajaksi

luovuttaen tehtävät Pohjois-Suomen Sotilasläänin esikunnasta siirtyvälle eversti Raimo Katonalle.

Eversti Katona ottaa prikaatin vastaan eversti Tikalta.

Koulutuspäällikkö, kenraaliluutnantti Pentti Murtanen suoritti prikaatissa 16.—17. 11. 1976 koulutustarkastuksen, joka osoitti prikaatin koulutustason olevan hyvän.

Vuosipäivänä 16. 2. 1977 Oulun Sotilaskotiyhdistys luovutti prikaatille uuden lipun.

Prikaatiin suuntautuneista monista vierailuista mainittakoon eduskunnan puolustusasiainvaliokunnan tutustumiskäynti 23. 3. 1977.

Naulausvuorossa jalkaväen tarkastaja, kenraalimajuri Sarva.

Puolustusasiainvaliokunta tutustuu nivelohjattuun moottorikelkkaan.

Jalkaväen Säätiön mitalilla on palkittu seuraavat Pohjan Prikaatin varusmiehet:

I/75 saapumiserä
upseerikokelas Yrjö Juhani Kuupakko
korsantti Martti Jaakko Pukkinen

II/75 saapumiserä
upseerikokelas Mauri Helmeri Isokääntä
korsantti Yrjö Elias Alanko

III/75 saapumiserä
upseerikokelas Arto Olavi Ojajärvi
korsantti Osmo Kullervo Nivala

I/76 saapumiserä
upseerikokelas Pertti Juhani Piiskunen
korsantti Yrjö Olavi Korpela

II/76 saapumiserä
upseerikokelas Jussi Antero Karjalainen
korsantti Leo Jaakkola
korporaali Kari Juhani Penttilä

III/76 saapumiserä
upseerikokelas Jorma Kustaa Näsi
korsantti Veli Pekka Ensio Sahlinen
korporaali Ilkka Kalevi Ylitalo

**Huonekaluhankinnat
kautta maan
huonekaluliikkeeltä**

• KIRJAHYLLYT •

**Huonekalutehdas
P. Rotola-Pukkila Ky**

Puh. 963-11 433
61800 Kauhajoki kk.

**Kuljetusliike
Martti Patrikainen**

Puh. 957-27 243
Savonlinna

Lapuan Valu

Puh. 964-31 731
62100 LAPUA

Raumantien Puu

Puh. 939-29 211 ja 29 412
Ulasoorin teollisuusalue
28700 Pori 70

Kevytvalu Oy

66400 LAIHIA
Puh. 961-70 344

PORIN METALLI OY

- ERIKOISKONEITA
 - KONEISTUSTA
 - TERÄSRAKENTEITA
- Uusiniitty 28760 PORI 76,
puh. 939-86 144

**Oulun
Koira-
vartiointi**

Sivutie 30,
90600 Oulu 60,
puh. 981-301 044

**JÄTEKULJETUS-
KALUSTO
PALVELUKSESSANNE**

Nykyaikainen — monipuolinen

**Jätehuolto
T. Nousiainen Oy**

Myllypuronkatu 1
52700 SAVONLINNA 20
Puh. 957-29 411

PORIN PRIKAATI

Vuodet 1976 ja 1977 ovat kuluneet tiiviin varusmieskoulutuksen merkeissä, johon on liittynyt varsin mittava koulutusratojen rakentaminen sekä moottoroituvan, teknillistyvän jalkaväen koulutusjärjestelyjen tutkiminen ja kehittäminen.

Vuosi 1976 oli Porin Prikaatin juhla-vuosi. 350-vuotiaan vuosijuhlatilaisuudet keskittyivät viikonvaihteeseen 14.—15. 2. 1976. Prikaatia juhlittiin onnitteluin, paraatein ja muistomerkin paljastuksin. ”Porilaisille” tulvi onnitteluja kukkineen ja lahjoineen, kävi varusmiesten omaisia, tuli entisiä porilaisia, oli kenraaleja enemmän kuin tavallisesti. Vieraita oli myös Ruotsista, Länsi-Pohjan Rykmentin edustajia, ystäviä ympäri Lounais-Suomen.

Juhlat aloitettiin urheilun merkeissä, Porin Prikaatista kun oli kyse. Raasista Huovinrinteelle hiihrettiin juhla- viesti, johon otti osaa 30 joukkuetta Varsinais-Suomesta ja Satakunnasta:

- Kultaa Saaristomeren Merivartiosto I,
- hopeaa Porin Prikaati I ja
- pronssia Maarian Mahti I.

Lauantaina 14. 2. 1976 vietettiin samalla omaistenpäivää, syötiin päivällinen ja katsottiin prikaatin perinteistä kertova juhla- vuotta varten tehty elokuva. Päivä jatkui kunnianosoituksella sankarihaudoilla, porilaisveteraanien ja ”porilaiskomentajien” vastaanotolla sekä varuskuntakerholla järjestetyn porilaisillan ja sotilaskodin varus- miestenssiaisten merkeissä.

Sunnuntaina 15. 2. 1976 suoritettiin paraatikatselmus ja ohimarssi Säskylän kes- kustassa. Porin Prikaatin perinteisiin liit- tyvä muistomerkki paljastettiin esikunta- aukiolla sekä sotilaskodin seinään kiinni- tettiin Huovinrinteen suunnittelijoista ja rakentajista kertova muistolaatta. Pääjuh- lassa kuntotalossa ojensi puolustusvoi- main komentaja, kenraali Lauri S u t e l a Porin Prikaatille puolustusvoimain kultaisen ansiomitalin.

Puolustusvoimien tervehdyksen prikaatille esitti kenraali Lauri Sutela luovuttaen puolustusvoimien kultaisen ansiomitalin, jonka otti vastaan prikaatin komentaja, eversti Jukka Suviniemi.

Juhlavuotenaan Porin Prikaati on vieraillut eri puolilla Varsinais-Suomea ja Satakuntaa. Helmikuun saapumiserän valamarssi suuntautui Nakkilaan. Heinäkuussa oli vuorossa Naantali, jossa vietettiin ”Porilaispäivää” yleisöjuhlineen, vannottiin sotilasvala ja tanssittiin ”Porilaispäivän” merkeissä. Joulukuussa juhluvuosi päätettiin itsenäisyyspäivänä prikaatin nimikkokaupungissa Porissa, jossa lokaan saapumiserä vannoi sotilasvalansa.

Varusmieskoulutuksen painopiste on ollut reservialupseerikoulutuksessa ja peruskoulutuskauden päätösvaiheeseen liittyvien taisteluammuntojen toimeenpanossa. Uutena harjoitusmuotona on v 1977 otettu käyttöön peruskoulutuskauden loppupuolella pidettävä noin viikon kestävä taisteluharjoitus, joka on päättynyt sotilasvalaan. Harjoituksesta on saatu myönteisiä kokemuksia.

Erilaisten koulutus- ja taisteluampuma-

ratojen kehittämiseen on pantu erityistä painoa. Valliston maastoon on valmistunut tukikohta, jossa vahvennettu joukkuetta koulutetaan vuorollaan tuhoamaan aukeamaastossa panssarivaunuin hyökkäävä vihollinen.

Korkean tason vierailut ovat jatkuneet tavanomaisissa merkeissä taisteluammuntoineen. Vierailuista mainittakoon

- Leningradin sotilaspiirin päällikön, kenraalileversti Gribkovin vierailu 4. 8. 1976,
- Valtakunnallinen pioneerileiri 8.—13. 9. 1976,
- S M Kirovin Kadettikoulun vierailu 12. 5. 1977,
- Pohjoismaiset puolustusministerit 13. 5. 1977,
- Noin 1 000 koululaista Lounais-Suomesta keväällä 1976 ja 1977 sekä
- Kansallisooppera 29. 5. 1977.

Kenraalileversti G r i b k o v seurueineen vieraili Huovinrinteellä. Vieraille esiteltiin Porin Prikaattia, sen toimintaa ja taistelunäytös.

Kapteeni Seppo Suontausta sai ensimmäisenä nimensä kiertopalkintoon.

Juhlavuoden kunniaksi otettiin prikaatissa käyttöön parhaan kouluttajan kiertopalkinto ”Porilaisaistelija”, joka luovutetaan kouluttajalle tunnustuksena arkisessa työssä osoitetusta esimerkillisestä kyvykkyydestä. Palkinto jaetaan kunkin saapumiserän 330 päivää palvelleiden kotiutamisjuhlassa.

Vuosien 1977—78 vaihteessa vaihtuu myös prikaatin johto, sillä tuolloin Taistelukoulun johtajaksi siirtyvä eversti J S u v i n i e m i luovuttaa komentajan tehtävät Pääesikunnasta siirtyvälle eversti O R e k o l a l l e .

”Porilaisurheilusta” mainittakoon Heikki Ikolan olympiahopea ja maailman-

mestaruus 20 km:n ampumahiihdossa. Olympiakomitean ja puolustusvoimain valmennusrenkaaseen ovat nousseet luopaavat nuoret porilaisampumahiihtäjät, väepelit Mauri Lahteia ja Kari Saarela.

Jalkaväen säätiön mitalilla varusmiespalveluksen erinomaisesta suorittamisesta on palkittu seuraavat ”porilaiset”:

I/75 saapumiserä
vänrikki Jouko P a i j a
kersantti Veli S t e n b e r g
korpraali Veikko M u s t a l a h t i

II/75 saapumiserä
vänrikki Lasse T u o m i
alikersantti Hannu S t e n h o l m
korpraali Ilkka O k s a l a

III/75 saapumiserä
vänrikki Simo K o r p i k o s k i
kersantti Pertti L a h t i
korpraali Simo H a r k i l a

I/76 saapumiserä
vänrikki Jukka P i e t i l ä
kersantti Jouni V a i m a l a
korpraali Raimo R i n t a m ä k i

II/76 saapumiserä
vänrikki Kari L a m b e r g
kersantti Antti L e h m u s k o s k i
korpraali Jari H u v i t u s

**SÄKYLÄN
ESSO-HUOLTO**

27800 Säkyä
puh. 938 — 70 107

Linja-autoliikenne
Turkujen Linjat
Lappeenranta

Osaa asiansa

Me olemme luotettava asiantuntija kaikessa mikä koskee hajautettuja tietojenkäsittelyjärjestelmiä, olipa kysymys laitteistoista tai ohjelmistoista. Koko maan kattava huoltoverkosto antaa korkean käyttöasteen järjestelmillemme.

Hajautetut, hallinnon
tietojenkäsittelyjärjestelmät

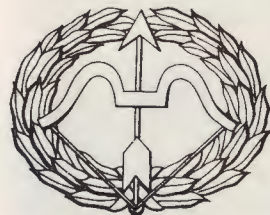
Tallennusjärjestelmät

Kassakone- ja
päätejärjestelmät

DATASAAB VALMET

Oy Datasaab-Valmet Ab, Museokatu 8 A, PL 458,
00101 Helsinki 10, puhelin 90-408 115, telex 12-2060

SAVON PRIKAATI

Vuodet 1976 ja 1977 ovat menneet Savon Prikaatissa koulutuksen, kertausharjoitusten ja urheilun merkeissä. Prikaati on osallistunut Sotakorkeakoulun, Taistelukoulun, Kadettikoulun sekä Päälystöpistön johtamiin harjoituksiin ja ampumaleireihin.

14. 1. 1977 vaihtui Savon Prikaatissa jälleen komentaja eversti Sakari Annala n luovuttaessa prikaatin komentajan tehtävät everstiluutnantti Ilkka Haloselle.

Lähtökahvitilaisuus 14. 1. 1977. Vasemmalla kaupunginjohtaja Raunio, eversti Annala, everstiluutnantti Metsö ja SavPr:n uusi komentaja, everstiluutnantti Halonen ja kenraalimajuri Hynninen.

Eläkkeelle ovat siirtyneet sotilasmestarit Hirvonen, Tajas ja Himanen -76 sekä sotilasmestari Kokki ja ylivääpeli Moilanen -77.

Hyviä suhteita siviilimaailmaan on pidetty edelleen yllä osallistumalla maan-

puolustustilaisuuksiin ja eri näyttelyihin mm Joroisissa, Tampereella, Pieksämäellä, Sulkavalla ja Ristiinassa. Vuoden 1977 kesäkuun saapumiserän valutilaisuus pidettiin Anttolassa.

Vierailuja ovat Savon Prikaatin suoritt-

taneet mm marraskuussa -76 puolustusministeri **Westerlund** ja keväällä -77 Neuvostoliiton Asevoimien Sotakoulujen valtuuskunta.

Kaakkois-Suomen Sotilasläänin koulu-

tustasokilpailussa Savon Prikaatin yksiköt saivat reilun voiton I/77 saapumiserän otelussa. II/77 saapumiserän kilpailu oli edellistä kireämpi, mutta toistamiseen SavPr:n 2.K oli sotilasläänin paras.

Kapteeni **K Ahonen** vastaanottaa KSSI:n koulutustasokilpailun kiertopalkinnon KSSI:n komentajalta, kenraalimajuri **J Ruudulta** prikaatin komentajan seurattessa tapahtumaa.

Liikuntakasvatus ja urheilutoiminta ovat saaneet prikaatissa vankan aseman. Vuosi 1976 oli Savon Prikaatin kaikkien aikojen menestyksekkäin ammunnan ja urheilun osalta. Tällöin prikaati saavutti mm seuraavia mestaruuksia ja palkintoja:

- Parolan kilpi
- Presidentti **L Kr Relanderin** palkinto jalkapallomestaruudesta -76 (pysyvästi SavPr:n haltuun)
- Presidentti **Kyösti Kallion** kiertopalkinto -76
- Kenraali **Keinosen** kiertopalkinto -76
- **Kymenlaakson** kilpi -76

TULTA!

- Kolmosen pytty -76
- **Oltermannin** sauva -76
- KSSI:n varusmiesten suunnistuksen kiertopalkinto -76
- KSSI:n suunnistuksen yleismestaruus -76.

V 1977 saavutti prikaati seuraavia mestaruuksia:

- **Oltermannin** sauva (kolmas perättäinen voitto)
- Puolustusvoimien yleisurheilumestaruuskilpailujen yleismestaruus
- Puolustusvoimien suunnistustasokilpailujen yleismestaruus.

Elokuussa -77 pidettiin Karkialammella Suomen Puolustusvoimien ja Neuvostoliiton Asevoimien välinen sotilasurheilutuottelu, jonka käytännön järjestelyt prikaati hoiti.

Ammunnat ja sotilas-3-ottelu suoritettiin Karkialammella. Suunnistus oli Enonkosken alueella. Jännittävien ja tasaväkkisten kilpailujen voitto tuli Suomelle loppupistein 26—25.

Vapaa-ajan toiminta on prikaatissa vireää. Osanotto eri kerhomuotoihin on vilkasta. Mikkelin Sotilaskotiyhdistyksen tuki eri toiminnoille on ollut korvaamattomana apuna.

Jalkaväen Säätiön mitalilla varusmiespalveluksen erinomaisesta suorittamisesta on palkittu seuraavat varusmiehet:

I/75 saapumiserä
vänrikki **Jukka Kallioinen**
kersantti **Jorma Tapani Terävä**
korpraali **Pekka Piispanen**

II/75 saapumiserä
vänrikki **Reijo Ilmari Pöyhönen**
kersantti **Auvo Marko Tapani Pekkarinen**
korpraali **Matti Robert Reponen**

III/75 saapumiserä
vänrikki **Aimo Sulevi Strömberg**

kersantti **Vesa Mikko Häkkinen**
korpraali **Erkki Tapani Kainulainen**

I/76 saapumiserä
vänrikki **Jukka Samuli Pentikäinen**
kersantti **Veli Pekka Keinänen**
korpraali **Jorma Kalevi Turunen**

II/76 saapumiserä
vänrikki **Matti Pellervo Toivola**
kersantti **Pentti Ålander**
korpraali **Sakari Tapio Pekkarinen**

III/76 saapumiserä
vänrikki **Pekka Tuppurainen**
kersantti **Jarmo Pekka Korhonen**

ELAKE - VARMA

keskinäinen vakuutusyhtiö
Bulevardi 7, 00120 HELSINKI 12
☎ 90-644911

Ravintola Pivanka

59800 Kesälahti
puh. 957 603/147

Asennusliike

N. Lehtinen
26410 Kaaro
puh. 938 32 800

saapas päivän jälkeen
jalat
TOLU-
veteen:

- iho pehmenee
- hiertymät paranevat
- bakteerit + ihosienet häviävät
- jalat puhdistuvat

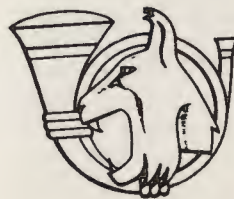
TOLU

Karjalankatu 2
00520 HELSINKI 52
puh. 779 199 ja 770 626

fotonipa LAUTTASAARENTIE 11
H:ki 20 Puh. 6925165

HÄMEEN JÄÄKÄRIPATALJOONA

Pataljoonan toiminnalle luonteenomaista on vuosina 1976—1977 ollut panssarijääkärikoulutuksen kehittäminen sekä kertausharjoitusten, moninaisten yhteistointiharjoitusten ja erilaisten, Panssari-prikaatin puitteissa tapahtuneiden näyttösten toimeenpano. Koulutustyöskentely on luonnollisesti voimakkaasti painopistetty panssarijääkärikoulutukseen. Jotta siinä onnistuttaisiin, kantahenkilökunnan taktiillista, panssarijääkäri- ja panssarivaunun koulutusta on lisätty ja laajennettu.

Sotilaat ja kalusto valmistautumassa erään taistelunäytöksen tapahtumiin.

Kalenterivuoden 1976 merkittävimmät tapahtumat ajoittuivat vuoden loppupuoliskolle. — Urheilun alalla panssarijääkärit ”toivat kotiin” Etelä-Suomen Sotilasläänin joukko-osastojen välisen Ilves-viestin voiton. Niinikään varusmiesampujat sijoittuivat Puolustusvoimien ampuma-

mestaruuskilpailuissa kärkitiloille.

Hämeen Jääkäripataljoonan komentaja, everstiluutnantti Pekka Mustonen johti saman vuoden syyskuussa Kanta-Hämeen syyssotaharjoituksen, joka toimeenpantiin Urjalan—Hämeenlinnan välisellä alueella. Eritoten panssarijääkäripataljoonan viivytystaistelusta saatiin hyviä kokemuksia mainitun sotaharjoituksen aikana.

Reservialipuseerikoulun vesistömarssi päätösvaiheessaan, kärkivaunu rantautuu.

Joulukuun alussa alkanut kahden viikon pituinen, vajaan panssarijääkäripataljoonan kertausharjoitus päätti joukko-osastomme kannalta todellisen ”koulutusvuoden”. Reserviläisjoukko ampui taistelumuuntansa Niinisalossa ja jatkoi taisteluharjoituksen Pohjois-Hämeen pääpiirteisellä alueella. Saadut kokemukset vaikeissa sääolosuhteissa harjoittelusta olivat arvokkaita nimenomaan johtamisen, panssarivaunuhoillon ja panssarijääkäritaktiikan kannalta tarkasteltuna.

Vuospäiväänsä pataljoona vietti 25. 2. 1977 jo voimakkaasti Parolannummelle keskitettyä. Esikunta siirtyi nimittäin päivää aiemmin varsin uusiin tiloihin Nummelle Kranaatinheitinkomppanian jäädessä edelleen Linnankasarmille Hämeenlinnaan. Mainittu perusyksikkö siirtyi kuitenkin syyskuussa Suomenkasarmille. Vuospäivän viettoa juhlisti aivan erityisesti panssarijääkäristien jako.

Panssarijääkäripataljoona.

Kotimainen kuljetuspanssarivaunu, joka luovutettiin maaliskuussa 1977 pataljoonalle kokeilutoimintaa varten.

Paraatit ovat panssarijääkärien juhlaa. Näin voidaan luonnehtia itsenäisyytemme 60-vuotisjuhlaparaattia ja joukko-osastomme mukaantuloa pääkaupunkiin lähes koko kalustollaan.

Kuluvan vuoden syyskuussa ”rulliin” saapuva reserviläisjoukko — jääkäripataljoona — sekä lähes yhtä aikaa alkava Har-

Panssariyksikön ampumaleiri ja talvi-sotaharjoitus Niinisalossa muodostivat onnistuneet valonpilkut harjoiteltaessa panssariyksikön taistelulajeja — hyökkäystä ja viivytystä. Pikantti yksityiskohdan muodosti kotimaisen kuljetuspanssarivaunun, Ps 691-1:n, vastaanotto pataljoonaan maaliskuun alussa. Vaunulla on sen miehistö suorittanut kuluneen kesän aikana erilaisia kokeiluja ja koeajotehtäviä.

joitus 77, johon Hämeen Jääkäripataljoona osallistuu panssarijääkäripataljoonana, ovat antaneet erityisesti esikunnalle, mutta myös kouluttajille, miettimisen aihetta jo keväästä lähtien.

Jalkaväen Säätiön mitaleja on kuluneena kautena jaettu seuraaville ansioituneille panssarijääkäreille:

I/75 saapumiserä
kersantti Pentti Juhani Fabritius
väänrikki Erkki Mikael Yli-Kokko

II/75 saapumiserä
kersantti Osmo August Rauhanie-
mi
väänrikki Pekka Erkki Pietilä

III/75 saapumiserä
korpraali Jorma Kalervo Peltomäki
kersantti Jukka Veli Tapani Tonteri
väänrikki Olli Jussi Olavi Vilppula

I/76 saapumiserä
korpraali Ahto Juhani Varismäki
kersantti Jouko Heikki Pelander
väänrikki Jorma Toivo Kalevi Määt-
tänen

II/76 saapumiserä
kersantti Timo Antero Peltomäki
väänrikki Heimo Antti Tapio Ihala-
nen

III/76 saapumiserä
kersantti Tauno Olavi Laurila
väänrikki Aimo Olavi Somerkallio

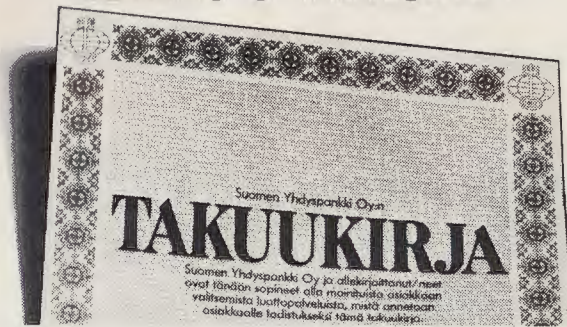
Virkapuvut VALTION PUKUTEHDAS

Aulangontie 1
13210 HÄMEENLINNA 21
Puh. 917 - 28 121

OY INGMAN AB

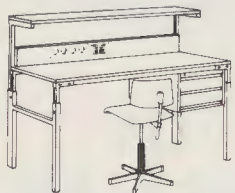
Pläkkikaupunginkatu 25
20310 TURKU 31
Puh. 921 - 393 333

Annamme lainan saannista TAKUUKIRJAN

**Tule varmistamaan
lainan saantisi. YHDYSPANKKI**

ergofinn teollisuuskalusteet

Yli 12000 työpistettä suomalaiselle teollisuudelle vuodesta -74. Suurimmat kohteet puolustusvoimissa: Optinen laitos, Pansion korjaamon sähkötekniinen osasto, Sähkötekniinen tutkimuslaitos.

Työpöydät, laatikostot, työpöytiin liittyvät energianjakelujärjestelmät, työtuolit, särmit, jalkatuet.

Ergofinn Oy

04220 KERAVA 2
90-243799
telex 12-2701

OMP

RAKENNUSTOIMINTAA

Maa- ja vesirakennusta
Vesihuoltotoimintaa
Talonrakennustoimintaa

KONEPAJA- JA ASENNUSTOIMINTAA

Tuotteet:
ponttoonit, teräshallit jne.
Kevyet teräsrakenteet
Raskaat teräsrakenteet

RAJAVILLE

Betonituotetehdas
POHJANMAAN SORA OY
jalostaa ja markkinoi kiviaineita

OMP-YHTYMÄ OY

Pl. 312 - 90501 Oulu 50 - Puh. (981)341 322

HÄMEEN RATSUJÄÄKÄRI- PATALJOONA

Hämeen Ratsujääkäripataljoona vietti 1. 9. 1977 60-vuotispäiväänsä. Kuluneena kuutena vuosikymmenenä ratsumiehet ovat saaneet koulutusta 1944 saakka ratsain ja sen jälkeen normaalin jalkaväen koulutuksen. Heidän käytössään on ollut ja on yhä paraneva aseistus ja taisteluvärustus. Moottorit, panssarit ja tekniikka ovat työntäneet syrjään sotaratsun. Koulutus on kulkenut käsiteltävän kahden vuoden jakson aikana Pääesikunnan ja sotilasläänin antamiin tavoitteisiin pyrkien. Sitä ovat kuluneena vuonna tukeneet suorittamallaan koulutustarkastuksilla ensin Etelä-Suomen Sotilasläänin komentaja, kenraaliluutnantti Jukka P a j u l a 10.—11. 5. ja syksyllä 14.—15. 9. koulutuspäällikkö, kenraaliluutnantti Pentti M u l t a n e n seurueineen. Sotilasläänin komentaja mainitsi tarkastuksen päätteeksi ratsumiesten joukossa vallitsevan hyvän ja yritteliään hengen ja sitä kuvaa, jonka hän pataljoonasta oli saanut, hän piti varsin vakuuttavana. Koulutustarkastuksessa muodostuneen käsityksen perusteella hän luovutti joukko-osastolle tunnustukseksi laettavakseen saamansa väritelevisio.

Koulutuspäällikkökin vaikutti näkemäänsä varsin tyytyväiseltä, koska hän mainitsi pitämässään loppupuheenvuorossa pataljoonasta jääneen sängen hyvän yleisvaikutelman.

Koulutukseen läheisesti liittyneenä pataljoonan panos eri urheilutapahtumien järjestelyissä on ollut merkittävä ja on mm Salpausselän hiihtojen järjestelytehtäviin joukko-osasto osallistunut perinteeksi muodostuneella tavalla. Kesällä 1976 Hämeen Ratsujääkäripataljoona osallistui ”Lahti -76” maatalous- ja teollisuusnäyttelyn järjestelyihin. Näyttelyssä kävijöitä oli lähes 70 000. Heistä suurin osa tutustui ratsumiesten järjestämään puolustusvoimien osastoon.

Vuoden 1977 suurimmaksi messutapahtumaksi koko maassa muodostui Lahden Messut. Puolustusvoimien osaston saivat järjestääkseen ratsumiehet. Puolustusvoimien messuosastoa pidettiin useissa yhteyksissä jopa messujen edustavimpana osastona. Osoituksena tästä voidaan pitää sitä, että siihen tutustui yli 100 000 messuvierasta, tasavallan presidentti, useat hallituksen jäsenet sekä kansanedustajat mukaan lukien. Näyttelyosastojen järjestelyjen lisäksi suoritettiin messujen aikana useita näytöksiä. Niitä oli seuraamassa tuhatmäärin ihmisiä.

Eduskunnan puhemies Velko Helle tutustumassa puolustusvoimien osastoon Lahden Messuilla.

Koulutusta polttotaisteluradalla.

Toimintajakson aikana joukko-osasto on osallistunut erilaisten keräysten ja työsuoritusten muodossa ”Kunniavelka kaatuneille”, ”Sairaala sotavammaisille” ja ”Puhtaan ilman puolesta — täysin palkein” -kampanjoihin. Muita tärkeitä koulutustapahtumia ovat olleet tavanmukaiset kertausharjoitukset ja maakuntamarssi, joka tällä kertaa suuntautui vanhoille ratsumiesalueille Parolannummen, Tammenlan kautta Lopelle ja sieltä edelleen takaisin Lahteen heinäkuun loppupuolella

1976.

Aivan erityinen huomio on kiinnitetty erilaisten taistelukoulutuksen vakioharjoitusten valmistamisen ohella sovelletun ase-käsittelyn opetusmenetelmien kehittämiseen. Suojelukoulutukseen liittyen on pataljoonalle valmistunut polttotaistelurata. Linnoittamiskoulutuksen yhteydessä on Hälvälän leirialueelle rakennettu linnoitettu joukkueen mallitukikohta ja käsikraanaatin heittopaikka.

Urheilusaavutuksien puolesta ajanjakso ja etenkin vuosi 1977 on ollut eräs menestyksekkäimmistä koko joukko-osaston historian aikana. Maaliskuun 3. päivänä 1977 elettiin Vekaranjärvellä Hämeen Rat-

Puolustusvoimien partiohihtomestaruuden voittanut ratsumiesten partio luovuttamassa kiertopalkintoa komentajalleen, everstiluutnantti Petter Parikalle. Partioon kuuluivat vasemmalta: johtaja, yliluutnantti Timo Lehtonen, varajohtaja, vääpeli Martti Mäkelä ja jäsenet, korpraali Hannu Kormano ja korpraali Jarmo Innanen.

sujääkäripataljoonan kohdalla tähtihetkiä sen partion voittaessa puolustusvoimien mestaruuden partiohihdossa, lajissa, jota pidetään vaativimpana ja tavoitelluimpana koko puolustusvoimissa. Aivan erityistä merkitystä kilpailulle antoi se, että tasavallan presidentti seurasi voitokkaan ratsumiespartion suoritusta.

Muista urheilusaavutuksista voidaan mainita hyvä menestyminen myös muiden lajien puolustusvoimien mestaruuskilpailuissa ja useat henkilökohtaiset ja yleismestaruudet sotilasläänin kilpailuissa. Perinteinen Tinamäki-ottelu Uudenmaan rakuunoita vastaan on kulkenut ratsumiesten merkeissä. Samoin ampumaottelu Hämeen Jääkäripataljoonaa vastaan voitettiin 1977 edellisen vuoden taketelun jälkeen ylivoimaisesti.

Joukko-osastossa on palkittu Jalkaväen Säätiön mitaleilla ansiokkaan palveluksen perusteella seuraavat varusmiehet:

I/75 saapumiserä
värikki Toivo Sakari Vuorinen
kersantti Raimo Sakari Välimaa

II/75 saapumiserä
värikki Tapio Uolevi Alanko
kersantti Kari Juhani Salminen

III/75 saapumiserä
värikki Olli Arne Saarinen
kersantti Yrjö Mauno Ilmari Lepola

I/76 saapumiserä
värikki Pentti Juhani Savolainen
kersantti Hannu Olavi Kajama

II/76 saapumiserä
värikki Martti Tapani Tumanto
kersantti Pekka Ilmari Sillanpää

III/76 saapumiserä
värikki Yrjö Veli Juhani Mäkiö
kersantti Raimo Tapani Nieminen

Suunto Oy

**Konepaja
Nils Eriksson**

21630 Lielax
puh. 921-747 086

Oy Elopak Ab

**Martela Oy
Tehokaluste**

Kornetintie 6,
00380 Helsinki 38,
puh. 556 311

Marski on aina Marski

 MARSKI

Mannerheimintie 10
00100 Helsinki 10
puh 90-64 17 17
telex 12-1240

Ostamme jatkuvasti kunnostuskelpoisia
tynnyreitä

TYNNYRIHUOLTO A. KAJOMERI

32500 Oripää Puh. 923-68 222

PIIPPO OY ja PIIPPO-TUOTE OY

37500 LEMPÄÄLÄ
Puhelin 931-750 222

 **KARJALAN
TALOVALMISTE OY**
KAUPPAKATU 30 PUH. 27627 JOENSUU

 salpa oy

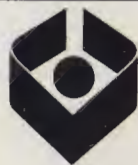
Pajuniityntie 3. 00320 Hki 32.
puh 578 522

Pakkasenkestäviä LÄMPÖPUKUJA

myös siviilikäyttöön, saatavana pos-
sitse suoraan tehtaan varastosta

TUKKU-TUOTE OY

03250 OJAKKALA
p. 913-71 342 tai 913-71 357

SUOMEN
VAKUUTUSYHTIÖIDEN
KESKUSLIITTO

MOTELLI-RAVINTOLA POHJAN-KIEVARI

90400 KEMPELE — Puh. 981-555 433

RAVINTOLA AILASTO

HAILUOTO — Puh. 981-409 384

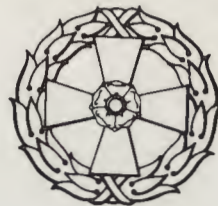
TERVAKOSKI OY

12400 TERVAKOSKI — Puh. 914-66 221

LEIMASIN OY — STÄMPEL AB

PL 82-00131 HKI 13
Puh. 662 907, 662 074, 627 189

KAARTIN PATALJOONA

Kausi 1976—77 on ollut Kaartin Pataljoonassa vilkkaan toiminnan aikaa. Koulutusjärjestelyissä tapahtui merkittävä muutos, kun I/76 saapumiserästä lähtien aloitettiin I.K:n (ns Kunniakomppanian) varusmiesten perus- ja RAuK-koulutus Porin Prikaatissa Säkylässä. Täällä ”Pori-

laisten” tiukassa taistelijan koulussa saivat sotilaspiirien Kaartin Pataljoonan I.Komppaniaan valitsemat varusmiehet sen sotilaan peruskoulutuksen, mikä tällä hetkellä Helsingin varuskunnassa on mahdollon antaa ankan tilanpuutteen vuoksi. Peruskoulutuskauden jälkeen saavat en kaartilaiset taistelijan jatkokoulutuksen ”Kaartissa” paikallisten erikoistehtävien tuodessa oman lisänsä päivittäisiin palvelusohjelmiin.

Muiden yksiköiden osalta koulutusjärjestelyt ovat pysyneet entisenlaisina.

Pataljoona on järjestänyt aina peruskoulutuskauden päätteeksi taistelukoulutusleirin Räyskälässä. Tähän harjoitukseen ovat kaikki irrotettavissa olevat varusmiehet osallistuneet. Aikaisempaa käytäntöä noudattaen on pataljoona osallistunut sotilasläänin tai paikallisten joukkojen sotaharjoituksiin. Tammikuussa 1977 Si-

SPoK/KaartP:n oppilaita sotilaspoliisiharjoituksissa.

poossa Kaartin Pataljoonan johtamaa sotaharjoitusta seurasi puolustusministeri Seppo Westerlund ja kenraaliluutnantti Jukka Pajula.

Sotaharjoitusten osalta toukokuun 4. päivänä 1976 alkanut sotaharjoitus Itä-Uudellamaalla osoittautui Kaartin Pataljoonalle kohtalokkaaksi, sillä Porvoon

Kaartilainen on myös taistelija. Sotaharjoitus Itä-Uudellamaalla syksyllä 1976.

mlk:ssa tapahtuneessa auto-onnettomuudessa saivat surmansa seuraavat viisi sotaharjoitukseen matkalla ollutta varusmiestä: alikersantti Risto Juhani Kallio Hattulasta, kaartilainen Timo Pekka Airaksinen Kiuruvedeltä, kaartilainen Seppo Olavi Lantee Kirkkonummelta, kaartilainen Tapio Kalervo Saario Hämeenlinnasta ja kaartilainen Martti Tapio Vuorela Helsingistä. Onnettomuudessa kuolleet haudattiin kotiseuduilleen sotilaallisin kunniansoituksin.

Kuluneen vuoden aikana on myös suoritettu joukko tarkastuksia, joista tärkeimmät ovat:

Kenttäpiispa Yrjö Massan suo-

rittama hengellisen työn tarkastus 21. 10. 1976.

Jalkaväen tarkastajan, kenraalimajuri Kalevi Sarvan tutustuminen pataljoonaan 17. 1. 1977.

Etelä-Suomen Sotilasläänin komentajan, kenraaliluutnantti Jukka Pajulan suorittama koulutustarkastus 23.—24. 2. 1977.

Varuskunnallisiin ym tehtäviin pataljoona on osallistunut kuten tähänkin saakka.

Merkittävä oli pataljoonan osallistuminen 4. 6. 77 Helsingin Senaatintorilla pidettyyn paraatiin sekä lippukomppanian voimin osanottajana että järjestelytehtävissä. Jokavuotiseen sotainvalidikeräyk-

Rynnäkö yli sillan. Kaartilaisia sotaharjoituksessa syksyllä 1976.

seen Kaartin Pataljoona osallistui innolla, josta tuloksena oli uusi keräysennätys.

Kuluneen vuoden aikana on pataljoonan henkilötillanne kehittynyt suotuisaan suuntaan. Uusia toimipuseereita on astunut palvelukseen 12. Pääosa heistä on tällä hetkellä Päälystöpistossa peruskoulutusta saamassa. Pataljoonaa pitkään palvelleet kapteeni Pekka Hämäläinen ja yliluutnantti Reijo Vainio siirtyivät kuluneen vuoden aikana Sotakorkeakouluun oppilaisiksi.

Jalkaväen Säätiön mitalilla on palkittu seuraavat:

I/75 saapumiserä
vänríkki Sakari Kangas
kersantti Markku Lehtonen

II/75 saapumiserä
vänríkki Risto Heikki Juhani Sinkilä
kersantti Jouko Tapani Laitinen

korpraali Timo Tuomo Juhani Piirainen

III/75 saapumiserä
vänríkki Lauri Mikael Pajanen
kersantti Hannu Pekka Muukkosenen
korpraali Markku Juhani Bärgravist

I/76 saapumiserä
vänríkki Kari Juho Lindström
kersantti Kari Olavi Tuomola
korpraali Juha Jaakko Huhtala

II/76 saapumiserä
vänríkki Kyösti Kullervo Palojärvi
kersantti Ari Lauri Tapani Lehtinen
korpraali Rauno Paananen

III/76 saapumiserä
vänríkki Jari Antti Kalevi Nummela
kersantti Kari Juhani Nurmi
korpraali Erkki Johannes Pohjola

Tee meillä selvä
Kättä päälle
 -sopimus.
 Saavutat helpommin
 tavoitteesi.

KANSALLIS-OSAKE-PANKKI

SUOMALAISTA
 LIIMATEOLLISUUTTA

E PRIHA OY

HAMINA — HEINOLA

Joka lähtöön
 Lada

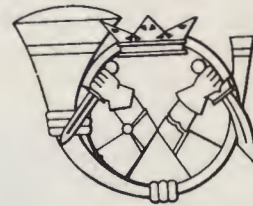

Valtakunnallinen
 myynti- ja
 huoltoverkosto

Maahantuoja: Oy Konela Ab

KARJALAN JÄÄKÄRIPATALJOONA

Karjalan Jääkäripataljoonan kehitysnäkömät ja koulutusolosuhteet ovat parantuneet vuosien 1976—77 aikana entisestään. Reserviupseerikoulun uusi kasarmi valmistui kesällä 1976, jolloin Reserviupseerikoulu voitiin siirtää uusiin, nykyaikaisiin tiloihin. Eräänä näkyvänä koulutusolosuhteita edistävänä tekijänä mainittakoon kasarmissa oleva moderni 120 hen-

gen luentoluokka. Samalla voitiin 1.Jääkärikomppania siirtää ”kotiin” Ylämyllyyn varuskunnasta 10 vuoden poissaolon jälkeen. Uuden kasarmin valmistumiseen liittyen uudistettiin koulutusjärjestelyjä siten, että kaikki moottoriajoneuvojen kanssa työskentelevät varusmiehet on sijoitettu 1.Jääkärikomppaniaan ja kaikki huollon erikoiskoulutetut varusmiehet Esikuntakomppaniaan.

Myös varuskunnan sairaala on saanut vuoden 1976—77 aikana uuden ilmeen peruskorjauksen myötä.

Sotinpuron ampuma-alueelle Rautavaaralla on rakennettu ja otettu käyttöön liikkuvaan ammuntaan soveltuva panssarintorjuntarata.

Huomattavin tapahtuma katsauskaudella on ollut 8. 9. 1977 tapahtunut pataljoonan komentajan vaihtuminen. Tällöin everstiluutnantti Pertti Kilkki luovutti pataljoonan everstiluutnantti Jaako Aatolaiselle.

Komentajien vaihtoparaati 8. 9. 1977, vasemmalla everstiluutnantti Pertti Kilkki ja oikealla everstiluutnantti Jaako Aatolainen.

Koulutusta haittaavina tekijöinä on mainittava kouluttajajeniköistön vähyys verrattuna suuriin saapumiserien vahvuuksiin (noin 450 miestä/saapumiserä). Erilaisilla kursseilla ja YK-tehtävissä olevan kouluttajajeniköistön määrä on ollut entisenlainen eli 20—30 %.

Lisäksi monet kertausharjoitusvelvoit-

Reserviläiskoulutusta Kontiorannassa v 1976.

Muita tapahtumia normaalin palveluksen lisäksi ovat olleet Kadettikoulun johtama sissiharjoitus Sotinpuron alueella huchtikuussa 1977. Tämä harjoitus osoitti komppanian mahdollisuudet hyviksi toimia paikallispuolustuksessa samanvahvuista vastustajaa vastaan.

teet ovat olleet tavanomaista varusmieskoulutusta haittaavia. Vuosien 1976—77 aikana pataljoona on järjestänyt kolme erikoishenkilöistön, yhden prikaatin esikunnan, esikuntakomppanian, viestikomppanian sekä täydennyshenkilöistön ja sinkokomppanian kertausharjoitukset.

Lisäksi pataljoona on saanut tehtävönsä kokeilla pataljoonan moottorimarsin suoritusta taistelukykyä säilyttäen vaikeissa olosuhteissa.

Entiseen tapaan pataljoona on hoitanut erinomaiset suhteensa Pohjois-Karjalan väestöön. Katsauskautena on järjestetty

omaisten päivät ja maanpuolustusjuhla kesäkuun saapumiserän valantekotilaisuuteen liittyen kesällä 1976 Pyhäselässä ja 1977 Kontiolahdella.

Elokuun alussa v 1977 Karjalan Jääkäripataljoona järjesti kolmen sotilasläänin, Pohjanmaan, Sisä-Suomen ja Savo-Karjalan Sotilasläänien maastomestaruuskilpailut. Pataljoonan menestys näissä kilpailuissa oli hyvä. Puolustusvoimien komentaja, kenraali Lauri Sutela seurasi partiokilpailua.

Lisäksi pataljoona on osallistunut tavanomaisesti kaikkiin tärkeimpiin puolustusvoimien sotilaallisten lajien mestaruuskilpailuihin, joissa menestys on ollut keskinkertainen.

Muista sisäisistä kilpailuista mainittakoon koulutustarkastuksen muodossa suoritettut nuoremman ja vanhemman saapumiserän jääkärikilpailut, joissa parhaiten on menestynyt 3.Jääkärikomppania (sissikomppania).

Ansiokkaasta palveluksesta Karjalan Jääkäripataljoonassa on Jalkaväen Säätiön mitaililla ja kunniakirjalla palkittu seuraavat varusmiehet:

I/75 saapumiserä
vänrikki Oiva Kalevi Ollikainen

kersantti Raimo Tapani Vattulainen

II/75 saapumiserä
vänrikki Reijo Tapio Karikumpu
kersantti Tauno Olavi Jauhainen
korpraali Jorma Tapani Holopainen

III/75 saapumiserä
vänrikki Reijo Uolevi Laaksonen
kersantti Heikki Ilmari Rautama
korpraali Aimo Ilmari Nuutinen

I/76 saapumiserä
vänrikki Jukka Heikki Lumiala
kersantti Matti Tapani Vuorjoki
korpraali Timo Sakari Tossavainen

II/76 saapumiserä
vänrikki Hannu Eero Juhani Parviainen
kersantti Tuomo Tapio Lotta
korpraali Eino Eemil Haapala

III/76 saapumiserä
vänrikki Jorma Mauno Veli-Matti Ikkäheimonen
kersantti Pentti Olavi Tarvonen
korpraali Tapani Mähönen

KYMEN JÄÄKÄRIPATALJOONA

Vuodet 1976—1977 ovat Kymen Jääkäripataljoonalle olleet tiiviin varusmies- ja re-

Komentaja vaihtuu: Everstiluutnantti Kalevi U s v a pitämässä vastaanottopuhetta 4. 4. 1977. Takana edellinen komentaja, eversti Vihtori M ä k e l ä .

tuksiin. Perinteellisten kullekin saapumis-erälle ennen kotiuttamista pidettyjen harjoitusten lisäksi pataljoona on osallistunut kumpanakin talvena Taistelukoulun järjestämiin johtamisharjoituksiin, Päälystöopiston harjoituksiin sekä Reserviupseerikoulun loppusotiin. Erityisesti näissä sotakoulujen raskaissa ja vaativissa johta-

serviläiskoulutuksen aikaa. Ajoittain vaikeastakin kouluttajatilanteesta huolimatta on määrätietoisella työllä päästy asetettuihin tavoitteisiin.

Juhlavuutta arkeen toivat komentajien vaihtumiset. Samanaikaisesti, kun sotilasläänin komentaja kenraaliluutnantti Erkki S e t ä l ä luovutti tehtävänsä kenraalimajuri Juhani R u u d u l l e , luovutti eversti Vihtori M ä k e l ä 4. 4. 1977 Kymen Jääkäripataljoonan komentajan tehtävät everstiluutnantti Kalevi U s v a l l e .

Kymen Jääkäripataljoona on kuluneena kautena osallistunut lukuisiin sotaharjoit-

misharjoituksissa pataljoonalla on ollut tilaisuus saada erinomaista koulutusta.

Varusmieskoulutuksen rinnalla on viety läpi useita erikoishenkilöstön kertausharjoituksia, jotka entisestään ovat vahvistaneet uskoa reserviläisiin.

Sotainvalidien auttaminen heidän vaikeuksissaan on vuosittain ollut tärkeänä

Pataljoonan uusi komentaja, everstiluutnantti Kalevi U s v a .

osana pataljoonan toiminnassa. Sotainvalidien Veljesliiton paikallisosaston myötä vaikutuksella tätä kansalaiskasvatukseksi katsottavaa työtä on monin eri tavoin toteutettu toimintakauden aikana Haminassa ja sen naapurikunnissa.

Lähikuntiin on suoritettu vuosittain metsämarssi entiseen tapaan koko pataljoonan voimin.

Kesäkuun 19. päivänä 1976 pataljoona toimi isäntänä, kun sodanajan JR 4 eli Punamustarykmentti kokoontui Haminaan viettämään veljesjuhliiaan. Tässä yhteydessä pataljoonalle lahjoitettiin kahden sodanajan JR 4:n komentajan, eversti Valter Nordgren'in ja eversti Sakari Simeliusen kuvat. Luovutustilaisuudelle antoi erityistä juhlavuutta se, että läsnä olivat rouva Nordgren ja entinen puolustusvoimien komentaja, jalkaväenkenraali Sakari S i m e l i u s .

Majuri Pentti J ä r v i ö vastaanottamassa Punamustarykmentin komentajien kuvat.

Keväällä 1977 Kymen jääkäri pääsi sanomalehtien etusivulle — tällä kertaa hengenpelastajana. Oppilas Hannu V a k k a r i pelasti lomalla ollessaan Anjalankoskella kahden hataralla lautalla jäiselle lammelle seikkailemaan lähteneen pikkupojan hengen. Ilman tämän ripeän urheilijanuorukaisen toimintaa jo osittain vajonneet pojat olisivat jääneet pelastamatta. Hannu Vakkarille on pataljoona anonut hengenpelastusmitalia Tasavallan Presidentiltä.

Pataljoona on edelleen säilyttänyt maineensa urheilavana joukko-osastona. Tästä eräänä osoituksena pataljoona sai vuonna 1976 vastaanottaa ”Kolmosen Pytyn”, joka annetaan Kakkois-Suomen Sotilasläänin parhaalle joukko-osastolle. Tämän arvostetun kiertopalkinnon saamiseksi vaadittiin partiosuunnistuksen ja varusmiesammuntojen yleismestaruuden voitot sekä Oltermannin hiihdossa 4. sija.

Nämä eivät olleet ainoat vuoden 1976 urheilusaavutukset. Uuden aluevaltauksen Kymen jääkärit suorittivat sotilas-3-ottelussa. Puolustusvoimien mestaruuskilpailuissa ylikersantti Eero S a k k i voitti henkilökohtaisen sarjan ja pataljoonamme joukkue saavutti voiton saaden haltuunsa arvokkaan Suomen Marsalkka M a n n e r h e i m i n lahjoittaman kiertopalkinnon. Puolustusvoimain ampumamestaruuskilpailuissa vuonna 1976 parhaan varusmiesampujan kiertopalkinnon voitti pataljoonamme alikersantti Pekka P o l t i n o j a .

Myös sotilasläänin ampumamestaruuskilpailuissa pataljoona saavutti menestystä, maastoammunnan ja varusmiesammuntojen mestaruusmitalit tulivat Haminaan.

Vuoden 1977 urheiluun ei ole sattunut

mitään ”tähtihetkiä”, kuitenkin kokonaisuutta ajatellen pataljoona on menestynyt paremmin kuin vuosiin. Sotilasläänin mestaruudet voitettiin varusmiesten suunnistuksessa ja rynnäkkökivääriammunnassa (10 + 10 ls) sekä yliluutnantti Juha K o s k i voitti kantahenkilökunnan rynnäkkökivääriammunnan.

Puolustusvoimien mestaruuskilpailuissa parhaiksi saavutuksiksi jäivät sekä sotilas-3-ottelun joukkuekilpailun että Presidentti Kyösti K a l l i o n kiertopalkinnon hopeasijat. Parolan kilpi -ammunnassa pataljoonan joukkue oli kolmas ja partiohiihdossa neljäs.

Ansiokkaasta palveluksesta Kymen Jääkäripataljoonassa on Jalkaväen Säätiön mitalilla palkittu seuraavat varusmiehet:

I/75 saapumiserä
vänrikki Antti L a m m i
kersantti Seppo L i n d e n

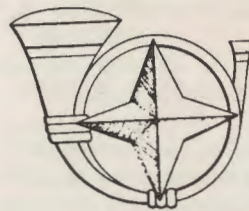
II/75 saapumiserä
vänrikki Lassi H e i k k i l ä
kersantti Markku P u h a k k a
korpraali Timo T a k a l a

III/75 saapumiserä
vänrikki Hannu A h t i a i n e n
kersantti Heikki H e l l g r e n
korpraali Jussi T u o m e l a

I/76 saapumiserä
vänrikki Kalervo A r o
kersantti Esa I n n a n e n
korpraali Ari M a s o

II/76 saapumiserä
vänrikki Teppo K a a s i n e n
kersantti Seppo M e l l a s
korpraali Ilkka H a s s e l g r e n

LAPIN JÄÄKÄRIPATALJOONA

Katsausjaksoa 1976—77 ovat Lapin Jääkäripataljoonassa sävyttäneet uuras työ koulussektorilla, pataljoonan johdon vaihtuminen, koulutusorganisaation ja koulutusolosuhteiden kehittyminen sekä useat arvovaltaiset vierailut.

Everstiluutnantti Hannu S ä r k i ö otti 20. 8. 1976 pataljoonan vastaan everstiluutnantti Martti A l a t a l o l t a , joka siirtyi Kainuun Prikaatin komentajaksi. Pataljoonaupseerina on katsauskaudella toiminut majuri Olli H e i s k a n e n , joka v 1978 alusta siirtyy Pääesikuntaan tiedotustoimiston päälliköksi.

Lapin Jääkäripataljoonan komentaja, everstiluutnantti Hannu Särkiö.

Pataljoonan koulutuskokoonpanossa tapahtui 1976 merkittävä muutos. Tällöin perustettiin kuljetuskomppania, jossa annetaan autonkuljettajille ABCE-ajokorttikoulutus. Jo yksistään pataljoonan moottoriajoneuvokaluston määrä, yli 130 kappaletta, teki muutoksen välttämättömäksi.

Koulutusolosuhteiden parantamiseen ovat osaltaan vaikuttaneet panssarivaunujen ja uusien lumiajoneuvojen saanti sekä Kyläjärven taisteluampuma-alueen rakenteellinen kehittäminen. Syksyn 1977 kuluessa otetaan käyttöön nykyaikainen ilmatorjuntarata sekä kuntorata.

Pataljoonan toiminnan painopiste on ollut selkeästi varusmieskoulutuksessa, jonka tehokkuuteen ja mielekkyyteen on kiinnitetty korostettua huomiota. Varsinkin ampumakoulutuksen osalta on saavutettu näkyviä tuloksia, sillä pataljoona on vuonna 1977 voittanut selvästi Pohjois-Suomen sotilasläänin joukko-osastojen väliset Tarkka-ampujan malja -kilpailut.

Omien sotaharjoitusten lisäksi pataljoona on osallistunut keltaisena puolueena Taistelukoulun toimeenpanemaan johtamisharjoitukseen talvella 1976, Pohjois-Suomen sotilasläänin talvisotaharjoitukseen 1977 ja Ivalon rajakomppanian sotaharjoitukseen syksyllä 1977. Vakiintuneen käytännön mukaisesti pataljoona on osallistunut myös Kadettikoulun ja Laskuvarjojääkärikoulun harjoituksiin sekä yhdessä muiden Pohjois-Suomen joukko-osastojen heitinmiesten kanssa tykistön ja kranaatinheitinmiesten leireille.

Saapumiserien valamarssit, sotaharjoituksen luonteisina, on suunnattu vaihdellen eri osiin Lappia, talvella yleensä jollekin lähialueen tuntureista. Useissa talviharjoituksissa on liikuttu -30—40° C pakkasilla.

Entiseen tapaan ovat Lapin Jääkärit saaneet kunnian vastaanottaa lukuisia arvovaltaisia vierailuja. Huomattavin näistä tapahtui 15. 6. 1977, jolloin Suomessa virallisella vierailulla ollut Yhdyneiden ase-

Lapin Jääkäreiden saapumiserä I/77 järjestäytymässä sotilasvalan antoon Kiilopäällä.

voimien komentaja, kenraali George S. Brown yhdessä suomalaisen isäntänsä, kenraali Lauri Sutelan kanssa tutustui pataljoonaan ja sen koulutukseen. Muista vieraista mainittakoon eduskunnan oikeusasiamies Jorma Saalto, Suomeen akreditoitunut sotilasasiamiehet,

eduskunnan puolustusasiainvaliokunta, Pääesikunnan päällikkö, kenraaliluutnantti Paavo Junnttila sekä jalkaväen tarkastaja, kenraalimajuri Kalevi Sarva.

Urheilun saralta todetaan ammunnan yleismestaruus PSSl:n alueella 1977 sekä alikersantti Esko Puljun hopeatila PV:n ampumamestaruuskisoissa 1977 ryssä näkökiväärillä kenttäammunnassa voittajan kanssa tasapistein.

Tavanomaisten koulutustapahtumien lisäksi pataljoona on edelleen jatkanut so-tainvalidien avustustoimintaa, osallistunut kaksien kansainvälisten ampumahiihtokil-pailujen järjestämiseen sekä antanut siviiliviranomaisille virka-apua kadonneiden etsinnöissä ja raivaustoiminnassa.

Jalkaväen säätiön mitalilla on erittäin hyvästä palveluksesta palkittu seuraavat varusmiehet:

Kenraali George S Brown seurassaan kenraali Lauri Sutela tarkastavat Lapin Jääkäripataljoonan kunniakomppania.

I/75 saapumiserä
vänrikki Urpo Antero Tuovinen
kersantti Timo Eerik Ahola

II/75 saapumiserä
vänrikki Pentti Juhani Talala
kersantti Mikko Harri Tapani Junno

III/75 saapumiserä
vänrikki Urpo Antero Juujärvi
kersantti Jorma Johannes Valkama

I/76 saapumiserä
vänrikki Kari Aulis Salmivaara
kersantti Jukka Pekka Ollila

II/76 saapumiserä
vänrikki Pekka Tapani Salmi
kersantti Hannu Tapio Lonnakko

III/76 saapumiserä
vänrikki Toivo Johannes Korja
kersantti Pasi Antero Halme

SUUROS

RUOKAPALVELU — LEIPOMO — JUHLAPALVELU

Tuotantolaitokset:

Vantaa ☎ 90-826 755 — Tampere ☎ 931-441 333

VIKINGLINJA

Edullisin meritie Ruotsiin

PUHDISTUSAUTOT OY
KULJETUSKESKUS OY

TAMPERE

Soittakaa 931-28 562, 646 264, 24 807
— palveluksessanne jo tänään

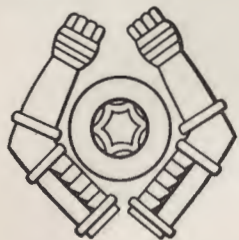
MOTEL MARINE

10600 TAMMISAARI — Puh. 911-138 33

SATAKUNNAN PIIRIMETSÄLAUTAKUNTA

Itsenäisyydenkatu 35 A — PORI — 939-16 116

PANSSARIVAUNU- PATALJOONA

Vuodet 1976 ja 1977 ovat Panssarivaunupataljoonassa sujuneet arkisen aherruksen merkeissä. Pääosa ajasta on kulunut varusmiesten kouluttamiseen. Tämä on tapahtunut jo vakiintuneen koulutusjärjestelmän mukaisesti kolmessa panssarivaunukomppaniassa sekä Panssari-ilmatorjuntakomppaniassa. Kukin panssarivaunukomppania saa alokkaat (noin 200 miestä) vuoron perään kerran vuodessa. Panssari-ilmatorjuntakomppania saa muista poiketen alokkaita kolme kertaa vuodessa. Panssarivaunupataljoonassa johtajien koulutus on edelleen tapahtunut pääosin miehistön kanssa yhdessä.

Parolannummella tapahtuneen jokapäiväisen koulutuksen lisäksi pataljoonan yksiköt ovat ottaneet osaa moniin sota- ja taisteluharjoituksiin. Pataljoonan kannalta suurimmat harjoitukset ovat olleet — Panssarivaunupataljoonan oma taisteluharjoitus 7.—9. 12. 1976 Räyskälän ympäristössä sekä — Panssariprikaatin kevätsotaharjoitus Niinisalossa 2.—5. 4. 1977.

Molempiin harjoituksiin osallistui kaksi panssarivaunukomppaniaa pataljoonasta.

Panssarivaunupataljoona on myös laajentanut toimintakenttäänsä osallistumalla Rannikkojääkäripataljoonan vesiampumaleirille 6.—10. 9. 1976. Yhteistoiminta pelasi moitteettomasti ja hyöty oli molempipuolinen. Valitettavasti vuonna 1977

PT-76 -vaunu palaamassa ammunnoista vesiampumaleirillä 1976.

leiri jäi rahojen puutteen takia pitämättä, mutta jatkossa yhteistoimintaa on tarkoitus jatkaa.

Vaikka koulutus onkin tapahtunut lähes entiseen tapaan, on tapahtunut myös eräs koulutusjärjestelmän muutos. Tämä muutos koskee panssarivaunuasentajien koulutusta. Keväällä 1977 palautettiin taas vuosien jälkeen varusmiesasentajien koulutusvelvoite joukko-osastoille. Tämän uudistuksen myötä Panssarivaunupataljoonassa aloitettiin asentajakurssi, jolla koulutetaan asentajat telavetoiselle panssarivaunukalustolle.

Varusmieskoulutuksen lisäksi pataljoonassa on toimeenpantu myös kertausharjoituksia. Viimeksi kokoontui reservin panssarivaunukomppania Parolannummelle syyskuussa 1977.

Suuren osan Panssarivaunupataljoonan ajasta ovat vieneet erilaiset vierailut. Panssariprikaatiin tapahtuneiden vierailujen yhteydessä pataljoona on lukemattomat kerrat esitellyt kalustoaan sekä osallistu-

Merikadetit tutustumassa panssarivaunukalustoon.

Panssarivaunupataljoonan komentaja, everstiluutnantti M Aaltosen vaunun antennissa lepattivat ensimmäistä kertaa uudet antenniviirit.

nut moniin taistelunäytöksiin. Monet vierailut ovat muodostuneet jo lähes perinteenomaisiksi ja tutustumiskäynnit ovat laajentuneet monien joukkojen kanssa yhteistoimintaharjoituksiksi. Panssarivaunupataljoona kokee tämänlaatuisen tehtävänsä tärkeäksi pyrittäessä levittämään tietoja panssarivaunuista ulkopuolelle Parolannummen. Tavanomaisten sotilasvierailujen lisäksi pataljoonan vaunut ovat esiintyneet muun muassa omalle puolustusministerille ja Ranskan sekä Yhdysvaltain sotilasasiamiehille.

Panssarikillan puheenjohtaja, everstiluutnantti evp P Kujala luovutti uuden yksikköviirin panssarivaunupataljoonalle.

Telaketjujen kolinan seassa elävät myös perinteet Panssarivaunupataljoonassa. 4. 6. 1976 otettiin pataljoonassa käyttöön yksikköviirin mukaiset antenniviirit panssarivaunuihin. Samana kesänä, 14. 7., sai myös Panssari-ilmatorjuntakomppania oman yksikköviirinsä.

Urheilurintamalla Panssarivaunupataljoona on keskittynyt lähinnä ammuntaan sekä jalkapalloon. Parhaat saavutukset ovat jalkapallossa pronssimitali 1976 ja hopeamitali 1977 Puolustusvoimain mestaruuskilpailuissa.

Vaikka Panssarivaunupataljoona pyrkii eteenpäin pitkin harppauksin, on pataljoonan huolenaiheeksi muodostunut riittävän ampuma-alueen puute. Tämä puute on vaivannut siitä alkaen, kun täyskaliiperilaukausten ampuminen panssarivaunuilla kiellettiin Niinisalon ampumakentällä. Tämä kielto rajoittaa entisenäänkin suppeita harjoittelumahdollisuuksia. Pataljoona on huolissaan nykyisestä tilanteesta, mutta samalla toivoo ja uskoo, että lähitulevaisuus tuo asiaan parannuksen.

Jalkaväen Säätiön mitalilla on palkittu seuraavat varusmiehet:

Vuonna 1976
väänrikki Lars Nordenswan
väänrikki Paul Isaksson
väänrikki Antti Mattila
kersantti Timo Tuokko
kersantti Reijo Honkanen
kersantti Tapio Aaltonen
korpraali Reijo Rökman
korpraali Jarmo Uskola

Vuonna 1977
väänrikki Raimo Huikko
väänrikki Pekka Laiho
väänrikki Kari Sainio
kersantti Timo Ilonen
kersantti Markku Setälä
alikersantti Jukka Rämö
korpraali Teuvo Saarinen
panssarimies Unto Hanki
panssarimies Pekka Hellsten

20 v.-juhlatervehdyksemme

NURMEKSEN OSUUSMEIJERI — Porokylä

KATAJANOKAN KASINO — Helsinki

OY KEPPO AB — Oravainen

NIVALAN OSUUSKAUPPA — Nivala

UUDENMAAN LEIPÄ KY — Klaukkala

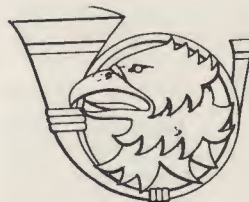
KAJAANIN LATAUS — Kajaani

KALASTUSVÄLINETEHIDAS BJÖRKÖN

PAULATEHDAS — Björköby

OSAKEYHTIÖ HIERU Sähkölaitos — Hämeenkyrö

RANNIKKO- JÄÄKÄRIPATALJOONA

Vuodet 1976—1977 ovat olleet hyvin tiivistä koulutusvuosia Rannikkojääkäripataljoonassa. Sotaharjoitukset, vesistökoulutukset ja näytökset ovat seuranneet toisiinsa.

Pataljoona on osallistunut sotaharjoituksiin lähinnä yhdessä Uudenmaan Prikaatin ja Uudenmaan Jääkäripataljoonan kanssa. Myönteisenä poikkeuksena rannikkojääkärikoulutuksen kannalta voidaan todeta 1977 kevätsotharjoitus, jossa pataljoona moniin vuosiin ensimmäisen kerran sai suorittaa täysimittaisen merimarssin ja ylimenohyökkäyksen yhteistoinnissa merivoimien kanssa.

Pintauimareilla on ollut lukuisia harjoituksia rannikkotyökistön ja merivoimien joukkojen kanssa. Näissä harjoituksissa he ovat osoittaneet todellista rannikkojääkäritaitoa ja -kuntoa nimenomaan rannikko-olosuhteissa.

Erikoisluonteensa ansiosta Rannikkojääkäripataljoona saa vastaanottaa vuosittain erittäin paljon vieraita. Huomattavimmista vierailuista mainittakoon kenraaliversti Gribkovin käynti elokuussa 1976, Euroopan Ulkomainosliiton vuosikokouksen osanottajat toukuussa 1977 ja Sveitsin väestönsuojelujohdattajat kesäkuussa 1977. Perinteellisillä vierailuilla ovat käyneet seuraavat henkilöryhmät: Rannikkojääkärikilta, teinit, reserviläisten edustajat sekä Teikarin taistelilijat, jotka lahjoittivat lipputangot Teikarin kivelle.

Kyseessä olevana ajanjaksona on Rannikkojääkäripataljoonan koulutustaso käyty tarkastamassa kahteen kertaan. Koulutuspäällikkö, kenraaliluutnantti P M u l t a n e n suoritti koulutustarkastuksen 1976 maaliskuussa. Pienistä virheistä huolimatta pataljoona sai arvostuksen hyvää. Sotilasläänin komentaja, ken-

Teikarin taistelilijat nostamassa lippuja 5. 7. 1977.

raaliluutnantti J Pajula suoritti tarkastuksen joukko-osastoissaan 1976 syksyn ja 1977 kevään aikana.

Varusmieskoulutuksen lisäksi on pataljoonalla ollut varsin vaativa vastuu reserviläisten kouluttamisessa. Vuonna 1976 kävi kertausharjoituksissa noin 600 reserviläistä.

Kilpailutoiminta on ollut varsin vilkasta. Parhaina saavutuksina mainittakoon 2. palkinto Ilvesviestissä 1976, ESSI:n joukko-osastojen välisen ampumakilpailun voitto 1976, Pv:n mestaruus sotilasvoudus-

sa 1977 ja 2. palkinto ESSI:n talvipartio-kilpailussa 1977. Lisäksi Rannikkojääkäripataljoona saavutti parhaan ajan Ilvesviestissä 1977 osallistuessaan viestiin kilpailun ulkopuolella, koska oli järjestävä joukko-osasto.

Komentajan vaihtuminen on aina merkittävä jousko-osastossa. Everstiluutnantti J Pullisen komentajakausi jäi melko lyhyeksi. Rannikkojääkäripataljoonan uudeksi komentajaksi määrättiin 1. 4. 1977 everstiluutnantti T K o k k o n e n .

Voittoisa Ilvesviestijoukkue.

Kiitettävästä palveluksesta Rannikkojääkäripataljoonassa on vuosina 1976 ja 1977 palkittu jalkaväkisäätiön mitaleilla seuraavat:

I/75 saapumiserä
vänrikki Tapio Kalinaisen
kersantti Eino Rönkkö

II/75 saapumiserä
vänrikki Lars Haggren
korpraali Esa Kivimäki

III/75 saapumiserä
vänrikki Matti Kotisaari

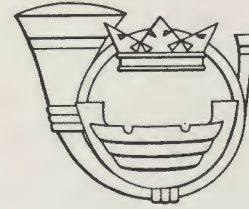
korpraali Vesa Töykkälä

I/76 saapumiserä
vänrikki Timo Kahelin
korpraali Kaarlo Härrä

II/76 saapumiserä
vänrikki Harry Scheinin
kersantti Rauno Nokelainen
korpraali Reijo Lempinen

III/76 saapumiserä
vänrikki Tapani Koivu
kersantti Kalevi Ekman
korpraali Vesa Heinilä

UUDENMAAN JÄÄKÄRIPATALJOONA

Edellisen Jalkaväen Vuosikirjan ilmestymisen jälkeen on Uudenmaan Jääkäripataljoonassa eletty kiivasrytmisen koulutuksen, henkilövaihdosten sekä arvovaltaisten vierailujen aikaa.

Huomattavin tapahtuma henkilörintamalla on ollut pataljoonan komentajan vaihdos. Marraskuussa 1976 siirtyi vajaan kaksi vuotta komentajana toiminut everstiluutnantti Hannu Arovaara Mikkelin Sotilaspiirin päälliköksi. Pataljoonan otti vastaan pataljoonapuseerina toiminut everstiluutnantti Aimo Arjavalta. Vuoden 1977 alussa siirtyi Helsingin sotilaspiirin esikunnasta majuri Pentti Lahdenperä Uudenmaan Jääkäripataljoonan pataljoonapuseeriksi.

Evl Aimo Arjavalta UudJP:n komentaja 21. 11. 1976 alkaen.

Varusmiesten koulutus pataljoonassa on noudatellut entisiä linjojaan. Marraskuun ja taisteluharjoitukset on yhä enenevässä määrin suunnattu itäiselle Uudellemaalle Askola—Myrskylä—Pukkila alueelle. Ampumaleirit ovat vakioituneet pidettäväksi Syndalenin leirialueella. Etelä-Suomen Sotilasläänin komentaja, kenraaliluutnantti Jukka Pajula piti pataljoonassa koulutustarkastuksen marraskuussa 1976.

Koulutuspuolella eniten kunniaa pataljoonalle hankkivat kranaatinheitinmiehet. Jalkaväkijoukko-osastojemme kranaatinheitinleiri 77:llä Sarriojärvellä elokuussa 1977 pidetyssä sevityksen kranaatinheitinjoukkueitten vaativassa koulutustasokilpailussa Uudenmaan Jääkäreitten heitinmiehet saavuttivat kunniakkaan ensimmäisen sijan. Pataljoonan menestystä täydensi vielä mittausryhmä, joka joukko-osastojen välisessä mittauskilpailussa sijoittui hopeamitalille vain piirun voittajalle hävinneenä.

Oman värisä pataljoonan jokapäiväiseen elämänrytmiin ovat antaneet lukuisat arvovaltaiset koti- ja ulkomaiset vierailut. Pataljoonan jääkärit ja RAUK:n oppilaat ovat katsauskauden aikana erilaisissa taistelunäytöksissä esitelleet vierailleen taistelijan taitojaan ja jalkaväkemme aseistusta ja muuta kalustoa toiminnassa peräti 30 kertaa.

Maanpuolustus- ja maanpuolustuksen jatkokurssien säännöllisten vierailujen lisäksi ovat pataljoonan koulutustuloksia käyneet seuraamassa mm Yhdysvaltain armeijan esikuntapäälliköiden neuvoston puheenjohtaja, kenraali George S Brown, Suomeen akreditoitunut sotilasiamiehet, kenraali Vogel neuvueineen Itävallasta ja kenraaliluutnantti Lennart Ljung Ruotsista.

Uudenmaan Jääkäripataljoonan klltu on katsausjakson aikana toiminut tehokkaasti. Sen aikaansaannoksista tärkeimpänä mainittakoon pataljoonan 56 vuosipä-

Kenraali George S Brown seurueineen Santahaminassa 16. 6. 1977.

väksi, 11. 3. 1977, valmistunut ja käytönotettu joukko-osastoristi — Joutselän Risti. Pataljoonan komentaja, Joutselän Ristin Veljeskunnan Suurmestari, myöntää tämän ansioristin merkkitoimikunnan esityksestä sekä henkilökunnalle että varusmiehille. Killan järjestämän valoku-

UudJP:n joukko-osastoristi — Joutselän Risti. Ristissä on vihreällä pohjalla kullatun reunuksen jääkäritunnus, Joutselän taistelun vuosiluku ja perinnejoukko-osastojen PPP 2:n ja JP 2:n numero.

vauskilpailun tuloksena saatiin vuoden 1976 syksyllä valmiiksi varusmieskoulutusta kuvaava postikorttisarja, joka 20 000:n kappaleen painoksena on myynnissä Sotilaskotiyhdistysten välityksellä maan kaikissa varuskunnissa.

Pataljoona on aktiivisesti osallistunut valtakunnalliseen ”Sairaala sotavammaille” -tempaukseen ja jo perinteelliseksi muodostuneeseen Helsingin Sotainvalidipiirin avustuskeräykseen yhdessä muiden Helsingin Varuskunnan joukko-osastojen ja sotakoulujen kanssa. Pataljoonan keräystuotto vuonna 1976 oli noin 50 000 markkaa, mikä löi aikaisemmat ennätykset varuskunnan joukkojen välisessä keräyskilpailussa.

Katsauskauden urheilusaavutuksista mainittakoon pataljoonan varusmiesampujien voitto sotilasläänin ampumamestaruuskilpailuissa kesällä -77 sekä Puolustusvoimien partiomestaruuskilpailujen 6. sija samalta vuodelta. Jalkaväelle vieraas-

sa lajissa — sotilassoudussa — pataljoona saavutti v 1976 Puolustusvoimien mestaruuden. Pataljoonan kolmiottelijat menestyivät omissa kilpailuissaan kesällä 1977 erinomaisesti. Luutnantti Aapo Tajasvuo ja vänrikki Jussi Pelli voittivat kultamitalit näissä Puolustusvoimien kolmiottelumestaruuskilpailuista. Urheilukomppanian varusmiehet, alikersantti Johannes Lahti nimekkäimpänä, ovat saavuttaneet useita Puolustusvoimain mestaruuksia ja samalla kaunistaneet ennätystilastoja.

Ansiokkaasta palveluksesta Uudenmaan Jääkäripataljoonassa on Jalkaväen säätiön mitalilla palkittu seuraavat varusmiehet:

I/75 saapumiserä
vänrikki Jyrki Kalervo Ketovuori
kersantti Heikki Johannes Kankaanpää
korpraali Pauli Tapani Teräväinen
korpraali Eero Juhani Utriainen

II/75 saapumiserä
vänrikki Hannu Sakari Kärki

kersantti Ilkka Alvar Mellin
korpraali Matti Olavi Salmivuori
korpraali Pertti Edvard Sten

III/75 saapumiserä
vänrikki Eero Juhani Heliövaara
kersantti Harri Tapani Reinikainen
korpraali Mauri Kalervo Salo
korpraali Hannu Jukka Ahonen

I/76 saapumiserä
vänrikki Timo Toivo Heikkinen
kersantti Kaj Harry Wickström
korpraali Jyrki Jaakko Ryöppönen

II/76 saapumiserä
vänrikki Eero Tapani Ranki
kersantti Rauno Untamo Aunola
korpraali Markku Tapio Marjatsalo

III/76 saapumiserä
vänrikki Juha Akseli Heikinheimo
kersantti Kari Ilmari Tärylahti
jääkäri Hannu Veikko Riikonen

KOTIMAINEN NAAMIOINTIVERKKO

28 K

YHTEISTOIMINNASSA PUOLUSTUSVOIMIEN KANSSA KEHITETTY

TURO O/Y MUOVITEHDAS

UUDENMAAN RAKUUNAPATALJOONA

Toimintakausi 1976—1977 on ollut Uudenmaan Rakuunapataljoonassa tiivistä, työntäyteistä aikaa, jota useat henkilövaihdokset ovat sävyttäneet. Komentaja on jälleen kerran vaihtunut. Everstiluutnantti Ilkka Halonen siirtyi Savon Prikaatin komentajaksi ja luovutti 1. 4. 1977 tehtävänsä everstiluutnantti Antero Karviselle, josta näin tuli 47. rakuunakomentaja. Luovutuspuheessaan everstiluutnantti Halonen mainitsi muun muassa: ”On ollut suuri kunnia komentaa

itsenäisen Suomen vanhinta joukko-osastoa, Uudenmaan Rakuunapataljoonaa, jonka suurenmoiset perinteet johtavat vuosisatojen taakse . . . Pataljoona on ollut perinteittensä arvoinen.”

Everstiluutnantti Antero Karvinen, 47. rakuunakomentaja.

Kenraali Sutela seuraamassa Puolustusvoimien maastomestaruuskilpailuja pääratamestarien, yliväpeli Pystysen ja partiokilpailun johtajan, yliluutnantti Vitikaisen opastamana.

Perinteelliseksi voidaan sanoa pataljoonan menestymistä erilaisissa koulutus- ja urheilutilaisuuksissa. Todella suururakan eteen jouduttiin 30. 8.—2. 9. 1976, jolloin rakuunoiden tehtävänä oli järjestää Puolustusvoimien maastomestaruuskilpailut. Kilpailujen valmistelut aloitettiin jo edellisenä vuonna ja jokaiseen yksityiskohtaan paneuduttiin huolellisesti. Kaikkien rakuunoiden aktiivisuuden ja vahvan työpanoksen ansiosta kilpailut sujuivatkin sitten todella mallikkaasti. Kiitoksia tuli eri tahoilta aina maan ylintä sotilasjohtoa myöten.

Rakuunat eivät ole onnistuneet pelkäämään kilpailujen järjestäjinä, vaan myös itse kilpailijoina on onni ollut myötä. Tästä mainittakoon muun muassa yliväpeli Esko Sairan Suomen mestaruus 10 km:n ampumahiihdossa sekä sotilasmestari Alvi Siilinin pronssitila. Sotilasläänin mestaruushiihdoissa menestys oli myös hyvä. Yllämainittujen lisäksi todettakoon sotilasmestari Paavo Pystysen voitot maastohiihdossa ja ampumahiihdossa 45-vuotiaitten sarjassa, sekä alikersantti Juha Hallikkaan toinen sija varusmiesten maastohiihdossa. Sotilasmestari Pystysen siirtymässä eläkkeelle keväällä 1977 muodostui rakuunoiden urheilurintamaan todella vaikeasti täytettävä aukko.

Entiseen tapaan on jatkettu tasaväkisiä kamppailuita veljesjoukko-osaston, Hämeen Ratsujääkäripataljoonan kanssa Tiinämäki-otteluiden merkeissä. Perinteisesti läheiseen Loviisan kaupunkiin on niin ikään pidetty urheilusuhteita yllä.

Kaakkois-Suomen sotilasläänissä käyttöön otetussa koulutustasokilpailussa, jossa peruskoulutuskauden loppupuolella kamppailaan ammunnessa ja fyysisen kunnan kestävyudessa perusyksiköiden välillä, rakuunat ovat osoittaneet leijonankyntensä. Niinpä vuoden 1977 kesäkuun saapumiserän kaikki alokasyksiköt sijoituivat läänin 31 perusyksiköstä viiden par-

haan joukkoon.

Vaikka rakuunat ovatkin saavuttaneet menestystä eri ammunnoissa, muun muassa Puolustusvoimien ampumamestaruuskilpailujen 2. sija vuonna 1976 varusmiesten rynnäkkökiväärilajeissa, ampumakoulutusta on kuitenkin edelleen haitannut kouluampumaratojen keskeneräisyys ja kaukainen sijainti Taipalsaarella. Ampumatason ylläpitämiseksi on jouduttu kiertämään paikkakunnalta toiselle aina Immolaa ja Uttia myöten ja välillä vähän pitemmällekin.

Vuosipäivänä 7. 9. 1977 Rakuunapataljoona juhlisti kaupunkia pitämällä paraatinsa monien vuosien jälkeen kasarmialueen ulkopuolella. Katselmus oli satamatorilla, joka sijainniltaan vanhan linnoituksen läheisyydessä soveltui hyvin tarkoitukseen. Säänhaltija piti myös perinteistä kiinni ja lähetti jälleen sateen ja myrskyn kunnioittamaan vuosipäivää läsnäololaan.

Vuosipäivän katselmus 7. 9. 1977 Lappeenrannan Satamatorilla.

Vierailuja on suoritettu sekä puolin että toisin. Syksyllä 1976 kolmella rakuunapataljoonalla oli tilaisuus käydä tutustumatukalla Ruotsin puolustusvoimissa. Käynnin kohteena olivat Norrlannin rakuunat Uumajassa ja Norrbottenin rykmentti Bodenissa. Vastaavasti vieraita on käynyt Rakuunapataljoonassa Ruotsista sekä myös Sveitsistä. Myös Kaakkois-Suomen soti-

lasläänin omassa piirissä on joukko-osastojen välistä vuorovaikutusta kehitetty. Rakuunoiden taistelutaitoa ovat olleet seuraamassa muun muassa Kotkan Rannikkopatteriston ja Salpausselän Ilmatorjuntapatteriston edustajat. Rakuunoilla oli vastaavasti tilaisuus käydä katsomassa Kotkan Rannikkopatteriston erittäin korkeatasoista tykkimieskuntoa.

Sotilaana osoitetusta kunnosta ja ansiokkaasta palveluksesta on Jalkaväen Säätiön mitali jaettu seuraaville varusmiehille:

I/75 saapumiserä:
vänrikki T L ä h d e
kersantti K T e g e l b e r g
korpraali J-P M a n n i n e n

II/75 saapumiserä:
vänrikki M E r o n e n
alikersantti U K u r o n e n
korpraali M L a n k i n e n

II/75 saapumiserä:
vänrikki M T y s t e r
kersantti T P y y k k ö n e n
korpraali J K e m p p i

I/76 saapumiserä:
vänrikki P Ä i k ä s
kersantti A S i i t o n e n
korpraali H K o u h i a

II/76 saapumiserä:
vänrikki R H o n k a n e n
kersantti J S u i h k o
korpraali P S k o g

III/76 saapumiserä:
vänrikki H V e n t o
kersantti A L a i n e
korpraali H P ö y s ä

TAISTELUKOULU

Taistelukoulussa on vuosina 1976 ja 1977 päättyneiltä kursseilta valmistunut yhteensä 226 upseeria. Esiupseeritutkinnon on suorittanut 139 sekä kapteenitutkinnon 72 upseeria. Lisäksi koululla toimeenpantiin ajalla 16. 8.—12. 11. 1976 Insinööriupseerikurssi 8, jolla oppilaina oli yhteensä 15 insinööriupseeria. Vuoden 1976 syyskuun 13. päivänä alkoi Jalkaväen kapteenikurssi 50, jonka oppilasvahvuus oli 24 upseeria. Kurssin teknillisen linjan suoritti 5 upseeria, joiden opiskelu alkoi jo 30. 8. 1976. Saman vuoden lokakuun 4. päivänä alkoi Esiupseerikurssi 30, jolla tutkinnon suorittaneita oli yhteensä 74 upseeria. Lisäksi ovat vuosittain jatkuneet jalkaväen upseerikokelaiden tiedustelu-upseerikurssit. Vuonna 1976 näitä kursseja oli kaikkiaan kolme ja vuonna 1977 kaksi. Vuosina 1976—77 on myös ollut useita erikoishenkilöstön kertausharjoituksia. Kranaatinheitinupseerikurssi 10, jonka vahvuus oli 16 upseeria, toimeenpantiin kesällä 1976 koululla. Kurssin loppujakso vietiin ammuntoineen läpi Sarriojärvellä. Kesällä 1977 toimeenpantiin Sarriojärvellä myös kranaatinheitinleiri, jonka Taistelukoulu suunnitteli ja johti.

Huomattavimpia koulutustapahtumia esiupseeri- ja kapteenikursseilla ovat olleet jokavuotiset sotapelit ja johtamisharjoitukset. Näistä mainittakoon talvella 1976 toimeenpantu jalkaväen kapteenikurssin johtamisharjoitus SKSL:n ja PSSL:n

joukkojen kanssa ankarissa olosuhteissa, jolloin lämpötila aleni paikoin -40° C:en sekä tammi—helmikuun vaihteessa 1977 järjestetty harjoitus Kaakkois-Suomen Sotilasläänin joukkojen kanssa. Viimeksi mainittuun harjoitukseen osallistui myös Esiupseerikurssi 30 kokonaisuudessaan. Lisäksi kapteenikurssilla on ollut opetusohjelmassaan ampumaleiri, joka on toimeenpantu Sarriojärvellä yleensä kevättalvella.

Syksyllä 1977 alkoivat Jalkaväen kapteenikurssi 51 ja Esiupseerikurssi 31, joka on kaikista aikaisemmista koulun toimeenpanemista kursseista suurin, yhteensä 81 oppilasupseeria.

Vuosi 1977 on Taistelukoulun juhluvuosi, sillä 10. 10. 1977 koululle täyttyi 50:s toimintavuosi. Juhlallisuudet aloitettiin jo 4. 6. 1977, jolloin koulun kantahenkilökunta osallistui valtakunnalliseen 60-vuotisparaatiin Helsingissä. Sitä seurasi Tuusulassa koulun tiloissa järjestetty cocktailtilaisuus, jossa oli kutsuvieraina noin 300 henkeä.

Varsinaisen vuosipäivän 10. 10. 1977 ohjelma oli seuraava:

- kunniakäynti Tuusulan Sankarihau-dalle
- paikallisten reserviläisjärjestöjen lahjoittaman perinnekatajan istutus kivi-paaseineen koulun pihalle
- onnitelujen vastaanotto upseeriker-

Koulun sotapeli käynnissä.

JOS HALUAT LOMAA VIETTÄESSÄSI NOPEAA JA MONIPUOLISTA PALVELUA, LÖYDÄT NE MEILTÄ.

RAVINTOLAT A-OIKEUKSIN, TANSSIA SEKÄ EDULLISET KAHVILA PALVELUT.

Leirintäalue — huoneita ja mukavuuksin varustettuja mökkejä

LUUMÄEN MOTELLI

54530 Luumäki

☎ -91

TIE N:O

⑥

TERVETULOA!

KARJALAN MOTELLI

59800 Kesälahti

☎ 957-603/99

Eversti Rusama pääministeri Martti Miettusen kanssa johtamistaidon luokassa.

holla

- pääjuhla Finlandia-talossa sekä
- iltajuhla ravintola Sonaatissa Järvenpäässä.

Juhlavuoden kunniaksi valmistui juhla-kirja, joka 344-sivuisena omalta osaltaan täydentää Taistelukoulusta annettavaa kokonaiskuvaa.

Vierailuista todettakoon, että puolustusvoimain komentaja, kenraali Lauri Sutela suoritti tarkastuskäynnin koululle 18. 1. 1977 ja silloiset pääministeri Martti Miettunen ja puolustusministeri Seppo Westerlund vierailivat seurueineen 18. 4. 1977 koululla.

Koulun johtajan eversti Sakari Rusaman jäätyä eläkkeelle vuoden 1977 lopussa on uudeksi johtajaksi määrätty eversti Jukka Suviniemi.

Päättyneiltä kursseilta on stipendein palkittu seuraavat upseerit:

Esiupseerikurssi 29:

- kapteeni TK Nikander,
- kapteeni LV Inkilä
- kapteeni MPJ Rahikkala
- kapteeni MK Jokihäärä
- majuri ARA Määttä
- kapteeni LJ Mononen

kapteeni SE Saharinen

Jalkaväen kapteenikurssi 49:

- yliluutnantti KA Rimpä (Jalkaväen Säätiön stipendi)
- yliluutnantti MT Näräkkä
- yliluutnantti PJ Nordberg
- yliluutnantti SKI Haario
- yliluutnantti PV Pitkänen
- yliluutnantti HET Luotola

Esiupseerikurssi 30:

- kapteeni AM Kylliäinen
- kapteeni YHO Helanen
- kapteeni TJM Lehtinen
- kapteeni VJ Kivi
- kapteeni MA Virtanen
- kapteeni HGJ Källvik
- kapteeni PK Uusipaikka
- kapteeni V-P Vulli
- kapteeni VP Janhunen
- kapteeni JG Gullsten
- kapteeni PJ Hietanen

Jalkaväen kapteenikurssi 50:

- yliluutnantti MH Sandqvist (Jalkaväen Säätiön stipendi)
- yliluutnantti K-AP Kasurinen
- yliluutnantti MJ Iskanius
- yliluutnantti HK Havula

KADETTIKOULU

Kadettikoulun toiminta vuosina 1976—77 on ollut edellisten vuosien kaltaista ja koulu on antanut tehtävänsä mukaan upseerien peruskoulutusta laadittujen suunnitelmien mukaisesti. Koulun johtajana on toiminut eversti T Sutela ja johtajan apulaisena everstiluutnantti H Ahlq-

vist. Opettajakunnan muutoin suuri vaihtuvuus on jo pitempään koettu epäkohtana. Kadettikoulu onkin ryhtynyt toimenpiteisiin sellaisen järjestelmän luomiseksi, mikä mahdollistaisi erityisesti kadettien lähimpinä esimiehinä ja kouluttajina toimivien upseerien nykyistä pidemmän toimikauden.

Kiinnostus upseerin uraa kohtaan on jatkuvasti lisääntynyt. Koulu on tehnyt aktiivista työtä asian edistämiseksi valmistamalla helmikuussa 1977 upseerin uraa esittelevän kuvaston, joka lähetettiin kaikille joukko-osastoille. Lisäksi kadetit ja koulun upseerit ovat tehneet useita esittelymatkoja Reserviupseerikouluun ja kouluihin maamme eri puolilla.

Viime vuosien hakijamäärät ovat olleet seuraavat:

Kadetti-kurssi	Alkamisvuosi	Hakijoita	Aloitti opiskelun
60.	1973	202	97
61.	1974	228	108
62.	1975	251	127
63.	1976	275	132
64.	1977	392	111

Syksyllä 1977 opintonsa aloittaneesta 64. kadettikurssista voidaan mainita, että kadettien keski-ikä oli 21 v 4 kk, oppikoulun päästötodistuksen keskiarvo oli 7,6 ja ylioppilastodistuksen yleisarvosana 95 kadetilla 111:sta cum laude approbatur tai

parempi. Valintatilaisuuteen osallistuneiden maa- ja merivoimien kadettien Cooper-testituloksen keskiarvo oli 2 998 metriä.

Jalkaväen upseereita on valmistunut seuraavasti:

Valmistumisvuosi	Kadettikurssi	Jalkaväkiupseereita
1976	60.	36
1977	61.	35
1978	62.	42 ¹⁾

1) nykyinen jalkaväkijoukko

Opetussuunnitelmat ja ohjelmat eivät ole suuresti muuttuneet. Tosin 1976 syksystä alkaen on ensimmäisen vuosikurssin syyskaudella todettua opiskelupainetta py-

rity keventämään. Nykyisellä jalkaväkijoukko-osastoharjoittelun sijasta kadeteilla on kaksi kolmen viikon mittaista

harjoittelujaksoa, joista jälkimmäinen ta-
pahtuu kadettien tulevassa joukko-osas-
tossa. Lisäksi voidaan mainita, että nykyi-
sellä jalkaväkijoinilla annetaan eriytyvää
koulutusta 104 tuntia, jonka tarkoituksena
on nostaa kadetin koulutusvalmiutta
ottamalla huomioon hänen sijoittamisensa
nuorena upseerina joko kranaatinheitin-,
panssarintorjunta- tai kivääriyksikön kou-
luttajaksi.

Kadetit valmistautuvat jäljittämään sissejä helikopteri-
rilla.

Vuoden 1977 talvileiriä, joka pidettiin
Sotinpuron alueella, seurasi myös pääesi-
kunnan koulutuspäällikkö ja aselajitar-
kastaja.

Koulun tärkeimpiä harjoituksia ovat
jalkaväkijoinilla olleet kranaatinheitinleiri
Pahkajärvellä, kevytaseleirit Säkylässä,
paikallispuolustusharjoitus sekä kesä- ja
talvileirit.

Kadetti Salminen selostaa tilannetta koulutuspäälli-
kölle.

Koulussa on käynyt paljon vieraita. Esi-
merkiksi v 1976 erilaisia vierailuja tehtiin
98 ja näihin osallistui yli 6 700 henkeä.

Kansainvälinen kanssakäyminen lähin-
nä pohjoismaisten vastaavien sotakoulu-
jen kanssa on jatkunut. Vuosina 1976 ja
1977 Kadettikoulun edustajia on vieraillut
Ruotsin, Norjan ja Neuvostoliiton sota-
kouluissa. Kadettipäivät pidettiin 1976
Tanskassa ja kesällä 1977 kadettipäivien
isäntämaana toimi Suomi.

Tulevaisuudessa on upseerikoulutuk-
seen ja tästä syystä myös Kadettikoulun
opetukseen odotettavissa uudistuksia. Tä-
mä johtuu siitä, että valtioneuvosto teki
vuonna 1974 päätöksen korkeakouluope-
tuksen uudistamisesta tavoitteena opetu-
ksen aloittaminen uudistetuin ohjelmin
vuonna 1977.

Puolustusvoimien korkeakouluopetuks-
sen uudistamistarpeen selvittämiseksi ase-
tettiin vuonna 1975 "Upseerikoulutustyö-
ryhmä", jonka työtä jatkoi "Upseerikou-
lutuksen kehittämistyöryhmä 1 (UK 1)".
Viimemainittu sai esityksensä valmiiksi
vuoden 1976 lopussa ja tehdyn esityksen
mukaan kyseinen peruskoulutus Kadetti-
koulussa alkaisi uudistetun opetusohjel-
man mukaan syksyllä 1978. Vuoden 1977
aikana on asetettu ja toiminut eversti T
S u t e l a n johdolla "Upseerikoulu-
tuksen kehittämistyöryhmä 2 (UK 2)", jo-
ka on selvittänyt perusteita uuden 3-vuoti-
sen upseerin peruskoulutuksen aloittami-
seksi. Tämän työryhmän mietintö esiteltiin
puolustusvoimien komentajalle 11. 10.
1977. Kadettikoulu valmistautuu yksityis-
kohtaisen opetusohjelman laatimiseen.

Jalkaväen säätiön stipendeillä on palkit-
tu
59. kadettikurssilta
kadettiväepeli K A P e l t o n e n
60. kadettikurssilta
kadettiväepeli P A L ä h d e .

Kadettikoulu Senaatintorilla 4. 6. 77 valmiina juhlaparaatiin.

HJ. JOUSI OY

Box 16
20781 KAARINA

WESTENDIN LINJA OY

Matinkylä
02230 Espoo 23
puh. 90-883293 ja 883311

PARKANON KUMIKORJAAMO

39700 PARKANO puh. 933-21 49

Peltisepänliike

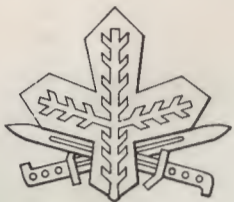
Viljo Kuula
03100 Nummela
puh. 913-22 419

Hotelli-Ravintola HELKA

Pohj. Rautatienkatu 23
00100 Helsinki 10
Puh. 440 581

Kainuun Säästöpankki

PÄÄLLYSTÖOPISTO

Lappeenrannassa toimiva Päälystöopisto vietti 26. 1. 1978 60-vuotisjuhlaa. Ensimmäinen alipäälystöä kouluttava sotilasopetuslaitos, Vöyrin sotakoulu, aloitti toimintansa Vöyrin pitäjässä. Opisto on toiminut useilla paikkakunnilla eri nimillä. Paikkakunnat Vöyri, Viipuri, Kuopio, Hämeenlinna ja Lappeenranta sekä nimet Jalkaväen Aliupseerikoulu, Kanta-Aliupseerikoulu, Aliupseerikoulu ja Päälystöopisto ovat tuttuja myös tämän päivän sotilasjohtajalle.

Päälystöopiston 20. johtaja, eversti Veikko Rusanen otti tehtävät vastaan 30. 12. 1976 eversti Raimo Viidalta.

Vuosipäivänä paljastettiin Päälystöopiston lippuaukealla "Vöyrin kivi", Vöyrin kunnan lahjoittama sotakoulun alueelta löydetty luonnonkivi. Samana päivänä otettiin käyttöön "Vöyrin risti" Päälystöopiston joukko-osastoristinä.

Päälystöopistolla on keskeinen asema toimiupseerien virkatutkintoja suoritettaessa ja tärkein osuus jalkaväen toimiup-

seerien jatkokoulutuksessa. Tähän mennessä on koulutettu lähes 14 000 toimiupseeria, joista Päälystöopisto on jatkokouluttanut jalkaväen mestarikursilla 246 ja luutnanttikursseilla 93. Viime sotien jälkeen on toimiupseerien koulutusjärjestelmässä tehty kolme huomattavaa muutosta. Vuonna 1949 nähtiin tarpeelliseksi antaa kaikkien aselajien ja puolustushaarojen toimiupseereille yhtenäinen sotilaallinen koulutus. Tällöin kurssi-aika piteni 3—4 kuukaudesta 11 kuukauteen ja peruskurssi jaettiin kahteen jaksoon. Vuoden 1966 uudistuksessa jaettiin kurssi kolmeen jaksoon. Neljän kuukauden pituinen yleisivistävä I jakso oli tarkoitettu kansakoulun käyneille. Keskikoulun käyneet aloittivat opiskelun suoraan 6 kuukautta kestäväällä yleissotilaallista koulutusta antavalla II jaksolla. Kolmas, ns aselajijakso, joka suoritettiin aselajikouluissa, kesti 5 kuukautta. Yhtenäispäälystöjärjestelmään siirtyminen 1. 3. 1974 merkitsi toimiupseerikoulutuksen kokonaisuudistusta. Nykyisen toimiupseerikoulutuksen rakenne on selvitetty Jalkaväen vuosikirjassa 1975—1976. Keväällä 1977 on koulutuspäällikkö tehnyt päätöksen, jonka mukaan I jakso päättyy kaikissa puolustushaaroissa samanaikaisesti alkamisvuotta seuraavan vuoden tammikuun lopussa.

Vuodet 1976—77 ovat olleet toimiupseer-

Uuden majoitusrakennuksen valmistuminen tulee parantamaan oleellisesti Päälystöopiston toimintaedellytyksiä.

rikoulutuksen ylimenovaihetta. Suunnitelmien mukaiseen koulutusrytmiin pääsyä tulee vaikoittamaan opiston rakenteellisen kehittämisen hitaus. Rakennustöiden viivästyisestä johtuen ovat toimintaedellytykset tilojen puolesta puutteelliset.

Vuosien 1976—77 aikana on koulutettu seuraavat kurssit:

— PO I 35,

- Jalkaväen mestarikurssit 8 ja 9,
- Luutnanttikurssi 4 sekä
- Valmennuskurssit 36 ja 37.

Näiden lisäksi on toimeenpantu kaksi kranaatinheitinjatko-opetustilaisuutta, koulutettu opiston kokoonpanoon kuuluvan Jääkärikomppanian saapumiserät ja pidetty tiedustelukomppanian kertausharjoitus.

Jalkaväen mestarikurssi 9:n oppilaat käskenäntöharjoituksessa uudessa harjoitusstudiossa.

Opisto on ollut myös lukuisten vierailujen kohteena. Näistä mainittakoon mm

- Suomen puolustusministerin,
- Neuvostoliiton Puolustusministeriön sotilasopetuslaitosten valtuuskunnan,
- Norjan puolustuskomission jäsenten,
- Ruotsin linnoitustarkastajan,
- Ruotsin maavoimien komppaniaupseerikoulun johtajan,
- Yhdysvaltojen, Ruotsin ja Ranskan sotilasasiamiesten sekä
- ruotsalaisten, itävaltalaisien ja sveitsiläisten upseeriryhmien vierailut.

Edellisen vuosikirjan ilmestymisen jälkeen on Jalkaväen Säätiön mitalilla palkit-

tu seuraavat Jääkärikomppaniassa palvelleet varusmiehet

I/76 saapumiserä
korpraali J L Lehtoaro
väänrikki H Peräkylä

II/76 saapumiserä
korpraali K Kiljunen
kersantti M Repo

III/76 saapumiserä
korpraali O Rantanen
kersantti E Kilpeläinen

RESERVIUPSEERIKOULU

Reserviupseerikoulussa ovat vuodet 1976—1977 olleet erilaisten vierailujen, koulutustarkastusten ja henkilövaihdosten aikaa. Toisaalta on metsämarssien osalta ohitettu huomattavia virstanpylväitä.

Reserviupseerikoulu on ollut merkittävien vierailujen kohteena. Kouluun on tutustunut vieraita ulkomailta, aselajien tarkastajia, KSSI:n korkeinta johtoa, Haminan kaupungin edustajia, eri sotilasopetuslaitosten opettajia, useita entisiä RUK:n kursseja sekä koululaisvieraita.

Koulutuksen osalta voidaan todeta, että Reserviupseerikoulussa suoritettiin tavansaomaista enemmän erilaisia tarkastuskäyntejä. Pääesikunnan koulutuspäällikkö, kenraaliluutnantti Pentti M u l t a n e n seurueineen suoritti koulutustarkastuksen I osan 24.—25. 5. 1977 Reserviupseerikoulussa. Koulutuspäällikön seu-

rueseen kuuluivat mm jalkaväen tarkastaja, kenraalimajuri Kalevi S a r v a , sotilasopetuslaitosten tarkastaja, eversti Leo S a r e s s a l o , viestitarkastaja, eversti Erik K i i r a , kenttätarkastajan sijainen, everstiluutnantti Reijo K u u s i s t o ja pioneiritarkastajan edustaja, everstiluutnantti Aarne A h o n e n .

Tarkastuksen ensimmäinen osa suoritettiin Haminassa ja sen ympäristössä. Koulutustarkastuksen II osa suoritettiin 28.—29. 6. 1977 Pahkajärven ampumaleirillä, jolloin mukana olivat mm koulutuspäällikkö, jalkaväen tarkastaja ja sotilasopetuslaitosten tarkastaja.

Koulutustarkastukseen kuuluvana tarkasti ilmatorjunnan tarkastaja, eversti K a l e r v o K a n k a a n p ä ä ilmatorjuntapatterin Haminassa 3. 5. 1977 ja Lohtajan ampumaleirillä 18.—25. 5. 1977 sekä kenttätarkastajan tarkastaja, eversti Allan A a r n i o kenttätarkastuspatterin Pahkajärven ampumaleirillä 1. 7. 1977.

KSSI:n uusi komentaja, kenraalimajuri Juhani R u u t u tutustui Reserviupseerikouluun 20. 4. 1977.

Metsämarssitoiminta Reserviupseerikoulussa alkoi 16 vuotta sitten. Tänä aikana on marssieja ollut 50 kurssin aikana. Niihin on osallistunut tähän mennessä 30 000 upseerioppilasta. Tämä raja saavu-

Ylimenokoulutus kuuluu kesä- ja syyskursseiden ohjelmaan.

tettiin 3. 9. 1977. Mainittu miesmäärä edustaa huomattavaa työpanosta Haminan ympäristön metsien hyväksi. Metsämarssieilla on ollut keskeinen asema hoidettaessa suhteita maanomistajiin, ja samalla upseerioppilaat ovat saaneet omakohtaista metsänhoitotietoa.

Kilpailutoiminnassa saavutetuista tuloksista todettakoon aluksi upseerioppilas Pekka V ä h ä s ö y r i n g i n saavuttama hiihtosuunnistuksen Suomen mestaruus sarjassa M-20 talvella 1977.

RUK:n joukkue, johon kuuluivat kapteeni Osmo R i s t o l a i n e n ja ylivääpeli Johan L a a k s o , voitti puolustusvoimien joukkuemestaruuden sotilaskiväärin pika-ammunnassa. Vääpeli Teemu A n t t i l a n mittavin saavutus oli EM-kilpailussa kuudes sija olympia-ammunnassa 4 pistettä voittajalle hä-

vinneenä.

Ylivääpeli Johan L a a k s o saavutti useita mitalisijoja SM- ja Pv-mestaruuskisoissa. Lisäksi hän saavutti EM-kilpailuissa pronssia vapaakiväärin makuuasennossa voittajan kanssa tasatuloksella.

Sotilasmestari Viljo P e r i a h o n huomattavimmat saavutukset olivat SM-kilpailussa hopeaa pienoiskivääri 3 x 40 ls ja pienoiskivääri polvi 40 ls.

Koulun johtajan apulainen, everstiluutnantti Raimo H a s t i o siirtyi Pääesikuntaan 25. 8. 1977 everstiluutnantti Martti P a l m é n i n siirtyessä KSSI:stä koulun johtajan apulaiseksi. Reserviupseerikoulun läksiästilaisuudessa 3. 9. 1977 koulun johtaja, eversti Veikko L i n n a k k o luovutti koulun pienoislipun 21 upseerille heidän siirryttyään toisiin tehtäviin.

Eversti Veikko Linnakko ja RUK:sta pois siirtyvät upseerit.

Jalkaväen Säätiön plaketilla on kuluena vuosina palkittu seuraavat jalkaväkijoukkojen oppilaat:

Kurssi 149
Simo Heikki Aukusti J y v ä s j ä r v i , KarPr

Kurssi 150
Reijo Ilmari P ö y h ö n e n , SavPr

Kurssi 151
Tuomo Tapani O r p a n a , UudIP

Kurssi 152
Harry Alfons E k l u n d h , UudIP

Kurssi 153
Harry S c h e i n i n , RannIP

Kurssi 154
Toivo Johannes K o r j a , LIP

PANSSARIKOULU

Panssarikoulun toimenkuva Panssariprikaatiin kuuluvana panssarialan sotilasopetuslaitoksena on kuluneen katsauskauden aikana ja 30-vuotisjuhlan aattovuosina vaikiintunut. Koulun tehtäväkentästä löytyvät tällä hetkellä seuraavat kurssit ja opetustilaisuudet: kadettien jalkaväkijän panssarivaunuopintosuunta, Päälystöpiston I jakson erikoiskoulutusvaiheen panssarilinja, panssarimestarikurssi, henkilökunnan panssarivaunuasentajakurssi, upseerien ja toimiupseerien taktilliset ja kalusto-opetustilaisuudet sekä ainoana varusmieskursseina maavoimien reserviupseerikurssin panssarilinja. Kuten edelläolevasta kurssiluettelosta selviää koulutuksen painopiste on kantahenkilökunnan perus- ja täydennyskoulutuksen puolella, vaikkakin miesmääräisesti koulutettavien lukumäärä reserviupseerikursseilla saattaa vuosittain olla vähintään yhtä suuri. Tulevaisuudessa uuden esimiesjärjestelmän mukaiset kurssit panssarialallakin tulevat lisäämään koulun opetustehtäviä. Varsinaisen koulutustehtävän ohella koulun henkilöstöä työllistävät parhaillaan panssarivaunu- ja panssarintorjunta-alan ohjeantotyöt.

Henkilövaihdoksia koulussa varsinkin johtajatasolla on tapahtunut viime vuosina tiheään tahtiin. Koulun johtajina ovat toimineet everstiluutnantti Aulis Kemppainen 10. 10. 1974—31. 12. 1975 ja everstiluutnantti Kalevi Tarvainen 31. 12. 1975—7. 2. 1977. Ny-

kyinen koulun johtaja on everstiluutnantti Lassi Kopra. Todettakoon myös, että koulun johtajien monivuotinen lähin apulainen, komento- ja koulustoimiston päällikkö, majuri Jukka Riistela on 1. 5. 1977 siirtynyt 4. Erillisen Autokompanian päälliköksi.

Panssarikoulun johtaja, everstiluutnantti Lassi Kopra.

Panssarikoulussa toimeenpantujen kurssien priimuksiksi ovat selvinneet: PO I 34 E:n pslinja ylikersantti Seppo Olavi Kettunen, PsvP PO I 35 E:n pslinja ylikersantti Olli Arijoutsu Lindén, PorPr PsMestK 8 vääpeli Pentti Armas Antero Pihlajamäki, AseV 5 PsRUK 150 kokelas Timo Matti Tapio Kivistö, HämJP PsRUK 151 kokelas Olli Ossi Olavi Vilppula, HämJP PsRUK 152 kokelas Jorma Toivo Kalevi Mättänen, HämJP PsRUK 153 kokelas Mikko Olavi Nyysölä, HämJP PsRUK 154 kokelas Esa Ilmari Pulkinen, HämJP

LASKUVARJO- JÄÄKÄRIKOULU

Vuoden 1976 merkkitapahtuma oli koulun 15. vuosipäivä 25. 8. Tällöin vuonna 1961 suoritti ensimmäinen varusmieskurssi perushyppykoulutuksen viimeisen eli merkkihypyn.

Hyppykoulutuksessa on pysytty entisissä hyväksikoetuissa järjestelyissä. Kaluston osalta on tapahtunut uudistumista. Koulun edustus ja kilpailujoukkue sai keväällä 1977 käyttöönsä uudet patjatyypiset laskuvarjot, jotka ovat viimeisintä tekniikkaa maailmalla. Ne ovat liitosuhteeltaan ja käyttöominaisuuksiltaan erityisen tehokkaat. Niiden turvallinen ja tarkka hallinta vaatii hyppääjältä runsaan aieman hyppykokemuksen ja pitkäköön harjoittelun.

Viimeinen partio pudotettu. Näkemiin. Ragatoalvi Enontekiö 1977.

Tässä vaiheessa ovat vitsit vähissä.

Entisten repunvaljaiden tilalle tuli vuonna 1976 uudet. Näihin valjaisiin mahtuu normaalin satularepun sijasta myös rinka. Varjon auettua on repun pudottamisen köyden varaan nyt entistä nopeampi ja helpompi.

Koulun pelastautumisharjoitukset pidettiin talvina 1976 ja 1977 Enontekiön pohjoispuolella Näkkälän alueilla. Näissä miehet oppivat toimintatekniikkaa hyvin vaikeissa oloissa ilman majoitusvälineitä sekä ruoan valmistusta riistasta ja kalasta. Tärkeimpiä tavoitteita on myös huomattava itseluottamuksen kohottaminen miehilä, joista suuri osa ei ole aiemmin edes käynyt Lapissa.

Talven 1976 loppuharjoitus pidettiin Javaruksen—Sodankylän alueella. Vastavasti 1977 harjoitusalueena oli Kittilä—Levi. Näissä opetustarkoituksen saavuttamiseen parhaiten vaikutti Lapin Jääkäripataljoonan harjoitusosastojen tehokas vastassitoiminta.

Vuoden 1976 laskuvarjourheilun Suomenmestaruuskilpailuissa yleismestaruuden voitti Laskuvarjojääkäriskoulun vääpeli O K i l p i n e n . Joukkuetarkkuuskilpailuissa Ljk I oli toinen ja LjK II oli kymmenes.

Vuoden 1977 Suomenmestaruuskilpailuissa yleismestaruudessa oli Laskuvarjojääkäriskoulun vääpeli T S o i n i kolmas. Tyylikilpailuissa vääpeli O K i l p i n e n oli kolmas. Henkilökohtaisessa tarkkuudessa vääpeli T S o i n i oli myös kolmas. Joukkuemestaruuskilpailussa Laskuvarjojääkäriskoulu oli toinen.

Pohjoismaiden mestaruuskilpailujen Suomen edustusjoukkueen seitsemästä kilpailijasta oli Laskuvarjojääkäriskoulusta kapteeni H L a i t i n e n ja vääpeli T S o i n i . Suomi oli kansakuntana paras.

Kansainvälisen sotilasurheiluliiton (CISM) kilpailuissa elokuussa Wiener Neustadt'ssa Laskuvarjojääkäriskoulun (=Suomen) joukkue menestyi varsin hyvin kovassa seurassa. Pohjoismaista Suomi menestyi parhaiten. Joukkuetarkkuuskilpailussa sijoitus oli seitsemäs. Kansakuntana kokonaistuloksissa Suomi oli kahdeksas.

Vuonna 1977 toukokuussa Suomella oli kunnia järjestää vuorollaan Utissa Pohjoismaiset Laskuvarjojääkäripäivät.

Jalkaväen Säätiön mitalilla on palkittu seuraavat varusmiehet.

1976
vänrikki Visa Perttu P o h j o l a
kersantti Eero Edvard R i e h u n k a n -
g a s

1977
vänrikki Jari Tapani K a r v o n e n
kersantti Antti Kalevi Y l ä - O u t i -
n e n

Amerikkalainen tehovarjo Viking. Hyppääjänä on vääpeli T Soini.

KAAKKOIS-SUOMEN RAJAVARTIOSTO

Kaakkois-Suomen rajavartioston päätehtävänä on valtakunnan rajojen vartiointi ja valvonta, johon oleellisesti liittyy toiminta rajanylityspaikoilla. Näitä paikkoja ovat Vaalimaa, Vainikkala, Nuijamaa ja Saimaan kanava sekä Imatran Pelkola, josta on sekä maantie- että rautatieyhteys Svetogorskiin.

Mainituilla rajanylityspaikoilla tapahtui vuonna 1976 yli 720 000 rajanylitystä. Pelkolassa on päivittäin ylittänyt valtakunnan rajan yli 1 000 suomalaista rakentajaa työmatkallaan Svetogorskiin, jossa Finn-

Stroi Oy rakentaa ns Svetogorsk-projektin II vaihetta.

Henkilöstötilanne on rajavartiostossa vuoden 1977 aikana kehittynyt suotuisasti. Kaikki avautuneet sotilastoimet, niin toimupseerit kuin rajavartijatkin, on voitu täyttää parhaasta mahdollisesta hakijaineksestä.

Varusmieskoulutukseen on antanut oman leimansa syksyllä alkanut kasarmirakennuksen peruskorjaus- ja laajennustyöt. Tämän seurauksena suoritti lokaan saapumiserä marraskuun alussa 65 kilometrin polkupyörämarssin sakeassa lumipyryssä Immolasta uuteen sijoituspaikkaansa Parikkalan Rajajääkärikomppanian komentopaikalle Särkisalmelle. Samanaikaisesti muutti 15. 6. 76 saapumiserä Imatran Rajajääkärikomppanian komentopaikalle Immolassa. Näin alkoi Sissikomppanian vajaan vuoden kestänyt tilapäinen evakkoretki.

Kaikkiaan kolme saapumiserää ehti saada peruskoulutuksensa Parikkalassa ennenkuin komppania jälleen 16. 9. 1977 oli yhdessä ja se voitiin majoittaa peruskorjattuun kasarmiin.

Koirapartiot odottavat uutta tehtävää.

Eversti Ahonen tarkastaa vanhemman ja Juuri Parikkalasta saapuneen nuoremman saapumiserän.

Kaakkois-Suomen Rajavartioston edustajat ovat saavuttaneet verrattain hyviä tuloksia kotimaisilla ja kansainvälisilläkin kilpa-areenoilla:

- hiihtäjistä parhaiten menestyi rajajääkäri Veli-Matti Pellinen, joka saavutti kolme CISM:n mestaruutta ja hiihtosuunnistusjoukkueessa SM-kultaa
- rajajääkäri Jorma Karvonen saavutti CISM:n viestisuunnistuksessa Bulgariassa pronssitilan ja Suomi—Neuvostoliitto välisessä suunnistusmaaottelussa henkilökohtaisen voiton
- yleisurheilun alalla kansainvälisesti kunnostautuneita ovat rajajääkärit Jorma Härkönen, Risto Tuominen ja Vilho Paajanen
- ampujista on edelleen kärkitilalla yli-luutnantti Jaakko Minkkinen, jonka saavutuksiin kuuluu useita mestaruuksia sekä kotimaisilla että kansainvälisillä kilpакentillä.

Jalkaväen Säätiön mitaleilla on palkittu:

I/75 saapumiserä
korpraali Soini Päiväranta
kersantti Tuomo Pitkanen

II/75 saapumiserä
korpraali Harry Europaeus
kersantti Rainer Nikkanen

III/75 saapumiserä
korpraali Juhani Ikonen
kersantti Markku Pellinen

I/76 saapumiserä
korpraali Risto Mielonen
kersantti Raimo Tiainen

II/76 saapumiserä
korpraali Heikki Siitonen
kersantti Ossi Paakkari

III/76 saapumiserä
korpraali Kari Ryösä
kersantti Antero Tykkyläinen

Vuoden 1976 kertausharjoituksissa palkittiin Jalkaväen säätiön mitalilla reservin vänrikki Carl-Erik Stenbäck.

KAINUUN RAJAVARTIOSTO

Kainuun rajavartioston komentaja vaihtui 1. 11. 1976. Eversti Ilmari Kirjavainen luovutti ja everstiluutnantti Stig-Erik Malmén otti vastaan komentajan tehtävät.

Vuonna 1976 oli Kainuun alueen rajavaltuutetulla yhteensä 45 istuntoa tai kohtaamista SNTL:n Kalevalan alueen ja Repolan alueen rajavaltuutetun kanssa. Kirjeitä rajavaltuutetut vaihtoivat viime vuonna yhteensä 397.

Luvallinen rajanylityskululiikenne on vähentynyt edellisvuodesta. Tämä on johtunut Kostamus-työmaan hiljentymisestä. Vuonna 1976 Kainuun rajavartioston alueella oli henkilöiden luvallisia rajanylityksiä yli 117 000, kun vastaava määrä edellisvuonna oli yli 183 000. Ajoneuvot ylittivät rajan Kainuun rajavartioston alueella yli 61 000 kertaa.

Kainuun rajavartiosto antoi kadonneiden henkilöiden etsinnöissä virka-apua poliisille vuonna 1976 11 kertaa. Helikopteria käytettiin etsinnöissä 17 lentotuntia (6 kertaa) ja sairaankuljetuslentoihin 3 lentotuntia (3 kertaa).

Rakennustoiminta on ollut varsin vilkasta. Vuoden aikana on peruskorjattu yksi vartioasema ja tehty kahden vartioaseman muutostyöt asunnoiksi sekä valmistunut yksi 12 perheen asuinrakennus. Nämä ovat omalta osaltaan parantaneet vartioston toimintamahdollisuuksia ja vaikuttaneet myönteisesti henkilöstön viihtyvyyteen ympäristössään.

Rajavyöhykerikkomusten määrä on vuonna 1976 hieman pienentynyt edellisvuodesta.

Kainuun rajavartiostoon ja sen toimintaan on käynyt vuoden aikana tutustumassa rajavartiolaitoksen päällikön johdolla sisäministeri Paavo Tiilikainen. Syyskuussa 1976 vieraili mm liikenneministeri Kauko Hjerppe ja valtiovarainministeri Paul Paavela Kainuun Rajavartiostossa. Heidän matkansa liittyi Vartiuksessa Suomen ja SNTL:n rajavaltuutettujen johdolla tapahtuneeseen Kostamus-radan kiskojen liittämiseen valtakuntien välisellä rajalla.

Huomattavista kilpailusaavutuksista mainittakoon puolustusvoimien hiihtomestaruuskilpailuissa rajajääkäri R Seppäsen toinen sija yleisessä sarjassa ampumahiihdossa sekä Kainuun Rajavartioston saavuttama partiohiihdon mestaruus. Partiossa hiihtivät majuri E Marttinen, rajaväpeli M Peltonen ja jääkärit E Malinen ja E Kuvaja. Kainuun Rajavartiosto voitti lisäksi yleismestaruuden.

Maanpuolustustehtävistä on näkyvimpänä sissikompaniassa annettava varusmieskoulutus. Vuosittain saa noin 200 varusmiestä, jotka ovat pääasiassa Kainuun rajavartioston toiminta-alueen rajakunnista, sissikoulutuksen.

Vuoden 1976 aikana ovat kertausharjoituksena SuomRJK:ssa reserviläiset kerranneet sissitaitojaan.

Jalkaväen Säätiön mitaleilla on palkittu seuraavat varusmiehet:

I/75 saapumiserä:
kokelas Niilo Jaakko Suuntala
kersantti Seppo Henrik Huotari

II/75 saapumiserä
korpraali Jouko Kalervo Keränen
kersantti Markku Tapani Karppinen

III/75 saapumiserä
kokelas Jarmo Aulis Heikkinen
kersantti Pentti Partanen

LAPIN RAJAVARTIOSTO

Lapin Rajavartioston toiminnan painopiste on edelleenkin ollut sen päätehtävässä, valtakunnan pohjoisten rajojen vartiointin suorittamisessa. Siinä tarkoituksessa on rajataktilisia ja -teknillisiä menetelmiä

kehitetty nykyoloja vastaaviksi.

Huomattavan lisän vartioston toimintaan antoi vuoden 1975 kesällä aloitettujen Suomen ja Norjan välisen rajaosuuden maastotöiden loppuunsaattaminen. Suomen itsenäisyyden aikana on kyseinen rajaosuus yhteisesti Norjan viranomaisten kanssa tarkastettu vuosina 1925 ja 1950. Maastotöiden lopputarkastus pidettiin 24.—28. 8. 1976. Työn tulokset ovat nyt rajalla nähtävissä mm siinä, että kaikki kiviset rajapyykit, isot rajaviitat ja pienetkin viisarikivet on maalattu keltaiseksi, entiset rajamerkit on kunnostettu ja uusia pystytetty. Raja-aukko on raivattu siellä, missä esiintyi puustoa tai pensaikkoa.

Suomen ja Norjan rajankäyntivaltuuskunnat suorittivat koko rajaosuuden tarkastuksen 1976 elokuussa. Kolmen valtakunnan rajapyykillä ovat kenrm Kärkkäinen, ylijohtaja Dahl, professori Asplund ja ylijohtaja Härmälä.

Päätehtävää, rajanvartiointia suorittamassa on partioita ollut vuosina 1976 12 495 kpl, jotka ovat eri tavoin liikkuneet noin 793 000 kilometriä. Etsintöihin on

osallistuttu 18 kertaa ja virka-apua annettu pääasiassa poliisille ja tullille 208 eri tapauksessa. Lukuihin eivät sisälly länsirajalla poliisin, tullin ja rajavartioston suo-

rittamat yhteistoimintapartiot.

Huollon voimavarat ovat mahdollistaneet toiminnan siten, ettei päätehtävän hoitaminen ole vaarantunut taloudellisista syistä. Pääasiassa työllisyysvaroin toteutussa rakennustoiminnassa on keskitytty asuntuotantoon. Asuntoja on valmistunut 58 ja aloitettu 26.

Varsinaisen varusmieskoulutuksen lisäksi vartiosto on järjestänyt kertausharjoituksia eri rajakomppanioiden alueilla.

Sissin on pystyttävä selviytymään oma-alotellisesti annetuista tehtävistä, tarvittaessa jopa maan alla.

II/76 saapumiserä suoritti polkupyörämarssin Rovaniemeltä halki Lapin Inarin Pielpajärven rannalla olevaan erämaakirkkoon, jossa alokkaat vannovat valansa.

Kolme vuotta sitten vartiosto aloitti Suomen pohjoisimpien varusmiesten kouluttamisen Ivalossa, Rovaniemellä Sissikompaniassa annettavan varusmieskoulutuksen lisäksi. Koulutusohjelma noudattaa rajavartiolaitoksen sissikoulutuksen yleistä linjaa. Poikkeuksellisilla olosuhteilla on tietysti omat leimaa antavat piirteensä. Mm talvella 1976 asustivat Ivalon sissit kokeilutarkoituksessa Saariselän tunturissa lumimajoissa ilman telttoja ja kaminoita. Vaikka pakkasta oli parhaimmillaan 37 astetta, ei paleltumisia sattunut.

Kilpailutoiminta on ollut vilkasta ja menestyksellistä. Maan edustustehtävissä ovat olleet rajavääpeli S Keskinarkaus suunnistuksessa, rajajääkäri M Turpeinen ammunnessa ja rajajääkäri P Teurajärvi hiihdossa. Henkilökohtaisista saavutuksista mainitakoon rajajääkäri Pertti Teurajärven kultamitalihihti Suomen olympiaviestijoukkueen jäsenenä 1976 sekä puolustusvoimain mestaruus 1977. Joukkuekilpailuissa menestyi parhaiten hiihtojoukkue, joka mm puolustusvoimain talvimestaruuskilpailuissa 1977 saavutti maastohiihdossa joukkuevoiton ja ampumahiihdossa toisen sijan sekä koko naiskilpailussa yleismestaruuden.

Ansiokkaasta palveluksesta Lapin raja vartiostossa on Jalkaväen Säätiön mitalilla palkittu seuraavat varusmiehet:

I/75 saapumiserä
kersantti Markku Niemelä
kersantti Pekka Ilmari Salla

II/75 saapumiserä
kersantti Matti Eteläaho
kersantti Jorma Olavi Haiko
korporaali Aarno Edvin Lompolo-
järvi

III/75 saapumiserä
kersantti Juha Pekka Riipinen
kersantti Kaarlo Matias Alaaja
korpraali Sauli Ilmari Välimäki
korpraali Raimo Kalervo Maunula

I/76 saapumiserä
kersantti Ossi Juhani Mursu
kersantti Esko Sakari Palokangas
korpraali Jouko Iisakki Hetta
korpraali Kari Leander Juujärvi

II/76 saapumiserä
kersantti Kalevi Jalmari Stöckell

kersantti Mikko Niilo Olavi Mäkelä
korpraali Kalle Veli Markus Väli-
lo
korpraali Ahti Aleksanteri Kanerva

III/76 saapumiserä
kersantti Antti Leo Johannes Rinne
kersantti Jorma Erkki Kalervo Väli-
talo
korpraali Seppo Juhani Koiviran-
ta
korpraali Seppo Kalervo Huhta-
mella

SA-kuvauksia
valok.

TERHO SILTANEN
SÄKYLÄ

PUHELIN 938 - 70 070, 70 388
AUTOPUH. 94040/39808

Menestystä jalkaväelle

Pa-Hu Oy
Paperi-Huolto

Vattuniemenkatu 25 00210 Helsinki 21
Puh. 90-673 145

SETYNOIL OY

voiteluaineseikoittamo

LAAJASALO
ÖLJYSATAMA

VALINTA RUDOLFI KYMPPI

om. T. Ilvonen
puh. 90-6982630
Rudolfintie 10
00840 Helsinki 84

POHJOIS-KARJALAN RAJAVARTIOSTO

Rajavartiostossa on toiminta jatkunut to-
tuttuun tapaan ja rajavartioston lähes 300

km pitkällä rajaosuudella ovat vallinneet
rauhalliset olot.

Henkilöstötilanne on rajavartiostossa
ollut hyvä. Rajavartiokoiksi halukkaita on
ollut jopa seitsemänkertaisesti verrattuna
avoimiin toimiin.

Rajanvartiointi on suoritettu koettuja
menetelmiä noudattaen. Rajatapahtumia
on ollut vähemmän kuin edellisellä kaudel-
la. Rajanvartiointiin on myönteisesti vai-
kuttanut mm liikkuvuuden parantuminen
kuljetus- ja liikuntavälineiden hankintojen
myötä, jolloin on voitu sijoittaa ajoneuvo-
kalustoa vartioportaaseen.

Talvella moottorikelkat lisäävät tuntuvasti liikkuvuutta. Kelkkoja käytetään partiointiin, partiolatujen poh-
jaamiseen ja huolto- ja kuljetustehtäviin.

Puutavaran ylikuljetusten valvonta on vaatinut edelleen suuren työmäärän kuu-
della vartioasemalla, jotka ovat Närsäkkä-
lä, Värttilä, Haapavaara, Möhkö, Lemini-
aho, Inari ja Kokkojärvi.

Rajapalveluun liittyvässä koulutuksessa on tärkeänä aiheena ollut rangaistusräy-
sämenettelyn kouluttaminen sen jäl-
keen, kun Rajavartiolaikoksesta annettu
laki 10. 1. 1975 astui voimaan. Tämän lain
mukaan rajavartiioviranomainen voi mää-
rätä niin sanotun ”pikasakon” metsästys-
ja kalastusrikkomuksissa sekä veneliiken-
ne- ja rajavyöhykelain rikkomuksissa. Oi-
keus rangaistusvaatimuksen kirjoittami-
seen voidaan nyt koulutuksen perusteella
antaa suurimmalle osalle henkilöstöä.

Rajavartioston toiminnan tunnetuksi tekeminen liittyy
suhteiden hoitamiseen siviiliväestöön, mikä on eräs
toiminnan perustekijöitä. Rajavartioston työtä ja teh-
tävää esiteltiin mm Pohjois-Karjalan messuilla rajavar-
tioston osastolla. Kuvassa koirakoulutuksen esittely
rajavartioston koirapalvelu-upseerin, rajaväpeli R
Ryhäsen johdolla.

Rakennustoiminta on ollut vilkasta. Ilo-
mantsin Rajakomppanian komentopaikal-
le valmistui rivitalo. Viisi vartioasemaa,
neljä asuinrakennusta sekä Onttolan ruo-
kalarakennus ja Tohmajärven Rajakomp-
panian autotallirakennus on peruskorjat-
tu. Lähivuosien suunnitelmissa on urheilu-
ja opetustiloja sekä sotilaskodin ja majoit-
ustiloja sisältävän ns kuntotalon rakenta-
minen Onttolaan.

Urheilumenestyksistä mainittakoon tär-
keimpiä:

Varusmieskoulutus on sissikoulutusta, johon liittyy
myös sissijohtajien koulutus. Kuvassa P-KR:n sissi-
komppanian ja KarJP:n sissikomppanian yhteisessä
sissiharjoituksessa sissikomppanian päällikkönä toimi-
nut kokelas Partanen antaa käskyä sissijoukkueille.

- rajajääkäri O Heikkisen pohjoismaiden mestaruus vapaapistoolissa, Suomen mestaruudet iso-, pieno- ja olympiapistoolissa sekä puolustusvoimien mestaruuksia, yliluutnantti H Paavolan pohjoismaiden mestaruus isopistoolissa, Suomen mestaruus vapaapistoolissa sekä puolustusvoimien mestaruuksia
- alikersantti M Korpelan puolustusvoimien mestaruus judossa.

Jalkaväen Säätiön mitalilla on palkittu seuraavat varusmiehet:

I/75 saapumiserä
kersantti J Rautiainen

II/75 saapumiserä
väenrikki J Partanen
kersantti A Vinni

III/75 saapumiserä
korpraali T Jeskanen
kersantti H Kakkonen

II/76 saapumiserä
kersantti V Virtanen
korpraali E Vatänen

III/76 saapumiserä
kersantti S Kiiskinen
korpraali H Puhakka

RAJAKOULU

Rajakoulun johtaja vaihtui 8. 9. 1976. Everstiluutnantti Uurto J u h a luovutti ja everstiluutnantti Jorma J o k i n e n vastaanotti Rajakoulun johtajan tehtävät.

Rajakoulu on Rajavartiolaikoksen rajavartiohenkilöstön ja varusmiesten koulutuspaikka. Rajakoulun antama koulutus on entisestään lisääntynyt ja tehostunut johtuen lähinnä esimiesjärjestelmän kehittämisestä. Koulutuksen painopiste on kuitenkin edelleen ollut rajavartiointi- ja sissiryhmänjohtajakoulutuksessa.

Rajakoulu itsenäisyyspäivänä 1976.

Rajavartiijan peruskurssilla annetaan nuorille vasta palvelukseen hakeutuneille rajajääkäreille rajavartiointitehtävissä tarvittavat perustiedot ja -taidot sekä sissikoulutusta. Kurssin suorittaminen kuuluu rajavartiijan erityisiin kelpoisuusehtoihin. Vuosina 1976—77 aikana on yhteensä 201 rajajääkäriä suorittanut peruskurssin. Samaan aikaan on 554:lle varusmiehelle annettu sissiryhmänjohtajakoulutus reservialiupseerikurssilla.

Rajakoulu kouluttaa sissiryhmänjohtajia. Kuvassa sissiosasto valmiina liikkeellelähtöön.

Rajakoulussa toimeenpannuilla luutnanttikursseilla on tavoitteena kouluttaa oppilaat rajajoukkueen johtajiksi ja sodanajan yksiköiden päälliköiksi sekä huoltolinjalla rajakomppanian huoltoupseereiksi. Vuonna 1976 suoritti luutnanttikurssi 3:n 23 rajavartiolinjan ja 17 huoltolinjan oppilasta.

Rajavartiomestarikurssilla, joka vastaa vuonna 1978 uuteen järjestelmään siirryttäessä tulevaa Päälystööpiston II jaksoa, sai pätevyuden 67 toimiupseeria suuren vartioaseman päällikön, sodanajan yksikönpäällikön sekä huoltotehtäviin rajakomppanioiden huoltoupseereina.

Toimiupseerien rajavartiokurssi järjestetään vuosittain nuorille Päälystööpiston I jakson suorittaneille toimiupseereille. Sen tarkoituksena on antaa vartioaseman vartioupseerin ja -päällikön tehtävistä perustiedot ja -taidot sekä kouluttaa oppilaat sodanajan joukkueen johtajiksi. Vuosina 1976—77 kurssin suoritti 59 toimiupseeria.

Rajavartiolaikoksen nuoremmat upseerit saavat kurssimuotoisena koulutusta rajavartiotehtäviin Rajakoulussa järjestettävällä nuorempien upseerien rajavartiokurssilla. Vuonna 1977 11 upseeria suoritti tämän kurssin.

Vuosina 1976—77 eri kurssien parhaimksi ovat selvinneet:

Rajakoulussa toimiupseerit saavat pääosan koulutustaan uransa aikana.

Lutnanttikurssi 3

- rajavartiolinja rajavartiomestari K Koskinen KR
- huoltolinja rajaylivääpeli V Vesalainen K-SR

Rajavartiomestarikurssi 9

- rajavartiolinja rajavääpeli P Kujala LR

Rajavartiomestarikurssi 10

- rajavartiolinja rajavääpeli M Heikkilä LR
- Huoltolinja rajavääpeli K Ihaksi K-SR

Rajavartiokurssi 3

- rajaylikersantti M Pietikäinen K-SR

Rajavartiokurssi 4

- rajaylikersantti H Puhakka P-KR

Rajavartijakurssi 1/76

- rajajääkäri K Rönkkö P-KR

Rajavartijakurssi 2/76

- rajajääkäri V Soinen P-KR

Rajavartijakurssi 1/77

- rajajääkäri A Ahtiainen K-SR

NIKANDER ja WIINIKKA OY

TAIONKATU 11
TAMPERE
Puh. 931 - 34 234

JALKAVÄEN VUOSIKIRJA XIII

Sisällys

Kenraaliluutnantti Paavo Junttila: Näkökohtia jalkaväkemme vastuusta ja vaatimuksista	7
Kenraalimajuri Kalevi Sarva: Vuosikirjan lukijoille	11
Jalkaväen Säätiö	13
Jalkaväenkenraali Sakari Simelius: Rynnäkkökivääri M Valmet/58:n historiikkia	17
Eversti Bertel Ikonen: Käppäselän koukkausoperaatio syksyllä 1941	21
Yliluutnantti Hannu Koskinen: Pataljoonaorganisaation kehitys Suomessa itsenäisyyden aikana	39
Eversti Ilkka Halonen: Hyvä joukko-osastohenki ja sotilaallinen kuri	55
Majuri Kalervo Rehnback: Alueelliseen puolustukseen liittyvät psykologiset ongelmat ja niiden ratkaiseminen	65
Majuri Pekka Taussi: Kertausharjoituksessa olleiden reserviläisten mielipiteitä maanpuolustuksesta ja puolustusvoimista	71
Majuri Hannu Paronen: Sotilaskasvatus ja -koulutus taistelutehon näkökulmasta	79
Majuri Matti Närhi: Mikä on koulutustavoitteiden tärkeysjärjestys?	87
Kapteeni Kari Jääskeläinen: Jalkaväen koulutustulosten mittaaminen ulkomailla	93
Majuri Kari Aro: Jalkaväen yksilöaseiden kehitysnäkymiä	105
Everstiluutnantti Gustav Hägglund: Sota inhimillisemmäksi — sodan oikeus- sääntöjä koskevat lisäpöytäkirjat valmistuneet	115
Majuri Jarl Kronlund: Koimetoista vuotta — 27 pataljoonaa	121
Majuri Martti Härkönen: Sotilaskieli — yleiskielen osa	131
Majuri Sampo Ahto: 50-vuotias Taistelukoulu	137
Majuri Seppo Tanskanen: Jalkaväen Säätiö 20 vuotta	147
Majuri Heikki Matikainen: Kranaatinheitinleiri -77	153

Joukko-osastot kertovat:

Kainuun Prikaati	157
Karjalan Prikaati	161
Nylands Brigad	165
Pohjan Prikaati	167
Porin Prikaati	171
Savon Prikaati	175
Hämeen Jääkäripataljoona	179
Hämeen Ratsujääkäripataljoona	183
Kaartin Pataljoona	187
Karjalan Jääkäripataljoona	191
Kymen Jääkäripataljoona	194
Lapin Jääkäripataljoona	197

Panssarivaunupataljoona	200
Rannikkojääkäripataljoona	203
Uudenmaan Jääkäripataljoona	205
Uudenmaan Rakuunapataljoona	208
Taistelukoulu	211
Kadettikoulu	213
Päällystöopisto	216
Reserviupseerikoulu	218
Panssarikoulu	220
Laskuvarjojääkärikoulu	221
Kaakkois-Suomen Rajavartiosto	223
Kainuun Rajavartiosto	225
Lapin Rajavartiosto	226
Pohjois-Karjalan Rajavartiosto	229
Rajakoulu	231